

**СОЁЛОЙ МИНИСТРТЭЙ
ҮДЫН САЙ
БАРИХА ҮЕДӨӨ ХЭНЭН
ХӨӨРЭЛДӨӨН**

24 Н.

**СОНОМБАЛ СОДНОМОВ:
"БЭЛИГТЭЙ ХҮҮГЭДЫЕ
ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ ГЭБЭЛ,
НЭН ТҮРҮҮН ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭЛГЫЕНЬ
ХҮГЖӨӨХЭ ШУХАЛА"**

12 Н.

1921 оной
декабриин
21-нээ гарана

Буряад ҮНЭН

Эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

Бүгэдэ арадай сонин

2013 оной
февралиин 28
Четверг

№ 8 (21907)
(822)

Хабарай
түрүүшын
харагшан бар
һарын 18 гарагай 5
www.burunen.ru

Буряад
Унэн

ХАМБА ЛАМА ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР ШАГНАГДАБА

- Бултандатнай ажал хэрэгүүдэйтнай түлөө баяр баясхаланиие мэдүүлнэб, саашанхи амжалтануудые хүсэнэб. Хүн бүхэн ажал хэрэгээ суг хүдэлдэг нүхэдтээ хамта бэелүүлдэг гээшэ ааб даа. Зүгөөр мүнөөдэрэй үйлэ хэрэг, энэ шагналнууд таанадай аша габьяада хабаатай, - гэж Владимир Путин тэмдэглээ.

Буряад Республикын Толгойлогшо Вячеслав Наговицын баһал амаршалгын телеграмма эльгээгээ. Тэрээн соонь иигэж бэшээтэй: "Танай толгойлдог Россиин Буддын шажанай заншалта Сангха ондо

ондоо яһанай болон ондо ондоо шажан мүргэлтэй арадуудай хоорондо хани харилсаа тогтоохо талаар горитой ажал ябуулдаг. Буряад арадай ёһо заншалнуудые хэргээхээ оролдогыйетнай онсо тэмдэглэнэб. Илангаяа онсо шэнжээ алдангүй болон мүнөөнэй сагта найдамтай ажаһууха арга олгодог хонин ажалые нэрлэмээр. Гадна үндэһэн арадайнгаа эрын гурбан нааданда - буряад барилдаан, нур харбалга болон мори урилдаанда - хүн зоной анхарал татаһантнай ехэ удха шанартай. Эдэ хэрэгүүдэйтнай түлөө хүн зон

таниие хүндэлдэг. Энэтнай эгээл үндэр сэгнэлтэ болоно".

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада Россиин Буддын шажанай заншалта Сангхын гурбадахи лама Хани Барисаанай орденоор шагнагдаа гэжэ һануулая. 2010 ондо тэрэ үедэ Россиин Президент байһан Дмитрий Медведевэй зарлигаар Агын дасанай шэрээтэ лама Бадма Цыбиков, 2011 ондо Забайкалийн хизаарай Дид Хамба лама Андрей (Цырен) Дондукбаев энэ ехэ үндэр шагналда хүртөө һэн.

Буда ДУГАРЦЫРЕНОВ.

Февралиин 22-то Россиин Президент Владимир Путин гүрэнэймнай элитэ эрхэтэдтэ шагналнуудые барюулаа юм. Тэдэнэй дунда Россиин Буддын шажанай заншалта Сангхын толгойлогшо Бандидо Хамба лама Дамба Аюшеев Хани Барисаанай ордендо хүртэһэн байна.

РЕСПУБЛИКЫН ҺУРГУУЛИНУУДА - ШЭНЭ АВТОБУСУУД

Февралиин 26-да Улаан-Үдэ хотын 54-дэхи болон 57-дохи нургуулинуудта, мүн хүдөө аймагуудай 8 нургуулида хүүгэдые шэрэхэ "Пежо Вохер" гэһэн шэб шэнэһэн автобусууд үгтэб. ГЛОНАСС-аар, аюулгүйн бэһэнүүдээр болон хурданиенһ хизаарладаг хэрэгсэлээр тодхогдоһон тус автобусууд хэдэн жэлэй саана "Нийтэ нэгэн Росси" партиин үүсхэһэн "Һуралсал" гэһэн проектын хэмжээндэ худалдан абтаа юм.

Тэрэшлэн урзанда 24, нёдондо 30 автобус нургуулинуудтамнай үгтөө, харин мүнөө жэл үшөө 19 автобус хүрэхэ ерэхээр хүлээгдэнэ. Энэ проектын ашаар нургуулинууд гансаһые автобусуудаар хангадана бэшэ, бүхыдөө материально-техническэ баазанһай жаруулагдана гэжэ һануулая. Социальна политикын талаар Буряадай Правительствын Түрүүлэгшын

орлогшо Владимир Матханов, "Нитэ нэгэн Росси" партиин Буряадай таһагай секретарь Владимир Павлов, нуралсалай министр Алдар Дамдинов гэгшэд нургуулинуудай түлөөлэгшэдтэ түлхюурнуудые барюулаад, багшанарта хүнгэн бэшэ ажалданһ, хүүгэдтэ нуралсалданһ амжалтануудые хүсөө.

Дыжит МАРХАДАЕВА.

Проектный центр «Ветер Воетона» представляет

2 марта 18:00

Впервые в Бурятии этно-рок звезда

Эдуард Янбаев

Чингиз Хан

Артём Погодин

Чингизхан
Я стану Буддой в этой жизни

Русский драматический театр им. Н.Безуглова

☎ 25-50-10, 22-25-57, 66-80-41, 21-52-24
Билеты в кассах театра и у ресепшн-менеджера

семена удобрения

Садовый центр **Ияние**

садовые инструменты

Ключевская - 40, (ост. Юношеская библиотека)
Магазин «ИНТЕРЬЕР» (ВИЗИТ-2) с 10 - 19 час
телефон 8 914 630-87-21

Барилгын халбарин "үбшэнтэй" асуудалнууд

ШАЛГАГША АЛБАНАЙ ЖЭЛЭЙ ТООСООН

Республикын Барилга шалгалтын гүрэнэй албан үнгэрэгш жэлэй дүн согсолбо. Албанай хүтэлбэрилэгшэ Николай Рузавин тоосоото элидхэл соогоо:

- 2012 оной туршада хэгдэнэн шалгалтанууд хэлсээ эбдэлгэ, ехэнхидээ ашаглалгада оруулха зүбшөөлгүйгөөр барилга эрхилэлгэ хуулига бүридэлдэ абталгада ушарна гээд элирүүлээ. Мүн проектнэ дансануудай ба техникескэ эрилтэнүүдые сахижа хэлсээ хазгайруулһан ушарнууд дайралдана, - гэжэ тэмдэглээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй хугасаада 2011 онһоо 1,33 процентээр олон хазгайруулһан ушарнууд элирүүлэгдээ гэжэ онсолоо. Энэ тоо, баримта буруушаан, Буряад Республикын барилгын министрэй орлогшо **Жаргал Дондупов** иигэжэ хэлэһэн байна:

- Урдахи жэлнүүдтэй зэргэсүүлһэн слайдын жэшээ эхэтэ намай гайхуулба. Жэл бүри хуули эбдэлгын ушар дээшэлнэ гэшэ гү? Энэнь юу гэршэлнэб? Хинагша эмхин ажалай һайн дүн гү? Жэлһээ жэлдэ барилгашаднай муугаар барилга эрхилһэн болоно гү?

Энэ тоо, баримта һайн үрэ дүн харуулбал, доошолхо байгаа бэшэ гү?

2012 оной туршада Росстройнадзор 983 шалгалта эрхилээ, 6471 эбдэлгэ элирүүлээ. 516 бэшэгээр захиралта бэцгэдээ, тэдэнэй 412-ынь усадһан байна.

Республикын Барилга шалгалтын гүрэнэй албанай хүтэлбэрилэгшэ Н.Рузавинай хэһэн элидхэл шагнажа, зүблөөндэ хабаадагшад, энэ албанай ажал бүхыдөө хангалтатай гэжэ тоолобод.

Гэхэтэй хамта барилга эрхилэлгэ Буряад Республика дотор балайшые эрхим хэгдэнэгүй, олон дутуу дунданууд бии гэжэ сугларагшад тэмдэглээ.

«Востокпромпроект» гэхэн эмхин директор **Владимир Баранников** Улаан-Үдэдэ Профсоюзна гудамжаар оршодог танигдаагүй барилгын объект тухай элидхэбэ:

- Аяар гурба нарын туршада энэ ехэ нобшо адагланаб. Томо гэгшын нүхэ малтажархёод, янгинама хүйтэн сагта фундамент хэжэ, худхажэ байна. Бүхы юумэниин хаяатай, хандархай, ехэ аймшагтай барилга эрхилэгдэнэ. Эдэ бүгэдые тойроод

байһан гэрнүүдэй ажаһуугшад адаглана. Юуб гэхэдэ, котлован хороин захар малтагданхай. Энэнь хадаа хайша хэрэг эхилһэн барилгын ажал гэршэлнэ бшуу.

«Сити» гэхэн эмхин директор **Юрий Толстобров** ашаглалгада оруулһанай удаа шэнэ баригданан гэрэй саашанхи ашаглалга ба коммунальна түлбэриниин шийдхэгдээгүй асуудал олоной анхаралда табиба.

- Хэн тэрэниие түлэхэ юм? Түлбэришые абаха хүн үгы. Гэрэй эзэдэй лицевой счёт нээтэрнь түлбэри хэгдэнэгүй. Дулаа болон зайн галаар хангагша эмхинүүд элдэб аргын заналта хэжэ, түлбэри хүүлэнэ. Ондоо газарнуудта, жэшэнь, Москвада шэнэ гэртэ ажаһууа эзэдын уридшалан 4 нарын түлбэри хэдэг. Харин манай эндэ энэ асуудал мүнөө болотороо шийдхэгдээгүй. Баһал "үбшэн" асуудал хадаа барилгын хэлсэгдэнэн болзор, найдүүлһан саг тухай хэлсээн дүүргэгдэнэгүй, - гэжэ тэрэ мэдээсэбэ.

«Проект Байкал» гэхэн архитекторна мастерскойн директор **Бронислав Михайлов** найдал багатай

хажуу тээхи эмхинүүд тухай асуудал табиба. Санкт-Петербургда мүнгэ түлэжэ, хэншые өөрын эмхи нээгээд, барилга эрхилхэ эрхэ-үнэмшэлгэ абаха аргатай байна.

Буряад ороной барилгашадай холбооной түрүүлэгшэ **Наталья Грязнова** иимэ эмхинүүдэй ябуулга тухай элидхээ.

- Кабанскын аймагта Сухая һууринда уһа сэбэрлэлгын түхээрлэгэ барилгын тоосоон 7 млн. 800 мянган түхэригэй хэмжээндэ табигданан байгаа. Хэндэшые танигдаагүй нэгэ эмхи энэ худалдаа аяар 85 процентээр унагаажэ, оройдоол 1 миллион 400 түхэригөөр ажал эрхилхэ тухай мэдүүлжэ, тоосоо шүүгээ. Теэд яагаад энэ ехэ ажал хэхэ юм?

Барилга эрхилэлгын найдалгүй хабаадагшад тухай хэлэбэл, Республикын Барилгашадай холбоон болон Барилга шалгалтын хинагша албан хоёр хэлсэжэ, барилга эрхилэлгын конкурс-худалдаанда заабол өөһэдынгөө түлөөлэгшые эльгээдэг байха гэжэ шийдэбэ.

Цырегма САМПИЛОВА.

Хүршэнэрэй һонин

БӨӨ ШАЖАНТАНАЙ ТҮБ БАРИГДАНА

Усть-Ордын Буряадай тойрогто Бөө шажантанай түб баригдажа захалһаар хоёр жэл үнгэрөө. 2012 ондо түбэй гол байшанай һуури табигданан, найман ханатай урданай байдалай гэр бодхоогдон. Түбэй барилгын проектээр хоёр дабхар байшан дархалагдаха ёһотой. Тэндэнэ – офисууд, хоёрдохи дабхартань – айлшадые угтан байлгаха таһагууд. Гол байшанай хажуу тэнь – Усть-Ордын Буряадай тойрогой газар дайдын үндэнэн ажаһуугша арадуудай гэр байранууд – монгол, буряад нэеы гэр ба эвенк арадай чум бодохо. Үшөө тиихэдэ буряад арадай нахюуһан гүүлэдэг хүлэг мориной шудхамал хүрэл дүрэ табигдаха.

Барилгада ехэ мүнгэн хэрэгтэй. Бөө шажантанай ажал ябуулагшад үнгэрһэн жэлдэ Эрхүүгэй можын губернатор Сергей Ероценко хандаһан байнад. 3,5 миллион түхэриг Эрхүүгэй захиргаанай талаһаа үгтэхэ тухай хэлсээн баталагдаа. Энэ ехэ барилга дүүргэһын тула бөө шажантанай түбэй түлөөлэгшэд арад зондоо, үмсын болон гүрэнэй эмхи зургаануудта туһаламжа эрижэ хандаба. Федеральна тухайта программада орожо, 18,5 млн. түхэригөөр хангагдаха зорилготой. Энэ түбэй гол ажаябуулгань болбол бөө шажантанда үргэл мүргэлэй олон асуудалаар туһа хүргэхэ болоно. Тэрэнэй хажуугаар бөө шажантанай түб Байгал шадарай арадуудай анхан сагһаа сахижа ябаһан ёһо заншал хэргэлгэдэ, холо ойрын айлшадые ба аяншалгашадые арадайнгаа анханай мүргэлтэй, түүхэтэй танилсуулгада ехэ нүлөө үзүүлхэ үүргэтэй.

Баира БАЛЬБУРОВА.

ФЕРМЕРНҮҮДЭЙ ЕХЭ ЗҮБЛӨӨН

Февралин 15-16-да Москва хотодо фермернүүдэй 24-дхи суглаан үнгэрбэ. Тэрэнэй ажалда 70-аад хизарнуудһаа 600 түлөөлэгшэд, Гүрэнэй Дүүмын депутатууд, Федерацийн Сөвөдэй болон Россиин гүрэнэй захиргаануудай гол мэргэжэлтэд, хизарнуудай хүдөө ажахын министрнүүд хабаадаба.

Тэндэ манай гүрэнэй Хүдөө ажахын үйлдэбэрин комплексын шухала асуудалнууд хэлсэгдээ. Россиин Федерацийн хүдөө ажахын министр Николай Федоров 2013-2020 онуудта хүдөө ажахы дэмжэхэ

Гүрэнэй программа тухай, хүдөөгэй бага ажахынүүдые гүрэнэй талаһаа хайшан гээд дэмжэхэ тухай хөөржэ үгэһэн байна.

Буряад ороной түлөөлэгшэд тэрэ суглаанай ажалда баһал хабаадаба. Республикын делегациие Буряад ороной фермернүүдэй эблэлэй түрүүлэгшэ Баир Бальжиров ударидаһан байна. "Буряад ороной фермернүүд Петр Столыпинай хараа бодолые бээлүүлнэ" гэхэн проект сугларагшадан анхаралда табигдажа, олониитые һонирхуулба. Тэрэ проект соо Буряад орондоо хүдөө ажахы хайшан гэжэ дээшэнэ үргэхэб, яагаад газараа хамгаалан ажаллахаб, хүдөөдэ

ажаһуугша зоноо өөрын, үмсын газар дээрээ үржэлтэйгөөр хүдэлхыень хайшан гэжэ дэмжэхэб гэхэ мэтэ олон асуудалнууд табигданан байна.

Росси гүрэнэй WTO-до ороһоор түрүүшынхые фермернүүдэй съезд үнгэрбэ. Тиимэһээ гүрэнэймнай хүдөө ажахыда болон үйлдэбэрилэгшэдые мүнгөөр һомололго бага болоһон тухай, хүдөөдэ ажаһуугшадай байдал, ажаябуулга доройтоһон тухай, гүрэнэй талаһаа дэмжэлтын дуталданан ушар тухай ехэ хэлсээн болоо, олон хүндүүлхэй асуудалнууд табигданан байна.

Баира БАЛЬБУРОВА.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ТҮСЭБ

2013 оной февралин 25 – мартын 1

I. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ГУШАН ХОЁРДОХИ СЕССИ

Сессийн нээлгэ 27.02
Пленарна зүблөөн 28.02 9.00-13.00 Ехэ танхим

II. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ М.М.ГЕРШЕВИЧЭЙ ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ТҮСЭБЛЭЛГЫН ЗҮБЛӨӨН

25.02 11.00 Бага танхим

III. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ АППАРАДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ В.Б.ЭРДЫНЕЕВЭЙ ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИИН ЗҮБЛӨӨНҮҮД

25.02 13.30 Бага танхим

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДА БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдын хүтэлбэриниин, хуули ёһоной болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.С.Скоцырская)

"Буряад Республикада муниципальна албан тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" Буряад Республикын хуулиин түлэб тухай 01.03 10.00 каб.323

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.А.Павлов)

"Орловско областиин арадай депутатуудай зүблэлэй Россиин Федерацийн Правительствын Түрүүлэгшэ Д.А.Медведевтэ хүдөө ажахын үйлдэбэрилэгшэдтэ үзүүлэгдэдэг мүнгэн тэд-хэмжын хэмжээ дээшлүүлхэ асуудалаар хандалга тухай" Орловско областиин арадай депутатуудай зүблэлэй тогтоол тухай 01.03 10.00 каб.119

Буряад Республикын Арадай Хуралай Регионууд хоорондын холбоонуудай, яһатануудай асуудалнуудай, залуушуулай политикын, олониитын болон шажан мүргэлэй нэгдэлнүүдэй

талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Р.Булдаев)

"Россиин Федерацида нютагай өөһэдын хүтэлбэри эмхидхэлгын юрэнхы дүримүүд тухай" Федеральна хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" Федеральна хуулиие һөөргэн түлэбтэнэ бусааха тухай" Буряад Республикын Арадай Хуралай тогтоолой түлэб тухай (нютагай өөһэдын хүтэлбэриниин зургаануудай муниципальна музейнүүдые эмхидхэхэ талаар бүрин этигэмжэнүүдтэ хабаатай) 28.02 10.00 каб.212

Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.Т.Стопичев)

"Буряад Республикада ажамидаралгын эгээл бага хэмжээн тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" Буряад Республикын хуулиин түлэб тухай 26.02 10.00 каб.218

"Буряад Республикада юрэнхы һуралсалые мүнгэн зөөрээр хангалгын юрэнхы дүримүүд тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" Буряад Республикын хуулиин түлэб тухай 26.02 14.30 каб.218

Буряад Республикын Арадай Хуралай Экономическа политикын, байгаагийн нөөсэ ашаглалгын болон оршон тойронхы хамгаалгын талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Г.Ирильдеев)

"Россиин Федерацийн Гэр байрын кодексдо болон Россиин Федерацийн бусад хуули ёһоной актуудта хубилалтануудые оруулха, Россиин Федерацийн хуули ёһоной актуудтай зарим дүримүүдые хүсэээ буураһанда тоолохо тухай" 271-ФЗ дугаарай федеральна хуулиин абтаһан ушарһаа Буряад Республикын хуулинуудые федеральна хуулинуудтай зохилдуулхын тула Буряад Республикын хуулинуудай түлэбүүдые зохёон бэлдэлгэ тухай 28.02 10.00 каб.211

"Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ инвестиционно ажал ябуулгы гүрэнэй талаһаа дэмжэлгэ тухай" Буряад Республикын Хуули бээлүүлгын ябаса тухай 28.02 15.00 каб.211

IV. ЭРХЭТЭДЫЕ ХҮЛЭЭН АБАЛГА

А.С.Коренев – Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо 25.02 14.00-17.00 каб.118/326

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИНУУД

Буряад Республикын Конституцида хубилалтануудые оруулха тухай

Буряад Республикын Арадай Хуралда 2012 оной июнин 27-до баталан абтаа

Статья 1

Буряад Республикын Конституцида (Буряад Республикын Арадай Хуралай Хуулига дансанууд, 1996, № 13 (24); Буряад Республикын Хуулига шийдхэбэринүүдэй суглуулбари, 1999, № 1; 2001, № 1 (20), № 3 (22); 2002, № 1 (33); 2003, № 7 (52), № 12 (57); 2004, № 4 (61); 2005, № 4 – 5 (73 – 74); 2006, № 4 – 5 (85 – 86), № 10 – 11 (91 – 92); 2007, № 4 – 5 (97 – 98), № 8 – 9 (101 – 102); 2008, № 3 (108), № 6 – 7 (111 – 112); № 8 – 10 (113 – 115); № 11 (116); 2009, № 1 – 2 (118 – 119), № 6 – 8 (123 – 125), № 11 – 12 (128 – 129); 2010, № 4 – 5 (133 – 134); 2011, № 4 – 5 (145 – 146); «Бурятия» газет, 1994, мартын 9; 1996, июлин 11; 1999, июлин 10; 2000, декабриин 29, декабриин 30; 2001, мартын 16, декабриин 26; 2003, июлин 2, ноябриин 28, декабриин 31; 2004, майн 8; 2005, майн 5; 2006, майн 3, майн 4, ноябриин 24; 2007, майн 11, сентябриин 5; 2008, мартын 6, июлин 8, октябриин 4, ноябриин 6; 2009, мартын 11, июлин 7, ноябриин 12; 2010, майн 8; 2011, майн 7; 2012, мартын 16) удаадахи хубилалтануудые оруулха гэбэл:

1) 70-дахи статьяда иимэ удхатай 3 хуби нэмэхэ: «3. Буряад Республикын Толгойлогшо до федеральна хууляар ондоогоор тогтоогдоогүй наань, Россиин Федерациин Правительствын гэшүүдтэ тогтоогдоһон хизаарлалтанууд хабаатай.»;
2) 71 ба 72 статьянуудые ингэжэ найруулха:

«Статья 71

1. Буряад Республикын Толгойлогшые Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ हुудаг федеральна хуулиин ёһоор хунгуулиин эдэбхитэй эрхэтэй Россиин Федерациин эрхэтэд бүгэдэ нийтын адли тэгшэ ба сэхэ хунгалтын эрхээр нюусаар ханалаа мэдүүлэн хунгадаг.

2. Буряад Республикын Толгойлогшоор Россиин Федерациин Конституциин, федеральна хуулиин ёһоор хунгуулиин эдэбхигүй эрхэтэй, хари гүрэнэй харьятан болохогүй, үгы гэбэл, ажаһууха зүбшөөл гү, али хари гүрэнэй дэбисхэр дээрэ сар үргэлжэ байха эрхэ гэршэлһэн ондоо документгүй ба 30 наһа хүсэһэн Россиин Федерациин эрхэтэн хунгагдажа болодог.

3. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта федеральна хуулинуудай, Буряад Республикын Конституциин ба Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай Буряад Республикын хуулиин ёһоор үнгэргэгдэдэг.

Статья 72

1. Буряад Республикын Толгойлогшо табан жэлэй болзорто хунгагдадаг ба удаа дараалан хоёр болзорлоо удаан сагта энэ тушаал ээлжэ болохогүй. Буряад Республикын Толгойлогшын эрхэ түлөөлэлгын болзор тэрэнэй тушаалда ороһон үдэрһөө тоологдодог.

2. Федеральна хууляар хараалагдаһан ушарнуудта Россиин Федерациин Президент Буряад Республикын Толгойлогшые томилдог, үгы гэбэл, сар зуура томилхо эрхэтэй.»;
3) 73 статьяда:

а) 1 ба 2 хубинуудые хүсөө буураа гэжэ тоолохо;
б) 3 хубиин гурбадахи абзац хүсөө буураа гэжэ тоолохо;
4) 27 статьяда:

а) 1 хубида:
«Г» зүйлдэ «хууляар» гэһэн үгэ «хууляар. Ти ихэдэе Россиин Федерациин Президентын этигэл алдальгын үндэһэн хадаа Буряад Республикын Толгойлогшо до хабаатай федеральна хуулинуудаар хараалагдаһан хуули эбдэлгэ болодог эдилгэ абалгын ушарнуудые элирүүлгэ гү, али хубиин аша талын зүрилдөөе гүрмшүүлаагүй байлга болоно.» гэһэн үгэнүүдээр хэлгэхэ

имэ удхатай «к» зүйл нэмэхэ:
«к) Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ бүридхэлдэ абтаһан хунгагдаһай федеральна хуулиин ба тэрэнтэй зохилдуулан абтаһан Буряад Республикын хуулиин үндэһөөр ба гүримаар татан буулгалгын.»;

Арбан нэгдэхэ ба арбан хоёрдохы абзацуудые хүсөө буураа гэжэ тоолохо;
б) имэ удхатай 1.1 ба 1.2 хубинуудые нэмэхэ:
«1.1. Буряад Республикын Толгойлогшын эрхэ түлөөлэлгэнүүдые сагнаа урид болуулха тухай шийдхэбэри Буряад Республикын Арадай Хурал Россиин Федерациин Президентын зууршалгаар, тус статьягай «а», «б», «в» ба «г» хуби зүйлүүдээр хараалагдаһан ушарнуудһаа бэшэндэ, абдаг.
1.2. Тус статьягай «б», «в» ба «г» хубинуудаар хараалагдаһан ушарнуудһаа Буряад Республикын Толгойлогшын эрхэ түлөөлэлгэ сагнаа урид болуулха тухай шийдхэбэри Россиин Федерациин Президент абдаг.»;
5) 86 статьягай «б» зүйл хүсөө буураа гэжэ тоолохо.

Статья 2

Тус Хуули 2012 оной июнин 30-һаа хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Толгойлогшо В.В. НАГОВИЦЫН

Улаан-Үдэ хото
2012 оной июлин 9
№ 2737-IV

Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай

Буряад Республикын Арадай Хурал 2012 оной июнин 27-до баталан абтаа

Статья 1. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын гол заршамууд

1. Буряад Республикын толгойлогшые Россиин Федерациин эрхэтэд бүгэдэ нийтын адли тэгшэ ба сэхэ хунгалтын эрхээр нюусаар ханалаа хуряалгажа хунгадаг.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада

Россиин Федерациин эрхэтэнэй хабаадалга сүлөөтэ ба хайн дуранай юм. Россиин Федерациин эрхэтэни хунгалтада хабаадаха гү, али хабаадахагүйень баалаа зорилгоор нүлөө үзүүлхэ, мүн тэрэнэй ханамжааа сүлөөтэйгөөр мэдүүлхэдэнь наад хэхэ хэншье эрхгүй.

Статья 2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай хуули ёһон

1. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай хуули ёһонууд гэхэдэ Россиин Федерациин Конституци, «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» 2002 оной июнин 12-ой 67-ФЗ дугаарай Федеральна хуули (саашадаа - «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуули), бусад федеральна хуулинууд, Буряад Республикын Конституци ба тус Хуули болоно.

2. Тус Хуулида хэрэглэгдэһэн гол ойлгосонууд ба нэрэ томьёо «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулида хэрэглэгдэһэн удхада адляар хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

Статья 3. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгалтын эрхэнүүд

1. ханал хуряалгын үдэртэ 18 наһа хүсэһэн, Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ ажаһуудаг Россиин Федерациин эрхэтэн Буряад Республикын Толгойлогшые хунгаха эрхэтэй. ханал хуряалгын үдэртэ 18 наһа хүсэһэн Россиин Федерациин эрхэтэн хунгалтын урдахи идхалгада, хунгалта үнгэргэхье, хунгуулиин комиссиин хүдэлхье адалгалгада хабаадаха эрхэтэй, тэрэ тоодо ханал хуряалгын дүн тогтоолгодо ба хунгалтын эсэсэй дүн тодорхойлолгодо, мүн хууляар хараалагдаһан ба хуулига аргаар хэгдэдэг бусад хунгалтын үйлэнүүдтэ хабаадаха эрхэтэй.

2. Буряад Республикын Толгойлогшоор 30 наһа хүсэһэн Россиин Федерациин эрхэтэн хунгагдажа болодог.

3. Хэрэг ябадалайнгаа түлөө харюусажа шадахагүй гэжэ сүүдээр шийдхэлээр тоологдоһон гү, али сүүдэй шийдхэбэрээр эрхэ хаһалгын газарта байһан Россиин Федерациин эрхэтэн Буряад Республикын Толгойлогшые хунгаха ба хунгагдаха, хунгалтын бусад үйлэнүүдтэ хабаадаха эрхгүй.

4. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэриин толилогдоһон үдэр хоёрдохы болзорто Буряад Республикын Толгойлогшын тушаал хунгалтын дүнгөөр ээлжэ байһан Россиин Федерациин эрхэтэн Буряад Республикын Толгойлогшоор хунгагдаха эрхгүй.

5. Буряад Республикын Толгойлогшоор хари гүрэнэй харьятан болохо, үгы гэбэл, ажаһууха зүбшөөлтэй гү, али хари гүрэнэй дэбисхэр дээрэ сар үргэлжэ байха эрхэ гэршэлһэн ондоо документтэй байһан Россиин Федерациин эрхэтэн хунгалтада хабаадаха эрхгүй.

6. Буряад Республикын Толгойлогшоор Россиин Федерациин эрхэтэн хунгагдаха эрхгүй гэбэл:

1) хүндэ ба онсо хүндэ гэмтэ ябадал хэһэнэй түлөө эрхэ сүлөөнь хаһаха сүүдэй шийдхэл абтаһан хүн, уголовно шэнэ хуулиин ёһоор тэрэ ябадалын хүндэ гү, али онсо хүндэ гэжэ тоологдоһогүй ушарһаа бэшэндэ;
2) Россиин Федерациин Уголовно кодексор хараалагдаһан хэтэрмэ шэнжэтэй гэмтэ хэрэг хэһэнэй түлөө шийдхэлдэ ороһон ба тэрэ гэмтэ хэрэгтэй түлөө хаһагдаагүй ба дүүрээгүй хэрэг шүүлгын шийдхэлтэй хүн;

3) албан захиргаанай эрхэ хазайгуулга тухай Россиин Федерациин Кодексын 20.3 ба 20.29 статьянуудаар албан захиргаанай эрхэ хуули эбдэлһэнэй түлөө хэһэлтэдэ орогшо, хэрбээ Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада ханал хуряалга хэһээлтын болзоройнь дүүрээгүй сагта болохо наань;
4) сүүдэй шийдхэбэрээр «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулиин 56 статьягай 1 зүйлөөр хараалагдаһан хизаарлалта эбдэлгын, үгы гэбэл, «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулиин 76 статьягай 7-дохи зүйлэй «ж» хубяар ба 8-дахи зүйлэй «ж» зүйлөөр хараалагдаһан үйлэ хэлгын ушар тогтоолгодо хабаатай хүн.

7. Федеральна хуулиин ёһоор хэһэлтэ хараалагдаһан тодорхой болзорто гүрэнэй тушаалнуудые ээлжэ эрхыень хаһаха тухай сүүдэй шийдхэлэй хүсэндөө оролгодо хабаатай Россиин Федерациин эрхэтэн, хунгалтын дугаа үгэлгын сүүдээр тогтоогдоһон тэрэ болзоройнь дүүрээгүй сагта болохо наань, Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда кандидадаар бүридхэлдэ абтаха ёһогүй.

Статья 4. хунгуулиин нэгэн округ

Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта Буряад Республикын бүхы дэбисхэрые багтаадаг хунгуулиин нэгэн округ соо үнгэргэгдэдэг.

Статья 5. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлага

1. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта федеральна хуулинуудаар, Буряад Республикын Конституцияар ба тус Хууляар тогтоогдоһон болзорто уялгата ёһоор үнгэргэгдэдэг.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта Буряад Республикын Арадай Хурал зарладаг. хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэри ханал хуряалгаһаа 100 хоногһоо урид бэшэ ба 90 хоногһоо хойшо бэшэ абтаха зэргэтэй. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада ханал хуряалгын үдэр хадаа эрхэ түлөөлэлгын дүүрэхэ жэлэй октябриин хоёрдохы воскресени болодог. хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэри тэрэниие абтаһан үдэрһөө хойшо табан хоногһоо оройтуулангүй олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ албан ёһоор толилогдодог.
3. Тус статьягай 2-дохы хубиин ёһоор Буряад Республикын Арадай Хурал тус хунгалта зарлаагүй наань, дугаа үгэлгын үдэр болотор 80 хоногһоо

оройтуулангүй Буряад Республикын хунгуулиин комисси хунгалта зарладаг. хунгалта зарлаха тухай Буряад Республикын хунгуулиин комиссиин шийдхэбэри тус статьягай 2-дохы хубяар тогтоогдоһон хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэри албан ёһоор толилогшын болзорһоо хойшо долоон хоногһоо оройтуулангүй толилогдодог.

4. Федеральна хууляар, Буряад Республикын Конституцияар хараалагдаһан ушарнуудта ба гүримаар тогтоогдоһон болзорһоо урид Буряад Республикын Толгойлогшын эрхэ түлөөлэлгын болуулагдаһан ушарта Буряад Республикын Арадай Хурал Буряад Республикын Толгойлогшын болзорһоо урид хунгалта зарладаг. Болзорһоо урид хунгалта эрхэ түлөөлэлгын болуулагдаһан үдэрһөө зургаан наһаһаа хойшо бэшэ үнгэргэгдэхэ ёһотой. Болзорһоо урид хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэри абтаһан үдэрһөө табан хоногһоо оройтуулангүй олондо мэдээсэл тараалгын зүйлнүүдтэ толилогдохо зэргэтэй.

5. Тус статьягай 4-дэхи хубиин ёһоор Буряад Республикын Арадай Хурал хунгалта зарлаагүй наань, Буряад Республикын хунгуулиин комисси хунгалта зарладаг. хунгалта зарлаха тухай Буряад Республикын хунгуулиин комиссиин шийдхэбэри тус статьягай 4-дэхи хубяар тогтоогдоһон толилогшын болзорһоо хойшо долоон хоногһоо оройтуулангүй толилогдодог.

6. Тус статьягай 4 ба 5 хубинуудаар хараалагдаһан ушарнуудта тус Хууляар тогтоогдоһон хунгалтын үйлэнүүдые бәелүүлгын болзорнууд гурбанай нэгэ хубиһаа хэхээр бэшэ хаһагдажа болодог.

Статья 6. Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда кандидадуудые дэбжүүлгын эрхэ

1. Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда кандидадуудые хунгуулиин нэгдэлнүүд дэбжүүлдэг. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада хунгуулиин нэгдэл хадаа федеральна хуулиин ёһоор хунгалтада хабаадаха эрхэтэй политическэ парти, үгы гэбэл, политическэ партиин устavaар хараалагдаһан ушарнуудта Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ бүридхэлдэ абтаһан ба ажал ябуулдаг тэрэнэй нютагай таһаг болодог.

2. Буряад Республикын Толгойлогшоор хунгагдаха эрхэгүй Россиин Федерациин эрхэтэн кандидадаар дэбжүүлгэдэхэ ёһогүй.

3. Россиин Федерациин можын дээдын тушаалта нюурай (Россиин Федерациин можын гүрэнэй засагай дээдын гүйсэдхэхы зургаанай хүтэлбэрилгэгшын) тушаал эзэлһэн ба тэрэ тушаалһаа Россиин Федерациин Президентын буулгаһан Россиин Федерациин эрхэтэн тэрэниие тушаалһаа буулгаха тухай Россиин Федерациин Президентын зарлигай хүсэндөө ороһон үдэрһөө хойшо ба Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлагдатар хоёр жэлэй туршада заагдаһан тушаалда кандидадаар дэбжүүлгэдэхэ ёһогүй.

4. Буряад Республикын Толгойлогшын тушаал эзэлээд байһан ба хайн дураараа тушаалһаа болиһон гү, али Буряад Республикын Арадай Хуралай этигэл алдаһан ушараар болзорһоо урид эрхэ түлөөлэлгээ болуулагдаһан Россиин Федерациин эрхэтэн заагдаһан ушартай холбоотой зарлагдаһан хунгалтада, тус статьягай 5-дахи хубяар хараалагдаһан ушарһаа бэшэндэ, кандидадаар дэбжүүлгэдэхэ ёһогүй.

5. Буряад Республикын Толгойлогшын эрхэ түлөөлэлгэ абтаһан ба жэлһээ бага бэшэ болзорто тэрэниие бәелүүлһэн Россиин Федерациин эрхэтэн хайн дураараа тушаалаа орхиһон ушартаа заагдаһан эрхэ түлөөлэлгэнүүдые бәелүүлгэтэй холбоотой болзорһоо урид хунгалтын зарлагдабал Россиин Федерациин Президентын зүбшөөлөөр кандидадаар дэбжүүлгэдэжэ болодог.

Статья 7. хунгуулиин комиссиинуудай Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэлгэ ба үнгэргэлгэ

1. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэлгэ ба үнгэргэлгэ, эрхэтэдэй хунгуулиин эрхэ бәелүүлгэ болон хамгаалга хангалга ба заагдаһан эрхэ сахилгын хойноһоо хиналта «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хууляар, тус Хууляар, Буряад Республикын бусад хуулинуудаар тогтоогдоһон эрхэ мэдэл соонь хунгуулиин комиссиинуудта даалгагдадаг.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэхэ ба үнгэргэхэдэ хунгуулиин комиссиинууд федеральна хуулинуудаар, тус Хууляар, Буряад Республикын бусад хуулинуудаар тогтоогдоһон эрхэ мэдэл соогоо гүрэнэй засагай зургаануудһаа ба нютагай өөһэдын хүтэлбэриин зургаануудһаа дулдыхагүй ушартай. Гүрэнэй засагай хуули тогтоолгын (түлөөлэлгэтэ) ба гүйсэдхэхы зургаануудай, нютагай өөһэдын хүтэлбэриин зургаануудай, бусад зургаануудай ба эмхинүүдэй, тушаалта нюуруудай, бусад эрхэтэдэй зүгһөө хунгуулиин комиссиинуудай ажалда оролсожо болохогүй.

3. Федеральна хуулинуудаар, тус Хууляар, Буряад Республикын бусад хуулинуудаар тогтоогдоһон эрхэ мэдэл соогоо хунгуулиин комиссиинуудай абтаһан шийдхэбэринүүдэ ба баталалгануудые Буряад Республикын гүйсэдхэхы засагай зургаанууд, гүрэнэй эмхи зургаанууд, нютагай өөһэдын хүтэлбэриин зургаанууд, кандидадууд, хунгуулиин нэгдэлнүүд, нийтын бусад нэгдэлнүүд, эмхинүүд, хунгагшад уялгата ёһоор дүүргэдэг.

4. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэхэдэ ба үнгэргэхэдэ Россиин Федерациин Гүрэнэй автомаджуулан түхэрлэгэ «хунгалта» (саашадаа – ГАТ «хунгалта») хэрэглэгдэдэг. ГАТ «хунгалта» хэрэглэлгын гүрим «Россиин Федерациин Гүрэнэй «хунгалта» гэжэ автомаджуулан түхээрлэгэ тухай» 2003 оной январин 10-най 20-ФЗ дугаарай Федеральна хуулиин ёһоор тодорхойлогдодог.

Статья 8. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада хунгуулиин комиссиинуудай байгуулга ба зэргэ

1. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бәелүүлдэг гэбэл:

Буряад Республикын хунгуулиин комисси; нютагай хунгуулиин комиссиинууд - районой, хотын ба бусад комиссиинууд гү, али «Россиин Фе-

дерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хууляар хараалагдаһан ушарнуудта нютагай комиссиинууд боложо хүдэлхэ муниципальна байгууламжануудай хунгуулиин комиссиинууд;

участогай хунгуулиин комиссиинууд.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада хунгуулиин комиссиинуудай ажал ябуулгын эрхэ түлөөлэлгэнүүд ба гүрим «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хууляар, Буряад Республикын Конституцияар, тус Хууляар, Буряад Республикын бусад хуулинуудаар тогтоогдодог.

3. Дээдэ гарай хунгуулиин комиссиин эрхэ мэдэл соогоо абтаһан шийдхэбэринүүд доодо гарай комиссиинуудтай уялгата болодог.

4. хунгуулиин комиссиинууд өөрын эрхэ мэдэл соо хунгалтын үедэ Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта үнгэргэлгэдэ хабаатай хуули хазгайруулганууд тухай тэдээндэ ороһон хандалгануудые хаража үзэхэ, тэдэ хандалгануудаар шалгалтануудые хэхэ ба хандалга хэлэн нюуруудта табан үдэрэй туршада, дугаа үгэлгын үдэрэй урда үдэр болотор, харин дугаа үгэлгын үдэр гү, али удаадахи үдэр ороһон хандалгануудаар тэрэ дары бэшгээр харюу үгэхэ зэргэтэй. Заагдаһан хандалгануудта байһан ушарнуудта нэмэлтэ шалгалта хэрэгтэй наань, шийдхэбэринүүд арбан хоногһоо хойшо бэшэ абтадаг. Хандалгада кандидадай, хунгуулиин нэгдэлэй хуули хунгалта бэлдэхэ ба үнгэргэхэ хунгадань хазгайруулан ушарнуудай заагдаһан байбал, тиммэ хандалгын ороһон тухай кандидадта, хунгуулиин нэгдэлдэ дары дуулгагдаха ёһотой. Кандидат, хунгуулиин нэгдэлэй түлөөлгшэ хандалгын удхаар тайлбары үгэхэ эрхэтэй. Кандидадай, хунгуулиин нэгдэлэй «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуули эбдэлһэн ушарта хунгуулиин комисси тэрэ кандидадта, хунгуулиин нэгдэлдэ хануулга хэдэг, тэрэнь хунгагшадай онорто олондо мэдээсэл тараадаг зүйлнүүдээр, үгы гэбэл, ондоо аргаар хүргэгдэдэг.

5. хунгуулиин комиссиинууд шалгалта үнгэргэхэ ба федеральна хуулинуудые, тус Хуули хунгалта бэлдэхэ ба үнгэргэхые гүрмшүүлха хубидань эбдэлгэнүүдые зайлуулха тухай зууршалгатайгаар, тэрэ тоодо тус статьягай 4-дэхи хубида заагдаһан хандалгануудтай холбоотой, хуули хамгаалгын зургаануудта, гүйсэдхэхы зургаануудта хандаха эрхэтэй, тэдэнь «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулиин ёһоор тэдэ хазгайруулгануудые зайлуулха талаар хууляар тогтоогдоһон нэгдэлнүүдые ханал хуряалгын үдэр болотор табан болон тэрээнһээ үсөөн үдэр зууршалга абабал – ханал хуряалгын үдэрэй урда үдэрһөө хожом бэшэ, харин ханал хуряалгын үдэрэй урда үдэр, ханал хуряалгын үдэртэ ба ханал хуряалгын үдэрэй хойто үдэртэ зууршалга абабал - тэрэ дары абаха зэргэтэй. Ти ихэдээ заагдаһан зургаанууд дүн тухайнь хандаһан хунгуулиин комиссида дуулгадаг. Зууршалга соо байһан ушарнуудта нэмэлтэ шалгалта хэрэгтэй байбал, заагдаһан хэмжээнүүд арбан үдэрһөө хожом бэшэ абтадаг.

6. хунгуулиин комиссиинууд хунгуулиин үйлэ бәелүүлхэ болзор болон гүрим, кандидадууд, хунгуулиин нэгдэлнүүд тухай, хунгуулиин хүдэлмэриин ябаса тухай мэдээгээр хунгагшадые хангадаг.

7. хунгуулиин комиссиин абтаһан федеральна хуулинуудта, тус Хуулида, Буряад Республикын бусад хуулинуудта зурюу, үгы гэбэл, тэрэнэй эрхэ түлөөлэлгэнөө үлэмжэ шийдхэбэриие дээдэ гарай комисси гү, али сүүд болуулдаг. Ти ихэдээ дээдэ гарай комисси асуудалай удхаар шийдхэбэри абаха гү, али доодо гарай комиссида дахин хаража үзэхыень материалнуудые эльгээжэ болодог. Доодо гарай комиссиин дахин хаража үзөөгүй ушарта тус асуудалай удхаар дээдэ гарай комисси шийдхэбэри абаха эрхэтэй.

8. Гүрэнэй зургаанууд ба эмхинүүд, нютагай өөһэдын хүтэлбэриин зургаанууд, гүрэнэй ба муниципальна эмхи зургаанууд, мүн заагдаһан зургаануудай ба эмхинүүдэй тушаалта нюурууд хунгуулиин комиссиинуудта хунгалта тухай Россиин Федерациин хуули ёһонуудтай зохилдуулан эрхэ түлөөлэлгэнүүдээ бәелүүлхэдэнь туһа хүргэхэ уялгатай.

Республикын Хуулийн ёноор бүрилдүүлэн байгуулагдадаг.

Статья 10. Нютагай хунгуулийн комиссинуудыг бүрилдүүлгын гурим

Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын нютагай хунгуулийн комиссинуудай эрхэ түлөөлэлгэнүүдые «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулийн ёноор байгуулагдаһан нютагай хунгуулийн комиссинууд, үгы гэбэл, заагдаһан Федеральна хууляар хараалагдаһан ушарнуудта нютагай хунгуулийн комиссинуудай үүргэ дүүргэдэг муниципальна байгууламжануудай хунгуулийн комиссинууд бөлүүлдэг.

Статья 11. хунгуулийн участогай комиссинуудыг байгуулгын гурим

1. Участогай хунгуулийн комиссие нютагай хунгуулийн комисси ханал хурялгын үдэр хүрэтэр 30 үдэрһөө урид бэш ба 23 үдэрһөө хойшо бэшэ хунгуулийн комиссинуудыг байгуулгын юрэнхы гуримуудыг, мүн «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хууляар тогтоогдоһон участогай комиссинуудыг байгуулгын гурим сахилгатайгаар хунгуулийн участок дээрэ бүридхэлдэ абтаһан хунгагадай тооһоо уламжалан иимэ тоотойгоор байгуулдаг:

- 1 000 хунгагад – шийдэхы дуу үгэхэ эрхэтэй хунгуулийн комиссийн 3 – 9 гашүүд;
- 1 001-һаа 2 000 хүрэтэр хунгагад – шийдэхы ээрхэтэй хунгуулийн комиссийн 7 – 12 гашүүд;
- 2 000-һаа дээшэ хунгагад – шийдэхы эрхэтэй хунгуулийн комиссийн 7 – 16 гашүүд.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада ханал хурялгын үдэртэй Буряад Республикын гүрэнэй засагай хуули тогтоолгын (түлөөлэлгын) зургаанай, нютагай өһөдэын хүтэлбэрийн зургаанай депутадуудай хунгалтын, үгы гэбэл, Буряад Республикын референдумай, нютагай референдумэй ханал хурялгын тудалдахада, тус статьягай 1-дэхи хубида заагдаһан шийдэхы эрхэтэй участогай комиссийн гашүүдэй тоо олон болгогдожо болодог, гэбэшэ дүрбэн гашүүнһээ ехээр бэшэ. Тийхэдээ хунгуулийн комиссийн тус гашүүдэй ажалай түлөөһэн (урмашуулга), мүн гол ажалһаа сүлөөлэгдэһэн хугасаадань мүнгэ хүсэлдүүлгэ тус бөдөждэй тоосоогоор хэгдэдэг.

3. Участогай хунгуулийн комиссийн бүридэлөөр дурадхалнуудыг абалгын болзор 10 үдэр болодог. Участогай комиссинуудыг бүрилдүүлгэ тухай ба тэдэнэй бүридэлдэ кандидадуудаар дурадхалнуудыг абалгын болзор тухай мэдээлэлгэ тухай дурадхалнуудыг абалгаһаа урид толилогдохо (тунхаглагдаха) зэргэтэй.

4. Сэрэгэй частин дэбисхэртэ, хуурын газарнуудһаа холо амараа, хүрэхэнь холо гү, али холо нютагта оршодог газарта, хунгагадай саг зуур байха газарта оршодог газарнуудта, мүн Россиин Федерациин хизаар соо ажаһуудаг газарта бүридхэлдэ абтаггүй хунгагадай байдаг газарта участогай хунгуулийн комиссийн бүридэл тус статьягай 1-дэхи хубяар тогтоогдоһон болзорто, онсо ушарнуудта – ханал хурялгын үдэр болотор хоёр үдэрһөө хожом бэшэ томилогдодог.

5. Участогай хунгуулийн комиссийн шийдэхы дуутай гашүүдтэ дээдэ гарай хунгуулийн комисси үнэмшэлгэ үгэдэг, тэрэнэй түхэл Буряад Республикын хунгуулийн комисси баталдаг.

Статья 12. Зүблэхы эрхэтэй хунгуулийн комиссийн гашүүдыг томилолго

1. Кандидат бүхэн Буряад Республикын хунгуулийн комиссида бүридхэлдэ абтахын тулада саарһа дансаа үзүүлһэн үдэрһөө хойшо Буряад Республикын хунгуулийн комиссийн зүблэхы эрхэтэй нэгэ гашүүниие, бүридхэлдэ абтаһанай удаа – зүблэхы эрхэтэй нэгэ нэгэ гашүүниие нютагай комисси бүхэндэ ба участогай комисси бүхэндэ томилхо эрхэтэй. Кандидат нютагай ба участогай комиссинуудай зүблэхы эрхэтэй гашүүнүүдыг томильхень өөрын этигэмжэтэ ноурта даалгажа болодог. Зүблэхы эрхэтэй хунгуулийн комиссинуудай гашүүдтэ Буряад Республикын хунгуулийн комиссийн баталһан түхэлэй үнэмшэлгэнүүд үгтэдэг.

2. Хунгуулийн комиссинуудай зүблэхы эрхэтэй гашүүдээр 18 наһа хүсөөгүй, хэрэг үйлын түлөө харюусажа шадахагүй гэжэ хуулига хүсэндөө ороһон сүүдэй шийдэхэбэрээр мэдээргэдһэн Россиин Федерациин эрхэтэд, Россиин Федерациин харьяатан бэшэ ноурнууд, хари гүрэнэй харьяатан болохо, үгы гэбэл, хари гүрэнэй дэбисхэр дээрэ саг үргэлжэ байха эрхэ гэршэлһэн ондоо документтэй байһан Россиин Федерациин эрхэтэд, хунгамал тушаалта ноурнууд, Россиин Федерациин Федеральна Сүгланай Федерациин Советэй гашүүд, гүрэнэй засагай хуули тогтоолгын (түлөөлэлгэтэ) зургаануудай ба муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутадууд, муниципальна районудай, хотын тойрогуудай, федеральна удха шанартай хотонуудай дотор дэбисхэрнүүдэй, хуурын газарнуудай нютагай захиргаануудай толгойлогшод, мүн баһа сэрэгэй частынуудта, сэрэгэй эмхинуудтэ ба эмхи зургаануудта зонхилох тушаалнуудыг эзэлгэшэ ноурнууд, судьянар, прокурорнууд, комиссийн албан газарай ажалшад, кандидадуудай этигэмжэтэ ноурнууд томилогдодоггүй.

3. Зүблэхы эрхэтэй хунгуулийн комиссийн гашүүнэй эрхэ түлөөлэлгын болзор тусаха комиссийн кандидадай, үгы гэбэл, тэрэнэй этигэмжэтэ ноурай зүблэхы эрхэтэй комиссийн гашүүниие томилһон тухай бэшгээр дуулганһан ба эрхэтэнэй зүбшөөһэн тухай бэшгээр мэдүүлһэн үдэрһөө эхилдэг. Дуулганһан бэшгэ соо хунгуулийн комиссийн зүблэхы эрхэтэй гашүүнээр томилогдоһон эрхэтэнэй фамили, нэрэ, обог, түрэнһэн үдэр һара ба газар, эрхэтэнэй харьяалал, паспортын гү, али эрхэтэнэй паспорт нэлгэхэ документын хубарил, дугаар ба үгтэнһэн үдэр, паспорт гү, али тэрэниие нэлгэһэн документ үгэһэн зургаанай нэрэ гү, али тэмдэг, ажаһуудаг газар заагдадаг. Тус Хуулийн 32-дохи статьягай 1-дэхи хубида заагдаһан болзорто ажалаар хангаһа хунгуулийн комиссийн зүблэхы эрхэтэй гашүүндэ ажалай салингүй амаралта үгэхэ уялгатай.

4. Зүблэхы эрхэтэй комиссийн гашүүнэй эрхэ түлөөлэлгын болзор тэрэниие томилһон кандидат, этигэмжэтэ ноур болжулга, тэрэнэй эрхэ түлөөлэлгэ ондоо хүндэ дамжуулжа болодог. Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда

хунгагдаһан кандидатад гү, али тэрэнэй этигэмжэтэ ноурай томилһон саг үргэлжын үндэһэн дээрэ хүдэлдэг хунгуулийн комиссинуудай зүблэхы эрхэтэй гашүүдэй эрхэ түлөөлэлгын болзор Буряад Республикын Толгойлогшын удаадахи хунгалтада кандидадуудыг бүридхэлдэ абалгын дүүрэтэр үргэлжэлдэг. Саг үргэлжын үндэһэн дээрэ хүдэлдэг комиссинуудай зүблэхы эрхэтэй бусад гашүүдэй эрхэ түлөөлэлгэнүүд Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада хунгуулийн хүдэлмэрийн дүүрэнһэн үдэр дүүрэдэг. Саг үргэлжын бэшэ үндэһэн дээрэ хүдэлдэг хунгуулийн комиссида томилогдоһон зүблэхы эрхэтэй гашүүдэй эрхэ түлөөлэлгэ тус комиссинуудай эрхэ түлөөлэлгын болжулгагай зэргэ болжуулагдадаг. Хэрбээ кандидатта бүридхэлдэ абахая арасанһан, үгы гэбэл тэрэнэй бүридхэл хүсэгүй болгогдоһон гү, али болжуулагдаһан байбал, тиймэ кандидатад, үгы гэбэл, тэрэнэй этигэмжэтэ ноурай томилһон зүблэхы эрхэтэй комиссийн гашүүдэй эрхэ түлөөлэлгэнүүд бүридхэлдэ абахая арасанһан, тэрэнэй бүридхэлһөө гаргаһан гү, али болжуулагдаһан үдэрһөө дүүрэдэг, харин бүридхэлдэ абахая арасанһан тухай шийдэхэбэрийн сүүдтэ буруушаагдаһан ушарта - бүридхэлдэ абаха хуули баримталан арсалта абаа гэһэн сүүдэй шийдэхэбэрийн хүсэндөө ороһон үдэрһөө болжуулагдадаг.

5. Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда хунгагдаһан кандидатад эрхэ түлөөлэлгын болзор соо саг үргэлжэ хүдэлдэг хунгуулийн комиссинуудай зүблэхы эрхэтэй гашүүдыг, тэрэ тоодо гаргаһан гашүүдэй орондо томилхо эрхэ үлэдэг.

Статья 13. хунгуулийн комиссинуудай ажал ябуулга эмхидхэлгэ

1. Хунгуулийн комиссинуудай ажал ябуулгын эмхидхэлгэ «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулийн 28-дахы статьягай ёноор бөлүүлдэгдэг.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдэхэбэрийн албан ёноор толилогдоһон үдэрһөө хойшо хунгалтын дүн албан ёноор толилогдоһон үдэр хүрэтэр теле-радиодамжуулгын нютагай гүрэнэй эмхинууд Буряад Республикын хунгуулийн комиссида өһөдэын канал бүхэндэ долоон хоногой 10 минуттаһаа бага бэшэ эфирэй саг Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай хуули ёнонуудыг ойлгуулхын, хунгагадта хунгуулийн үйлэ бөлүүлгын болзор ба гурим тухай, кандидадууд, кандидадуудыг дэбжүүлһэн хунгуулийн нэгэдэлнүүд тухай, хунгуулийн ажалай ябаса тухай мэдээ дуулгахын, мүн хунгагадай асуудалнуудта харюусахын тулада түлөөнэгүй олгодог.

3. Долоон хоногой нэгэ удааһаа үсөөн бэшэ гардаг нютагай гүрэнэй хэблэлэй редакцинууд Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын үедэ Буряад Республикын хунгалтын комиссида түлөөнэгүй хэблэлэй талмайн долоон хоногой хэмжээнэй зуунай нэгэ хубиһаа бага бэшэ, нютагай хунгуулийн комиссинуудта - хэблэлэй талмайн долоон хоногой хэмжээнэй хоёр зуунай нэгэ хубиһаа бага бэшэ талмай олгохо ёһотой. хунгуулийн комиссинууд заагдаһан хэблэлэй талмайнуудыг Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай хуули ёнонуудыг ойлгуулхын, хунгагадта хунгуулийн үйлэ бөлүүлгын болзор ба гурим тухай, кандидадууд, кандидадуудыг дэбжүүлһэн хунгуулийн нэгэдэлнүүд тухай, хунгуулийн ажалай ябаса тухай мэдээ дуулгахын, мүн хунгагадай асуудалнуудта харюусахын тулада хэрэглэдэг.

Статья 14. хунгуулийн комиссийн гашүүдэй зэргэ

хунгуулийн комиссинуудай шийдэхы болон зүблэхы эрхэтэй гашүүдэй зэргэ «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулийн 29-дэхи статьягаар тогтоогдодог.

Статья 15. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэхэ ба үнгэргэхэдэ Буряад Республикын хунгуулийн комиссийн эрхэ түлөөлэлгэнүүд

Буряад Республикын хунгуулийн комисси өөрын эрхэ мэдэл соо:

- 1) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын бэлдэхэл ба үнгэргэлгэ эмхидхэдэг, доодо шатын хунгуулийн комиссинуудай ажал ябуулга хүтэлдэг;
- 2) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ Россиин Федерациин эрхэтэнэй хунгуулийн эрхэ сахилгын хойноһоо хиналта бөлүүлдэг, тус Хуулийн нэгэ мүнэн хэрэглэлгэ хангадаг;
- 3) тус Хуули хэрэглэлгын асуудалнуудар заабаринуудыг болон бусад гуримшуулгын шийдэхэбэрийнүүдыг гаргадаг;
- 4) комиссинуудта хуули ёһоной, заабарин, эмхидхэлэй-техническэ туһа хүргэдэг;
- 5) Россиин Федерациин Түбэй хунгуулийн комиссийн тогтооһон гуримай ёһоор ГАС «хунгалта» нэгэ мүнэн хэрэглэлгэ хангадаг, тэрэ тоодо дуу тоололгын техническэ аргануудыг;
- 6)) кандидадуудыг ба кандидадуудай мүнэн сангай асуудалнуудар бүрин түлөөлэлгэтэ этигэмжэтэ ноурнуудыг бүридхэлдэ абадаг;
- 7) кандидадуудыг бүридхэлдэ абадаг;
- 8) бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудыг ба кандидадуудай мүнэн сангай асуудалнуудар бүрин түлөөлэлгэтэ этигэмжэтэ ноурнуудта тогтоомол түхэлэй үнэмшэлгэ үгэдэг;
- 9) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтатай холбоотой асуудалнуудар Буряад Республикын гүйсэдэхы засагай зургаануудай ба нютагай өһөдэын хүтэлбэрийн зургаануудай мэдээсэл шагнадаг;
- 10) «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» ханал хурялгын Федеральна хуулийн эрилтэнүүдтэй зохилдуулан нютагай хунгуулийн комиссинуудыг бүридүүлдэг ба тэдэнэй түрүүлгэшэныи томилогдог;
- 11) хунгуулийн участогуудай нэгэдхэмэл дугаарлал тогтоодог;
- 12) бюллетеньнүүдэй, хунгагадай нэрэ тоолборин ба хунгуулийн бусад документнүүдэй түхэл тогтоодог;
- 13) дуугаа үгэлгын бюллетениин бэшгэ баталдаг;
- 14) бюллетень бүтээлгэ ба нютагай комиссинууд-

та дамжуулга хангадаг;

15) бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй, хунгуулийн бусад документнүүдэй бүтээлгэ ба доодо гарай комиссинуудта дамжуулга хангадаг;

16) хунгуулийн комиссинуудай тамгын жэшээтэ түхэл баталдаг;

17) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтатай холбоотой саарһа дансануудыг хунгуулийн комиссинуудта хүргэлгын гурим хангадаг, мүн архивай хэрэгтэ гуримшуулгын-хуулилта зохиолд бөлүүлдэг Буряад Республикын гүйсэдэхы засагай зургаантай хэлсэн заагдаһан документнүүдыг хадагалалгын, архивта дамжуулгын ба хадагалалгын болзорой дүүрэхэдэ усадхалгын гурим баталдаг;

18) Буряад Республикын бюджетһээ Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэлгын ба үнгэргэлгын, комиссинуудай ажал ябуулга ба тэдэнэй эрхэ түлөөлэлгэ бөлүүлгын, автоматжуулгын хэрэгсэлнүүдыг ашагалгын ба хүжөөлгын, хунгалта эмхидхэгшэдыг ба хунгагадэдыг хургалгада мүнгэн сангай хангалтада гаргагдаһан мүнгэ хубаарилдаг, тус мүнгэ заагдаһан зорилгоорнь хэрэглэгын хойноһоо хиналта бөлүүлдэг;

19) хунгалтын урдахи идхалга үнгэргэһын тула бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай хоорондо эфирэй саг ба хэблэлэй талмай хубаарилгын нэгэдхэмэл гурим бөлүүлхэ талаар хэмжээнүүдыг бөлүүлдэг;

20) участогай хунгуулийн комиссинуудай ажалда хэрэгтэй технологиин түхээрлэгэнүүдэй (ханал хурялгын кабинетнууд, ханал хурялгын хайрсагууд) бүтээлгын захил эмхидхэдэг;

21) хунгалтын эд хэрэгсэлэй-техникин хангалгын асуудалнуудыг хаража үзэдэг;

22) хунгуулийн үйлэ ябуулгануудыг бөлүүлдгын болзор ба гурим тухай, кандидадууд тухай, кандидадуудыг дэбжүүлһэн хунгуулийн нэгэдэлнүүд тухай, хунгуулийн ажалай ябаса тухай хунгагадэдыг мэдээсэлгэ хангадаг;

23) доодо шатын комиссинуудай ба тэдэнэй тушаалта ноурнуудай шийдэхэбэрида ба үйлэ ябуулгада (хэнгүй байлгада) гомдолнуудыг (мэдүүлгэнүүдыг) хаража үзэдэг, гомдолнуудаар (мэдүүлгэнүүдээр) зохихо шийдэхэбэрийнүүдыг абадаг;

24) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын дүн тодорхойлодог ба тэрэнэй албан ёноор толилог бөлүүлдэг, хунгагдаһан Буряад Республикын Толгойлогшодо хунгалта тухай үнэмшэлгэ үгэдэг;

25) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада дахинаа дуу үгэлгэ зарладаг ба эмхидхэдэг;

26) Буряад Республикын Толгойлогшын дахин хунгалта зарладаг ба эмхидхэдэг;

27) Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ ханал тоололгын, ханал хурялгын дүн тогтоолгын ба хунгалтын дүн тодорхойлолгын нэгэн гурим тогтоодог ба сахилта хинадаг;

28) кандидадуудай хунгуулийн жасануудта мүнгэ зөөрийн оролгын ба тэрэниие гаргашалгын хойноһоо хиналта бөлүүлдэг;

29) «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» ханал хурялгын Федеральна хуулийн, тус Хуулийн, Буряад Республикын бусад хуулинуудай ёноор бусад эрхэ түлөөлэлгэ бөлүүлдэг.

Статья 16. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэхэ ба үнгэргэхэдэ нютагай хунгуулийн комиссийн эрхэ түлөөлэлгэнүүд

1. Нютагай хунгуулийн комисси:

1) тус дэбисхэр дээрэ Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэлгын ба үнгэргэлгын хойноһоо хиналта бөлүүлдэг, нютагай ба участогай хунгуулийн комиссинуудай байдаг газар болон телефонууд тухай зондо дуулгадаг;

2) участогай комиссинуудыг бүрилдүүлдэг ба тэдэнэй түрүүлгэшэныи томилогдог;

3) тус дэбисхэртэ участогай комиссинуудай ажал залан хүтэлбэридаг, тэдэ комиссинуудай шийдэхэбэрийнүүд ба үйлэ хэрэгүүдтэ (хэнгүй байлгада) гомдолнуудыг (мэдүүлгэнүүдыг) хаража үзэдэг, гомдолнуудаар (мэдүүлгэнүүдээр) зохихо шийдэхэбэрийнүүдыг абадаг;

4) тус дэбисхэр дээрэ оршодог хунгуулийн участок бүхэндэ хунгагадай тоолбори бэлдэдэг, тус Хуулийн 21-дэхи статьягай 3-5-дахы хубинуудаар хараалагдаһан ушарнуудһаа бэшэндэ;

5) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтатай холбоотой асуудалнуудаар гүйсэдэхы засагай зургаануудай ба нютагай өһөдэын хүтэлбэрийн зургаануудай мэдээсэл шагнадаг;

6) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын мүнгэн сангай хангалтада гаргагдаһан Буряад Республикын хунгуулийн комиссийн үгэһэн мүнгэ хубаадаг, тэрэ тоодо участогай хунгуулийн комиссинуудай дунда, тус мүнгэнэй ашагалгын хойноһоо хиналта бөлүүлдэг;

7) Россиин Федерациин Түбэй хунгуулийн комиссийн баталһан гуримаар тус дэбисхэртэ ГАТ «хунгалта» хэрэглэлгэ хангадаг;

8) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтатай холбоотой хунгуулийн бюллетеньнүүдыг ба бусад саарһа дансануудыг хунгуулийн комиссинуудта хүргэлгэ эмхидхэдэг;

9) бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэл-гэнүүдыг хунгагадта үгэдэг;

10) участогай комиссинуудта хунгуу-лийн участогууд дээрэ дуу үгэлгэ эмхидхэхэдэнь арга заабарин, эмхидхэлэй-техническэ ба бусад туһа хүргэдэг;

11) участогай хунгуулийн комиссинуудта технологиин түхээрлэгэнүүдэй (ханал хурялгын кабинетнууд, ханал хурялгын хайрсагууд) хэм сахилга хангадаг;) хунгалтын урдахи идхалга үнгэргэлгын гурим ба дуримыг хунгуулийн ябасын хабаадагшад хунгалтын хойноһоо хиналта бөлүүлдэг;

12) тус дэбисхэр дээрэ хунгагадай дуу тоололгын ба хунгалтын дүн тогтоолгын нэгэн гурим сахилта хинадаг ба хангадаг;

13) тус дэбисхэртэ ханал хурялгын дүн тогтоодог, тэрэниие олондо мэдээсэл тараагшадта мэдээсэдэг ба ханал хурялгын дүнгүүд тухай протокол Буряад Республикын хунгуулийн комиссида дамжуулдаг;

14) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтатай холбоотой саарһа дансануудыг Буряад Республикын хунгуулийн комиссийн баталһан гуримаар Буряад Республикын хунгуулийн комиссида гү, али Буряад Республикын архивай эмхи зургаанда дамжуулга хангадаг гү, али заадаһан саарһануудыг хадагалалгын болзоройнь дүүрэхэдэ усадхадэг;

15) хунгуулийн үйлэ бөлүүлгын болзор болон гурым тухай, хунгалтын ябаса тухай хунгагадта мэ-

дээсэдэг;

16) хунгагадта мэдээ хүргэлгын гурим сахилгын, тус дэбисхэр дээрэ хунгалтын урдахи идхалга үнгэргэлгын хойноһоо хиналта хэдэг;

17) «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулийн, тус Хуулийн, Буряад Республикын бусад хуулинуудай ёноор бусад эрхэ түлөөлэлгэ бөлүүлдэг.

2. Тус Хуулийн 10-дахы статьягай 2-дохи хубиин ёноор байгуулагдаһан нютагай хунгуулийн комиссинууд тус статьягай 1-дэхи хубяар хараалагдаһан эрхэ түлөөлэлгэнүүдыг, тус статьягай 4, 5, 9 ба 15-дахы зүйлнүүдээр хараалагдаһанһаа бэшэндэ, бөлүүлдэг.

Статья 17. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэхэ ба үнгэргэхэдэ участогай хунгуулийн комиссийн эрхэ түлөөлэлгэнүүд

Участогай хунгуулийн комисси:

1) участогай комиссийн адрес болон телефон тухай, ажалайнь саг тухай, мүн ханал хурялгын үдэр, саг ба газар тухай зондо дуулгадаг;

2) хунгагадай нэрэ тоолбори тододходог, харин тус Хуулийн 3-5-дахы хубинуудаар хараалагдаһан ушарнуудта бэлдэдэг ба тододходог, хунгагадэдыг тэрэнэй танилсулдаг, тоолборидо олоһон алдуунууд тухай мэдүүлгэнүүдыг үзэдэг ба заһабари оруулха тухай асуудал шийдэхэдэг;

3) ханал хурялгын байшан таһалгануудай, ханал хурялгын хайрсагуудай ба бусад түхээрлэгэнүүдэй бэлдэлгэ хангадаг;

4) дээдэ шатын комиссиһаа абтаһан мэдээнүүдэй үндэһөөр бүридхэлдэ абтаһан кандидадууд тухай хунгагадта мэдээсэл хангадаг;

5) хунгуулийн участогай дэбисхэр дээрэ хунгалтын урда тээхи идхалга ябуулгын гурим сахилга хинадаг;

6) бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдыг үгэдэг;

7) хунгуулийн участогта ханал хурялгын үдэр ханал хурялгын, мүн болзорһоо урид ханал хурялгалга эмхидхэдэг;

8) хунгуулийн участогта дуу тоолодог, ханал хурялгын дүн тодорхойлодог, ханал хурялгын дүнгүүд тухай протокол бэшэдэг ба тэрэниие хангалтагай комиссида дамжуулдаг;

9) өөрын эрхэ мэдэл соо тус Хуули хазайруулга тушаа гомдолнуудыг (мэдүүлгэнүүдыг) хаража үзэдэг ба заагдаһан гомдолнуудаар (мэдүүлгэнүүдээр) үндэһэтэй шийдэхэбэрийнүүдыг абадаг;

10) Буряад Республикын хунгуулийн комиссийн баталһан гуримаар Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтатай холбоотой саарһа дансануудыг хадагалалга ба дээдэ гарай нютагай комиссида дамжуулга хангадаг;

11) «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулийн, тус Хуулийн, Буряад Республикын бусад хуулинуудай ёноор бусад эрхэ түлөөлэлгэ бөлүүлдэг.

Статья 18. Хунгуулийн комиссинуудай ажал ябуулгын олоной үмэнэ элирхэй

Комиссийн бүхы зүблөөнүүдтэ, участогай, нютагай комиссинуудай хунгагадай нэрэ тоолборитой, бюллетеньнүүдтэй, бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдтэй, дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай протоколнуудтай ба нэгэдхэмэл таблицаануудтай хүдэлмэри бөлүүлхэдэ дээдэ шатын комиссийн гашүүд ба тэрэнэй албан газарай ажалшад, бүридхэлдэ абтаһан кандидат гү, али тэрэнэй найдалгата ноур, али мүнгэнэй асуудалаар этигэмжэтэ түлөөлэлгэ байха эрхэтэй. Комиссийн зүблөөнүүдтэ ба хунгуулийн заагдаһан документнүүдтэй хүдэлмэри бөлүүлгэдэ байхын тула заагдаһан ноурнуудта нэмэлтэ зүбшөөл хэрэггүй. Комисси зүблөө

токол табиxада, мүн хунгагшадай дуу үгэлгэ дахин тоолоxодо байлсаха эрхэтэй.

8. Сэрэгэй чaстыда, захиргаанай-гaзар дэбисхэрэй хаамал байгууламжада, больницaда, санатори-до, амаралтын байшанда, нэжэгтэ орогшодые ба гэмнүүлэгшэдые харууһан доро байлгадаг газар-нуудта байгуулагдaһан хунгуулиин участок дээрэ бүрилдүүлэгдэһэн участогай комиссиин байрада, мүн хунгуулиин тус участогай ханал хуряалгын гaз-арта комиссиин бүхы гэшүүд, тус статьяй 1-дэхи зүйлдэ заагдaһан нюурнууд, адаглагшад ороxo эр-хэтэй.

9. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэн, бүридхэлдэ абтаһан кандидатые дэбжүүлһэн хунгуулиин нэгэд-бүхэн адaглагшадые томилоxo эрхэтэй. Россиин Федерaлиин эрхэтэн адаглагшa болодог. хунгамал тушаалта нюурнууд, депутaдууд, нютагай захиргаан-най толгойлогшоноор, тэдэнэй сэхэ мэдэлдэ хүдэлдэг нюурнууд, судьянар, прокурорнууд, шидхэхы дуу-най эрхэтэй комиссиин гэшүүд адаглагшаар томи-логдохо ёһогүй.

10. Адаглагшын эрхэ түлөөлэлгэ тэрэниие түлөөлһэн бүридхэлдэ абтаһан кандидатдай гү, али тэрэнэй этигэмжэтэ нюурай, тус адаглагшын түлөөлһэн хунгуулиин нэгэдэлэй бэшэжэ үгэһэн шэглүүлһэн саарһаар үнэмшэлэгдэхэ ёһотой. Тэрэ-эн дотор адаглагшын фамили, нэрэ обог, ажаһуудаг газарайнь хаяг, адаглагшын ошохо хунгуулиин уча-стогай дугаар, комиссиин (нютагай, участогай) нэрэ заагдадаг, мүн баһа тус статьягай 9-дахы зүйлдэ хараалагдаһан хизаарлалтануудай үгы байһан тухай бэшгэгдэдэг. Адаглагша тухай нэмэлтэ мэдээнүүдые заалга, харин кандидатдай гү, али тэрэнэй найдал-гата нюурай эльгээһэн ушарта тамга хэрэггүй. Шэглүүлһэн бэшгэ үнэмшэлгэ харуулахдал хүсэндөө ороxo зэргэтэй. Адаглагшые эльгээхэ тухай урид ду-улгаха хэрэггүй.

11. Тус статьягай 10-дахы зүйлдэ заагдaһан саарһан участогай комиссида – тус статьягай 6-дахы хубяар хараалагдаһан сагта, харин бусад комисси-да - хунгуулиин участогуудта ханал хуряалгын эхилһэнһээ захалаад, тус дэбисхэр дээрэ эсэсэй про-токол бэшэлгын дүүрэтэр, тэрэ тоодо хунгагшадай дуу дахин тоололгын дүн тухай, харуулагдажа бо-лоно.

12. Кандидат, хунгуулиин нэгэдэл участогай ко-миссида хэдэн адаглагшадые томилоxo болоxo, тэ-дэнь ээлжээгээр ханал хуряалгын таһалгада ханал хуряалгын ба бусад үйлэ адаглаха эрхэтэй. Комисси-ин байгша газарта, ханал хуряалгын газарта бүридхэлдэ абтаһан нэгэ кандидатдай, хунгуулиин нэгэдэлэй талые түлөөлһэн хоёр ба тэрээнһээ олон адаглагшад нэгэ зэргэ эрхэ түлөөлэгжэ бэелүүлжэ болохогүй. Адаглагшадай ханал хуряалгын байшан-да байха, ханал хуряалга, хунгагшадай дуу тоолол-го, ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол табил-га, мүн ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколну-удай буулгабаринуудые үглэгэ хиная хэрэгтэй хаба-атай «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хууляар тогтоогдоһонһоо бэшэ ямаршые хизаарлалтануудые тогтоохо болохогүй.

13. Адаглагша эрхэтэй гэбэл:

1) хунгагшадай нэрэ тоолборитой, бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэ үгэлгын реестртай, комиссида байһан бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдтэй, ханал хуряалгын байшанһа га-дуур дуу үглэгэ тухай мэдүүлгэнүүдэй (хандалгануу-дай) реестртай танилсаха;

2) ханал хуряалгын үдэр, мүн баһа болзорһоо урид ханал хуряалгын үдэрнүүдтэ тус статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдaһан хугасаада хунгуулиин тус тус участогай дуу үгэдэг газарта ямаршые саг-та байха, мүн участогай хунгуулиин комиссиин түрүүлгшэдэ, түрүүлгшын орлогшодо гү, али секрeтарьта урид хэлээд, ханал хуряалгын газарта фото-ба видео буулгаха;

3) хунгагшадта бюллетень үгэлгын хойноһоо ада-глаха;

4) ханал хуряалгын газарһаа гадаа тээ хунгагшадай дуугаа үгэхэ үедэ байлсаха;

5) хунгагшадай нэрэ тоолборидо оруулагдaһан эрхэтэдэй, тэдэндэ үгтэһэн бюллетеньүүдэй, хэрэггүй боллогдоһон бюллетеньүүдэй тоо тоол-логын хойноһоо адаглан хараха; бюллетеньүүдтэ хунгагшадай табихан тэмдэг хараха арга олоһон зайһаа болон эрхэ нүхэсэлдэ хунгуулиин участогта хунгагшадай дуу тоололго адаглаха; хунгагшадай дуу тоолохо үедэ али бүхы тэмдэгтэй гү, али тэмдэггүй бюллетень үзэхэ; тус статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдaһан үедэ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол болон бусад документүүдые комисси-ин зоёхон табилогын хойноһоо адаглаха;

6) дуу үглэгэ эмхидхэлгын асуудлануудаар дурал-хал болон ажаглалтaтайгаар участково комиссиин түрүүлгшэдэ, харин тэрэнэй үгы байгаа хаань, тэрэ-ниие орлоһон хүндэ хандаха;

7) ханал хуряалгын дүнгүүд, хунгалтын дүнгүүд тухай тус тус ба доодо шатын комиссиинуудай протоколнуудтай ба тэдэндэ хабсаргадaһан документүүдтэй танилсаха, хабаатай комиссиһаа заагдaһан протоколнуудай ба документнүүдэй гэр-шэлэлгэтэй буулгабаринуудые абахэ;

8) эльгээгдэһэн хунгуулиин комиссиин шидхэ-бэри болон үйлэнүүдтэ (үйлэ хэнгүй байлгада) дээдэ гарай комиссида сэхэ гү, али сүүдтэ гомдол бариха;

9) хабаатай комиссиинуудта хунгагшадай дуу үгэлгые дахинаа тоололгодо байлсаха.

14. Адаглагша эрхэгүй гэбэл:

1) хунгагшадта бюллетеньүүдые үгэхэ;

2) хунгагшын түлөө, тэрэ тоодо тэрэнэй гүйлтаар, бюллетень абалга тухай гар табиxа;

3) хунгагшын түлөө, тэрэ тоодо тэрэнэй гүйлтаар, бюллетеньдэ тэмдэг табиxа;

4) ханал хуряалгын нюуса эбдэһэн үйлэ ябуулxа;

5) комиссиин шидхэхы дуунай эрхэтэй гэшүүдэй бюллетень тоололгодо сэхэ хабаадаха;

6) комиссиин ажалда хаад хэһэн үйлэ ябуулxа;

7) хунгагшадай дунда идхалга ябуулxа;

8) тус комиссиин шидхэбэри абалгада хабаадаха.

15. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэлгэ ба үнгэргэлгэ тухай мэдээ бэ-шэхэдэ хабаадаһан олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэд эрхэтэй гэбэл:

1) комиссиинуудай зүблөөнүүдтэ хабаадаха;

2) ханал хуряалгын дүнгүүд тухай участогай ко-миссиин протоколнуудтай, мүн баһа ханал хуряал-гын дүнгүүд тухай, хунгалтын дүнгүүд тухай, тэрэ тоодо дахин бэшэгдэһэн бусад комиссиинуудай про-

токолнуудтай танилсаха;

3) тус комиссиһаа тус хубиин 2-дохи зүйлдэ заагдaһан протоколнуудай ба тэрээндэ хабсаргадaһан документнүүдэй буулгабаринуудые абахэ;

4) идхалгын хэмжээнүүдтэ байлсаха, тэдээн тухай мэдээсэхэ;

5) ханал хуряалгын үдэр, болзорһоо урид ханал хуряалгын үдэрнүүдтэ ханал хуряалгын байшанда байха, мүн баһа фото ба видео буулгаха.

16. Комиссиин протоколнуудай буулгабари ба бусад документнүүдые түрүүлгшэ, үгы гэбэл, түрүүлгшын орлогшо, үгы гэбэл, тус комиссиин секрeтарь баталдаг. Тэрэшэлэн документнүүдэй буул-габари баталһан нюур тус буулгабари дээрэ: “Үнэн” гү, али “Буулгабари үнэн” гэжэ бэшэдэг, гараа та-бидаг, өөрын фамили ба хуряангы нэрэ обог, буулга-барин баталагдаһан һара үдэр ба саг заадаг ба тус комиссиин тамга табидаг.

17. Зүблэхы эрхэтэй хунгуулиин комиссиинуу-дай гэшүүд, ханал хуряалгын ба тоололгын үедэ байлсаһан адаглагшад, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэд энгэртээ өөрын зэр-гэ, алдар, нэрэ, обог зааһан, идхалгын шэнжэгүй тэмдэгүүдые зүүхэ эрхэтэй. Зүблэхы эрхэтэй комисси-ин гэшүүнэй энгэрей тэмдэгтэ тэрэниие томилһон бүридхэлдэ абтаһан кандидатдай, адаглагшын эн-гэртэ – бүридхэлдэ абтаһан кандидатдай нэрэ, обог, алдар, үгы гэбэл, адаглагшые эльгээһэн хунгуулиин нэгэдэлэй нэрэ заагдадаг. Зүблэхы эрхэтэй хунгуулиин комиссиинуудай гэшүүдэй энгэрей тэм-дэгтэй тухэлнүүдые Буряад Республикын хунгуулиин комисси тогтоодог.

Статья 19. Гадаадын (уласхоорондын) ада-глагшад

Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада гадаадын (уласхоорондын) адаглагшадай ажал ябу-лга «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хууляар ги-римшуулагдадаг.

Статья 20. хунгуулиин участогуудые бай-гуулга

1. Дуу үглэгэ үнгэргэхын ба хунгагшадай дуу тоолохын тулада муниципальна байгууламжа-нуудай дэбисхэрнүүд дээрэ бүридхэлдэ абтаһан хунгагшадай тоо тухай баримтануудай үндэһэн дэ-эрэ «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулиин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулиин 16-дахы статьятай зохилдуулан, хунгуулиин участогууд байгуулагдадаг.

2. хунгуулиин участогые нютагай хунгуулиин ко-мисситай хэлсэн тааруулжа, муниципальна аймагай, хотын тойрогой нютагай захиргаанай толгойлогшо, үгы гэбэл, сэрэгэй частиин командир толгойлогшо. Тус статьягай 4-дэхи зүйлдэ хараалагдаһан ушарну-удта хунгуулиин участогуудые нютагай хунгуулиин комисси байгуулдаг. хунгуулиин участогууд ханал хуряалгын үдэр хүрэтэр 45 хоногһоо орой бэшэ хунгагшадта али боломоор таатай эрхэ нүхэсэл тог-тоохо хэрэгһээ уламжалан байгуулагдадаг.

3. хунгуулиин участок бүхэнэй дэбисхэр дээрэ 3000-һаа олон бэшэ хунгагшад бүридхэлдэ абтаһан байха ёһотой.

4. хунгагшадай саг зуура байһан газарну-удта (больница, санатори, амаралтын байшан, нэжэлгэгдэһэн ба эмэлэгдэһэн хүнүүдэй харуул доро байһан ба саг зуурын бусад газарнуудта), хүрэхэдэ хүшэр болон холын нютагуудта хунгуулиин участогуудые нютагай комисси тус статьягай 2-дохи зүйлээр тогтоогдоһон болзор соо, харин онсо ушар-нуудта Буряад Республикын хунгуулиин комисси-тай хэлсэжэ – хунгалтын үдэр хүрэтэр 3 үдэрһөө хойшо бэшэ байгуулжа болоно. Хүрэхэдэ хүшэр болон холын нютагуудта оршодог объектнүүдэй хүтэлбэрилгэштэдтэй хэлсэжэ, хунгуулиин участогу-удые нютагай комисси байгуулжа болоно.

5. Сэрэгэй алба хаагшад хунгуулиин юрэнхы уча-стогуудта дуугаа үгэдэг. Амяараа, һуурин газарһаа холо оршодог сэрэгэй чaстынуудай дэбисхэр дэ-эрэ хунгуулиин участогууд Буряад Республикын хунгуулиин комиссиин шидхэбэрээр тус статьягай 2-дохи хубяар тогтоогдоһон болзорто, харин онсо ушарта хунгалтын үдэр хүрэтэр 3 үдэрһөө хойшо бэшэ байгуулагдажа болодог.

6. хунгуулиин участогуудай нэрэ тоолборие хилэ ба дугаарынь (хэрбээ хунгуулиин участок һуурин газарай дэбисхэрэй хубида байгуулагдабал), үгы гэбэл, һуурин газарай нэрэ, һуурин газарнуудай тоолбори (хэрбээ хунгуулиин участок һуурин газар-ай бүхы дэбисхэр дээрэ, хэдэн һуурин газарнуудай дэбисхэр дээрэ байгуулагдабал), участково комисси-ин байдаг газар ба дуугаа үгэлгын байшан, уча-стогай комиссиин телефоной дугаар заалгатайгаар, муниципальна аймагай, хотын тойрогой нютагай захиргаанай толгойлогшо хунгалтын үдэр хүрэтэр 45 хоногһоо оройтуулангүй, харин тус статьягай 2-дохи хубида заагдaһан болзортой дүрэрэһэн хойно байгуулагдаһан хунгуулиин участогууд тухай мэдэ-эсэл – тэдэниие байгуулһанай удаа хоёр хоногһоо хойшо бэшэ толилох ёһотой . Тус хубида заагдaһан сэрэгэй чaстынуудай дэбисхэр дээрэ байгуулагдаһан хунгуулиин участогууд тухай мэдээ баримтануудые толилходоо, сэрэгэй частиин командиртай хэлсэн тааруулдаг.

7. хунгуулиин участогуудай тус статьягай 2 ба 4 ху-бинуудаар тогтоогдоһон болзорто байгуулагдаагүй һаа, хунгуулиин участогуудые байгуулжа тухай ши-идхэбэри Буряад Республикын хунгуулиин комисси статьягай 2 ба 4 хубинуудаар тогтоогдоһон болзо-рой дүрэрэһэн үдэрһөө хойшо гурбан үдэрэй туршада абадаг.

Статья 21. хунгагшадай нэрэ тоолбори бэ-шэлгэ

1. хунгагшадай нэрэ тоолборинуудые тус хунгуулиин комиссиинууд Буряад Республи-кын хунгуулиин комиссиин тогтоһон түхэлээр хунгуулиин участок бүхэндэ бэлдэдэг.

2. хунгагшадай нэрэ тоолбори нютагай хунгуулиин комисси ханал хуряалгын үдэр хүрэтэр 21 үдэрһөө хойшо бэшэ муниципальна аймагай, хотын тойрогой нютагай захиргаанай толгойлогшын, сэрэгэй части-ин командиртай, хунгагшадай саг зуура байһан эмхи-ин хүтэлбэрилгэшын үзүүлһэн мэдээ баримтануудай үндэһэн дээрэ бэлдэдэг. Нютагай хунгуулиин комис-си Россиин Федерациин эрхэтэниие хунгуулиин хэ-

дэн ондоо участогуудта хунгагшадай нэрэ тоолбори-нуудта оруулаа гэжэ элирүүлбэл, заагдaһан комисси участогай хунгуулиин комиссиинуудта хунгагшадай нэрэ тоолборинуудые дамжуулхын урда тээ алдуу гү, али лаб бэшэ зүйлнүүдые зайлуулжа талаар ажал ябуулдаг.

3. Хүрэхэнь хүшэр гү, али холын нютагуудта байгуулагдаһан хунгуулиин участогта хунгагшадай нэрэ тоолбори участогай комисси дуугаа үгэлгын үдэр болотор 20 хоногһоо харин онсо ушарнуудта – участогай комиссие байгуулһан үдэрһөө хой-шо оройтуулангүй муниципальна аймагай, хотын тойрогой нютагай зургаануудай толгойлогшын үгэһэн хунгагшад тухай мэдээнүүдэй үндэһэн дээрэ бүридхэдэг.

4. Сэрэгэй частиин дэбисхэр дээрэ байгуулагдаһан хунгуулиин участогта сэрэгэй чaстыда байдаг сэрэ-гэй алба хаагшадай, сэрэгэй частиин байрлаһан дэ-бисхэр дээрэ ажаһуудаг гү, али алба хэдэг газарайнь сэрэгэй чaстыда тогтоогдоһон гуримаар бүридхэлдэ абтаһан байгаа хаань, тэдэнэй гэр бүлын гэшүүдэй ба бусад хунгагшадай нэрэ тоолбори сэрэгэй части-ин командиртай үгэһэн мэдээнүүдэй үндэһэн дээрэ участково комисси дуугаа үгэлгын үдэр болотор 20 хоногһоо оройтуулангүй бүридхэдэг.

5. хунгагшадай саг зуура байһан газарта байгуулагдаһан хунгуулиин участогта (больни-ца, санатори, амаралтын байшан, нэжэлгэгдэһэн ба эмэлэгдэһэн хүнүүдэй харуул доро байһан газарнуудта болон саг зуура байһан бусад газар-нуудта) хунгагшын саг зуура байһан эмхи зурга-анай хүтэлбэрилгэшын үгэһэн хунгагшад тухай мэдээнүүдэй үндэһэн дээрэ дуугаа үгэлгын үдэрэй урдахы үдэрһөө оройтуулангүй, участогай тус комис-си хунгагшадтай нэрэ тоолбори бүридхэдэг.

6. хунгагшад тухай мэдээнүүдые тус статья-гай 2-5 хубинуудта заагдaһан тушаалта нюурнууд хунгалтын зарлагдaһанай һүүлээр дары суглуулжа тододходог ба нютагай хунгуулиин комисси-нуудта үзүүлдэг, харин нэрэ тоолбори участогай хунгуулиин комиссиин бэшэхэ һаа – тус комиссиин байгуулагдаһанай һүүлээр дары тэрээндэ үзүүлдэг. хунгагшад тухай мэдээнүүдые суглуулжа, тододхол-го ба үзүүлэлгэ Буряад Республикын хунгуулиин ко-миссиин тогтооһон гуримаар бэелүүлэгдэдэг.

7. хунгагшадтай нэрэ тоолбори хоёр хэлгээгэр хэг-дэдэг. хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдaһан хунгагшад тухай мэдээнүүд алфавидай гү, али он-доо гуримаар (хунгагшадтай һуурин газарнуудаар, үйлсэнуудээр, гэрнүүдээр, квартирануудаар илган) бэшэгдэдэг. Нэрэ тоолборидо хунгагшын фамили, нэрэ, обог, түрэрэһэн он (18 наһатай хаань – түрэрэһэн һара, дээр), ажаһуудаг газарайнь хаяг заагдадаг. хунгагшадтай нэрэ тоолборидо хунгагшын паспор-тнынгаа гү, али эрхэтэнэй паспорт хэлгэһэн до-кументын хубарил ба дугаар, абаһан бюллетень бүхэнэй түлөө гар табиxа ба хунгагшадта бюл-летнь (бюллетеньүүдые) үгэһэн участково комисси-ин гэшүүнэй гараа табиxа, мүн нэгэ мандадтай ба хунгуулиин нэгэн ниитэ округто Арадай Хуралай депутaдуудай хунгалтын талаар нэгэдэһэн барим-та оруулхын тула сүлөө газар хараалагдаһан байха ёһотой.

8. хунгагшадтай нэрэ тоолбори бэлдэхэдэ, ГАТ «хунгалта» хэрэглэгдэдэг. Нэгэдэхи хэлэгын саарһан дээрэ, хоёрдохын электрон түхэлөөр хэг-дэдэг. Онсо ушарнуудта хунгагшадтай нэрэ тоолбори гар бэшэгээр бэлдэгдэдэг.

9. хунгагшадтай нэрэ тоолбориин нэгэдэхи хэлэг актаар тус комиссида ханал хуряалгын үдэрһөө 20 үдэр урид дамжуулагдадаг, хоёрдохы хэлэгын электрон түхэлөөр нютагай комиссида хадагалагда-даг ба Буряад Республикын хунгуулиин комиссиин тогтооһон гуримаар хэрэглэгдэдэг. хунгагшадтай нэрэ тоолборидо нютагай комиссиин түрүүлгшэ ба секретарь гараа табидаг, нютагай комиссиин тамга-ар үнэлэгдэдэг.

10. Тус статьягай 3-5 хубинуудай ёһоор байгуулагдаһан хунгуулиин участогта хунгагшадтай нэрэ тоолборидо участогай комиссиин түрүүлгшэ ба секретарь гараа табидаг, участогай комиссиин тамгаар үнэлэгдэдэг.

11. Участогай комисси хунгагшадтай нэрэ то-олбориин нэгэдэхи хэлэгые хэдэн дэбтэр болго-жо хубааха эрхэтэй. Тимэ дэбтэр бүхэн дуугаа үгэлгын үдэрэй урдахы үдэрһөө оройтуулангүй гадарлагдaһан (оёгдоһон) байха ёһотой, тин учас-тогай комиссиин тамгаар ба түрүүлгшын гар та-билгаар баталагдадаг.

12. Участогай хунгуулиин комисси хунгагшадтай нэрэ тоолбори абаһанай һүүлээр шалгадаг ба тус Хуулиин 22-дохи статьятай, нютагай өөһэдын хүтэлбэриин зургаануудай, тушаалта нюурнуудай, эрхэтэнэй байдалай акт бэшэдэг зургаануудай, Россиин Федерациин эрхэтэниие байдаг газарта комисси бүридхэлдэ абалгын зургаануудай саарһа данса-нуудай, ондоо участогта хунгагшадтай нэрэ тоол-боридо оруулһан тухай дээдэ гарай хунгуулиин комиссиин мэдээсэлнүүдтэй зохилдуулан хэрэг-тэй заһабаринуудые оруулдаг. Шалгадaһан ба тододходоһон нэрэ тоолборидо ханал хуряалгын үдэрһөө урда тээхи нэгэ үдэрһөө хойшо бэшэ учас-тогай комиссиин түрүүлгшэ ба секретарь гараа табидаг, участогай комиссиин тамгаар үнэлэгдэдэг.

13. хунгагшад тухай мэдээнүүдые үзүүлдэг нюур-нууд тус мэдээнүүдые үнэн зүб, гүйсэд ба саг соонь үзүүлэлгын түлөө харюусалга даадаг.

Статья 22. Эрхэтэдые хунгагшадтай нэрэ то-олборидо оруулалгын ба тэндэһээ гаргалгын гурим

1. Тус Хуулиин 3-дахы статьягай ёһоор эдэбхитэй хунгаха эрхэтэй Россиин Федерациин бүхы эрхэтэд хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдадаг.

2. Россиин Федерациин эрхэтэниие тодорхой хунгуулиин участогта хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулжа үндэһэн хадаа Россиин Федерациин эрхэтэдэй нүүхэ сүлөөгэй, Россиин Федерациин хи-заар соо байха ба ажаһууха эрхэ бэелүүлгын гурим гириמשуулдаг Федеральна хуулиин ёһоор Россиин Федерациин хизаар соо байха ба ажаһууха талаар Россиин Федерациин эрхэтэдые бүридхэлдэ абадаг зургаануудай тогтооһон тэрэнэй ажаһуудаг газарай тус участогай дэбисхэр дээрэ байһан тухай баримта болоно.

3. Сэрэгэй чaстынуудһаа гадуур һуудаг сэрэгэй алба хаагшад юрэнхы үндэһөөр ажаһуудаг газартаа хунгагшадтай тоолборидо оруулагдадаг. Сэрэгэй чaстыда байдаг сэрэгэй алба хаагшадые, тэдэнэй гэр бүлын гэшүүдые ба сэрэгэй частиин оршондо байдаг

бусад хунгагшадые хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулжа үндэһэн хадаа сэрэгэй частиин албанай гү, али Россиин Федерациин хизаар соо байха ба ажаһууха талаар Россиин Федерациин эрхэтэдые бүридхэлдэ абадаг зургаануудай тогтооһон тэрэнэй ажаһуудаг газарай тус участогай дэбисхэр дээрэ байһан баримта, үгы гэбэл, таталгаар сэрэгэй алба гаража байһан эрхэтэдые сэрэгэй частиин шатадта оруулжа тухай сэрэгэй частиин захирал баримта бо-лоно.

4. хунгалтын үдэр больница, санатори, нэжэлгэгдэһэн ба эмээдэ ороһон хүнүүдэй харуул доро байһан газарнуудта болон саг зуурын бусад га-зарнуудта байһан хунгагшад паспортрын гү, али эрхэ-тэнэй паспорт хэлгэһэн документын ба бүридхэлһөө гаргагдaһан тухай үнэмшэлгын үндэһөөр Буряад Ре-спубликын Толгойлогшын хунгалтада дуугаа үгэхын тула тэндээ хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруу-лагдадаг. Саг зуурын газарта байһан, ажалайнь хугасаа хороохын аргагүй таһалгарягай хүдэлдэг эмхинүүдтэ ба хүдэлмэриин зарим янзануудта ажал-ладаг хунгагшадта, мүн сэрэгэй частиин байрлаһан газарһаа ондоо тээ байһан сэрэгэй алба хаагшад дуугаа үгэлгын үдэр болотор комиссиин шидхэхэбэ-рээр гурбан хоногһоо оройтуулангүй, нютагай гү, али участково комиссида үгэһэн бэшэмэл мэдүүлгын үндэһөөр саг зуура байһан газарайнгаа хунгуулиин участок дээрэ хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруу-лагдажа болоно. Тус хунгагшын байдаг газараар хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдaһан учас-тово комиссида энээн тухай мэдээсэл тус нютагай комиссар дамжуулагдадаг. Участогай комис-си хунгагшадтай нэрэ тоолборин тус хүсээнгэтэ: хунгуулиин участогай дуугаар заалгатагаар “хунгуулиин___ дугаарай участогта хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдаа” гэһэн тэмдэг хэдэг.

5. Баалалтаар нүүгшэд гэжэ тоологдоһон, үгы гэбэл, тэдэниие баалалтаар нүүгшэд гэжэ тоолохо тухай гуйлтатайгаар нүүлгын асуудалнуудаар ажал хэдэг гүйсэдэхы засагай федеральна зургаанда гү, али тэрэнэй нютагай зургаануудта хандаһан Россиин Федерациин эрхэтэд тэдэнэй саг зуура һуудаг газар-та паспортрын гү, али тэрэниие орлохо саарһанай, мүн заагдaһан зургаануудай үгэһэн саарһануудай үндэһөөр хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдадаг.

6. хунгагшадые танилсуулхын тулада нэрэ то-олбори үзүүлгэнэй һүүлээр хунгуулиин участогай дэбисхэр дээрэ ажаһуудаг газартаа бүридхэлдэ абтаһан Россиин Федерациин эрхэтэд, мүн ямар нэгэ шалтагаар тоолборидо оруулагдаагүй хунгагшадые хунгуулиин комисси нэмэлтэ тоолборидо паспортрын гү, али тэрэниие орлохо саарһанай үндэһөөр, харин хэрэгтэй болоо хаань, ажаһуудаг газараа (ажаһуудаг газарай үгы байбал – байһан газар олоһон ушар) олоһон ушар эрхэшлэһэн саарһа дансын үндэһэн дээ-рэ тоолборидо оруула

эрхэтэдэй хүнүүдийн эрхын ба бүгэдэ арадаха асуулгада хабаадаха эрхын гол найдууланууд тухай» Федеральна хуулийн, «Политическэ партинууд тухай» Федеральна хуулийн ёһоор Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада хунгуулийн нэгэдэл боложо хабаадаха эрхэтэй, тэрэ тоодо кандидатууды дэбжүүлхэ, улас түрын партинуудай, тэдэний нотагай таһагуудай нэрэ тоолбори бэлдэдэг, хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэри толилогшын үдэрэй байдлаар ба тус шийдхэбэрин албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хойшо гурбан хоногһоо хойшо бэшэ заагдаһан нэрэ толбори нотагай гүрэнэй үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ толилогдог, мэдээсэлэй-телехарилсалгын «Интернет» нүжаада гаргада, мүн тэрэл болзор соо Буряад Республикын хунгуулийн комиссида эльгээдэг.

3. Хунгуулийн нэгэдэлэй нэрэ хадаа ниитын нэгэдэлнүүдые ба улас түрын партинууды бүридхэлдэ абаха талаар үүргэ бэелүүлхэ түлөөлэлгэтэй гүйсэдхэхэ засагай зургаанай үгэһэн ниитын нэгэдэлые гүрэнэй бүридхэлдэ абаха тухай саарһан соо заагдаһан нэрэ болоно.

Статья 25. Кандидатые дэбжүүлгэ

1. Хунгуулийн нэгэдэл кандидатые Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай албан ёһоний шийдхэбэрин толилогдоһоний үлүүлээр дэбжүүлдэг.

2. Хунгуулийн нэгэдэл нэгэ кандидатые дэбжүүлхэ эрхэтэй.

3. Хунгуулийн нэгэдэл заагдаһан тушаалда кандидатдаар тус политическэ партиин гэшүүниие, үгы гэбэл, тус гү, ондоо партиин гэшүүн бэшэше нюурые дэбжүүлхэ эрхэтэй.

4. Кандидатые дэбжүүлхэ тухай шийдхэбэри политическэ партиин съезд дээрэ, үгы гэбэл, политическэ партиин нотагай таһагай конференци (хамтын суглаан) дээрэ «Политическэ партинууд тухай» Федеральна хуулийн ба политическэ партиин уставай ёһоор абтадаг.

5. Политическэ партиин съездын, үгы гэбэл, политическэ партиин нотагай таһагай конференциин (хамтын суглаанай) кандидатые дэбжүүлхэ тухай шийдхэбэри протоколоор (уставай ёһоор ондоо документоор) албан тухэлдэ оруулагдадаг, тэрээн соо заагдаһан байха ёһотой гэбэл:

1) политическэ партиин съезддэ, үгы гэбэл, политическэ партиин нотагай таһагай конференцидэ (хамтын суглаанда) хабаадаһан бүридхэлдэ абтаһан делегадуудай тоо;

2) уставай ёһоор шийдхэбэри абахада хэрэгтэй политическэ партиин съездын, үгы гэбэл, политическэ партиин нотагай таһагай конференциин (хамтын суглаанай) делегадуудай (хабаадагшадай) тоо;

3) кандидатые дэбжүүлхэ тухай шийдхэбэри тэрэнэй фамили, нэрэ, обог, түрэнэн үдэр, гол ажалай гү, али албанай газар, эзэлдэг тушаал (гол ажалай гү, али албанай газарай үгы хааны, хэдэг ажалынь), хуудаг газарай адрес, харьяатынь заалгатайгаар ба энэ шийдхэбэрээр нанал хурялгын дүнгүүд;

4) шийдхэбэри абтаһан үдэр.

6. Кандидатые дэбжүүлхэ тухай политическэ партиин съездын, үгы гэбэл, политическэ партиин нотагай таһагай конференциин (хамтын суглаанай) шийдхэбэри политическэ партиин, нотагай таһагай хүтэлбэрилгэшын гар табилгаар ба политическэ партиин, нотагай таһагай тамгаар гэршэлэгдэдэг.

7. Дэбжүүлэгдэһэн нюурай кандидатдаар дэбжүүлэгдэхые зүбшөөһэн тухай бэшэмэл мэдүүлгын хунгалтаһан ушарта Буряад Республикын Толгойлогшын тушаал эзэлэлгэтэй таарахагүй ажал ябуулга болуулха уялгатайгаар, тус статьягай 8 ба 9 хубинуудаар хараалагдаһан бусад саарһа дансануудай ороһон хойно Буряад Республикын хунгуулийн комисси кандидатые дэбжүүлгэ тухай дуулаһан, кандидат дэбжүүлэгдэһэн гэжэ тоологдодог, Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба нанал хурялгада хабаадаха эрхын гол найдууланууд тухай» Федеральна хууляар ба тус Хууляар хараалагдаһан эрхэ уялганууды абдаг.

8. Кандидат Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрин албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хойшо 20 үдэрһөө оройтуулангүй, Буряад Республикын хунгуулийн комиссида политическэ партиин съездын, үгы гэбэл, политическэ партиин нотагай таһагай конференциин (хамтын суглаанай) шийдхэбэри, мүн ниитын нэгэдэлнүүдые ба улас түрын партинууды бүридхэлдэ абаха талаар үүргэ бэелүүлхэ түлөөлэлгэтэй гүйсэдхэхэ засагай зургаанай үгэһэн ниитын нэгэдэлэй гүрэнэй бүридхэлдэ абтаһан тухай документын буулгабары үзүүлдэг.

9. Тус статьягай 8 хубида заагдаһан саарһануудтай хамта кандидат Буряад Республикын хунгуулийн комиссида үзүүлдэг гэбэл:

1) дэбжүүлэгдэхые зүбшөөһэн тухай мэдүүлгэ, тэрээн соо намтарай мэдээнүүд заагдадаг: фамили, нэрэ, обог, түрэнэн жэл, нара үдэр, ажаһуудаг газарай хаяг, эрхэтэнэй паспортнын гү, али тэрэниие нэлгэһэн документын түхэл янза, дугаар ба үгтэһэн нара, үдэр, харьяатанай шэнжэ, эрдэм нуралсал, гол ажалай гү, али албанай газар, эзэлдэг тушаал (гол ажалай гү, али албанай газарай үгы байһан ушарта – эрхилдэг мэргэжэлэйнэ янза; хэрбээ кандидат депутат ба эрхэ түлөөлэлгээсэ саг үргэлжэ бэшэ үндэһөөр бэелүүлдэг байбал – тэрээн тухай мэдээнүүдые тус түлөөлэгшын зургаанай нэрэ, харьяатанай шэнжэ, эрхэтэнэй паспортнын гү, али тэрэниие нэлгэһэн документын хубарил, дугаар ба үгтэһэн нара үдэр, үгэһэн зургаанай нэрэ гү, али тэмдэг заалгатайгаар. Кандидат мэдүүлгэ соогоо политическэ партида, үгы гэбэл, хууляар тогтоогдоһон гуримаар нанал хурялгын үдэр хүрэтэр нэгэ жэлһээ хожом бэшэ бүридхэлдэ абтаһан нэгэнһээ үлүү ниитын нэгэдэлдэ хамаарал ба тэрэ политическэ партида, тэрэ ниитын нэгэдэлдэ өөрнө эргэ зааха эрхэ нүхэсэлдэнь мэдүүлгэтэй суг заагдаһан мэдээнүүдые гэршэлһэн политическэ партиин, ондоо ниитын нэгэдэлэй саг үргэлжэ хүдэлдэг зургаанай, үгы гэбэл, политическэ партиин, ондоо ниитын нэгэдэлэй уставаар түлөөлэлгэтэй хуби байгуулгын саг үргэлжэ хүдэлдэг хүтэлбэрилхэ зургаанай албан ёһоор гэршэлһэн документ үзүүлэлгэтэйгээр зааха эрхэтэй. Ондоо ниитын нэгэдэлдэ хамааралгаа заахада, ниитын нэгэдэлэй тус зургаанай ба Буряад Республикын хунгуулийн нэгэдэлтэй хунгуулийн саарһа дансануудай хэрэглэгдэхэ ниитын нэгэдэлэй долоон үгэһөө олон бэшэ үгэтэй нэрэ хэлсэн тааруулдаг. Кандидатта хаһагдаагүй ба дүүрэггүй сүүдлэлгын байгаа наа, тэрэнэ мүн ба заагдадаг;

2) кандидатдай, тэрэнэй намганай ба наһа

хүсөөгүй хүүгэдэй олзо оршын хэмжээн ба гарбал, кандидатдай, тэрэнэй намганай ба наһа хүсөөгүй хүүгэдэй зөөри тухай мэдээнүүд. Заагдаһан мэдээнүүд саарһан дээрэ ба оньһото түхээрлгээр уншахаар түхэлөөр «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадаха асуулгада хабаадаха эрхын гол найдууланууд тухай» Федеральна хуулийн 1 хабсаргалтын ёһоор үзүүлэгдэдэг. Наһа хүсөөгүй хүүгэд бүхэндэ амыараа мэдээн үзүүлэгдэдэг;

3) кандидатдай мүнгэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлэгшын нотариусай гэршэлһэн этигэмжын бэшэг, тэрээн соонь этигэмжэтэ түлөөлэгшын фамили, нэрэ, обог, түрэнэн жэл, нара үдэр, эрхэтэнэй паспортнын гү, али тэрэниие нэлгэһэн документын хубарил, дугаар ба үгтэһэн нара, үдэр, ажаһуудаг газарай хаяг заагдадаг. Заагдаһан саарһануудай буулгабаринууд Буряад Республикын хунгуулийн комиссида кандидатдай байхадань бэлдэгдэдэг, документнүүдые тушаажа абтаһан нюурай гэршэлгэдэг ба тус документнүүдтэ хабсаргагдадаг.

10. Тус статьягай 8 ба 9 хубинуудаар хараалагдаһан документнүүдые кандидат Буряад Республикын хунгуулийн комиссида өөрөө бэеэрээ, үбшэн, нэжжэгтэ гэмнэлгэдэ орогшодой хаалта доро байһан (кандидатдай гар табилгын мүн шэнжэнь нотариусай, үгы гэбэл, эмнэлгэдэ байһан эмхи зургаанай, нэжжэгтэ ороһон гү, али гэмнэлгэдэ ороһон хаалтада байһан эмхи зургаанай захиралай гэршэлгэтэй байха ёһотой) ушарнуудаа бэшэндэ. Заагдаһан ушарнуудта тус статьягай 8 ба 9 хубинуудаар хараалагдаһан саарһанууды кандидатдай гуйлтаар ондоо нюурууд үзүүлжэ болодог.

11. Эрэмдэгтэй нюурай кандидат боложо дэбжүүлэгдэһэн ушарта ба тимэһэн дэбжүүлэгдэхые зүбшөөһэн тухай мэдүүлгэ өөрөө бэшэхэ, тус хараалагдаһан ондоо саарһанууды бэшэхэ гү, али гэршэлхэ аргагүй наа, ондоо нюурай туһа ашаглажа болоно. Тимэхэдэ тус статьягай 9-дэхи хубида заагдаһан саарһанууды бэшэхэ гү, али гэршэлхэдэ туһа хүргэһэн нюурай эрхэ түлөөлэлгэ нотариуста гэршэлэгдэхэ ёһотой.

12. Тус статьягай 8 ба 9 хубинуудаар хараалагдаһан саарһанууды Буряад Республикын хунгуулийн комисси кандидатдай гэршэлһэн паспортнын гү, али тэрэниие нэлгэхэ документын буулгабаринуудтай, мэдүүлгэ соо заагдаһан эрдэм нургуули, ажалай гү, али албанай гол газар, эзэлдэг тушаал (ажалай түхэл) тухай мэдээнүүд, мүн кандидатдай депутат байһан тухай гэршэлһэн документнүүдтэй суг тушаажа абдаг.

13. Кандидат гансал ниитын нэгэдэлдэ дэбжүүлгын зүбшөөл үгэжэ болохо.

14. Буряад Республикын хунгуулийн комисси тус статьягай ёһоор үзүүлэгдэһэн саарһанууды абтаһанай удаа дары заагдаһан саарһанууды абтаһан тухай бэшэмэл гэршэ ба Россиин Федерациин можын хунгуулийн комиссиин түлөөлэлгэтэ нюурай гар табилһан тусхай хунгуулийн данса бэшэг нэхэхэ зүбшөөрөл үгэдэг.

Статья 26. Кандидат дэбжүүлгые дэмжэлгэ

1. Кандидатдай дэбжүүлгэ дэмжэлгэдэ Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ байһан муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатуудай ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонуудай гар табилганууд суглуулагдаха ёһотой. Тимэ гар табилгануудай тоо Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрин абтаһан үдэрэй байдлаар муниципальна байгууламжануудай уставуудаар хараалагдаһан заагдаһан депутатуудай бүхы тооһо ба муниципальна хунгалтануудта хунгагдаһан ба заадаһан шийдхэбэрин абтаһан үдэртэ хүсэндөө байһан муниципальна байгууламжануудай тооһоо 7 процент байха ёһотой.

2. Кандидатдай дэбжүүлгэ дэмжэлгэдэ гараа табилһан нюуруудай тоодо Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ байһан муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатууд ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой байха ёһотой. Тимэ депутатуудай ба (али) муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой гар табилгануудай тоо Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрин абтаһан үдэрэй байдлаар муниципальна байгууламжануудай уставуудаар хараалагдаһан депутатуудай бүхы тооһо ба муниципальна хунгалтануудта хунгагдаһан ба заадаһан шийдхэбэрин абтаһан үдэртэ хүсэндөө байһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой тооһоо 7 процент байха ёһотой.

3. Муниципальна байгууламжын бүридэлдэ ородог хуурин газарнуудай толгойлогшонорһоо ба заагдаһан хуурин газарнуудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатуудаа бүридэһэн муниципальна аймагай түлөөлэлгэтэ зургаанай депутатууд муниципальна аймагай түлөөлэлгэтэ зургаанай депутатууд гээд хараада абтадаг.

4. Хэрбээ Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрин абтаһан үдэр муниципальна байгууламжын түлөөлэлгын зургаан бүридүүлэгдээгүй ба (али) муниципальна байгууламжын толгойлогшонорой хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжын уставуудаар хараалагдаһан аймагай түлөөлэлгэтэ зургаанай депутатууд үлүү байха ёһотой.

5. Кандидатые Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ орошдог муниципальна аймагуудай ба хотын тойрогуудай дүрбэнэй гурбан хубиһаа бага бэшэ муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатууд ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой дэмжэхэ ёһотой.

6. Тус статьягай 1-4 хубинуудай ёһоор кандидатые дэмжэхын тулада хэрэгтэй нюуруудай тоо, мүн 5 хубида заагдаһан муниципальна байгууламжануудай тоо Буряад Республикын хунгуулийн комисси тодорхойлодог ба хунгалта зарлагдаһан үдэрһөө хойшо гурбан үдэр соо тунхагладаг.

7. Муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаанай депутат ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжын толгойлогшонорой ямаршы хунгуулийн нэгэдэлэй дэбжүүлһэн нэгэл кандидатые дэмжэжэ болодог.

8. Муниципальна байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай депутат ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжын толгойлогшонорой Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда кандидатые дэмжэлгын хуудаһан дээрэ гараа табидга. Муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатуудай ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой кандидатые дэмжэлгэдэ гар табилганууд Россиин Федерациин можын хунгуулийн комиссида кандидатдай дэбжүүлэгдэхые зүбшөөһэн тухай мэдүүлгын үзүүлэгдэһэн үдэрһөө суглуулагдажа болодог.

9. Кандидатые дэмжэлгын хуудаһанууд тус Хуулийн 1-дэхи хабсаргалтын түхэлөөр бэлдэгдэдэг.

10. Гар табилгын хуудаһанда кандидатдай фамили, нэрэ, обог, түрэнэн нара, үдэр, ажалладаг гү, али алба хэдэг газар, эзэлдэг тушаал (эрхилдэг мэргэжэлэй янза); кандидатдай ажаһуудаг газарай байдаг Буряад Республикын, аймагай, хотын, бусад хуурин газарай нэрэ; кандидатые дэбжүүлгэ тухай мэдээнүүд хунгуулийн нэгэдэлэй нэрэ заалгатайгаар; кандидатта хаһагдаагүй гү, али түгэсхэгдөөгүй сүүдэй шийдхэлэй байбал – сүүдэй шийдхэл тухай мэдээнүүд. Кандидатдай дэмжэлгын хуудаһанда гараа табилһан муниципальна байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай гү, али муниципальна байгууламжын толгойлогшын фамили, нэрэ, обог ба түрэнэн үдэр; муниципальна байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай нэрэ гү, али муниципальна байгууламжын толгойлогшын тушаалай нэрэ; муниципальна байгууламжын нэрэ мүн заагдадаг.

11. Муниципальна байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай депутат гү, али муниципальна байгууламжын толгойлогшонорой өөрнө гар табидга, мүн гар табилһан үдэр ба саг заадаг. Кандидатые дэмжэлгын хуудаһан дэрэ табигдаһан гарай үнэниие нотариус гэршэлхэ эргэтэй. Хуурин газарта нотариусай үгы ушарта Россиин Федерациин хуулийн ёһоор нотариудай үйлэ хэхэ түлөөлэлгэтэй гүрэнэй засагай гүйсэдхэхэ засагай тушаалта нюур, нотагай өөһэдын хүтэлбэрин зургаанай тушаалта нюур гар табилгын үнэниие гэршэлжэ болодог.

12. Муниципальна байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай депутат гү, али муниципальна байгууламжын толгойлогшонорой гар табилгаяа татан болуулжа болохогүй.

13. Гар табилгын үедэ муниципальна байгууламжын түлөөлэлгэтэ зургаанай депутатууды гү, али муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжын толгойлогшые гар табихынь баалаха ба тэрэнэй түлөө ямаршы түхэлөөр урмашуулха хорюултай.

14. Муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатуудай, муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой гар табилганууды суглуулгын хуудаһанай гансал нюур тала бэшэгдэдэг. Нотариусай (Россиин Федерациин хуулийн ёһоор нотариудай үйлэ хэхэ түлөөлэлгэтэй тушаалта нюуруудай) гэршэлһэн гар табихын тулада дэмжэлгын хуудаһанай нюур ба арыше таланэ хэрэгдэдэг.

15. Муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатуудай ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой гар табилганууды суглуулгын дүүрэнэй удаа Буряад Республикын хунгуулийн комиссиин тодорхойлоһон түхэлөөр тус статьягай 10-дахы хубаар хараалагдаһан хэмжэ эгээр кандидат тухай ба тэрэниие дэмжэлгэдэ гар табилһан нюуруудай нэрэ тоолбори бэшэгдэдэг. Тус тоолборидо кандидат гараа табидга.

Статья 27. Кандидатые бүридхэлдэ абахын тулада Буряад Республикын хунгуулийн комиссида саарһа дансанууды тушаалга

1. Хунгуулийн нэгэдэлэй дэбжүүлһэн кандидат Буряад Республикын хунгуулийн комиссида үзүүлдэг гэбэл:

1) кандидатые дэмжэһэн муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаанай депутатуудай ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжын толгойлогшонорой гар табилгатай хуудаһанууд;

2) кандидатдай дэмжэлгын хуудаһануудта гар табилһан нюуруудай нэрэ тоолбори;

3) тус Хуулийн 25-дахы статьягай 9-дэхи хубийн 1 зүйлэй ёһоор үзүүлэгдэһэн кандидат тухай баримтануудта хубилтанууд тухай мэдээнүүд;

4) кандидатдай түрүүшын мүнгэнэй тоосоон.

2. Бүридхэлдэ абалгын бүхы саарһа дансанууды кандидат нэгэ доро нанал хурялгын үдэрһөө 60 хоногһоо урид бэшэ ба 45 хоногһоо хождом бэшэ нотагай сагаар 18 час болотор Буряад Республикын хунгуулийн комиссида тушаадаг.

3. Кандидатые дэмжэлгын хуудаһанууды кандидат Буряад Республикын хунгуулийн комиссида бүридхэлдэ абалгада хэрэгтэй бусад саарһа дансануудтай нэгэ доро үзүүлхэ ёһотой. Гар табилгын хуудаһанууд папкануудаар муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатууд ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой гар табилгын суглуулгадан муниципальна аймаг болон хотын тойрогуудаар илгагдаһан ба дугаарлагдаһан байха эргэтэй.

4. Буряад Республикын хунгуулийн комиссида үзүүлэгдэхэ муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаануудай депутатуудай ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжануудай толгойлогшонорой гар табилгануудай тоо тус Хуулийн 26-дахы статьягай 1 хубида заагдаһан тоо 5 процентһээ ехэ бэшээр үлүүлжэ болодог. Кандидатые бүридхэлдэ абахын тулада заагдаһан нюуруудай 40 гар табилганаа үсөөн хэрэгтэй наань, тус Хуулийн 26-дахы статьягай 1 хубида заагдаһан тооһоо хоёр гар табилгаар үлүү байха ёһотой.

5. Кандидатые бүридхэлдэ абахын тулада саарһа дансанууды тушаан абахада Буряад Республикын хунгуулийн комисси абалгын саг зааһан гэршэ саарһа үгэхэ ёһотой. Тэрэ саарһан соонь мүн кандидатые дэмжэлгын хуудаһануудай тоо заагдадаг. Буряад Республикын хунгуулийн комисси иришалан, кандидатые дэмжэлгын хуудаһан бүхэниие өөрнө тамгаар гэршэлдэг, гар табилһан нюуруудай нэрэ тоолборидо заагдаһан тоодо үзүүлэгдэһэн хуудаһануудай тогой зохилдол шалгадаг. Буряад Республикын хунгуулийн комисси эзэлдэг байшанда кандидатдай оролгы хизаарлаха гү, али тус статьягай 2-дохы хубида заагдаһан болзорой дүүрэтэр

хэрэгтэй саарһануудай асарагдаһан байбал, тэдэниие тушаан абахые арасаха эрхэгүй.

6. Буряад Республикын хунгуулийн комисси кандидатые дэмжэлгын хуудаһануудта гараа табилһан нюуруудай нэрэ тоолборийн үзүүлэгдэһэнэй үдэрһөө хойшо гурбан үдэрэй туршада тэрэниие нотагай гүрэнэй үеүе гарадаг хэблэлдэ толилогдог гү, али мэдээсэлэй-телехарилсалгын «Интернет» нүжаада оруулдаг.

Статья 28. Кандидатые дэбжүүлхэдэ тус Хуулийн эрилтэнүүдые сахилгы шалгалга

1. Буряад Республикын хунгуулийн комисси «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадаха асуулгада хабаадаха эрхын гол найдууланууд тухай» Федеральна хууляар хараалагдаһан кандидатые дэбжүүлгын гурим кандидат бүхэнэй сахилта шалгадаг. Буряад Республикын хунгуулийн комисси «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадаха асуулгада хабаадаха эрхын гол найдууланууд тухай» Федеральна хуулийн, тус Хуулийн ёһоор кандидатдай үзүүлһэн наматарай болон бусад мэдээ баримтануудай үнэниие шалгаха уялгатай.

2. Буряад Республикын хунгуулийн комисси тус Хуулийн ёһоор үзүүлэгдэдэг кандидатдауд тухай мэдээнүүдэй үнэниие шалгаха тухай зууршалгатайгаар хабаатай зургаануудта хандадаг, тэдэнь арбан үдэрэй туршада, харин тус Хуулийн 25-дахы статьягай 9-дэхи хубийн 2 зүйлэй ёһоор үзүүлэгдэдэг мэдээнүүдые – 20 үдэрэй туршада шалгалтын дүн тухай мэдээсэхэ уялгатай. Хэрбээ заагдаһан зууршалга нанал хурялгын үдэрһөө 10 ба тэрээнһээ үсөөн үдэрөөр урид ороһон байбал, тус зургаанууд Буряад Республикын хунгуулийн комиссиин тогтооһон болзорто шалгалтын дүн мэдээсэхэ ёһотой.

Буряад Республикын хунгуулийн комисси хунгагшадай онорто өөрынгөө тогтооһон хэмжээн соо кандидатдауды дэбжүүлхэдэ үзүүлэгдэһэн кандидатдауд тухай мэдээнүүдые хүргэдэг.

Буряад Республикын хунгуулийн комисси олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ кандидатдаудай үзүүлһэн мэдээнүүдэй бурууе элирүүлэгдэһэн ушарнууды хүргэдэг.

3. Кандидатые дэбжүүлгын гурим сахилгы, кандидатые дэмжэлгын хуудаһануудта табигдаһан гар табилгануудай үнэниие шалгахын тулада Буряад Республикын хунгуулийн комисси өөрнө шийдхэбэрээр Буряад Республикын хунгуулийн, доодо шатын хунгуулийн комиссиинуудай гэшүүдһээ ба тэдэнэй албан газарнуудай хүдэлмэрилгэшэдһөө бүридэһэн ажалай бүлэгүүдые байгуулдаг.

4. Буряад Республикын хунгуулийн комисси кандидатые дэмжэлгын хуудаһануудта табигдаһан гар табилгануудай үнэниие тус Хуулийн 29-дахы статьягай 1 хубида заагдаһан болзор соо шалгадаг. Буряад Республикын хунгуулийн комисси кандидатдай бүридхэлдэ абалгын хаража үзэгдэхэ зүблөөнэй үдэр болотор гурбан хоногһоо хожом бэшэ гар табилгануудай шалгалтын дүн кандидатта дуулгадаг.

5. Кандидатдай бүридхэлдэ орохын тулада үзүүлһэн бүхы гар табилганууд ба кандидатые дэмжэлгын хуудаһануудта байһан тус мэдээнүүд шалгадаг.

6. Кандидатые дэмжэлгын хуудаһанда гар табилгын үнэндэ маргаһан ушарта, тэрэ тоодо хуудаһан албан тухэлдэ оруулгын дутуутай холбоотой, Буряад Республикын хунгуулийн комисси гар табилгын маргалтада ороһон нюураа асуулта хэхэ эрхэтэй. Шалгалтын дүүрэтэр Буряад Республикын хунгуулийн комиссида үзүүлэгдэһэн тус нюурай бэшэмэл мэдүүлгэ гар табилгын зүб гэжэ тоолохын үндэһэн болодог.

7. Кандидатые дэмжэлгын хуудаһанда табигдаһан гар табилга үнэн бэшэ гэжэ тоологдодог ушарнууд гэбэл:

1) гар табилгын үедэ муниципальна байгууламжануудай түлөөлэлгэтэ зургаанай депутат ба (али) муниципальна хунгалтада хунгагдаһан муниципальна байгууламжын толгойлогшонорой бэшэ нюурай табилһан, үгы гэбэл, тус Хуулийн 26-дахы статьягай 13-дахы хуби хазагайруулан суглуулагдаһан;

2) тус Хуулийн 26-дахы статьягай 10-дахы хуби хазагайруулан суглуулагдаһан ба энэ дутуу дундань тус статьягай 8-дахы хубида тогтоогдоһон гуримаар хүсэлдүүлэгдээгүй;

3) гар табилгын кандидатдай дэбжүүлгэһээ урид, үгы гэбэл, гар табилгын үнэниие гэршэлһэн нотариусай (Россиин Федерациин хуулийн ёһоор нотариудай үйлэ хэхэ түлөөлэлгэтэй тушаалта нюуруудай) гэршэлһэн бэшэгһээ хойшо табигдаһан байгаа наань;

спубликын хүнгуулин комиссиин зүблөөн болотор гурбанһаа бага бэш үдэр урид үгтэдэг. Кандидат протоколой булбагаритай хамта ажалай бүлэгэй хүтэлбэрлэгшын гэршэлһэн шалгалтын ведомость абаха эрхэтэй, тэрээн соо гар табилгыг үнэн бэш гэжэ тоолоһоной үндэһэн папкын, кандидадые дэмжлгын хуудаһанай дугаар заалгатайгаар, мүн үнэн бэш гэжэ тус гар табилгануудай тоологдоһон үндэһэтэй албан ёһоной саарһа дансанууд нэрлэгдэдэг.

10. Буряад Республикын хүнгуулин комиссида тус Хуулин 25-дахи статьягай 7-9-дэхи хубинуудай, 27-дохи статьягай 1-дэхи хубин ёһоор үзүүлэгдэһэн саарһа дансануудта кандидат тухай мэдээнүүдэй хүсэд бэш гү, али албан тухэлдэ оруулхата тус Хуулин эрилтэнүүд сахигдаагүй гэжэ элирүүлэгдэбэл, Буряад Республикын хүнгуулин комисси бүридхэдэ тухай асуудалай хаража үзэгдэхэ зүблөөн болотор гурбан үдэрһөө хожом бэш кандидат тус Хуулин 25-дахи статьягай 9-дэхи хубин 1 ба 2 зүйлнүүдэй, 27-дохи статьягай 1-дэхи хубин 3 ба 4 зүйлнүүдэй ёһоор Буряад Республикын хүнгуулин комиссида оруулагдаһан документүүдтэ «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин эрилтэнүүдтэй, тэрэ тоодо албан тухэлдэ оруулагдада, зохицуулан тодохолго болон нэмэлтэнүүдые оруулха эрхэтэй. Хэрбээ тус статьягай 7 хубин 2-5 зүйлнүүдэй үндэһөөр муниципальна байгууламжын түлөөлэгтэ зургаанай депутатай гү, али муниципальна байгууламжын толгойлогшын гар табилга буруу гэжэ тоологдобол, кандидат тэрэ хуудаһые тус Хуулин ёһоор албан тухэлдэ оруулагдаһан, тэрэл депутатай, муниципальна байгууламжын толгойлогшын гар табилгатайгаар хэлгэхэ эрхэтэй. Кандидат ондоо үзүүлэгдэһэн саарһа дансье «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин, тус Хуулин эрилтэ хазайгуулан албан тухэлдэ оруулагдаһан лэ ушарта хэлгэхэ болодог.

Статья 29. Кандидадые бүридхэлдэ абалга

1. Буряад Республикын хүнгуулин комисси хэрэгтэй саарһа дансануудай ороһоор 10 хоногой туршада кандидадые бүридхэлдэ абаха тухай шидхэбэри, үгы гэбэл, бүридхэлдэ абахые арсаһан тухай үндэһэтэй шидхэбэри абаха эрэгтэй. Шидхэбэри соо кандидадые тус хүнгуулин нэгэдэлэй дэбжүүлһэн тухай ушар тэмдэглэгдэдэг. Кандидадые бүридхэлдэ абаха тухай шидхэбэридэ нара үдэр тэмдэглэгдэдэг. Кандидадууды бүридхэлдэ абаха тухай шидхэбэри абахадаа, Буряад Республикын хүнгуулин комиссида бүридхэлдэ саарһа дансануудые үзүүлһэнэй ээлжээн сахигдадаг.

2. Кандидадые бүридхэлдэ абахые арсаһан тухай шидхэбэри абтаһан ушарта Буряад Республикын хүнгуулин комисси сүүдхын туршада кандидатад Буряад Республикын хүнгуулин комиссиин шидхэбэрин буулгабари арсалгын үндэһэ заалгатайгаар үгэхэ уялгатай. Кандидадые бүридхэлдэ абахая арсалгын үндэһэн гээбэл:

1) кандидатад эдэбхигүй хүнгуулин эрхын үгы байлга;

2) «Политическэ партинууд тухай» Федеральна хууляар хараалагдаһан эрилтэнүүдые сахяагүй байдал;

3) кандидадые дэбжүүлгэ ба (али) бүридхэлдэ абалга тухай дуулгахын тулада «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин, тус Хуулин хоёр хэрэгтэй саарһа дансануудай кандидадые дэбжүүлгэ ба (али) бүридхэлдэ абалга тухай дуулгахын тулада үзүүлэгдэһэн саарһа дансануудай дунда үгы байлга;

4) кандидадые бүридхэлдэ абаха тухай асуудалай харагдаха Буряад Республикын хүнгуулин комиссиин зүблөөнэй урдахы үдэрэй байдалаар кандидадые дэбжүүлгэ ба (али) бүридхэлдэ абалга тухай дуулгахын тулада хэрэгтэй саарһа дансануудай дунда «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин, тус Хуулин эрилтэнүүдые эбдэн албан тухэлдэ оруулан саарһануудай бии байлга;

5)) кандидадые бүридхэлдэ абаха тухай асуудалай харагдаха Буряад Республикын хүнгуулин комиссиин зүблөөнэй урдахы үдэрэй байдалаар кандидадые дэбжүүлгэ ба (али) бүридхэлдэ абалга тухай дуулгахын тулада хэрэгтэй саарһа дансануудай дунда «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин 33 статьягай 2 ба 3 зүйлнүүдээр, тус Хуулин 25-дахи статьягай 9-дэхи хубин 1 ба 2 зүйлнүүдээр хараалагдаһан мэдээнүүдэй үгы байлга;

6) кандидадые бүридхэлдэ абахын тулада үзүүлэгдэһэн муниципальна байгууламжын түлөөлэгтэ зургаануудай депутатуудай гү, али муниципальна байгууламжын толгойлогшонгоой үнэн гар табилгануудай дутуу тоо;

7) «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин 33-дахи статьягай 2.1 зүйлэй, тус Хуулин 25-дахи статьягай 9 хубин 1 зүйлэй ёһоор үзүүлэгдэхэ ёһотой ханагдаагүй ба дүүрэггүй сүүдэй шидхэл тухай мэдээнүүдые кандидатай нюулга;

8) кандидатай хүнгуулин жаса байгуулаагүй байдал. хүнгуулин жасада мүнгэ зөөрин үгы байдал. кандидадые бүридхэлдэ абахая арсалгын үндэһэн болодоггүй;

9) кандидатай хүнгалтаа номолходоо өөрн хүнгуулин жасын мүнгэ зөөрингэ гадуур тус Хуулин 49-дэхи статьягай 3 хубяар тогтоогдоһон хүнгуулин жасын бүхы гаршын хэмжээнһээ үлүү 5 процентһээ дээшэ ондоо мүнгэ зөөри ашаглалга;

10) кандидатай хүнгалтаа номолходоо өөрн хүнгуулин жасын мүнгэ зөөрингэ гадуур тус Хуулин 49-дэхи статьягай 3 хубяар тогтоогдоһон хүнгуулин жасын бүхы гаршын хэмжээнһээ үлүү 5 процентһээ дээшэ мүнгэ зөөри ашаглалга;

11) «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин 56-дахи статьягай 1 гү, али 1.1 зүйлөөр яар тогтоогдоһон хизаарлалтануудые кандидатай сахяагүй сүүдэй шидхэбэрээр тогтоогдоһон ушар;

12) кандидатай өөрн тушаалай гү, али албанай

байдалай үлүү аша нэгэнтэ бэш хэрэглэгэ;

13) сүүдэй шидхэлээр тогтоогдоһон хүнгагшадые эдилгэ кандидатад, тэрэнэй этигэмжэтэ нюурай, мүнгрэнэй асуудалаар найдалгата түлөөлэгшын, мүн тэдэнэй даабаряар үйлэдэһэн ондоо нюурай гү, али эмхин зүгһөө мүнгрөөр татаха ушар.

3. «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин ёһоор кандидадые бүридхэлдэ абаха тухай, үгы гээбэл, арсаха тухай Буряад Республикын хүнгуулин шидхэбэри «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай»нанал хурялгын Федеральна хуулин тогтооһон гуримаар сүүдтэ заргада орожо болодог.

4. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэндэ бүридхэлдэ абалгын нара үдэр заалгатайгаар үгтэдэг, тэрэнэй түхэл Буряад Республикын хүнгуулин комисси тогтодог. Бүридхэлдэ абтаһан кандидатууд тухай мэдээнүүдые Буряад Республикын хүнгуулин комисси олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ дамжуулдаг. Хүнгуулин комиссинууд нанал хурялгын үдэр болотор 15 үдэрһөө хожом бэш хүнгуулин комиссинуудай байшын таһалганууд соо бүридхэлдэ абтаһан кандидатууд тухай мэдээнүүдые кандидатуудай олзо оршо ба зөөри тухай, тэдэнэй һангадай ба наһа хүсөөгүй хүүгэдэй олзо оршо ба зөөри тухай мэдээнүүдтэйгээр стөнднүүдтэ үлгэдэг. Тэрэл гуримаар кандидатай бүридхэл болжулга тухай мэдээн табигдадаг. Бүридхэлдэ абтаһан кандидатууд тухай мэдээнүүд хүнгуулин бюллетень соохи дараалалтайгаар табигдадаг. Кандидадай ба тэрэнэй һанганай ба наһа хүсөөгүй хүүгэдэй олзо ба зөөри тухай толилогодоо ёһотой мэдээнүүдэй тоолбори Буряад Республикын хүнгуулин комисси тогтодог.

Статья 30. Кандидадуудай адли тэгшэ зэргэ хангалга

1. Кандидадууд «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин, тус Хуулин тогтооһон ушарнуудһаа бэшэндэ адли тэгшэ эрхэ уялгатай.

2. Кандидадуудай нэрэнэ имгалт тэдэнэй мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлгшэд, этигэмжэтэ нюурнууд хэрэг ябуулха эрхэтэй.

3. Тус Хуулин 29-дэхи статьягай 1-дэхи хубяар тогтоогдоһон болзорой дүүрэтэр Буряад Республикын хүнгуулин комиссида бүридхэлдэ абалгын саарһа дансануудые үзүүлэггүй кандидатууд; бүридхэлдэ абахая арсагдаһан, хэрбээ арсалта тухай шидхэбэрин сүүдэй заргада ороһон, үгы гээбэл, тэрэ шидхэбэрин хүсэндөө ороһон сүүдэй шидхэлээр арсалтын хуулта хүсэн гэршэлэгдэһэн ушартай кандидатууд; дэбжүүлгэһэн болжулан кандидатууд; мүн тус Хуулин 32-дохи статьягай 5-дахи хубин ёһоор зэргээ алдаһан кандидатууд кандидатай зэргэтэй холбоотой эрхэ алдадаг ба уялгануудһаа сүлөөлэгдэдэг.

Статья 31. Тушаалай гү, али албанай зэргэтэй холбоотой хизаарлалтанууд

1. Гүрэнэй гү, али муниципальна һунгамал тушаалнуудые эзэлдэг, үгы гээбэл, гүрэнэй гү, али муниципальна алба хэдэг кандидатууд, зөөрин түхэлһөө дулдыдангүй, эмхин хүтэлбэрин зургаанай гэшүүн болодог (эмхинүүдтэ хүтэлбэрин дээдын зургаанай сүлгээн болодог һань, - тус эмхинүүдэй хүтэлбэрин ажал ябуулга бөөлүүдэг зургаануудай гэшүүд), политическэ партинуудһаа бэшэндэ, кандидатууд, мүн олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдые хэблэн гаргадаг эмхинүүдэй тушаалта нюурнууд, сэтгүүлшэд, зохёохы бусад ажалшад болодог кандидатууд хүнгуулин ажал ябуулга бөөлүүлхэдээ, тушаалайнгаа гү, али албанайнгаа байдалай аша нүлөө хэрэглэхэ эрхэгүй.

2. Гүрэнэй гү, али муниципальна алба хэдэг, үгы гээбэл, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдые хэблэн гаргадаг эмхинүүдтэ ажалладаг бүридхэлдэ абтаһан кандидатууд Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалтада хабаадаха үедөө тушаалай гү, али албанай уялгануудые дүүргэлгэнэ сүлөөлөгдэдэг. Тус захиралай гэршэлэгдэһэн буулгабари бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө хойшо табан үдэрһөө хожом бэшэ Буряад Республикын хүнгуулин комиссида үзүүлэгдэдэг.

3. Кандидат бэшэ гүрэнэй гү, али муниципальна һунгамал тушаалнуудые эзэлдэг, үгы гээбэл, гүрэнэй гү, али муниципальна алба хэдэг кандидатууд, зөөрин түхэлһөө дулдыдангүй, эмхин хүтэлбэрин зургаанай гэшүүн болодог (эмхинүүдтэ хүтэлбэрин дээдын зургаанай сүлгээн болодог һань, - тус эмхинүүдэй хүтэлбэрин ажал ябуулга бөөлүүдэг зургаануудай гэшүүд), политическэ партинуудһаа бэшэндэ, кандидатууд, мүн олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдые хэблэн гаргадаг эмхинүүдэй тушаалта нюурнууд, сэтгүүлшэд, зохёохы бусад ажалшад хүнгуулин ажал ябуулга бөөлүүлхэдээ, тушаалайнгаа гү, али албанайнгаа байдалай аша нүлөө хэрэглэхэ эрхэгүй.

4. Тушаалай гү, али албанай байдалай аша нүлөө хэрэглэхэ гээшэ «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин 40-дэхи статьягай 5-дахи зүйлөөр хараалагдаһан үйлэнүүд болоно.

5. «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин 40-дэхи статьягай 5-дахи зүйлдэ тоологдоһон хизаарлалтануудые сахилга депутатуудай өөрн эрхэ түлөөлэгэ бөөлүүлгэдэ ба һунгагшадай урда уялгая дүүргэхэдэнь һаад болохогүй зэргэтэй.

6. Олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдые хэблэн гаргадаг эмхинүүдэй тушаалта нюурнууд, сэтгүүлшэд, зохёохы бусад ажалшад кандидат гү, али тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнууд, үгы гээбэл, мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлэгшэд болодог һаа, олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдээр хүнгалтын ажал харуулгада хабаадаха эрхэгүй.

Статья 32. Кандидадай ажаябуулгын найдуулганууд

1. «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин ёһоор кандидатай хүдэлдэг, алба хаадаг гүрэнэй зургаанай гү, али тэрэнэй байгуулгын хүтэлбэрлэгшэ,

ажалладаг, алба хэдэг, сэрэгэй албанһаа ондоо шэлэһэн алба хэдэг, һуралсал гарадаг, сэрэгэй частиин командир, һурадаг эмхин захиргаан кандидадые бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө хойшо хүнгуулин эсэсэй дүн албан ёһоор толилһон үдэр хүрэтэр бүридхэлдэ абтаһан кандидатай мэдүүлгээр, рапортаар тэрэниие ажалһаан, албанай уялгануудые дүүргэлгэнэнь, һуралсалһаан тус болзорой ямаршые үдэртэ, ямаршы болзороор сүлөөлхэ уялгатай.

2. «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин ёһоор хүнгалта үнгрэгэхэ үедэ бүридхэлдэ абтаһан кандидат захиргаанай (ажалаар хангагшын) үүксэлээр ажалһаа, албанһаа, һуралсалай эмхи зургаанһаа гаргагдаха гү, али өөрын зүбшөөлгүүгээр ондоо ажалда оруулагдаха, тэрэ тоодо ондоо нотагата ажаллахаар, мүн командировкодо эльгээгдэхэ, сэрэгэй албанда, сэрэгэй һуралсалда татагдаха гү, али эрхэтэнэй шэлэгдэһэн албанда ба сэрэгэй һуралсалда эльгээгдэхэ ёһогүй.

3. «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин ёһоор кандидата хабаатай гэмтэнэй хэрэг үүдхэхэ, тэрэниие гэмтэн болгожо гэмнэхэ тухай шидхэбэринүүд Россиин Федерациин можын Россиин Федерациин Мүрдэлгын хорооной (хэлтэсэй) хүтэлбэрлэгшын зүбшөөлөөр абтажа болодог. Кандидадай талаар хаалтата оруулгын хэмжээ шэлэхэ тухай сүүдэй урда зууршалга Россиин Федерациин Мүрдэлгын хорооной (хэлтэсэй) хүтэлбэрлэгшын зүбшөөлөөр хэгдэдэг. Кандидадта хабаатай гэмтэнэй хэрэг үүдхэхэ, тэрэниие гэмнүүлгэш болгожо татаха тухай, кандидадые хаалтата оруулха тухай сүүдтэ зууршалга үүдхэлдэ зүбшөөл үгэхэ тухай шидхэбэрин абтаһан ушарнуудта Россиин Федерациин Буряад Республикадахи Мүрдэлгын хорооной (хэлтэсэй) хүтэлбэрлэгшэ тэрээн тухай Буряад Республикын хүнгуулин комиссида дуулгада. Сүүдэй гуримаар тохогодог албан захиргаанай хэлтэсэдэ кандидат Буряад Республикын прокуророй зүбшөөлгүүгээр ородоггүй. Тимэ зүбшөөл үгэхэдөө Буряад Республикын прокурор тэрээн тухай дары Буряад Республикын хүнгуулин комиссида дуулгада.

4. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат, тэрэнэй этигэмжэтэ нюур Буряад Республикын хүнгуулин комиссида хүнгуулин участогуудай нэрэ тоолбори тэдэнэй хилэнүүдые, нотагай ба участогай хүнгуулин комиссинуудай адресуудые ба телефонуудые, нанал хурялгын газарнуудай адресуудые заалгатайгаар абаха эрхэтэй.

5. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалтын дүн тухай юрэнхы баримтануудай албан ёһоор толилогдоһон (тунхаглагдаһан) сагһаа кандидатай эрхэ зэргэтэй холбоотой эрхэнүүдээ кандидат хэдээг ба уялгануудһаа сүлөөлгэдэг. Хэрбээ Буряад Республикын хүнгуулин комисси хуулин ёһоор дахин дуу үгэлгэ зарлаа һаань, дахин дуу үгэлгэдэ хабаагүй кандидатууд дахин нанал хурялгын зарлагдаһан үдэрһөө өөрн эрхэ зэргэнэ буудаг. Тиихэдээ тус Хуулин 65-дахи статьягай 3-дахи хубяар хараалагдаһан ушарта бүридхэлһөө гаргагдаһан кандидатай һуури эзэлһэн бүридхэлдэ абтаһан кандидат эрхэ зэргэтэй холбоотой эрхэ уялгануудые дахин абадаг.

Статья 33. Кандидадуудай этигэмжэтэ нюурнууд

1. Кандидат 200 хүрэтэр этигэмжэтэ нюурнуудые томилхо эрхэтэй. Тус нюурнуудые Буряад Республикын хүнгуулин комисси бүридхэлдэ абадаг. Этигэмжэтэ нюурнуудые бүридхэлдэ абалга тэдэниие томилхо тухай кандидатай бэшэһэн мэдүүлгын ба эрхэтэнэй этигэмжэтэ нюур болохо зүбшөөл тухай бэшэһэн мэдүүлгын Буряад Республикын хүнгуулин комиссида ороһон үдэрһөө хойшо гурбан үдэрэй туршада хэгдэдэг. Заагдаһан мэдүүлгэнүүдтэ ба зууршалгада этигэмжэтэ нюурай фамили, нэрэ, обог, түрэнэн жэл, нара үдэр, ажалай гү, албанай гол газар, эзэлдэг тушаал (ажалай гүй, албанай гол газар) үгы байбал – ажал хэшээлэй янза), ажаһуудаг газарай адрес, паспортн гү, али һэлэгдэг документаһын һубарил, дугаар ба үгзэн үдэр заагдадаг. Этигэмжэтэ нюурнуудай нэрэ тоолбори (саарһан дээрэ ба оньһон аргаар уншаха түхэлөөр) Буряад Республикын хүнгуулин комиссида тогтоогдоһон түхэлөөр үзүүлэгдэдэг.

2. Ямаршы һунгалтата кандидатууд болоһон Россиин Федерациин эрхэтэд, гүрэнэй тушаал гү, али муниципальна һунгамал тушаал эзэлдэг нюурнууд, нотагай захиргаануудай толгойлогшонор, хүнгуулин комиссинуудай албан газарай ажаллашад этигэмжэтэ нюурнууд болохо ёһогүй. Гүрэнэй ба муниципальна алба хаагшад этигэмжэтэ нюурай эрхэ түлөөлэггэ гүйсэдхэхэ үедөө албанайнгаа уялгануудые дүүргэлгэнэ сүлөөлэгдэһэн байбал, этигэмжэтэ нюурнуудаар томилогдожо болоно. Гүрэнэй ба муниципальна алба хаагша болодог этигэмжэтэ нюурые бүридхэлдэ абалга тэрэниие албанай уялгануудые дүүргэлгэнэ сүлөөлһэн тухай (тэрэ тоодо амаралтын үедэ) захиралай буулгабари Буряад Республикын хүнгуулин комиссида үзүүлхэдэнь бөөлүүлэгдэдэг.

3. Этигэмжэтэ нюурнууд Буряад Республикын хүнгуулин комиссида үнэмшэлгэ абадаг. Ажалаар хангагша этигэмжэтэ нюурай гүйлгээр түлөөлэгүй амаралта үгэхэ уялгатай.

4. Этигэмжэтэ нюурнууд кандидатай аша туһада идхалгын ба тус Хууляар хараалагдаһан бусад ажал ябуулдаг. Этигэмжэтэ нюурнууд адаглалгын эрхэ түлөөлэггэ үгэй байдаг.

5. Этигэмжэтэ нюурые томилһон кандидат ямаршы сагта тэрэниие татан буулгаха эрхэтэй, энээн тухай Буряад Республикын хүнгуулин комиссида дуулгахадань, этигэмжэтэ нюурнуудта үгтэһэн үнэмшэлгыень хэрэггүй болгохо ёһотой. Этигэмжэтэ нюур өөрн үүксэлээр ямаршы сагта этигэмжэтэ нюурай эрхэ түлөөлгэ болжуулха эрхэтэй, тэрэндэ үгтэһэн үнэмшэлгэ бусаадаг ба томилһон кандидатаа дуулгадаг. Этигэмжэтэ нюурые болжуулһан тухай мэдээнүүдые Буряад Республикын хүнгуулин комисси толилдог.

6. Этигэмжэтэ нюурнуудай эрхэ түлөөлэгэнүүд Буряад Республикын хүнгуулин комиссида бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө захалаад, томилһон кандидатай зэргээ алдалгатай, тус статьягай 5 хубяар хараалагдаһан ушарһаа бэшэндэ, Буряад

Республикын Толгойлогшын бүхэ дүнгүүдые албан ёһоор толилһон үдэрһөө хожом бэшэ, тус Хууляар хараалагдаһан эрилтэнүүдые бэдэлгын ушараар сүүдтэ зарга хэгдэхэ һаань – сүүдэй шидхэбэрин хуулиа хүсэндөө оролгын үдэрһөө хожом бэшэ дүүрэдэг.

7. Этигэмжэтэ нюурые бүридхэлдэ абалгыг Буряад Республикын хүнгуулин комисси этигэмжэтэ нюурай зэргэтэй таарахагүй зэргэтэй болоходонь хүсэгүй болдог. Абтаһан шидхэбэри тухай тус кандидатад гурбан үдэрэй туршада дуулгагдадаг.

Статья 34. Кандидадуудай мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлгшэд

1. Кандидат мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлэгшые (найдалгата түлөөлэгшэдые) томилхо уялгатай. Кандидадай мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлэгшэ кандидатай үгзэһэн нотариусай гэршэлһэн этигэмжын бэшгэй үндэһөөр мүнгрэнэй талаар үйлэнүүдые ябуулдаг.

2. Мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлэгшые томилхоодо кандидат тэрэндэ иимэ эрхэ түлөөлэгшүүдые дамжуулдаг гээбэл:

1) хүнгуулин тусхай данса бэшэг нээлгэ ба халаг;

2) хүнгуулин жасын мүнгэ мэдэлгэ;

3) хүнгуулин жасын мүнгэ бүридхэлгэ;

4) хүнгуулин жасын мүнгрэнэй оролгын ба гаргашалгын хойноһоо хиналта;

5) тоололгын саарһа дансануудта гар табилга.

3. Кандидат мүнгрэнэй асуудалнуудаар өөрн түлөөлэгшэд тус статьягай 2 хубида заагдаһанһаа гадуур һунгалтата номоллоготой холбоотой эрхэ түлөөлэгшүүдые дамжуулжа болохо.

4. Кандидадай мүнгрэнэй асуудалнуудаар түлөөлэгшые бүридхэлдэ абалга Буряад Республикын хүнгуулин комисси гурбан үдэрэ туршада кандидатай мэдүүлгын, мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлгшын бэшэһэн зүбшөөлэй, тус статьягай 1-дэхи хубида заагдаһан этигэмжын бэшгэй үндэһөөр кандидатай мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлгшын паспортн гү, али һэлгэһэн документ харуулхадань, бүридхэлдэ абадаг. Кандидадай мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлгшын эрхэ түлөөлгшын болзор бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөөнь хилжэл, нанал хурялгын үдэрэй үгүүлээр 60 хоног үнгрэгхэдэ дүүрэдэг, тус статьягай 5 хубяар хараалагдаһан ушарһаа бэшэ, харин тус Хуулин ёһоор кандидатай хабаадалгатай сүүдэй заргын ябахата – сүүдэй эсэсэй шидхэл гаргаһан сагһаа дүүрэдэг.

5. Кандидат ямаршы сагта өөрн мүнгрэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлгшын эрхэ түлөөлэггэ болуулха буулгаха эрхэтэй, энээн тухай тэрэндэ бэшгээр дуулган ба Буряад Республикын хүнгуулин комиссида болуулагдаһан найдалгата түлөөлгшын эрхэ түлөөлэггэ хэндэ даалгахадань бэшэһэн мэдүүлгэ үзүүлдэг. Заагдаһан мэдүүлгэнүүдэй буулгабаринууд Россиин Федерациин Нөөсэлгын банкн филиалда адли ябуулагдадаг.

6. Шэнээр томилогдоһон мүнгрэнэй талаар найдалгата түлөөлгшые тус статьягай 4-дэхи хубяар хараалагдаһан гуримаар бүридхэлдэ абадаг.

Статья 35. Кандидадай гаралга

1. Кандидат ямаршы сагта, гээбшы нанал хурялгын үдэр болотор 5 үдэрһөө хожом бэшэ, харин баалаһан ушарай байхада – нанал хурялгын үдэр болотор нэгэ үдэрһөө хожом бэшэ, Буряад Республикын хүнгуулин комиссида мэдүүлгэ барин дэбжүүлгээ болуулжа болохо. Зааһан мэдүүлгэ бусажа болохогүй. Кандидат бүридхэлдэ абтаһан байгаа һаань, абтаһан мэдүүлгын үндэһэн дээрэ Буряад Республикын хүнгуулин комисси гурба үдэрһөө хожом бэшэ, харин дуу үгэлгэ болотор гурбан үдэрһөө бага саг үлэбэл – сүүдхын туршада мэдүүлгэ барияһан кандидатай бүрид

Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын мэдээсэлэй талаар хангалта хадаа хунгагшадта мэдээсэл дуулгалга ба хунгалтын урдахи идхалга өөртөө багтаадаг, хунгагшадтай бодолтойгоор хүсэлөө мэдүүлгэдэ Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын үргэн олонийтэдэ эли мэдээжэ байлгада туһа хүргэдэг.

Статья 37. хунгагшадта мэдээ дуулгалга

1. хунгагшадта мэдээ дуулгалгы гүрэнэй засагай зургаанууд, нотагай өөһэдэн хүтэлбэрийн зургаанууд, хунгуулин комиссинууд, олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэл гаргадаг эмхинүүд, хубийн ба хуулинта нюурнууд «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин, тус Хуулин ёһоор бэлүүлгэдэг. Гүрэнэй засагай зургаанууд, нотагай өөһэдэн хүтэлбэрийн зургаанууд хунгагшадта кандидатууд, хунгуулин нэгдэлнүүд тухай мэдээ дуулгаха эрхэгүй.

2. Олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдтэ табигдадаг гү, али ондоо аргаар тараагдадаг мэдээсэлэй материалнууд бодото шанартай, үнэн зүб байха, кандидатуудай адли тэгшэ байдал эбдэхэ ёһогүй.

3. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдэлгэ ба үнэгэрлэгэ тухай, хунгуулин үйлэ хэлгын болзор болон гурим тухай, кандидатууд, хунгуулин нэгдэлнүүд, хунгалтын хуули ёһонууд тухай хунгагшадта мэдээ хүрлэгэ, тэрэ тоодо олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдээр, хунгуулин комиссинууд бэлүүлгэдэг. хунгуулин комиссинууд мүн эрэмдэгтэй хунгагшадта мэдээ хүргэхэ талаар хэмжээ абадаг.

4. Олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэл гаргадаг эмхинүүд «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин, тус Хуулин ёһоор бэлүүлгэдэг хунгагшадта мэдээ хүргэхэ талаар өөрын ажал ябуулга сүлөөтэ ёһоор бэлүүлгэдэг.

5. Мэдээсэлэй теле- ба радиопрограммануудта, үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ толилогдодог кандидатуудай, тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнуудай, хунгуулин нэгдэлнүүдэй хунгалтын урда тээхи хэмжээнүүдые үнэгэрлэгэ тухай мэдээсэлнүүд имгата амяараа мэдээсэлэй багсаар, тайлбаригүйгөөр үгтэхэ зэргэтэй. Тиимэ мэдээсэлэй багсануудые кандидатууд, тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнууд, мүнүнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлгшэд түлээдэггүй. Тэдэн соо ямаршые кандидатые үлүү эрхилмэжэ гү, али ямар нэгэ кандидатые илган муушалжа болохогүй, тэрэ тоодо тэрэнэй хунгалтын урдахи ажал ябуулга харуулгын сагай, толилогшын талмайн талаар.

6. «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин ёһоор Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта мэдээсэлэй талаар хангаха ажал ябуулгада хабаадаһан олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэл гаргадаг эмхин журналист, ондоо зохёохы ажалта, тушаалта нюур. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай хуули ёһонуудаар тус хунгалтын үедэ хунгуулин ажалтай үедэ ба хунгуулин ажалтай дүүрэнээр нэгэ жэлэй туршада ажалар хангагшын үүсхэлээр ажалнаа гаргагдаха гү, али тэдэнэй зүбшөөлгүй ондоо ажалда оруулагдаха ёһогүй, Россиин Федерациин ажалтай хуулин ёһоор тэдэнэй эмэлэлтэ тохогодон, сүдэй гуримаар тус эмэлэлтэнь буруушагдаагүй, үгы гээбэл, сүдэй гуримаар хуулинта ба үндэнэтэй гэжэ тоологдоһон ушарнууднаа бэшэндэ.

7. Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ хангал хурялгын үдэр хангал хурялгын дүүрэтэр хангал хурялгын дүн, хунгалтын эсэсэй дүн тухай баримтануудые толилогло (тунхаглалга) хоригдодог, тэрэ тоодо тиимэ баримтануудые тодорхой нюурнууднаа бэшэ зоной орохые хизаарлаагүй мэдээсэлэй-телехарилсалгын хуужаада (тэрэ тоодо «Интернет») табижа болохогүй.

Статья 38. Олонийтын ханамжа асуулга

1. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтатой холбоотой олонийтын ханамжа асуулгын дүн толилогло (тунхаглалга) хадаа хунгагшадта мэдээ хүргэлгын янза болон.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтатой холбоотой олонийтын ханамжа нуралгын дүнүүдые толилогло (тунхаглагдаха), олондо мэдээсэл тараалгын редакцинууд, тэрэниие толилогло (тунхагладаг) эрхэтэдэ ба эмхинүүд ханамжа асуулта хэһэн эмхине, сагыень, асуугдаһан зоной тоо, ханамжа суглуулһан арга, ханамжа асууһан газар дэбисхэр, асуудалай тодо найруулга, боломоор алдууе бүридхэн тоолоһон сэгнэлтэ, ханамжа асуулгые захихан ба түлэһэн нюурые (нюурнуудые) зааха уялгатай.

3. Хангал хурялгын урда тээхи табан үдэрэй туршада, мүн хангал хурялгын үдэр олонийтын ханамжа асуулгын дүнүүдые, хунгалтын дүн багсаамжалгануудые, бусад шэнжлэгнүүдые толилогло (тунхаглалга) хоригдодог, тэрэ тоодо тиимэ баримтануудые тодорхой нюурнууднаа бэшэ зоной орохые хизаарлаагүй мэдээсэлэй-телехарилсалгын хуужаада (тэрэ тоодо «Интернет») табижа болохогүй.

Статья 39. хунгалтын мэдээсэлэй хангалгада ашаглагдадаг телерадиодамжуулгын эмхинүүд ба үе үе гарадаг хэблэлнүүд

1. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта мэдээсэлэй талаар хангалга «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин 47-дохи статьяда заагдаһан гүрэнэй телерадиодамжуулгын эмхинүүдые, үе үе гарадаг хэблэлнүүдые, мүн муниципальна ба гүрэнэй бэшэ телерадиодамжуулгын эмхинүүдые, үе үе гарадаг хэблэлнүүдые ашаглан бэлүүлгэдэг.

2. Гүрэнэй засагай зургаануудай, нотагай өөһэдэн хүтэлбэрийн зургаануудай өөһэдэн албан ёһоной материалнуудые ба мэдээсэлнүүдые, гуримшуулгын ба бусад шийдхэбэрийнүүдые толилгын тулада үүсхэн байгуулһан үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ идхалгын материалнууд, мүн кандидатуудай, хунгуулин нэгдэлнүүдэй ажал ябуулга харуулдаг редакциин материалнууд хэблэгдэжэ болохогүй.

3. «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин ёһоор нотагай гүрэнэй телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй ба үе үе гарадаг хэблэлнүүдэй нэрэ тоолбори Буряад Республикын хунгуулин комисси олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдые

бүридхэлдэ абадаг үүргэ бэлүүлхэ түлөөлэгтэй гүйсэдхэжэ засагай федеральна зургаанай нотагай зургаанай үзүүлэлтээр толилогдог.

4. «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин ёһоор тус статьягай 3 хубида заагдаһан нэрэ тоолбори Буряад Республикын хунгуулин комиссида Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хойшо табдаахи үдэрһөө хожом бэшэ үзүүлэгдэдэг. Заагдаһан нэрэ тоолборидо иимэ мэдээнүүд байха гээбэл:

1) телерадиодамжуулгын эмхин ба олондо мэдээсэл тараалгын тус хэрэгсэлэй нэрэ, үгы гээбэл, үе үе гарадаг хэблэлэй нэрэ;

2) телерадиодамжуулгын эмхин, үгы гээбэл, үе үе гарадаг хэблэлэй хуулинта хаяг;

3) телерадиодамжуулгын эмхин үүсхэн байгуулаша, үгы гээбэл, үе үе гарадаг хэблэлэй редакциин ба үе үе гарадаг хэблэлэй үүсхэн байгуулаша (үүсхэн байгуулашад);

4) гүрэнэй дэмжэлгын түхэл ба хэмжээн (хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө урид жэлэй туршада дэмжэлгын байгаа хаань);

5) уставтай хүрэнгэ соо Буряад Республикын хуби (Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө урид жэлэй туршада тиимэ хубийн байгаа хаань);

6) үе үе гарадаг хэблэлэй гаралгын үе дараалал;

7) телерадиодамжуулгын эмхи, үе үе гарадаг хэблэл тусхайлагдамал гэжэ заалта (тусхайлагдамал телерадиодамжуулгын эмхи, үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ).

Статья 40. хунгалтын урдахи идхалга

1. хунгуулин ажал ябуулгын үедэ бэлүүлгэдэг хунгалтын урда тээхи идхалга гээд тоологдодог гээбэл:

1) кандидатай (кандидатуудай) түлөө, үгы гээбэл, буруулан хангал хурялгын урдалнууд;

2) али нэгэ кандидатые шэлээнээ мэдүүлгэ, тодорхойлодо, али нэгэ кандидатай түлөө хунгагша дуугаа үгэхэ (тус Хуулин 38-дахи статьягай 2-дохи зүйлэй ёһоор олонийтын хангал асуулгын дүнүүдые толилохо (тунхаглаха) ушарнаа бэшэндэ) гэжэ заалга;

3) али нэгэн кандидатай хунгагдан, хунгагдаагүй ушарта саашанхи хойшологнүүдые зураглалга;

4) найн, үгы гээбэл, муу тайлбаритайгаар ямар нэгэ кандидат, кандидатые дэбжүүлһэн хунгуулин нэгдэл тухай дийлэнхи мэдээсэл тараалга;

5) кандидатай ажал ябуулгатай гү, али тэрэнэй албанай (тушаалай) уялгануудые дүүргэлгэтэй холбоотой бэшэ кандидатай ажал ябуулга тухай мэдээсэл тараалга;

6) кандидата, кандидатые дэбжүүлһэн хунгуулин нэгдэлдэ найн гү, али муу хандалга ханаа үүсхэн ажал ябуулга.

2. Олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй дамжуулга бэлүүлгэдэг эмхинүүдэй, мэргэжэлтэ эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй мэргэжэлэй ажал бэлүүлгэдэ хэдэг ба тус статьягай 1-дэхи хубийн 1 зүйлдэ заагдаһан үйлэ ябуулганууд тэдэ үйлэ ябуулгануудай кандидатай (кандидатуудай) түлөө, үгы гээбэл, эсэргүү үгэхэнь хунгагшадые баадхаха зорилготойгоор тиимэ үйлэ ябуулгануудай хэгдэһэн ушарта, харин тус статьягай 1 хубийн 2-6 зүйлнүүдтэ заагдаһан үйлэ ябуулганууд, - тэдэ үйлэ ябуулгануудай тиимэ зорилгоор нэгэтэ бэшэ хэгдэһэн ушарта хунгалтын урда тээхи идхалга гээд тоологдодог.

3. хунгалтын урдахи идхалга хэгдэжэ болодог гээбэл:

1) телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй каналнуудта ба үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ;

2) идхалгын олоной үмэнэ хэмжээнүүдые үнэгэрлэгын аргаар;

3) хэблэлэй, шагналгын, харалгын ба бусад идхалгын материалнуудые гаргалгын ба тараалгын аргаар;

4) хууляар хоригдоогүй бусад аргаар.

4. Телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй каналнуудта ба үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ хунгалтын урдахи идхалга олоной үмэнэ үгэ андалгалгын, ном хаялсаанай, «түхэрээн шэрээнүүдэй», прессконференцинуудай, интервьегүй, үгэ хэлэлгэнүүдэй, кандидат тухай телеочерк, видеофильм харуулгын ба хууляар хоригдоогүй бусад түхэлөөр үнэгэрлэгдэдэг. Кандидат хунгалтын урдахи идхалгын угда, түхэл ба аргануудые өөрөө тодорхойлохо, өөрөө үнэгэрлэхэ, мүн тэрэниие үнэгэрлэхэдэ Россиин Федерациин хууляар тогтоогдоһон гуримаар ондоо нюурнуудые хабаадуулха эрхэтэй.

5. хунгалтын урдахи идхалга хэһэн, ямаршые идхалгын материалнуудые гаргаха ба тараахан хорюултай гээбэл:

1) гүрэнэй засагай федеральна зургаануудта, Россиин Федерациин можонуудтай гүрэнэй засагай зургаануудта, гүрэнэй бусад зургаануудта, нотагай өөһэдэн хүтэлбэрийн зургаануудта;

2) гүрэнэй гү, али муниципальна тушаалнуудые эзэлдэг, үгы гээбэл, гүрэнэй гү, али муниципальна албанда байһан, үгы гээбэл, зөөрийн мэдэлһээ илгаагүй эмхинүүдэй хүтэлбэрийн зургаануудай гэшүүн болохо (хүтэлбэрийн дээдэ зургаанинь суглаан болохо эмхинүүдтэ – эдэ эмхинүүдэй ажал ябуулгын хүтэлбэри бэлүүлгэдэг зургаануудай гэшүүд) нюурнуудта өөрын тушаалай гү, али албанай уялгануудые дүүргэлгэдэ ба (али) өөрын тушаалай гү, али албанай байдалай аша туһа ашаглалгатайгаар;

3) сэрэгэй частьнуудта, сэрэгэй эмхи зургаануудта ба эмхинүүдтэ;

4) энэрэлтэ аша туһа хүргэдэг ба шажанай эмхинүүдтэ, тэдэнэй үүсхэн байгуулһан эмхинүүдтэ, шажанай нэгдэлнүүдэй гэшүүдэй ба хабаадагшадтай заншал ёһолол бүтээхэ үедэнэ;

5) хунгуулин комиссинуудта, хунгуулин комиссинуудай шийдхэжэ дуунай эрхэтэй гэшүүдтэ;

6) гадаадын оронуудай эрхэтэдэ, харьяагүй нюурнуудта ба гадаадын оронуудай хуулинта нюурнуудта;

7) уласхоорондын эмхинүүдтэ ба уласхоорондын нийтын нэгдэлнүүдтэ;

8) олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдые гаргадаг эмхинүүдтэ түлөөлэгшэдтэ мэргэжэлэй ажал ябуулга бэлүүлгэдэг;

9) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын үедэ сүдэй шийдхэбэрээр «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуул-

гада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулин 56-дахи статьягай 1-дэхи зүйлөөр хараалагдаһан хизаарлалтануудые эбдэһэн ушар тогтоогдоһон нюурнуудта.

6. Гүрэнэй гү, али муниципальна хунгамал тушаалнуудые эзэлдэг нюурнуудта телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй каналнуудта ба үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ хунгалтын урдахи идхалга хэһэн хорюултай, заагдаһан нюурнуудай кандидат болоһон ушарнууднаа бэшэндэ.

7. хунгалтын урдахи идхалгада хангал хурялгын үдэртэ 18 наһа хүсөөгүй нюурнуудые сэхэ гү, али даамжаран хабаадуулга хорюултай, тэрэ тоодо тиимэ нюурнуудай дүрэ зураг ба хэлэлгэ хэрэглэхэ, тус статьягай 8 хубийн 4 зүйлөөр хараалагдаһан ушарнаа бэшэндэ.

8. Идхалгын материалнуудта хубийн нюурай зураг, кандидат тухай, кандидатые дэбжүүлһэн хунгуулин нэгдэл тухай хубийн нюурай хэлэлгэ тус хубийн нюурай бэшэһэн зүбшөөлөөр лэ хэрэглэхэ болодог. Зүбшөөл үгэһэн саарһан комиссида тус Хуулин 46-дэхи статьягай 3-дэхи зүйлэй ёһоор үзүүлэгдэдэг идхалгын материалнуудтай хамта үзүүлэгдэдэг. Идхалгын материалые телерадиодамжуулгын эмхин утаһанда, үгы гээбэл, үе үе гарадаг хэблэлдэ гаргабал – Буряад Республикын хунгуулин комиссида тэрэнэй эрилтээр үзүүлэгдэдэг. Тус хизаарлалта тарааггүй гээбэл:

1) тиимэ хэлэгдэһэн үгэнүүдэй тунхаглагдаһан һара үдэр ба тэдэниие тунхаглаһан олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй нэрэ заалгатайгаар кандидатууд тухай, хунгуулин нэгдэлнүүд тухай тунхаглагдаһан үгэ хэлэлгэнүүдые хэрэглэгдэдэ. Магтан хэлэлгын Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэр болотор тунхаглагдаһан ушарта идхалгын материалнууд соо тус Хуулин ёһоор хунгалтын урдахи идхалга хээ эрхэгүй хубийн нюурай магтан хэлэлгын баримта заагдадаг;

2) хуулин ёһоор бүтээгдэһэн ба тараагдаһан идхалгын материалнууд соогоо ондоо кандидатуудай тус кандидат тухай, кандидатые дэбжүүлһэн хунгуулин нэгдэл тухай хэлэлгэнүүдые дабтахата;

3) кандидатай өөрын зурагуудые хэрэглэгдэдэ, тэрэ тоодо хамгатайа, хүгдэтэдэ (18 наһа хүрөөгүй хүгдэдэ оруулан), эхэ эсэгтэй ба бусад дүтын түрэлхидтэй, мүн тодорхой бэшэ нюурнуудтай сугтаа.

9. хунгалтын урда тээхи идхалгын гаршанууд бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудай хунгуулин жасануудай мүнэнэй тоосоогоор бэлүүлгэдэг, тус Хуулин 42-44-дэхи статьянуудаар тогтоогдоһон гуримаар түлөөһэгүй эфирэй саг ба хэблэлэй талмай кандидатуудта үгэлгын ушарнууднаа бэшэндэ.

10. Политическэ парти гү, али тэрэнэй даалгабаряар нотагай таһаг кандидатые дэбжүүлһэн ба саашадан Буряад Республикын хунгуулин комиссиин бүридхэлдэ абтаһан ушарта хангал хурялгын үдэр хүрэтэр 10 үдэрһөө хожом бэшэ өөрын хунгалтын урдахи программые нэгшые һаа нотагай гүрэнэй үе үе гарадаг хэблэлдэ хэблэдэг, «Интернет» хуужаада гаргадаг ба заагдаһан болзор соо Буряад Республикын хунгуулин комиссида тус толилогшын буулгабари үзүүлдэг, тус политическэ партиин хунгалтын урдахи программын табигдаһан «Интернедэй» сайтын хаяг мэдээсэдэг. Тиимэ толилолог кандидата үгтэһэн түлөөһэгүй хэблэлэй талмайн хэмжээн соо хэгдэхэ, үгы гээбэл, кандидатай хунгуулин жасанаа түлэгдэхэ ёһотой.

Статья 41. Идхалгын үе

1. Идхалгын үе кандидатые дэбжүүлһэн үдэрһөө эхилдэг ба хангал хурялгын үдэр хүрэтэр сүүдхэ урид нотагай сагаар ноль сагта дүүрэдэг.

2. Телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй каналнуудта ба үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ идхалгын үе дуу үгэлгэ болотор 28 үдэр урид эхилдэг, хангал хурялгын үдэр хүрэтэр сүүдхэ урид нотагай сагаар ноль сагта дүүрэдэг, харин дахин дуу үгэлгэ үнэгэрлэхэ ушарта – тус статьягай 5 хубида заагдаһан идхалгын үедэ үргэлжэлдэг.

3. хунгалтын урдахи идхалга хангал хурялгын үдэртэ ба урдахи үдэрнын хоригдодог.

4. Хэблэлэй идхалгын материалнууд (хуудаһанууд, плакадууд ба бусад материалнууд) тус Хууляар тогтоогдоһон гуримаар байшануудта ба барилгалануудта, комиссиин байшанууднаа, хангал хурялгын байшанууднаа бэшэндэ, ба тэрэ байшануудай үгдэнһээ 50 метрһээ хошо бэшэ зайд хангал хурялгын үдэр байһан газартаа үлэдэг.

5. Дахин хангал хурялгын ушарта идхалгын үе дахин дуу үгэлгэ зарлалгын үдэрһөө эхилдэг ба хангал хурялгын үдэр болотор сүүдхэ урид нотагай сагаар ноль сагта дүүрэдэг. Телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй каналнуудта идхалга ажалай үдэрнүүдтэ Буряад Республикын хунгуулин комиссиин шийдхэбэрийн толилогдоһон үдэрһөө хойшо гурба хоноод, дахяад эхилдэг ба дахинаа дүү үгэлгын үдэр хүрэтэр сүүдхэ урид ноль сагта дүүрэдэг. Үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ хунгалтын урдахи идхалга Буряад Республикын хунгуулин комиссиин шийдхэбэрийн толилогдоһон үдэрһөө хойшо гурба хоноод, дахяад эхилдэг ба дахинаа дуу үгэлгын үдэр хүрэтэр сүүдхэ урид ноль сагта дүүрэдэг.

Статья 42. Телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй каналнуудта ба үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ хунгалтын урдахи идхалга үнэгэрлэгын юрэнхы эрхэ нүхэсэлнүүд

1. Телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй утаһанда эфирэй саг ба заагдаһан үе үе гарадаг хэблэлнүүдэй редакцинуудта хэблэлэй талмай бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта тус Хуулин тус статьягаар, 43 ба 44-дэхи статьянуудаар хараалагдаһан гуримаар түлөөһэгүйгөөр (түлбэригүй эфирэй саг, түлбэригүй хэблэлэй талмай), үгы гээбэл, түлөөһөөр үгтэдэг.

2. Бүридхэлдэ абтаһан кандидатууд тэдэндэ үгтэһэн эфирэй саг, хэблэлэй талмай бүридхэлдэ абтаһан ондоо кандидатуудтай туһада хунгалтын урдахи идхалга үнэгэрлэгын тулада ашаглаха эрхэгүй.

3. Дахин хангал хурялгын үнэгэрлэгдэһэн ушарта хэблэлэй талмай бүридхэлдэ абтаһан хоёр кандидатуудта үгтэдэг.

4. Телерадиодамжуулгын гүрэнэй ба муниципальна эмхинүүд болон гүрэнэй ба муниципальна үе үе гарадаг хэблэлнүүдэй редакцинууд бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта хунгалтын урдахи идхалга үнэгэрлэхэ адли эрхэ байдал хангаха уялгатай.

5. Телерадиодамжуулгын бүгэдэроссиин гүрэнэй ба муниципальна эмхинүүд ба бүгэдэроссиин гүрэнэй ба муниципальна үе үе гарадаг хэблэлнүүдэй редак-

цинууд бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта эфирэй саг, хэблэлэй талмай түлөөһөөр тус эмхинүүдэй ба редакцинуудай тус статьягай 7 ба 8 хубинуудаар хараалагдаһан эрилтэ дүүргэһэн эрхэ нүхэсэлдэ үгэхэ ушартай.

6. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын зарлагдаһан үдэр хүрэтэр нэгэ жэлһээ хойшо бэшэ бүридхэлдэ абтаһан олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдые гаргадаг телерадиодамжуулгын гүрэнэй бэшэ эмхинүүд, мүн хунгуулин ажал ябуулгын эхилтэр нэгэ жэлһээ хойшо бэшэ бүридхэлдэ абтаһан хунгуулин нэгдэлнүүдэй (тэрэ тоодо тэдэнэй хуби байгуулгануудай) үүсхэн байгуулһан үе үе гарадаг гүрэнэй бэшэ хэблэлэй редакцинууд бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта, хунгуулин нэгдэлнүүдтэ тус мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ эфирэй саг, хэблэлэй талмай үгэхэ эрхэтэй. Бусад телерадиодамжуулгын гүрэнэй бэшэ эмхинүүд ба үе үе гарадаг гүрэнэй бэшэ хэблэлэй редакцинууд бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта, хунгуулин нэгдэлнүүдтэ тус мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ эфирэй саг, хэблэлэй талмай үгэхэ эрхэтэй. Бусад телерадиодамжуулгын гүрэнэй бэшэ эмхинүүд ба үе үе гарадаг гүрэнэй бэшэ хэблэлэй редакцинууд бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта түлөөһөөр эфирэй саг, хэблэлэй талмай тус статьягай 7 ба 8 хубинуудта хараалагдаһан эрилтэнүүдые дүүргэһэн ушарта үгэхэ эрхэтэй. Ондоо гүрэнэй бэшэ телерадиодамжуулгын гүрэнэй бэшэ эмхинүүд ба үе үе гарадаг гүрэнэй бэшэ хэблэлэй редакцинууд эфирэй саг, хэблэлэй талмай олгохо эрхэтэй.

7. Гүрэнэй бэшэ телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй ба гүрэнэй бэшэ үе үе гарадаг хэблэлэй редакцинуудай үгэлэн дамжуулгын сагай, хэблэлэй талмайн түлбэрийн эрхэ нүхэсэл бүридхэлдэ абтаһан бүхы кандидатуудта адли байха ёһотой. Кандидатуудай, хунгуулин нэгдэлнүүдэй үүсхэн байгуулһан гүрэнэй бэшэ телерадиодамжуулгын эмхинүүдтэ ба гүрэнэй бэшэ үе үе гарадаг хэблэлэй редакцинуудта тус эрилтэ тарааггүй. Тус Федеральна хуулида кандидатай үүсхэн байгуулһан үе үе гарадаг хэблэл гэжэ хунгалтын ажалай эхилтэр жэлһээ бага бэшэ саг урид Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта кандидат боложо хабаадаһан Россиин Федерациин эрхэтэнэй үүсхэн байгуулһан үе үе гарадаг хэблэл болон.

8. хунгалта үнэгэрлэхэдэ дамжуулгын сага

гын эмхинүүдэй каналнуудта үнгэрхэ хамтын хэмжээнүүдтэ бүридхэлдэ абтаһан кандидадууд гансал бэээрээ хабаадаха ээргэтэй. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадай түлөөлэгшэд хамтын хэмжээнүүдтэ хабаадахаар ородоггүй, тус статьягай 6 хубида заагдаһан ушарһаа бэшндэ.

6. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат баалалтын ушар шалтагаар (үбшэн, тушаалай уялга дүүргэлгэ) хамтын хэмжээндэ хабаадаха аргагүй наа, орондонэ этигэмжэтэ ноур хабаадажа болодог.

7. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат хамтын хэмжээндэ хабаадалгаһаа эфиртэ гараханаа урид табан үдэрһөө хожом бэш, эфиртэ гаралга хүртэр жээрбэ хаяһанай һүүлээр табан үдэрһөө бага саг хаань – жээрбэ хаялгын үдэр арсаха эрхэтэй.

8. Тус статьягай 5 ба 7 хубинуудаар хараалдаһан ушарнуудта суг идхалгын хэмжээндэ үгтэһэн саг бага болодоггүй, тэрэ тоодо суг хэмжээндэ нэгэниинь хабаадаха аргатай байһан ушарта. Кандидадай хабаадаггүйнөө уламжалан тус статьягай 9-дхи хубийн ёһоор тэрээндэ үгтэдэг түлөөһөгүй эфирэй сагай хэмжээн нэмдэггүй.

9. Тус статьягай 2-дохи хубийн ёһоор үгтэдэг эфирэй сагай үлэһэн хубинь адли эрхэ нүхэсэлдэ кандидадуудай дунда, түлөөһөгүй сагнаа арсаһан кандидадуудһаа бэш, хубаагдадаг.

10. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай идхалгын материалнуудай эфиртэ гараха үдэр саг эсэстэнь тодорхойлогдохо жээрбэ хаялгыг Буряад Республикын һунгуулийн комисси телерадиодамжуулгын эмхийн түлөөлэгшэдтэй үнгэргэдэг. Жээрбэ хаялга кандидадуудыг бүридхэлдэ абалгын дүүрэхэдэ, харин дахинаа нанал хуряалгын болоһон ушарта тэрэнай зарлагдан үдэрһөө хойшо нэгэ үдэрһөө хожом бэш хэгдэдэг. Жээрбэ хаялгын үедэ тус Хуулийн 18-дахи статьягай 1 хубида заагдаһан ноурнууд байха эрхэтэй. Жээрбэ хаялгын дун протоколоор албан түхэлдэ оруулагдадаг. Жээрбэ хаялгын дүнгөөр тодорхойлогдоһон эфирэй саг хубаалгын график Буряад Республикын һунгуулийн комиссийн шийдхэбэрээр баталагдадаг ба нютагай гүрэнэй үе үе гарадаг хэблэлдэ толилогдодог.

11. Нютагай гүрэнэй телерадиодамжуулгын эмхинүүд бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай түлөөһөөр идхалга хэсын тулада суг үлөөхэ ёһотой. Түлбэрийн хэмжээн ба эрхэ нүхэсэл бүхы кандидадуудта адли байха ёһотой. Телерадиодамжуулгын эмхи бүхэнэй үгэхэ түлөөһөгүй сагай юрэнхы хэмжээн тус статьягай 2 хубийн ёһоор үгтэдэг эфирэй сагнаа бага бэш байха ёһотой, гэбэшье хоёр дахинһаа ехээр үлүүлхэ ёһогүй.

12. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат түлөөһөөр үлөөгдэһэн эфирэй сагай бүхы хэмжээнһээ тус статьягай 13-дахи хубида заагдаһан мэдүүлгэ барихан кандидадуудай тоогоор тэрэниие хубаанһантай хараадуулан хубияа абаха эрхэтэй.

13. Түлөөһэтэй үндэһэн дээрэ бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай суг хээ хэмжээнүүдэй ба (али) һунгалтын урдахи идхалгын материалнуудай эфиртэ гараха саг болох үдэрһын нютагай гүрэнэй телерадиодамжуулгын эмхийн үнгэргэхэ хабаатай ноурнуудай хабаадалгатайгаар жээрбэ хаялгаар тодорхойлогдодог. Жээрбэ хаялга тус статьягай 10 хубяар тогтоогдоһон болзорто хэгдэдэг. Жээрбэ хаяхада Буряад Республикын һунгуулийн комиссийн гэшүүд, мүн тус Хуулийн 18-дахи статьягай 1 хубида заагдаһан ноурнууд байха эрхэтэй.

14. Тус Хуулийн 42-дхи статьягай 8 хубийн эрхэ нүхэсэл сахихан бүгэдэроссийн гүрэнэй ба муниципальна телерадиодамжуулгын эмхинүүд кандидадуудта түлөөһэтэ эфирэй саг үгэдэг. Түлөөһэнэй хэмжээн ба эрхэ нүхэсэл бүхы кандидадуудта адли байха ёһотой. Бүгэдэроссийн гүрэнэй ба муниципальна телерадиодамжуулгын эмхинүүдэй кандидадуудта үгэхэ сагай бүхы хэмжээ тэрэ эмхи тодорхойлогдог. Идхалгын хамтын хэмжээнүүдэй ба (али) кандидат бүхэнэй һунгалтын урдахи идхалгын материалнуудай эфиртэ гаралгын саг үдэр кандидадуудай үгэһэн мэдүүлгэнүүдэй үндэһэн дээрэ хабаатай ноурнуудай хабаадалгатайгаар телерадиодамжуулгын эмхийн үнгэргэдэг жээрбэ хаялгын ёһоор тодорхойлогдодог. Жээрбэ хаялга тус статьягай 10 хубяар тогтоогдоһон болзорто үнгэргэдэхэ ёһотой. Жээрбэ хаялгын үедэ Буряад Республикын һунгуулийн комиссийн гэшүүд, мүн тус статьягай 10 хубида заагдаһан ноурнууд байха эрхэтэй.

15. Жээрбэ хаялгын һүүлээр бүридхэлдэ абтаһан кандидат эфирэй саг ашаглахаяа арсабал, эфиртэ гараханаа табан үдэр урид, харин эфиртэ тэрээнһээ урид гараха наа – жээрбэ хаялгын үдэр телерадиодамжуулгын эмхидэ тэрээн тухайгаа мэдээсэхэ уялгатай, телерадиодамжуулгын эмхи өөрын дураар тэрэ саг ашаглаха эрхэтэй.

16. Тус Хуулийн 42-дохи статьягай 8 хубийн эрхэ нүхэсэл сахихан телерадиодамжуулгын гүрэнэй бэшэ эмхинүүд бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудта адли эрхэ нүхэсэлээр эфирэй саг олгохо ёһотой. Иимэ эрилтэ сахяагүй телерадиодамжуулгын гүрэнэй бэшэ эмхинүүд, мүн тус Хуулийн 42 статьягай 8 хубийн эрхэ нүхэсэл сахяагүй телерадиодамжуулгын гүрэнэй бэшэ эмхинүүд кандидадуудта эфирэй саг үгэхэ эрхэгүй.

17. Эфирэй саг үгэхэ тухай хэлсэнүүдтэ удаадахи эрхэ нүхэсэлнүүд заагдаһан байха ёһотой: һунгалтын урдахи идхалгын түхэл, эфиртэ гараха саг үдэр, эфирэй сагай үргэлжлэл, түлбэрийн хэмжээн ба гурим, дамжуулгада журналистын (хүтэлэгшын) хабаадалгын түхэл ба гурим. Хэлсэнэй эрхэ нүхэсэл дүүргэһэнэй удаа туһа хангамжа үзүүлэгэ тухай акт ба хэрэглэгдэһэн эфирэй саг тухай справка, тэрээн соо хэлсэнэй уялга дүүргэһэн тухай программа, дамжуулгын нэрэ ба эфиртэ гаралгын саг заалгатайгаар тэмдэглэгдэдэг.

18. Эфирэй сагай түлөөһэ дүүрэн хэмжээгээр Россиян Федерацийн Нөөсэлэлгын банкын филиалда оруулан тухай түлбэрийн документ бүридхэлдэ абтаһан кандидат эфиртэ гарахын урда тээхи үдэртэ үзүүлхэ ёһотой. Түлбэрийн саарһанай буулгабари Россиян Федерацийн Нөөсэлэлгын банкын филиалай тэмдэгтэйгээр телерадиодамжуулгын эмхидэ эфиртэ гараханаа урид үзүүлхэ ёһотой. Заагдаһан эрхэ нүхэсэл эбдэһэн ушарта эфирэй саг үгтэдэггүй.

19. Россиян Федерацийн Нөөсэлэлгын банкын филиал мүнгиенэ хойто үдэрһөөн хожом бэшэ дамжуулха уялгатай. Гар дээрэхи бэшэ мүнгэнэй түлбэри хэлгын болзор ажалай хоёр үдэрһөө ехэ бэшэ байха ёһотой.

20. Түлөөһэтэ эфирэй саг ашаглахада бүридхэлдэ абтаһан кандидат тус Хууляар тогтоогдоһон эрхэ нүхэсэл эбдэбэл, телерадио-дамжуулгын эмхи эфирэй саг үгэхэ тухай хэлсэхэ болуолха эрилтээйгээр

сүүдтэ хандажа болодог.

21. һунгалтын урдахи идхалгын материал, мүн хамтын идхалгын хэмжээнүүдэй дамжуулга таһалжа болохогүй, тэрэ тоодо эд бараанай, хүдэлмэрийн ба туһа хангамжын рекламаар.

22. һунгалтын урдахи идхалгын материал, мүн хамтын идхалгын хэмжээнүүдэй дамжуулгыг ондоо теле- ба радиопрограммаар, һунгалтын урдахи идхалгын ондоо материалнуудаар хаажа болохогүй.

23. һунгалтын урдахи идхалгатай теле- ба радиопрограммауудай видео- ба аудио буулгабаринууд тус эмхидэ һунгалтын эсэсэй дүнгүүдэ албан ёһоор толилолгын үдэрһөө хойшо 12 һараһаа бага бэшэ сагта хадагалагдадаг.

Статья 44. һунгалтын урдахи идхалга үе үе гарадаг хэблэлнүүдээр ябуулгын эрхэ нүхэсэлнүүд

1. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадууд долоон хоногой нэгэ удаһаа үсөөн бэш үе үе гарадаг нютагай гүрэнэй хэблэлнүүдтэ түлөөһөгүй хэблэлэй талмай иимэ эрхэ нүхэсэлдэ абаха эрхэтэй гэбэл: хэблэлэй талмай адли хэмжээн, хуудаһан дээрэ адли һуури, шрифтын адли хэмжээн ба бусад эрхэ нүхэсэлнүүд.

2. Нютагай гүрэнэй үе үе гарадаг хэблэлнүүдэй редакци бүхэнэй бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудта түлөөһөгүй үгэдэг хэблэлэй талмай долоон хоногой доодо хэмжээн тус хэблэлэй долоон хоногой хэблэлэй талмай бүхы хэмжээнһээ 5 процентһээ бага бэш байха ёһотой. Нютагай гүрэнэй үе үе гарадаг хэблэлэй редакциин һунгалтын урдахи идхалга хэсын тулада олгодог хэблэлэй талмай юрэнхы хэмжээн тухай мэдээн һунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хойшо 30 хоногһоо хожом бэшэ толилогдодог.

3. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай һунгалтын урдахи идхалгын материалнуудай толилогдохо үдэр тодорхойлохо жээрбэ хаялгыг Буряад Республикын һунгуулийн комисси нютагай гүрэнэй хэблэлнүүдэй редакцинуудай хабаадалгатайгаар үнгэргэдэг. Жээрбэ хаялга кандидадуудыг бүридхэлдэ абалгын дүүрэхэдэ, харин дахинаа нанал хуряалгын болоһон ушарта тэрэнай зарлагдан үдэрһөө хойшо нэгэ үдэрһөө хожом бэшэ хэгдэдэг. Жээрбэ хаялгын үедэ тус Хуулийн 18-дахи статьягай 1 хубида заагдаһан ноурнууд байха эрхэтэй. Жээрбэ хаялгын дун протоколоор албан түхэлдэ оруулагдадаг ба Буряад Республикын һунгалтын комиссийн шийдхэбэрээр баталагдадаг.

4. Долоон хоногой нэгэ удаһаа үсөөн бэш үе үе гарадаг нютагай гүрэнэй хэблэлнүүдэй редакцинууд бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай һунгалтын урдахи идхалга хэсын тулада түлөөһөөр хэблэлэй талмай тус Хуулийн 41-дхи статьягай 2 ба 5 хубинуудаар тогтоогдоһон үедэ олгохо уялгатай. Түлбэрийн хэмжээн ба эрхэ нүхэсэлнүүд бүхы кандидадуудта адли байха ёһотой. Нютагай гүрэнэй үе үе гарадаг хэблэлэй редакци бүхэнэй үлөөдэг түлөөһэтэ хэблэлэй талмай бүхы хэмжээн тус статьягай 2-дохи хубийн үдэрһөө үгтэдэг түлөөһөгүй хэблэлэй талмай бүхы хэмжээнһээ бага бэш байха ёһотой, гэбэшье тэрээниие хоёр дахинһаа ехээр үлүүлхэ ёһогүй.

5. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэн түлөөһөөр үлөөгдэһэн хэблэлэй талмай бүхы хэмжээнһээ тус статьягай 6-дахи хубида заагдаһан мэдүүлгэ барихан кандидадуудай тоогоор тэрэниие хубаанһантай хараадуулан хубияа абаха эрхэтэй.

6. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай һунгалтын урдахи идхалгын материалнуудай толилогдохо үдэр бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай үгэһэн мэдүүлгын үндэһэн дээрэ нютагай гүрэнэй хэблэлнүүдэй редакциин үнгэргэһэн жээрбэ хаялгын ёһоор хабаатай ноурнуудай хабаадалгатайгаар тодорхойлогдодог. Жээрбэ хаялга тус статьягай 3-дахи хубида тогтоогдоһон болзорто үнгэргэдэдэг. Жээрбэ хаяхада Буряад Республикын һунгуулийн комиссийн гэшүүд, мүн тус Хуулийн 18-дахи статьягай 1 хубида заагдаһан ноурнууд байха эрхэтэй. Жээрбэ хаялгын дун протоколоор албан түхэлдэ оруулагдадаг.

7. Тус Хуулийн 42-дхи статьягай 8 хубийн эрхэ нүхэсэл сахихан бүгэдэроссийн гүрэнэй ба муниципальна хэблэлнүүдэй редакцинууд, мүн баһа долоон хоногой нэгэ удаһаа нэгэ үеһөө үсөөн гарадаг хэблэлнүүдэй редакцинууд кандидадуудта түлөөһэтэ хэблэлэй талмай олгодог. Түлөөһэнэй хэмжээн ба эрхэ нүхэсэл бүхы кандидадуудта адли байха ёһотой. Заагдаһан хэблэлнүүдэй редакцинуудай олгохо хэблэлэй талмай хэмжээ редакцинууд өөһэдөө тодорхойлодог. Кандидат бүхэнэй һунгалтын урдахи идхалгын материалнуудай хэблэлдэ гараха үдэр кандидадуудай үгэһэн мэдүүлгэнүүдэй үндэһэн дээрэ хабаатай ноурнуудай хабаадалгатайгаар заагдаһан редакцинуудай үнгэргэдэг жээрбэ хаялгын ёһоор тодорхойлогдодог. Жээрбэ хаялга тус статьягай 3 хубяар тогтоогдоһон болзорто үнгэргэдэхэ ёһотой. Жээрбэ хаялгын үедэ Буряад Республикын һунгуулийн комиссийн гэшүүд, мүн тус статьягай 10 хубида заагдаһан ноурнууд байха эрхэтэй.

8. Жээрбэ хаялгын һүүлээр бүридхэлдэ абтаһан кандидат хэблэлэй талмай ашаглахаяа арсабал, тэрээн тухайгаа үе үе гарадаг хэблэлэй редакцида мэдээсэхэ уялгатай, редакци сүлөө гараһан хэблэлэй талмай өөрын дураар ашаглаха эрхэтэй.

9. Тус Хуулийн 42-дохи статьягай 8 хубийн эрхэ нүхэсэл сахихан гүрэнэй бэшэ хэблэлнүүдэй редакцинууд бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудта адли эрхэ нүхэсэлээр хэблэлэй талмай олгохо ёһотой. Тус Хуулийн 42 статьягай 8 хубийн эрхэ нүхэсэл дүүргэзгүй гүрэнэй бэшэ хэблэлнүүдэй редакцинууд кандидадуудта идхалга үнгэргэхын тулада хэблэлэй талмай олгохо эрхэгүй. Гүрэнэй бэшэ хэблэлнүүдэй редакцинууд хэблэлэй талмай үгэхэһөө арсаха эрхэтэй.

10. Түлөөһэ дүүрэн хэмжээгээр Россиян Федерацийн филиалда оруулан тухай түлбэрийн документ бүридхэлдэ абтаһан кандидат идхалгын материалдай хэблэгдэхэһээ урда тээхи үдэртэ үзүүлхэ ёһотой. Түлбэрийн саарһанай буулгабари Россиян Федерацийн Нөөсэлэлгын банкын филиалай тэмдэгтэйгээр редакцида толилолгоһоо урид үзүүлхэ ёһотой. Заагдаһан эрхэ нүхэсэл эбдэһэн ушарта хэблэлэй талмай үгтэдэггүй.

11. Россиян Федерацийн Нөөсэлэлгын банкын филиал мүнгиенэ хойто үдэрһөөн хожом бэшэ дамжуулха уялгатай. Гар дээрэхи бэшэ мүнгэнэй түлбэри хэлгын болзор ажалай хоёр үдэрһөө ехэ бэшэ байха ёһотой.

12. Тус статьягай ёһоор бэелүүлэгдэхэ идхалгын материалнуудай толилолгодо редакциин дахуул тайлбари амаршые түхэлөөр, мүн нэрэ ба тайлбари зураг кандидадтай хэлсэн зурруулангүй хабсаргаг-

даха ёһогүй.

13. Ye үе гарадаг хэблэлнүүдтэ толилогдохо идхалгын бүхы материалнууд бүридхэлдэ абтаһан ямар кандидадай һунгуулийн жасаһаа түлэгдөөб гэжэ мэдээн байха ёһотой. Хэрбээ идхалгын материалнууд тус статьягай 1 хубийн ёһоор түлөөһөгүй толигдобо, тэрээн тухай мэдээн ямар кандидадта тус толилогдохо арга олгодооб гэжэ заалгатайгаар байха ёһотой. Тус эрилтын дүүргэлтын түлөө харюу-салга хэблэлэй редакци даадаг.

14. Идхалгын материалнуудыг гаргадаг хэблэлэй редакцинууд бүридхэлдэ абтаһан ямар нэгэ кандидиды хэблэлэй тираж ба дараалал хубилгалгын аргаар эрхилмэн шэлэхэ эрхэгүй. Энэ эрилтэ бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай, бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудыг дэбжүүлһэн һунгуулийн нэгдэлнүүдэй (тэрэ тоодо тэдэнэй байгуулгануудай) үүсхэн байгуулан үе үе гарадаг хэблэлнүүдтэ тарадаггүй.

Статья 45. Олоной үмэнэ идхалгын хэмжээнүүдэй аргаар һунгалтын урдахи идхалга хээ эрхэ нүхэсэлнүүд

1. Гүрэнэй зургаанууд, нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудта, тэдэнэй этигэмжэтэ ноурнуудта, һунгуулийн нэгдэлнүүдтэ олоной үмэнэ идхалгын хэмжээнүүдэ эмхидхэн үнгэргэлгэдэ туһа хүргэхэ уялгатай.

2. Митингүүдэй, жагсаалнуудай, ябалгануудай ба зогсолгонуудай эмхидхэгшэдэй дуулганан бэшэгүүд Россиян Федерацийн хуули ёһонуудаар тогтоогдоһон гуримаар үзүүлэгдэдэг ба хаража үзэгдэдэг.

3. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадай, һунгуулийн нэгдэлэй мэдүүлгээр суглаанай түхэлэй олоной үмэнэ идхалгын хэмжээнүүдэ үнгэргэхэдэ таараха ба гүрэнэй гу, али мэдэлэй зөөридэ байһан байшан таһалгыг эзэниинь, эзэлэгшэнь түлөөһөгүйгөөр Буряад Республикын һунгуулийн комиссийн гу, али тэрэнэй даалгабарыар нютагай һунгуулийн комиссийн тогтоһон сагта бүридхэлдэ абтаһан кандидадта, тэрэнэй этигэмжэтэ ноурнуудта, һунгуулийн нэгдэлэй түлөөлэгшэдтэ һунгагшадтай уулзахын тулада үгтэдэг. Тиихэдээ һунгуулийн комисси-нууд бүридхэлдэ абтаһан бүхы кандидадуудта, дэбжүүлһэн һунгуулийн нэгдэлнүүдтэ заагдаһан хэмжээнүүдэ үнгэргэхэ адли эрхэ нүхэсэл хангаха уялгатай.

4. Тус статьягай 3 хубида заагдаһан байшан таһалга, мүн һунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэрэй байдалаар өөрын устай (ниилүүлгын) хүрэнгэдэ Россиян Федерацийн, Буряад Республикын ба (али) муниципальна байгууламжын 30 процентһээ ехэ хубигтай (орүүлалтатай) эмхийн зөөридэ байһан байшан таһалга бүридхэлдэ абтаһан нэгэ кандидадта, дэбжүүлһэн һунгуулийн нэгэ нэгдэлдэ олоной үмэнэ хэмжээ үнгэргэхын тулада үгтэһэн байгаа наа, эзэниинь, эзэлэгшэнь бусад бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудта, һунгуулийн нэгдэлнүүдтэ тиимэл эрхэ нүхэсэлтэйгээр байшан таһалга олгохоёо арсаха ёһогүй. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадта, һунгуулийн нэгдэлдэ байшан таһалга үгэһэн ушарта хойто үдэрһын Буряад Республикын һунгуулийн комиссида энээн тухай, үгэһэн эрхэ нүхэсэлнүүд тухай, мүн бэшэ кандидадуудта, һунгуулийн нэгдэлнүүдтэ хээ-эээ үгтэжэ болохо тухай бэшгээр дуулгаха ёһотой.

5. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадта, һунгуулийн нэгдэлдэ байшан таһалга үгэһэн ушар тухай дуулганан бэшгэ абтаһан Буряад Республикын һунгуулийн комисси абтаһан үдэрһөө хойшо хоёр үдэрэй туршада тэрэ мэдээе «Интернет» һужаада табиха гу, али ондоо нэгэ аргаар бэшэ кандидадуудта, нэгдэлнүүдтэ хүргэхэ уялгатай.

6. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай, тэдэнэй этигэмжэтэ ноурнуудай, һунгуулийн нэгдэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй һунгагшадтай уулзахын тулада үгтэһэн нэгэ нэгдэлдэ олоной үмэнэ хэмжээ үнгэргэхын тулада үгтэһэн байгаа наа, эзэниинь, эзэлэгшэнь бусад бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудта, һунгуулийн нэгдэлнүүдтэ тиимэл эрхэ нүхэсэлтэйгээр байшан таһалга олгохоёо арсаха ёһотой. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадта, һунгуулийн нэгдэлдэ байшан таһалга үгэһэн ушарта хойто үдэрһын Буряад Республикын һунгуулийн комиссида энээн тухай, үгэһэн эрхэ нүхэсэлнүүд тухай, мүн бэшэ кандидадуудта, һунгуулийн нэгдэлнүүдтэ хээ-эээ үгтэжэ болохо тухай бэшгээр дуулгаха ёһотой.

7. Кандидадууд хэлсэнэй үндэһөөр эрхэтэдтэ ба зөөрийн түхэлһөө илгаагүй эмхинүүдтэ хабаатай байшан таһалгануудыг арендад абаха эрхэтэй.

8. Сэрэгэй чэстэнуудай, сэрэгэй эмхи зургаануудай байдаг газарта һунгалтын идхалга хоруолтай, идхалгын олоной үмэнэ хэмжээ үнгэргэхэ боломоор ори ганса байһан (таһалга) сэрэгэй чэстийн, сэрэгэй эмхи зургаанай дэбисхэртэ байһан ушарһаа бэшэндэ. Тиимэ байшан таһалгыг сэрэгэй чэстийн командир Буряад Республикын һунгуулийн комиссийн асуултаар бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай, тэдэнэй этигэмжэтэ ноурнуудай, һунгуулийн нэгдэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй сэрэгшэдэй тооһоо һунгагшадтай уулзахын тулада олгодог. Заагдаһан уулзалгануудай эмхидхэл сэрэгэй чэстийн командир Буряад Республикын һунгуулийн комисситай сугтаа хангадаг, тиихэдээ бүридхэлдэ абтаһан бусад кандидадуудта, тэдэнэй этигэмжэтэ ноурнуудта, кандидадуудыг дэбжүүлһэн һунгуулийн нэгдэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэ уулзалгын гэрэе ба саг тухай тэрэниие үнгэргэтэр гурбан үдэрһөө хожом бэшэ дуу-ульгада.

9. Олоной үмэнэ хэмжээнүүдэ үнгэргэхэдэ аюулгүйе хангалга Россиян Федерацийн хуули ёһонуудтай зохилдуулан бэелүүлэгдэдэг.

Статья 46. һунгалтын урдахи хэблэмэл, шагналгын, харалгын ба бусад идхалгын материалнуудыг бүтээлгын ба тараалгын эрхэ нүхэсэлнүүд

1. Кандидадууд Россиян Федерацийн хуули ёһонуудаар тогтоогдоһон гуримаар хэблэмэл, мүн шагналгын, харалгын ба бусад идхалгын зүйлһүүдэ һаадгүй бүтээн гаргаха ба тарааха эрхэтэй. һунгалтын урдахи идхалгын зүйлһүүд Россиян Федерацийн дэбисхэртэ бүтээгдэхэ ёһотой.

2. һунгалтын хэблэмэл ба аудиовизуальна идхалгын материалнуудта тэрэниие бүтээһэн эмхийн нэрэ, хуулига адрес ба налог түлэгшын таноуулын тэмдэг (нюурай фамили, нэрэ, обог ба тэрэнэй байдаг Буряад Республикын, аймагай, хотын, ондоо һууриг газарай нэрэ), захихан эмхийн (нюурай фамили, нэрэ, обог) нэрэ, тус материалнуудай хээсг тоо ба гараһан нара үдэр тухай мэдээнүүд, һунгуулийн жасаһаа түлэлгэ тухай мэдээнүүд байха ёһотой.

3. һунгалтын хэблэмэл идхалгын материалнуудай хээсгүүдэ гу, али тэдэнэй буулгабаринуудыг, аудиовизуальна зүйлһүүдэй хээсгүүдэ, фотозурагуудыг тарахын урда тээ кандидат Буряад Респу-

бликын һунгуулийн комиссида үзүүлхэ ёһотой. Тус материалнуудтай зэргэ бүтээн ба захихан эмхийн (нюурай) байдаг газар тухай мэдээнүүд үзүүлэгдэхэ ёһотой.

4. Тусаха һунгуулийн жасаһаа уридшалан түлбэригүгөөр ба тус хуулийн 2 хубяар тогтоогдоһон эрилтэнүүдэ эбдэлгэтэйгээр һунгалтын материалнуудыг бүтээжэ болохогүй.

5. Тус статьягай 3 хубяар, 40 статьягай 8 хубяар тогтоогдоһон эрилтэнүүдэ эбдэлгэтэйгээр һунгалтын материалнуудыг тараалга хоруултай.

6. Нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд Буряад Республикын һунгуулийн комиссийн гу, али нютагай һунгуулийн комиссийн дурадхалаар нанал хуряалгын үдэр хүрэтэр 30 үдэрһөө хожом бэшэ һунгуулийн ушасток бүхэнэй дэбисхэр дээрэ һунгалтын урдахи идхалгын материалнуудыг таби-хаар тусхай газарнууд түхээрэгдэхэ зэргэтэй. Тиимэ һууринууд һунгагшадта татай ба табигдаһан мэдээнүүдтэй танилсаха арга олгохо ёһотой. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудта идхалгын материалнуудыг табихын тулада адли талмай үгтэхэ зэргэтэй. Үгтэһэн һууринуудай талмай һунгуулийн комиссиуудай мэдээсэлэй зүйлһүүдэ ба кандидадуудай һунгалтын идхалгын зүйлһүүдэ табихада хүрэмөөр байха ёһотой. Кандидадууд нютагай тус һунгуулийн комиссида һунгалтын идхалгын матери-алуудыг табилгада үгтэһэн һууринуудай тоолбори абаха эрхэтэй.

7. Тус статьягай 6 хубяар хараалагдаагүй ушарнуудта идхалгын зүйлһүүд байшан таһалганууд соо, байшангуудай газаа, түхээрэлгэнүүдтэ ба бусад газарнуудта эзэдийнь, эзэлэгшэдэйнэ зүбшөөлөөр ба эрхэ нүхэсэлнүүдээр үлгэгдэжэ, няагдажа болохо. Гүрэнэй гу, али муниципальна зөөридэ гу, али өөрын устай (ниилүүлгын) хүрэнгэдэ һунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн гараһан үдэрэй байдалаар Россиян Федерацийн, Россиян Федерацийн можонуудай ба (али) муниципальна зөөрийн 30 процентһээ ехэ хубигтай (орүүлалтатай) эмхийн зөөридэ байһан объектдэ һунгалтын идхалгын материалнуудыг табила бүхы бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудта адли эрхэ нүхэсэлөөр хэгдэдэг. Тиихэдээ гүрэнэй гу, али муниципальна мэдэлдэ байһан объект дээрэ идхалгын зүйлһүүдэ табилгын түлөөһэн абтагдаггүй.

8. һунгалтын урдахи идхалгын хэблэмэл материалнуудыг хүшөөнүүдтэ, бахана хүшөөнүүдтэ, түүхэтэ, соёлгой гу, али архитектурын үнэтэ удха шанартай байшангуудта, түхээрэлгэнүүдтэ ба таһалганууд соо, мүн һунгуулийн комиссийн, нанал хуряалгын таһалгануудай байһан байшангуудта ба тэрэнэй үүдэнһээ 50 метрһээ дүтэ газарта үлгэжэ, няжа болохогүй.</

ажал ябуулгыг, мүн кандидатуудыг дэбжүүлэн хунгуулин нэгэдэлүүдэй нэрэ, нүлдэ зураг болон бусад тэмдэгүүдэе ашагалгатай зар тунхагай түлбэри хунгалтын үедэ гансал тус хунгуулин жасын мүнгэ зөөрин тоосоогоор бэлүүлэгдэдэг. Нанал хурялгын үдэр ба нанал хурялгын урда үдэр тиймэ зар тунхаг, тэрэ тоодо хунгуулин жасын мүнгэнһөө түлэгдэн зар тунхаг хорюултай.

5. Кандидадууд, тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнууд ба мүнгэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлэгшэд, хунгуулин нэгэдэлүүд, мүн хунгалтын ажалай эхилэнэй удаа бүридхэлдэ абтаһан үүсхэн байгуулашадын, эзэдын, эзэлгшэдын ба (али) хүтэлбэринь зургаануудай гэшүүд (хүтэлбэринь дээдын зургаан суглаан хаань – хүтэлбэринь зургаануудай гэшүүд) хадаа заагдаһан нюурнууд ба (али) эмхинүүд болодог эмхинүүд хунгалтын үедэ үгэлгэ элгын ажал ябуулаха эрхэгүй. Хубин ба хуулиа нюурнууд хунгалтын үедэ заагдаһан кандидатуудай, хунгуулин нэгэдэлүүдэй гуйлтаар, даабаряар, үгы гэбэл, нэрэнэ буян үйлэдэлгын ажал ябуулаха, мүн тэрэнтэй ээргэ идхалгын ажал ябуулаха эрхэгүй. Заагдаһан кандидатуудта, хунгуулин нэгэдэлүүдтэ бусад хубин ба хуулиа нюурнуудта хунгагшадта эд зөөрин, мүнгэн туһаламжа гү, али хангамжа хэхэ тухай дурдхалтайгаар хандахан хорюултай.

6. Идхалгын материалнууд соо аралжаанай зар мэдээ байха ёһогүй.

7. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат теледамжуулга бэлүүлдэг эмхинүүдэй канал дээрэ идхалгын материал табихын тулада үгтэн эфирэй сагыё ямар зорилгоор ашаглаха эрхэгүй гэбэл:

1) кандидата (кандидадуудта) эсэргүү нанал үгэхэ уряануудыг тарааха;

2) али нэгэ кандидатай хунгагдажа болохо ушарта мүү хойшолон зураглаха;

3) ямар нэгэ кандидат тухай, хунгуулин нэгэдэл тухай мэдээнүүдэй диленхи хубитай мэдээнүүдэе муушалһан тайлбаритайгаар тарааха;

4) кандидатад, дэбжүүлһэн нэгэдэлдэ хунгагшадтай муу хандалгын бии болоходо нүлөөлхэ мэдээсэл тарааха.

8. Олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэе гаргадаг эмхинүүдэй кандидатай, хунгуулин нэгэдэлэй нэрэ хүндэдэ хохидол ушаруулаха идхалгын ба мэдээсэлэй материалнуудыг (тэрэ тоодо үнэнтэ мэдээсэлтэй) толилһон ушарта идхалгын үеын дүүрэтэр тус кандидатад, хунгуулин нэгэдэлдэ буруушаалга гү, али нэрэ хүндээ хамгаалһан ондоо материал түлбэригүйгөөр тунхаглаха (толилхо) арга олгохо уялгатай. Тус буруушаалга гү, али ондоо тайлбари тунхаглаһын тула эфирэй саг түрүүн тунхаглагдаһан байһан сүдхын тэрэл сагта кандидатад, хунгуулин нэгэдэлдэ үзүүлэгдэхэ ёһотой, тэрэнэй хэмжээниин түрүүшын мэдээсэл тайлбарилхын тула үгтэн эфирэй сагай хэмжээнэй бага байдаггүй, зүгөөр хоёр минутаа доошо бэшэ. Тус буруушаалга гү, али тайлбари толилогдохоодо, тэрэнэй бэшэгийн тэрэл шрифтер бэшэгдэн, нюурай тэрэл газарта байха ёһотой ба хэмжээниин буруушаалһан бэшэгдэн бага байха ёһогүй. Идхалгын үеын дүүрэтэр тус буруушаалга гү, али бусад тайлбари тунхаглаха (толилхо) арга кандидатад, хунгуулин нэгэдэлдэ үгэнгүй байла олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэл гаргадаг тиймэ эмхинүүдэе, ба тэдэнэй тушаалта нюурнуудыг Россин Федерациин хуулиин ёһоор харюусалгада хабаадуула үндэһэниин болодог. Тус зүйлдэ тогтоогдоһон эрилтэндэ бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта, хунгуулин нэгэдэлүүдтэ тус хуулиин, ондоо хуулиин ёһоор түлбэригүеи ба түлбэритэ эфирэй саг, түлбэригүеи ба түлбэритэ хэблэлэй талмай тэдэнэй хэрэглэхэ идхалгын материалнуудыг табиха ушарнуудта тараагдадаггүй.

9. «Россин Федерациин эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгдэ арадна асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулиин ёһоор хуули хамгаалгын ба бусад зургаанууд хуули бусын идхалгын ажал ябуулаха болоулаха, хуурмаг ба хуули бусын хэблэмэл, аудиовизуальна ба бусад идхалгын материалнуудтай бүтээлгэ нэргылхэ ба тэдэниё хуряан абаха талаар хэмжээнүүдэе абаха, тус материалнуудыг бүтээгшэдыг ба тэдэнэй түлбэринь нөөсэ элирүүлхэ, мүн дараа түрэн элирүүлэгдэн ушарнууд ба абтаһан хэмжээнүүд тухай Буряд Республикын хунгуулин комиссида дуулгаха уялгатай.

10. Хунгуулин комиссиуд хунгалтын идхалга үнгэргэхэ тогтоогдохо гурим сахилгыё хинадаг ба хазайрал зайлуулаха талаар хэмжээ абадаг. Хэблэмэл, шагналга-харалгын ба бусад идхалгын хуурмаг материалнуудыг, тус хуулиин 46-дахи статьяй эрилтэнүүдэе эбдэлгэтэй идхалгын бусад материалнуудтай тараһан ушарта, мүн баһа тус хуулида тогтоогдоһон хунгалтын урдахи идхалга үнгэргэлгын дүримыг телерадиодамжуулгын эмхин, үе үе гарадаг хэблэлэй редакциин эбдэнэн ушарта хунгуулин тусха комисси идхалгын хуули бусын ажал ябуулаха хасаха тухай, хуули бусын идхалгын материалнуудыг хуряаха тухай ба телерадиодамжуулгын эмхинүүдэе, үе үе гарадаг хэблэлэй редакциин үүдэ, тэдэнэй тушаалта нюурнуудыг Россин Федерациин хуулиин ёһоор харюусалгада хабаадуулаха үзүүлэгтэйгээр хуули хамгаалһан зургаануудта, сүдүдэ, олонийтын харилсаанай талаар хиналта ба шалгалта бэлүүлхэ үргэтэй гүйсэдхэхэ засагай зургаануудта хандаха уялгатай.

Статья 48. **Хунгалтын бэлдхэлэй ба үнгэргэлгын мүнгэн сангай хангалта**

1. Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдхэлгэтэй ба үнгэргэлгэтэй, хунгуулин комиссиудтай ажал тэдэнэй эрхэ түлөөлгэ бэлүүлгын сагта хангалгатай, оньһото хэрэгсэл ашагалгатай болон хүжөөлгэтэй ба хунгалта эмхидхэгшэдыг болон хунгагшадыг хунгалгатай холбоотой гаршануудыг хунгуулин комиссиуд эд зорилгоонуудта Буряд Республикын бюджеттэ үгтэнэн мүнгэнэй тоосоогоор бэлүүлдэг. Тус гаршануудыг номололог республикын бюджетэй гарша хубаарилха тухай бюджетэй тоолборин баталагдаһанай ёһоор, зүгөөр Буряд Республикын толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэрин албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө арбан үдэрһөө хойшо бэшэ бэлүүлэгдэдэг.

2. Хунгалта үнгэргэлгэдэ Буряд Республикын бюджеттэ хараалагдаһан мүнгэ зөөрин гол захирагша хадаа Буряд Республикын хунгуулин комисси болодог.

3. Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдхэлгэ ба үнгэргэлгэдэ, оньһон хэрэгсэлнүүдэе

ашагалга ба хүжөөлгэдэ, хунгалта эмхидхэгшэдыг ба хунгагшадыг хунгалга болон хунгуулин комиссиудтай ажал ябуулаха хангалгада Буряд Республикын бюджеттэ Буряд Республикын хунгуулин комиссида үгтэнэн мүнгэнэй данса бэшэг нээлгын ба эрхилэн хүтэллгын, тоо бүридхэлэй, тоосолгын ба дансаар дамжуулгын гурим Буряд Республикын хунгуулин комисси Буряд Республикын Улас түрын банкттай хэлсэн тогтоодог. Мүнгэ зөөри хунгуулин комиссиудтай Россин Федерациин Түбэй банкын Буряд Республикадахи эмхи зургаануудта, тэрэнэй үгы байбал – Россин Федерациин Нөөсэлэлгын банкын филиалнуудта дамжуулагдадаг.

4. Хуулиин ёһоор комиссиудтай данса нээхэ ба тэрэндэ үйлэ ябуулаха талаар банкын туһа хангамжын түлөө түлбэри абтадаггүй, тус дансануудта байһан мүнгэ ашаглаһанай түлөө түрсэ банк түлэдэггүй.

5. Буряд Республикын дэбисхэртэ хэдэн хунгуулин ажал, бүгдэ арадна асуулгын ажал ээргэ үнгэргэнэн ба хунгуулин комиссиудтай элдэб шатын бюджетүүдтэ мүнгэ абтаһан ушарта хунгуулин комиссиуд заагдаһан бюджетүүдтэ абтаһан мүнгэнэй амяараа бухгалтерай бүридхэл ба тоосоо эрхилдэг.

6. Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдхэлгэ ба үнгэргэлгэдэ Буряд Республикын бюджеттэ тоосоогоор хунгуулин комиссиудтай удаадахи гаршанууд номологдодог гэбэл:

1) хунгуулин комиссиудтай шийдхэхэ эрхэтэй гэшүүдэй, хунгуулин комиссиудтай албанай газарай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай нэмэлтэ түлбэридэ (урмашуулгада), гол ажалһаа хунгалтын үедэ сүлөөлэгдэнэн хунгуулин комиссиудтай шийдхэхэ эрхэтэй гэшүүдтэ мүнгыё хүсэлдүүлгэдэ, мүн эрхэтэнэй-хуулин хэлсэнүүдээр хүдэлмэри дүүргэнэн, туһа хангамжа үзүүлһэн эрхэтэдтэ ба Буряд Республикын хунгуулин комиссиин дэргэдэ хиналтын-шалгалтын албанда хүдэлхээ эльгээгдэнэн мэргэжэлтэдтэ түлэгдэдэ;

2) хэблэмэл зүйлнүүдэе бүтээлгэдэ ба хэблэлэй ажал бэлүүлгэдэ;

3) хунгалта бэлдхэлгэ ба үнгэргэлгэдэ хэрэгтэй ба хунгуулин комиссиудтай ажал ябуулаха хангахада түхээрлэг (тэрэ тоодо технологиин), бусад эд хэрэгсэлэй үнэтэ зүйлнүүдэе худалдан абалгада, шэрэлгэдэ ба тодохолодо;

4) транспортын, хэлхээ холбооной гаршада;

5) хунгуулин саарна дансануудыг шэрэлгэдэ ба хадагалгада, тэрэниё архивта тушаалгада ба усадхалгада;

6) хунгалта бэлдхэлгэ ба үнгэргэлгэтэй ба хунгуулин комиссиудтай ажал ябуулаха хангалгатай холбоотой командирконуудта ба бусад зорилгоонуудта;

7) автоматжуулгын хэрэгсэл ашагалгада, хунгагшадтай хуулиин талаар гэгээрэл дээшлүүлгэдэ ба хунгалта эмхидхэгшэдыг хунгалгада;

8) хунгуулин ажалай хүжөөлгэдэ, тэрэ тоодо шэнэ технологи, автоматжуулгын хэрэгсэлнүүдэе нэбтэрүүлгэдэ, тусхай програмнуудыг бэлүүлгэдэ.

7. Хунгуулин комиссиудтай шийдхэхэ эрхэтэй гэшүүдтэ Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалтын үедэ хүдэлхэниин түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэри (урмашуулга) хэгдэжэ болодог. Гол ажалһаа хунгалтын үедэ сүлөөлэгдэнэн хунгуулин комиссиудтай шийдхэхэ эрхэтэй гэшүүдтэ тус комиссиин зуршалгын үндэһөөр гол ажальны (тушаальны) зандаа үлээгдэдэг, тэрэнэй сүлөөлэгдэнэн хугасада мүнгыёе хүсэлдүүлгэдэ.

Хүсэлдүүлгын мүнгэ ба нэмэлтэ түлбэри (урмашуулга) түлэлгын хэмжээ ба гуримыг Буряд Республикын хунгуулин комисси Буряд Республикын бюджеттэ үгтэнэн бюджеттэй мүнгэнэй тоосоогоор ба хэмжээн соо тогтоодог.

8. Саг үргэлжын үндэһөөр хүдэлдэг хунгуулин комиссиудтай шийдхэхэ эрхэтэй гэшүүдэй, хунгуулин комиссиудтай албанай газарай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай нэмэлтэ түлбэри Буряд Республикын бюджеттэ үгтэнэн бюджеттэй мүнгэнэй хэмжээн соо Буряд Республикын хунгуулин комиссиин тодорхойлһон гуримаар ба хэмжээгээр хэгдэдэг.

9. Хунгуулин комиссиудтай түрүүлэгшэнэр Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалтада үгтэнэн мүнгэ мэдэн хүдэлгэдэ ба мүнгэнэй саарна дансануудтай мүнгэн сангай асуудалнуудаар хунгуулин комиссиудтай шийдхэбэринүүдтэ зохиолдоһон ба заагдаһан мүнгэ зөөри ашагалгын тоосоонуудыг тус Хууляар тогтоогдоһон гуримаар ба болзорто үзүүлэлгын түлөө харюусалга даадаг.

10. Буряд Республикын Толгойлогшын болзорһоо урид, үгы гэбэл, дахинаа хунгалта үнгэргэнэн ушарта Буряд Республикын бюджеттэ тэрэниё бэлдхэлгэ ба үнгэргэлгэдэ үгтэнэн урдахи хунгалта бэлдхэлгэ ба үнгэргэлгэдэ мүнгэ зөөри гаргалһан тухай Буряд Республикын хунгуулин комиссиин тоосоондо байһан хэмжээннээ бага байха ёһогүй.

11. Буряд Республикын бюджеттэ Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалтада үгтэнэн хунгуулин комиссиудтай гаргалһаагүй мүнгэ зөөри заагдаһан мүнгэ гаргалһаа тухай тоосоо Буряд Республикын Арадай Хуралда үзүүлэгдэнэй үлүүлээр б0 хоногһоо хожом бэшэ Буряд Республикын бюджеттэй оршодо бусагдадаг.

12. Уастогтай хунгуулин комисси нанал хурялгын үдэрһөө хойшо 10 хоногһоо хожом бэшэ нютагай хунгуулин комиссида Буряд Республикын бюджеттэ Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдхэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ үгтэнэн мүнгэ зөөрин оролго ба гаргалһаа тухай тоосоо үзүүлдэг.

Нютагай хунгуулин комисси нанал хурялгын үдэрһөө хойшо 30 хоногһоо хожом бэшэ Буряд Республикын хунгуулин комиссида Буряд Республикын бюджеттэ Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдхэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ үгтэнэн мүнгэ зөөрин оролго ба гаргалһаа тухай тоосоо үзүүлдэг.

Буряд Республикын хунгуулин комисси нанал хурялгын үдэрһөө хойшо гурбан нараһаа хожом бэшэ Буряд Республикын Арадай Хуралда Буряд Республикын бюджеттэ Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдхэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ үгтэнэн мүнгэ зөөрин оролго ба гаргалһаа тухай тоосоо үзүүлдэг.

Буряд Республикын хунгуулин комисси нанал хурялгын үдэрһөө хойшо гурбан нараһаа хожом бэшэ Буряд Республикын Арадай Хуралда Буряд Республикын бюджеттэ Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалта бэлдхэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ үгтэнэн мүнгэ зөөрин оролго ба гаргалһаа тухай тоосоо үзүүлдэг.

Статья 49. **Кандидадуудай хунгуулин жасанууд**

1. Кандидат өөрын хунгуулин жаса байгуулаха уялгатай.

2. Кандидадуудай хунгуулин жасанууд имэ мүнгэнэй тоосоогоор байгуулагдажа болодог гэбэл:

1) тус Хуулиин ёһоор тогтоогдоһон кандидатай хунгуулин жасын мүнгэнэй хамтын хэмжээннээ бүхы гаргашануудай дээдэ хэмжээнэй 10 проценттээ, харин дахинаа хунгалтын зарлагдаһан кандидатуудта – 15 проценттээ эхэ байжа болохогүй кандидатай өөрын мүнгөөр;

2) кандидатыг дэбжүүлһэн хунгуулин нэгэдэлэй кандидатад үгтэнэн ба тус Хуулиин ёһоор тогтоогдоһон кандидатай хунгуулин жасын мүнгэнэй хамтын хэмжээннээ бүхы гаргашануудай дээдэ хэмжээнэй 50 проценттээ эхэ байжа болохогүй мүнгөөр

3) эрхэтэн, хуулиа нюур бүхэндэ тус Хуулиин тогтоогдоһон кандидатай хунгуулин жасын мүнгэнэй хамтын хэмжээннээ бүхы гаргашануудай дээдэ хэмжээнэй тус тустaa 1 ба 10 проценттээ эхэ байжа болохогүй хайн дуранай үгэлгын мүнгөөр.

3. Кандидадай хунгуулин жасын мүнгэнэй бүхы гаргашануудай дээдэ хэмжээн 35 миллион түхэригһөө эхэ байха ёһогүй.

4. Дахинаа хунгалтада хабаатай кандидатад бүхы гаргашын хизаар 10 процентээр эхэ болодог.

5. Кандидадуудай хунгуулин жасануудта үгэлгэ эруулхан хэндэ хорюултайб гэхэдэ:

1) гадаадын оронуудта ба гадаадын эмхинүүдтэ;

2) гадаадын оронуудтай эрхэтэдтэ;

3) эрхэтэн бэшэ нюурнуудта;

4) нанал хурялгын үдэртэ 18 наһа хүсөөгүй Россин Федерациин эрхэтэдтэ;

5) гадаадын хабаадалгатай Россин хуулиа нюурнуудһаа, хунгалта зарлаха (үнгэргэхэ) тухай шийдхэбэринь албан ёһоор толилогдоһон (тунхаглагдаһан) үдэртэ (акционернэ нээмэл бүлгэмүүдтэ – урдахи жэлэй акционерүүдэй нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ гадаадын хабаадалгын 30 проценттээ эхэ байгаа хаань;

6) улаасоорондын эмхинүүдтэ ба улаасоорондын ниитын хүдэлмэринүүдтэ;

7) гүрэнэй засагай зургаануудһаа ба бусад гүрэнэй зургаануудһаа;

8) гүрэнэй ба муниципальна эмхи зургаануудһаа, гүрэнэй ба муниципальна нэгэдхэмэл предпритинуудһаа;

9) хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэринь албан ёһоор толилогдохо үдэртэ уставай (ниилэлһэн) зөөри хүрэнгэдэ Россин Федерациин, Россин Федерациин можонуудай ба (гү, али) муниципальна байгууламжануудай хубин 30 проценттээ дээш хуулиа нюурнуудһаа (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урда жэлэнь акци баригшадтай тоолбори табихан үдэртэ);

10) гүрэнэй зургаануудай ба (гү, али) нютагай өөлэдын хүтэлбэринь зургаануудай үүсхэн байгуулан эмхинүүдтэ (үмсэлгэдэн гуримаар байгуулагдаһан акцитай бүлгэмүүдтэ бэшэндэ); тус хубин 5 ба 9 зүйлнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ; мүн Буряд Республикын Толгойлогшын хунгалта зарлаха тухай шийдхэбэринь албан ёһоор толилогдохо үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи жэлэй акционерүүдэй жэлэй суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табихан үдэртэ) уставай (ниилэлһэн) зөөри хүрэнгэдэ тус хубин 5 ба 9 зүйлнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай эмхинүүдтэ 30 проценттээ үлүү уставай хүрэнгэдэ хубитай (оруулгатай) эмхинүүдтэ;

11) сэрэгэй частнуудһаа, сэрэгэй эмхи зургаануудһаа ба эмхинүүдтэ, хуули хамгаалгын зургаануудһаа;

12) нигуульсхы аша туһа үйлэдэдэг ба шажанай эмхинүүдтэ, мүн баһа тэдэнэй үүсхэн байгуулан эмхинүүдтэ;

13) нуураа танюулангүй үгэлгэ үгэгшэдтээ. Үгэлгэ үгэгшын түлбэринь документтэ имэ мэдээнүүдэй али нэгыёе: фамили, нэрэ, обог; ажаһуудаг газарай хаяг – али үнэнтэ бэшэ мэдээнүүдэе зааһан эрхэтэн, үгы гэбэл, үгэлгэ үгэгшын түлбэринь документтэ имэ мэдээнүүдэй али нэгыёе гэбэл: налог түлэгшын танюуһанай дугаар, нэрэ, банкын дансануудыг – али үнэнтэ бэшэ мэдээнүүдэе зааһан хуулиа нюурнууд нюура танюулангүй үгэлгэ үгэгшэд гээд тоологдодо;

14) хунгалтада дуу үгэлгын үдэр хүртээр жэлһээ бага саг урид бүридхэлдэ абтаһан хуулиа нюурнуудһаа.

15) хунгуулин жасада хайн дуранай үгэлгэ, үгы гэбэл, ондоо зөөри оруулһан үдэрэй урдахи эмхи хугасаада абтаһан аралжаанай бэшэ имэ мэдээнүүдтэ гэбэл: хари гүрэнүүдтэ, мүн тус хубин 1-4, 6-8, 11-14 зүйлнүүдтэ заагдаһан зургаануудһаа, эмхинүүдтэ ба хубин нюурнуудһаа; гадаадын хабаадалгатай россин хуулиа нюурнуудһаа, хэрбээ тус мүнгэ зөөри гү, али ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ гадаадын хабаадалгын 30 проценттээ эхэ байгаа хаань; хуулиа нюурнуудһаа, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

эмхинүүдтэ, хэрбээ тус мүнгэ зөөри, үгы гэбэл, ондоо зөөри дамжуулаха үдэртэ (нээмэл акцитай бүлгэмүүдтэ – урдахи номололгын жэлэй дүнгөөр акционерүүдэй жэлэй ниитэ суглаанда хабаадаха эрхэтэй нюурнуудай нэрэ тоолбори табиха үдэртэ) уставайнь (ниилүүлһэн) хүрэнгэдэ тус хубин гурбадахи ба дүрбэдэхи догол мүнүүдтэ заагдаһан хуулиа нюурнуудай байгуулан эмхинүүдтэ;

Статья 51. Кандидадай хүнгуулийн жасада найн дуранай үгэлигэ\ оруулга

1. Кандидадай хүнгуулийн жасада эрхэтэнэй найн дуранай үгэлигэ Россин Федерациин эрхэтэн өөрын мүнгэнһөө хэлхээ холбооной таһагта, урьһаламжын эмхи зургаанда өөрөө бэээрээ паспорт харуулан оруулдаг. найн дуранай үгэлигэ оруулхадаа, эрхэтэн түлбэрийн данса саарһанда өөр тухай баримтануудые заадаг: фамили, нэрэ, обог, түрэнһэн үдэр ба байдаг хаяг, паспортын гү, али эрхэтэнэй паспорт нэлгэдэг документаын хубарил, дугаар заадаг.

2. Кандидадуудай хүнгуулийн жасада хуулиа нюурнуудай найн дуранай үгэлигэ үгэлгэ тусхай данса бэшгэтэ мүнгэ оруулалгын аргаар бээлүүлэгдэдэг. Мүнгэ оруулхадаа, хуулиа нюурай түлбэрийн саарһанда иимэ мэдээнүүд заагдадаг гэбэл: налог түлэгшын танюулгын дугаар, нэрэ, бүридхэлдэ абалгын үдэр, банкын реквизицидүүд, тус Хуулийн 49-дэхи хуулийн 5 хубаар хараалагдаһан хизаарлалтануудай үгы тухай тэмдэг.

3. Эрхэтэдэй ба хуулиа нюурнуудай найн дуранай үгэлигэнүүдые тусхай хүнгуулийн данса бэшгэтэ хэлхээ холбооной таһагууд ба урьһаламжын эмхи зургаанууд түлбэрийн документ абанаһан удаадахи үдэрһөө хожом бэшэ дамжуулан оруулдаг. Гар дээрэхи бэшэ мүнгэнэй түлбэри бээлүүлгын юрэнхы болзор Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ хоёр үдэрһөө дээш бэшэ ба Россин Федерациин дэбисхэр соо үйлын табан үдэрһөө дээшэ бэшэ байха ёһотой.

4. Кандидат хүнгуулийн жасада ороһон ямаршье үгэлигэ, нэрэгүй хүнэй орууланһаа бэшье, бусааха эрхэтэй. найн дуранай үгэлигэ тиимэ үгэлигэ оруулха эрхэгүй эрхэтэнэй гү, али хуулиа нюурай оруулбал, үгы гэбэл, тус статьягай 1 ба 2 хубинуудай эрилтэ эбдэлгэтэйгээр оруулагдаһан, үгы гэбэл, тус Хуулийн 49-дэхи статьягай 2 хубаар хараалагдаһан үгэлигын эгээл дээдэ хэмжээнһээ үлүү оруулбал, кандидат тусхай хүнгуулийн данса бэшгэтэ оруулагдаһан үдэрһөө хойшо арбан үдэрһөө хожом бэшэ дүүрэн хэмжээгээр гү, али үгэлигын эгээл дээдэ хэмжээнһээ үлүү хубиенһе бусаалгын шалтаг заалгатайгаар бусааха уялгатай. Тус статьягай 1 ба 2 хубинуудаар хараалагдаһан мэдээнүүдые буруу заагдаһан үгэлигэнүүдэй түлөө саг соонь тус үгэлигын хуули буса байһан тухай мэдээ абаагүй наа, харюусалга даадаггүй.

5. Нэрэгүй найн дуранай үгэгшэдэй оруулан үгэлигые кандидат хүнгуулийн тусхай данса бэшгэтэ ороһон үдэрһөөнь хойшо арбан үдэрһөө хожом бэшэ Буряад Республикын бюджетэй оршодо оруулдаг.

6. Эрхэтэд ба хуулиа нюурнууд кандидадта мүнгэн туһаламжа гансал хүнгуулийн жасаар лэ үзүүлэж эрхэтэй. Буряад Республикын толгойлогшын хүнгалтада тодорхой дүн туйлха зорилгоор кандидадай хүнгуулийн жасаар дамжуулагдаагүй мүнгэ гаргашалха хорюултай. Кандидадай гү, али мүнгэнэй талаар тэрэнэй найдалгата түлөөлэгшын документээр гэршэлэн зүбшөөгөөгүй ба хүнгуулийн жасаһаа түлэлгэгүй Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалтатай сэхэ гү, али дам холбоотой түлбэритэй ажал хэлгэ (түлбэритэ туһа хангамжа үзүүлэгэ), эд худалдалга хорюултай. Кандидадай ба хуулиа нюурнуудай хоорондо тээсолго гар дээрэхи бэшэ мүнгөөр хэгдэдэг.

7. Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалтатай сэхэ гү, али дам холбоотой ажал (түлбэритэ туһа хангамжа үзүүлэгэ), эд худалдалга миинтээр хэлгэ гү, али үндэһэнгүй доошолуулагдаһан (дээшлүүлэгдэһэн) сэнгээр хэлгэ хорюултай. хүнгалтада тодорхой дүн туйлалгада зориулагдаһан кандидадые мүнгөөр дэмжэлгэ кандидадай хүнгуулийн жасаһаа хүсөөгдэхэл наа, хэгдэхэ ёһотой.

8. хүнгалтын үедэ кандидадай түлөө эрхэтэн гурбадахи нюурые хабаадуулангүй, миинтээр хүдэлмэри хэжэ (туһа хангамжа үзүүлжэ) болодог.

Статья 52. хүнгуулийн жасануудай мүнгэнэй талаар тоосолго

1. Кандидадууд хүнгуулийн жасануудта мүнгэнэй оролгын ба тэрэ мүнгые гаргашалгын бүридхэл хэжэ уялгатай. хүнгуулийн жасануудта мүнгэнэй оролгын ба тэрэ мүнгые гаргашалгын бүридхэл хэлгын ба тоосооной гурим ба түхэл Буряад Республикын хүнгуулийн комисси баталдаг.

2. Кандидадууд Буряад Республикын хүнгуулийн комиссида өөрын мүнгэнэй тоосоонуудые иимэ дараалалтайгаар үзүүлдэг гэбэл:

1) мүнгэнэй нэгэдэхи тоосоон – тус Хууляар тогтооһон гуримаар Буряад Республикын хүнгуулийн комиссида бүридхэлдэ абыхадань, хэрэгтэй саарһа дансануудые үзүүлэлгэтэй нэгэ зэргэ, тоосоондо тоосоо тушаалгын үдэрһөө урид табан хоногһоо сааша бэшэ үдэрэй байдалаар мэдээнүүд оруулагдадаг;

2) эсэсэй мүнгэнэй тоосоон – Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалтын бүхы дүнгүүдэй албан ёһоор толилогдоһонһоо хойшо 30 үдэрһөө хожом бэшэ. Эсэсэй тоосоондо кандидадай тусхай данса бэшгэтэ мүнгэнэй оролго ба гаргашалга гэршэлһэн анханай мүнгэн сангай саарһа дансанууд, заагдаһан данса бэшгэ хаһан тухай справка,

мүн тус Хуулийн 46-дахи статьягай 3-дахи хубида заагдаһан материалнууд хабсаргагдадаг. Эсэсэй тоосоондо хабсаргагдадаг анханай мүнгэн сангай саарһа дансануудай тоолбори Буряад Республикын хүнгуулийн комисси тодорхойлодог.

3. Кандидадай зэргээ алдаһан ушарта кандидат байһан эрхэтэндэ мүнгэнэй тоосоо тушааха уялга даалгагдадаг.

4. Кандидадуудай мүнгэнэй тоосоонуудай буулгабаринуудые Буряад Республикын хүнгуулийн комисси олондо мэдээсэл тарадаг хэрэгсэлнүүдтэ дамжуулдаг, мүн «Интернет» хуужаада тоосоо абанаһан үдэрһөө хойшо табан үдэрэй туршада табидаг.

5. Россин Федерациин Нөөсэлэлгын банкын филиал долоон хоногой нэгэ удааһаа үсөөн бэшэ, харин нанал хуряалгын үдэрһөө урид арбан үдэрһөө бага байбал – мүнгэ хүдэлгэхэ үйлын гурбан үдэрэй нэгэ удааһаа үсөөн бэшэ Буряад Республикын хүнгуулийн комиссида тусхай данса бэшгүүдтэ мүнгэнэй оролго ба гаргашалга тухай мэдээнүүдые Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин тогтооһон түхэлэй ёһоор үзүүлдэг. Тиихэдээ ГАТ «хунгалта» хэрэглэгдэж болодог. Буряад Республикын хүнгуулийн комисси тусхай данса бэшгүүдтэ мүнгэнэй оролго ба гаргашалга тухай мэдээсэл олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ эльгээдэг, мүн «Интернет» хуужаагай өөрын сайт дээрэ табидаг.

6. Россин Федерациин Нөөсэлэлгын банкын филиал Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин үзүүлэлтээр, мүн тус жасада хабаатай кандидадай эрилтээр гурбан хоногой туршада, нанал хуряалгын үдэрһөө гурбан хоног урид тэрэ дары кандидадай хүнгуулийн жасануудта мүнгэнэй оролго ба гаргашалга гэршэлһэн анханай мүнгэн сангай саарһа дансануудай буулгабаринуудые үзүүлэж уялгатай.

7. Нютагай гүрэнэй үе үе гарадаг хэблэлнүүдэй редакцинууд Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин дамжуулан кандидадай хүнгуулийн жасада мүнгэнэй оролго ба гаргашалга тухай мэдээнүүдые толилох уялгатай. хүнгуулийн жасада ороһон мүнгэнэй бүхы хэмжээн тухай, тэрэнһээ гаргашалгадан мүнгэнэй хэмжээн тухай мэдээнүүд уялгата ёһоор толилогдодог.

8. Россин Федерациин хизаар соо байһан ба ажаһууһан газартаһ Россин Федерациин эрхэтэдые бүридхэлдэ абалгын зургаанууд, хуулиа нюурнуудые гүрэнэй бүридхэл бээлүүлдэг гүйсэдэхы засагай зургаанууд, үгы гэбэл, аралжаанай бэшэ эмхинүүдые бүридхэлгын талаар найдалгата түлөөлэгшэд Буряад Республикын хүнгалтын комиссиин үзүүлэлтын ороһон үдэрһөө табан үдэрэй туршада түлөөһгүй үндэһөөр кандидадуудай хүнгуулийн жасануудта найн дураар мүнгэ зөөри оруулхадаа, эрхэтэдэй ба хуулиа нюурнуудай зааһан мэдээнүүдэй шалгалта хэжэ, Буряад Республикын хүнгуулийн комиссида мэдээсэхэ уялгатай. Тиихэдээ «хунгалта» ГАТ хэрэглэгдэдэг.

Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин мэдэлдэ найн дуранай үгэлигэ хүнгуулийн жасануудта тус Хуулийн 49-дэхи статьягай 5 хуби эбдэлгэтэйгээр дамжуулга тухай мэдээнэй ороходо, хүнгуулийн комисси кандидадуудта, үгы гэбэл, мүнгэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлөгшэдтэ дуулгадаг.

Статья 53. Кандидадуудай мүнгээ бусаалга

1. Эсэсэй мүнгэнэй тоосоо үзүүлхэнэ урид кандидат хүнгуулийн жасын ашаглагдаагүй мүнгэ зөөри найн дуранай үгэлигэ хэһэн эрхэтэдтэ ба хуулиа нюурнуудта үгэһэн мүнгэндэ хараадуулан бусаагдадаг.

2. Тусхай хүнгуулийн данса бэшгүүдтэ үлэһэн мүнгэ зөөри нанал хуряалгын үдэрһөө 60 үдэрэй үнгэрхэдэ, Россин Федерациин Нөөсэлэлгын банкын филиалнууд Буряад Республикын хүнгуулийн комиссида бэшэһэн заабарьяар Буряад Республикын бюджетэй оршодо оруулха ба тусхай хүнгуулийн данса бэшгэ хааха уялгатай.

3. Тус статьягай 1-дэхи хубаар хараалагдаһан кандидадуудай уялга Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалтын дүнгүүдэй албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө би болдог.

Статья 54. Хиналтын-шалгалтын албан

1. Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалта бэлдэлгэдэ ба үнгэрэлгэдэ хүнгуулийн комисси-нуудта үгтэһэн мүнгэн зөөри зааһан шгэллээр ашагалгын, мүн хүнгуулийн жасануудай мүнгэнэй гарбалай, зүб бүридхэлгын ба ашагалгын хойноһоо хиналта бээлүүлхын, кандидадуудай мүнгэн нангай талаар тоосоонуудые шалгахын, «Россин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулийн, тус Хуулийн ёһоор кандидадуудай үзүүлһэн хогшол зөөри, олзо оршо болон тэдэнэй гарбал тухай мэдээнүүдэй шалгалта эмхидхэхын, бээлүүлхын талада Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин дэргэдэ хиналтын-шалгалтын албан байгуулагдадаг.

2. «Россин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулийн ёһоор хиналтын шалгалтын албан гүрэнэй

ба бусад зургаануудай ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилгэшэдые ба мэргэжэлтэдые хабаадуулан, тэрэ тоодо Буряад Республикын Улас түрын банк, Россин Федерациин Нөөсэлэлгын банкын филиал байгуулагдадаг.

«Россин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулийн ёһоор заагдаһан зургаанууд ба эмхи зургаанууд Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин асуулар Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалта зарлаха тухай шийдхэбэрийн албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө нэгэ араһаа хожом бэшэ мэргэжэлтэдые таба араһаа бага бэшэ болзорто эльгээхэ уялгатай.

3. «Россин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хуулийн ёһоор хиналтын-шалгалтын албанда хүдэлхэ болзорто тус статьягай 2 хубида заагдаһан мэргэжэлтэд гол ажалһаа сүлөөлөлгэдэдэг, тэдэндэ ажалайнь газар (тушаал), тушалайнь салин ба бэшэ түлбэринүүдэнь үлөөгдэдэг. Заагдаһан мэргэжэлтэдтэ Буряад Республикын Толгойлогшын хүнгалтада үгтэһэн мүнгэнэй тоосоогоор урмашуулга түлэгдэж болодог.

4. Хиналтын-шалгалтын албан тухай дүрим Буряад Республикын хүнгуулийн комисси баталдаг.

Статья 55. нанал хуряалгын байшан таһалга

1. нанал хуряалгын байшан таһалга участогай комиссиин мэдэлдэ түлөөһгүйгөөр тус муниципальна байгууламжын нютагай захиргаанай толгойлогшо, харин «Россин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хууляар хараалагдаһан ушарнуудта – сэрэгэй дарга үгэдэг.

2. Дуу үгэлгын байшан соо зал байха ёһотой, тэрээн соо нанал хуряалгын хайрсагууд, кабина гү, али гэрэлтүүлэгдэһэн ба карандашһаа бэшэ бэшэхэ зүйлнүүдээр хангагдаһан нюусаар дуу үгэдэг тусгаар түхээрэгдэһэн газарнууд байха ёһотой.

3. Дуу үгэлгын байшан соо, үгы гэбэл, заагдаһан байшангай урда тээнэ участково комисси мэдээсэлэй самбар түхээрэдэг, тэрээн дээрэ бюллетеньдэ оруулагдаһан бүхы кандидадууд тухай иимэ мэдээнүүд байха ёһотой гэбэл:

1) хүнгалта эмхидхэжэ байгаа комиссиин тогтооһон хэмжээн соо, гэбэшье бюллетеньдэ оруулагдаһан намтарай зүйлнүүдэй хэмжээнһээ бага бэшээр кандидадуудай намтарай баримтанууд;

2) кандидадые хүнгуулийн нэгэдэлэй дэбжүүлһэн тухай мэдээн дэбжүүлһэн хүнгуулийн нэгэдэлэй нэрэ заалгатайгаар;

3) Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин тогтооһон хэмжээн соо кандидадуудай, тэдэнэй наамгадэй ба наһа хүсөөгүй хүгүдэй олзо оршо болон зөөрийн тухай мэдээнүүд;

4) тус Хуулийн 25-дахи статьягай 9-дэхи хубийн 1 ба 2 зүйлнүүдээр хараалагдаһан баримтануудые кандидадай буруугаар үзүүлһэн ушарнууд тухай мэдээн.

4. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадай сүүдэй хэһээлтэн хаһаадаагүй ба дүүрээгүй ушарта мэдээсэлэй самбар дээрэ кандидадай сүүдлүүлэгдэһэн тухай мэдээнүүд бэшэгдэдэг.

5. Мэдээсэлэй самбар дээрэ хүнгуулийн тэмдэглэһэн бюллетенүүдэй жэшээтэ хэһэгүүд үлгэгдэдэг, тэдээн соо хүнгуулийн тус округто бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай, тус хүнгалтада бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудые дэбжүүлһэн хүнгуулийн нэгэдэлнүүдэй нэрэ байха ёһогүй.

6. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадууд тухай мэдээнүүд хүнгуулийн бюллетениин түхэл болон бэшгэ баталхада тодорхойлогдоһон гуримаар табигдаха ёһотой.

7. Мэдээсэлэй самбар дээрэ байһан материалнууд хүнгалтын урдахи идхалгын шэнжэтэй байха ёһогүй.

8. Мэдээсэлэй самбар дээрэ Россин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулийн эрхэ хазагайрууланай түлөө харюусалга тогтооһон Россин Федерациин гэмтэнэй ба албан захиргаанай хуули ёһонуудһаа буулгабаринууд табигдадаг. Заагдаһан материалнууд хүнгалтадай сүлөөтэй уншахаар табигдаха ёһотой.

9. Нюдэнэй эрэмдэгтэй хүнгалтада мэдээ дуулахын тулада мэдээсэлэй самбар дээрэ тус статьягай 3, 4 ба 9 хубинуудта заагдаһан томо бэшгээр ба (али) Брайлийн гүбэгэр-сэгтэй шриффт хэрэглэгэтэйгээр бэшгэдэһэн материалнууд табигдадаг. Тиимэ материалнуудые табиха хүнгуулийн участогууд Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин шийдхэбэрээр тодорхойлогдодог.

10. нанал хуряалгын таһалга соо нанал хуряалгын дүнгүүд тухай мэдээнүүдые бэшэхын тула хараалагдаһан дүнгүүдэй протоколой томо болгоһон түхэл байха ёһотой. хүнгалтын дүнгүүд тухай протоколой томодохоһон түхэл нанал хуряалгын эхилхэнэ урид үлгэгдэдэг ба участогай комиссиин гэшүүдэй, адаглагдаһаа харахаар, тэрээн соохи мэдээнүүдые ойлгохоор газарта байха ёһотой. хүнгалтын дүнгүүд тухай протоколой томодохоһон түхэл хүнгалтын дүн тухай участогай комиссиин протокол нэлгэдэггүй, тэрээндэ оруулагдаһан мэдээнүүд хуулийн хүсэгүй.

11. нанал хуряалгын таһалга соо нанал хуряалгын байнга хайрсагууд табигдадаг. Хайрсагуудай орондо дуу тоололгын техникэскэ хэрэгсэлнүүд, тэрэ тоодо бюллетень буйлуулан тоололгын программ-техникэскэ түхээрэлгэнүүд хэрэглэгдэж болоно. нанал хуряалгада электрон түхэлөөр нанал хуряалгын комплекснууд мүн хэрэглэгдэдэг. Дуу тоололгын техникэскэ хэрэгсэлнүүд, программ-техникэскэ комплекснууд «Россин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулийн эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдуулганууд тухай» Федеральна хууляар тогтоогдоһон гуримаар ба Россин Федерациин Түбэй хүнгуулийн комиссиин баталдаг заабариин ёһоор хэрэглэгдэдэг.

12. нанал хуряалгын таһалга хадаа бюллетень үгэдэг газарые, дуугаа нюусаар үгэлгын газар ба дуу үгэлгын хайрсагуудые, дуу тоололгын техникэскэ хэрэгсэлнүүдые ашаглаха үедэнь участково комиссиин гэшүүдэй, адаглагдаһаа зэргэ харахаар түхээрэгдэһэн байха ёһотой. нанал хуряалгын таһалга Россин Федерациин Түбэй хүнгуулийн комиссиин тогтооһон гуримаар видео-адаглалгын ба видео-дамжуулгын хэрэгсэлнүүдээр тоноглогдоһон байха ёһотой.

Статья 56. хүнгуулийн бюллетень

1. Бюллетенүүдые бүтээлгын ба хүргэлгын гурим, мүн тэрэниие бүтээлгын ба хүргэлгын хойноһоо хиналтын гурим Буряад Республикын хүнгуулийн комисси нанал хуряалгын үдэр хүрэтэр 25 үдэрһөө хожом бэшэ баталдаг. Бэлдэгдэһэн бюллетенүүдэй тоо бүридхэлдэ абтаһан хүнгалтадай тооһоо 1,5 процентһээ үлүү байжа болохогүй.

2. хүнгуулийн бюллетениин түхэл ба ород хэлэн дээрэ бэшгэһеень Буряад Республикын хүнгуулийн комисси нанал хуряалгын үдэр хүрэтэр 22 үдэрһөө хожом бэшэ баталдаг. хүнгуулийн бюллетениин текст нэгэл таладань бэшгэдэһэн байха ёһотой. Дахин нанал хуряалгын болоһон ушарта текстнь, тооиний нанал хуряалга дахинаа үнгэргэхэ тухай шийдхэбэри абалгатай зэргэ Буряад Республикын хүнгуулийн комисси баталдаг.

3. Нюдэнэй эрэмдэгтэй хүнгалтада туһа хүргэн Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин шийдхэбэрээр бюллетень өөрөө бэшэхын тулада тусхай хэбүүдые, тэрэ тоодо Брайлийн бэшгэй шриффт хэрэглэгэтэй бэлдэдэг. Тиимэ хэбүүдые хэрэглэхэ хүнгуулийн участогууд Буряад Республикын хүнгуулийн комиссиин шийдхэбэрээр тодорхойлогдодог.

4. Бюллетенүүдые нажаан бүтээлгэнэ аршалха зорилгоор уһан тэмдэгтэй саарһануудые хэрэглэгэтэйгээр, үгы гэбэл, жэжэ үзэгүүдтэй ба (али) аршалдаг сеткэтэй хэблэлэй аргаар барлагдаһан саарһан хэрэглэгдэдэг, үгы гэбэл, тусхай тэмдэг марка хэрэглэгдэдэг. Тусхай тэмдэгүүдые (маркануудые) хэлгын ба хэрэглэлгын гуримые, тэдэнэй тоое, мүн баһа тусхай тэмдэгүүдые (маркануудые) дамжуулгада дээдэ шатын комиссиинуудай доодо шатын комиссиинуудта табигдадаг эрилтэнүүдые Буряад Республикын хүнгуулийн комисси дуу үгэлгын үдэр болотор 60 үдэрһөө хойшо бэшэ баталдаг.

5. Бүридхэлдэ абтаһан кандидадуудай нэрэ бюллетень соо алфавидай гуримаар бэшгэгдэдэг, тиихэдэ бюллетень соо бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэн тухай иимэ мэдээнүүд ородог гэбэл:

1) фамили, нэрэ, обог;

2) түрэнһэн жэл, нара, үдэр,

3) Россин Федерациин можын, аймагай, хотын, кандидадай ажаһуудаг газарай байдаг ондоо хуурын газарай нэрэ;

4) гол ажалай гү, али албанай газар, эзэлдэг тушаал (ажалгүй гү, али алба хэдэггүй наань – мэргэжэл), кандидадай саг үргэлжын бэшэ үндэһөөр хүдэлдэг депутат байбал – түлөөлэгшын зургаанай нэрэ заалгатайгаар тэрээн тухай мэдээн;

5) кандидадай хүнгуулийн нэгэдэлһээ дэбжүүлэгдэһэн байбал, - тэрээн тухай тэмдэглэл кандидадые дэбжүүлһэн хүнгуулийн нэгэдэлэй нэрэ заалгатайгаар;

6) хэрбээ бүридхэлдэ абтаһан сэхэ дэбжүүлэгдэһэн кандидат тус Хуулийн 25-дахи статьягай 9 хубийн 1 зүйлэй ёһоор политическэ партида, бусад нийтын нэгэдэлдэ хамаатайгаа зааһан байбал, бюллетень соо тус партиин, нийтын нэгэдэлэй нэрэ ба тус партида, нийтын нэгэдэлдэ бүридхэлдэ абтаһан кандидадай эзэлдэг зэргэ заагдадаг.

6. Бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэн тухай заагдаһан мэдээнүүдэй баруун тээ хооһон тэбхэ-энсэг табигдадаг.

7. Тус Хуулийн 65-дахи статьягай 5-дахи хубийн ёһоор нэгэ кандидадаар нанал хуряалгын үнгэргэгдэбэл, бүридхэлдэ абтаһан кандидат тухай мэдээнүүдэй доро хүнгалтадай налала мэдүүлгэнүүдэй хубилбаринууд “Зүб” ба “Эсэргүү” гэһэн үгэнүүдээр заагдадаг, баруун тээнэ хооһон тэбхэрнүүд хэгдэдэг.

8. Бюллетеньдэ оруулагдаһан бүридхэлдэ абтаһан кандидадай хаһаадаагүй гү, али дүүрээгүй сүүдэй хэһээлтэтэй байһан ушарта бюллетень соо сүүдлүүлэгдэһэн тухайнь мэдээн байха ёһотой.

Сономбал СОДНОМОВ:**"БЭЛИГТЭЙ ХҮҮГЭДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ ГЭБЭЛ,
НЭН ТҮРҮҮН ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭЛГЫЕНЬ ХҮГЖӨӨХЭ ШУХАЛА"**

Буряад Республикын габьяата багша, Россиин юрэнхы хуралсалай хүндэтэ хүдэлмэрилэгшэ, педагогикын эрдэмэй доктор, доцент, БГУ-гай хэлэ бэшэгэй болон хэлэндэ хургалгын методикын кафедрые даагша Сономбал Цыденовичэй хэлэнэн эдэ үгэнүүд лаб зүйтэй гэжэ ханагдана. Юуб гэбэл, тэрэ 1988 ондо Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ хургуули дүүргэдэ, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Хэжэнгын 1-дэхи дунда хургуулида эхин классуудай, мүн тиихэдэ буряад хэлэнэй болон литературын багшаар хүдэлхэдөө, ород ба буряад классуудта хурадаг үхибүүдые нилээд зэргэсүүлэн шэнжэлжэ, алинданшье дутуу дундануудые олоһон юм. Энэнь багшын саашанхи замда эгсэ нүлөөлөө - Сономбал Цыденович бага наһанай хүүгэдтэ буряад хэлэ болон литература заалгын асуудалнуудые бүхы ажаябуулгынгаа гол шэглэл болгохоһоо гадна эхин классуудай багшанарые бэлдэжэ эхилээ.

1991 ондо тэрэ БГПИ-гэй аспирантурада ороходоо, "Буряад аман зохёол үзэхэдөө, эхин класуудай хурагдай хэлэлгэ хүгжөөлгэ" гэнэ темэдэ кандидат диссертаци бэшэжэ хамгаалаа, харин докторско диссертацияа бага наһанай хурагдай литературна хүгжэлтэдэ, үндэнэн уран зохёолы нүлөөдэ зориулһан байна.

90 гаран эрдэмэй хүдэлмэринүүдэйн олонхинь бүхэроссиин болон уласхорондын хэмжээндэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн, манай республикадал шэнги хоёр хэлэтэй нютагуудта үргэнөөр хэрэглэгдэдэг юм. Дүй дүршлөөрөө хубаалдахын тула Улаан-Баатар, Элиста, Ага, Эрхүү, Усть-Орда болон Боохоной багшанар саг үргэлжэ урижа байдаг. Тэрэшэлэн 2006 ондо Москвада, 2009 ондо Элистада монгол туургата арадуудай хэлэнүүдые заалгын хуралсалай програмнуудай болон номуудай экспертээр уригдаа хэн.

Сономбал Цыденович хургуулин олон тоото багшанарые, хэдэн аспирантуудые болон эрдэмэй кандидатнуудые бэлдэжэ гарганхай. Гадна олон жэлэй туршада Буряадай хуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын дэргэдэхи экспертнэ зүблэлэй, буряад хэлэ хүгжөөлгын талаар республикын правительствын дэргэдэхи комиссиин, мүн багшанарай мэргэжэл гэршлэлгын экспертнэ бүлгэдэй бүридэлдэ нилээд ехэ ажал ябуулдаг юм. Тэрэнэй хүтэлбэри дор бүхы республикын болон Агын тойрогой эхин классуудай багшанарай, тиихэдэ Улаан-Үдэ хотын буряад хэлэнэй багшанарай саг үргэлжын семинарнууд үнэргэгдэдэг, буряад хэлэ хүгжөөлгын асуудалнуудта зориулагдаһан уласхорондын болон региональна эрдэмэй-практическа конференцинууд эмхидхэгдэдэг.

Эрдэм шэнжэлгын болон багшын ажалын гол үрэ дүн бултанда мэдэжэ. Энэнь үндэнэн хургуулида үзэхэ "Түрэлхи хэлэн" болон "Буряад хэлэн – гүрэнэй хэлэн" гэнэ программаар зааха "Алтаргана" гэнэ хуралсалай-методическа түгэс суглуулбаринууд (УМК) болоно. Энэ ехэ хэрэгтэнэ наһанайн нүхэр горитой хубитаяа оруулаа гэжэ тэмдэглэлтэй: Улаан-Үдэ хотын 2-дохи дунда хургуулин буряад хэлэнэй болон литературын багша Бальжидма Дашиевна Содномова 5-дахи классай "Алтарганы" зохион бэлдэлсээ, мүн 2-9-дэхи классуудай "Буряад хэлэн – гүрэнэй хэлэн"

гэнэ программын авторнуудай нэгэн юм. "Алтаргана" УМК-нууд буряад хэлэ хүгжөөлгын гүрэнэй программада оруулагданхай гэжэ хануулаа. 5-7-дохи классуудай номууд гаранхай, байгша оной декабрь соо 8-дахин ном гараха, ерэхэ жэлэй эсэстэ - 9-дэхиин. Удаань эхин классуудта үзэхэ "дуугардаг" номууд гарахаар хараалагдана.

Иигэдэ харахада, Сономбал Цыденович хүдөөгэйшье, хотыншье хургуулинуудта, мүн дээдэ хургуулида хүдэлһэн, тиихэдэ Буряад оронойнгоо болон Россиин үндэнэн республикануудай багшанартай, эрдэмтэдтэй нягта харилсаа холбоотойгоор ажалаа ябуулдаг хүн хадаа, буряад хэлэнэй "тулгардаһан" ушар шалтагаание, тус байдалые хайжаруулаха арга боломжонуудые хэннээшье үлүүгээр мэдэнэ гэжэ ханамаар. Тиимэхэ зарим ханамжануудые толилхонмай.

ЭХЭ ОРОНДОО ДУРЛАЛГА ТҮРЭЛ ХЭЛЭНЭЭ, ТООНТО НЮТАГНАА ЭХИТЭЙ

Мүнөө хуралсал тухай шэнэ хуули абтажа байна гүб даа. Халагламаар юмэниинь гэхэдэ, хуралсалда хабаатай Россиин нэгэшье хуули соо үндэнэн хэлэнүүд тухай нэгэшье мүр үгы. Гэхэтэй хамта түрэл хэлээ үзэхые, соёлоо шудалхые хориһон хуули баһа олохогүйт. Россиин Президент Владимир Путин яһатан бүхэн хэлээ, ёһо заншалаа мэдэхэ ёһотой гэжэ хэлэдэг болонхой. Юундэб гэхэдэ, Эхэ орондоо дурлалга тоонто нютагнаа эхитэй. Жэшэнь, нэн түрүүн хэбэд номхон Хэжэнгэдээ, удаань бууралхан сагаан Буряадтаа, һүүлдэнэ бүхы Росси гүрэндөө дурлаха зэргэтэй. Энэниие гүрэнэйнай президент аргагүй хайнаар ойлгоно. Тиимэхэ һүүлэй үедэ үндэнэн хэлээ, түрэлхи литератураяа, арадайнгаа соёл шудалалга идхэгдэдэг болонхой юм.

Росси дүрбэн янзын хуралсалай түсэб гарганхай. Түрүүшын хоёр түсэб Свердловско, Ивановска областнууд мэтэ ганса ород яһатанай ажаһуудаг дэбисхэрнүүдтэ хэрэглэгдэдэг. Харин 3-дахи болон 4-дэхи янзануудын манай Буряад орон, Татарстан, Саха-Яхад, Агын тойрог мэтэ хоёр хэлэтэй нютагуудта зориулагданхай. Жэшэнь, "буряад хэлэн – гүрэнэй хэлэн" гэнэ программа-тай ород хургуулинуудта 3-дахи янзань хабаатай, 4-дэхиинь - "буряад хэлэн – түрэлхи хэлэн" гэнэ программа-тай үндэнэн хургуулинуудта. Минии ханахада, тус түсэбүүд соо буряад хэлэнэй болон литературын хэшээлнүүдэй сагай хубаари ехэ зохидоор тааруулагданхай. Тиигээд минии гайхалаа баража ядадаг юмэн гэхэдэ, Росси гүрэнэй түрэл хэ-

лээ, ёһо заншалаа мэдэхэ хүүгэдые хүмүүжүүлэгты гэжэл байхадань, юундэ бидэ энэниие хуралсалайнгаа түсэбтэ хуулига болгоногүйбиди? Жэшэнь, Бэшүүрэй аймагай зарим хургуулинуудта буряад хэлэн оройдоошье үзэгдэхээ болишонхой.

Гэбэшье манай республикын мүнөө абажа байһан хуулиие магтаха байна. Тэрэн соо буряад хэлэн гүрэнэй хэлэн хадаа республикын дэбисхэр дээрэ ажаһуудаг хүн бүхэн тэрэниие заагагүй шудалха уялгатай гэжэ онсологдонхой. Харин үндэнэн хэлэн шэнгээр шудалалга хадаа гэртэжинэй дуранһаа дүлдыдаха болоно. Энэнь мүнөө дээрэ баһал зүб.

Юундэ Буряад ороной дэбисхэр дээрэ ажаһууһан хүн бүхэн буряад хэлэ үзэхэ ёһотойб гэхэдэ, федеральна гүрэнэй хуралсалай шэнэ стандарт хурагдада эрхэтэнэй харюусалга болон ондоо яһанай түлөөлэгшэдтэ тэсэмгэй хандаса хүгжөөхэ гэнэн зорилгонуудые табина. Илангаяа олон яһатануудые багтаһан манай республикада энэнь тон шухала болоно. Тиимэхэ хургуули, илангаяа буряад хэлэнэй хэшээлнүүд энэ талаар ехэ нүлөө үзүүлхэ аргатайшье, ёһотойшье.

Буряад болон англи хэлэнүүдэй хэшээлнүүдтэ хүүгэд ондоо яһанай соёлтой танилсана. Зүгөөр англи хэлэнэй хэшээлнүүдтэ хурагдада США, Англи гүрэнүүдэй соёл тухай мэдэхэ болодог хаа, буряад хэлэнэй хэшээлнүүдтэ республикын ажаһуугдай бүхы түлөөлэгшэдэй соёл мэдэжэ абана. Тэрэшэлэн "Алтаргана" номууд соо ганса буряад яһатан тухай мэдээнүүд үгтэнэ бэшэ, республикын бүхы яһатануудай ёһо заншалнууд, хайндэрнүүд зураглагдадаг. Тиихэлээрээ бусад яһатанай соёл манайхиһаа үлүүшье бэшэ, дутуушье бэшэ, гансал ондоо гэжэ ойлгуулагдана гээшэ. Тиимэхэ хуралсал тухай хуули соо бии байгаа бүхы хуралсалай эмхи зургаануудта буряад хэлэнэй үзэлгы уялгата болгохо хэрэгтэй.

БҮХЫ БУРЯАД ХҮҮГЭДТЭ ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭНЭЙ ҮЗҮҮЛХЭ ГЭБЭЛ...

Түрэлхи хэлээ хари хэлэн шэнгээр үзэхэ гээшэ хайшаа юм? Хэлээ абарха гэбэл, буряад хүүгэдтэ сэсэрлигэй наһанһаань эхилжэ, түрэлхи хэлэнь шудалуулха, мүн хургуулида заабол түрэлхи хэлэн шэнгээр зааха шухала гэжэ олон хүн хэлэдэг. Тиигэжэ боломоор, зүгөөр хуралсалай түсэбэй сагай хубаари таарахагүй. Теэдшье үндэнэн хургуулида үзэдэг номууд гэжэ тон хомор. НГИ-дэ ном

бэшэхэ гэнэн даабари үгтэнөөр хэдэн жэл үнгэрөө, илангаяа литератур-ураар үрэ дүн үгы. Юуб гэбэл, иимэ ажал ороо байхын хажуугаар, ехэ саг эдидэг, олон хүнэй хабаадалгаар бэлүүлэгдэдэг юм. Эндэ бэрхэ эмхидхэгшэ, хүтэлбэрилэгшэ хэрэгтэй.

Зүгөөр буряад үхибүүн бүхэниие түрэлхи хэлэтэй болгохын тула нэн түрүүн гэртэжин оролдохо ёһотой. Хүүгэдэйнгөө түрэхэ гарахаһаань хойшо гэр бүлэдөө буряад, ород хэлэнүүд дээрэ тэгшэ хөөрэлдэдэг хаамнай, мүнөөнэйхидэл адли шахардуу байдал тохёолдохогүй хэн. Би 1991 ондо Улаан-Үдын 33-дахи хургуулин дэргэдэхи "МИКЭБИ-дэ" хүдэлхэдөө, ород хэлэтэй буряад хүүгэдэй хадуусань бусад яһанай хурагдада орходоо тулюур гэжэ обёорооб. Шалтагаануудын гэхэдэ, нэгдэхээр, өөһэдэимнай хандаса хайша хэрэг – түрэл хэлээ хэрэгсээнгүйбиди, хоёрдохээр, суута эрдэмтэн Зигмунд Фрейдын тодорхойлһоор, баһаһаа хойшо ондоо хэлэнэй оршомдо үндыһэн үхибүүн түрэл хэлэндэ мохоо болохоһоо гадна саашанхи хүгжэлтэньшье хүрэхэ ёһотой хэмжээндэ хүрдэггүй. Тиимэхэ хүүгэдэ тон түрүүн түрэлхи хэлэндэнэ хургыт гэжэ гэртэжиндэ хандаха байнаб. Түрэл хэлэн дээрээ бодолоо гүйлгэжэ хураһан хойнонь ямаршье хэлэ заахада болохо.

ОРОДТООШЬЕ, БУРЯАДААШЬЕ ТЭГШЭ БЭРХЭ ХҮҮГЭДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ ХЭРЭГТЭЙ

Би буряад класста хураһан хүм. Тиин 1-дэхи курсын оюутан болоод байхадаа, ород хэлэн дээрэ лекцинуудые шагнаад, зарим юмэниие ойлгожо ядахаш. һүүлдэ хургуулингаа хэшээлнүүдые ханахадамни, багшанар "энээхан ургажа байгаашанинь лепесточек, энэниинь – стебель", үгы хаа "рабовладельческстрой байхадань" гэхэ мэтээр холимог хэлэн дээрэ заадаг байгаа. Энэл ушарһаа минии наһанай хүнүүдэй дунда ородооршье хайнаар дуугаржа шадахагүй, сэбэр буряадаараашье хэлэдэггүй зон олон. Хэрбээ багшанарай буряад хүүгэдэй онсо шэнжыень харадаа абан, түүхын, тоо бодолгын болон бусадшье хэшээлнүүдтэ сэбэр ородоор хөөрэхэ эрилтэ табидаг, буряад болон ондоошье ород бэшэ яһатанай хурагдай хэлэнэй хурагалтын онсо шэнжэнүүдые харадаа абан, хэшээлнүүдэ үнгэргэдэг, мүн нэгэ хэлэнэй хүгжэлтэдэ нүгөө хэлэнэй үзүүлдэг нүлөө харадаа абадаг хаань, хурагдай хүгжэлтэ ондоо байха хэн. Мүнөө хургуули дүүргэгшэдэй дунда ород, буряад тэгшэ хэлэгтэй хурагдадые олохонь хүндэ. Энэнай хоёр хэлэ бүрилдүүлгын шийдхэгдээгүй асуудал болоно.

Тиигээдшье мүнөөнэй бэшэмэл буряад хэлэн хүүгэдтэ ойлгогдосогүй болонхой. Юуб гэбэл, саг түргэдэжэл, хубилжал байна. Ниилэлдэнэн болон дахалдаһан ороо мэдүүлэлнүүдые хургуулида гүнзэгийгөөр үзэлгэ тухай тон нарибшалан бодожо үзэхэ шухала. Үнэн дээрэ жэнхэни буряад хэлэндэ юрын лэ мэдүүлэлнүүд хэрэглэгдэдэг. Үндэнэн буряад онтохонууд соо нэгэшье ороо мэдүүлэл олодохогүй. Эдэ бүгэдые харадаа абан, багша бүхэн оролдожо заагаа хаа, "Алтаргана" номооршье үндэнэн хургуулиһаа дутуугүй үрэ дүн абахаар.

Дижит МАРХАДАЕВА.
Редакцияһаа: "Буряад хэлэн: түрэл гү, али гүрэнэй хэлэн гү?" гэнэ асуудалаар газетэдэмнай боложо байһан зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэй хабаадахые хүндэтэ уншагдаа дахин уринабди.

Элитэ зураашын Сагаалганай бэлэг

НИКАС САФРОНОВ УЛААН-ҮДЫНХИДЫЕ ГАЙХУУЛБА

Февралин 8-да Красноярскда бэшэ, харин республикын ниислэл хото Улаан-Үдэдэ нээгдэһэн Россиин алдар суута уран зурааша Никас Сафроновой хубиин выставкэ Сагаан харын хүндэлэлдэ зорюулагдажа, олоной хонирхол татана. Февралин 20-до өөрөө Улаан-Үдэ ерэхэн элитэ уран зурааша журналистнуудтай пресс-конференци үнгэргөө, өөрынгөө хубиин выставкэ нээлгын ёһололдо хабаадаа.

Ростов-на-Дону хотодо училищи, харин Вильнюстэ Уран зурагай академи дүүргэһэн. Бүхы дэлхэйгээр мэдээжэ уран зураашые Үндэһэтэнэй музейн директор Татьяна Бороноева, республикын соёлой министр Тимур Цыбииков, ВСГАКИ-гай ректор Рариса Пшеничникова гэгшэд халуунаар амаршалжа, гарай бэлэгүүдые барюулһан байна.

“Эндэтнай сэдхэл, ухаан бодол, гүнзэгы хүсэл бии. Эндэ амгалан байдал, нирвана бии. Тиймэһээ би шалтагаание оложо, үбдэжэшые байгаа наа, зүүн зүгэй литээр Шэнэ жэлэй хайндэртэ ерээб... Хүнэй дүрэ гаргахын тула нүдэнэйни хараса, досоохи хүсэ бодольень элирхэйлхээ оролдодогби”, гэжэ 1956 ондо Ульяновскда түрэхэн Никас Сафронов

журналистнуудта хөөрэбэ, асуудалнуудтань харюусаба. Жэшээнь, өөрынгөө дүрэ захиһан зоной бүтээлэй сэн хэмжүүрһээ, бусад хубиһаа бүридэдэг байна. Байгал тухай ханаата болдог, ариг сэбэр байхынь түлөө оролдодог уран бэлигтэнэй хоёр бүтээл алдарта далайда зорюулагданхай. Дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон Даши Намдаковтоймнай та-

нил байна. Суута зоной, политигуудай, соёл, искуствада габьяатай хүнүүдэй, нэрлэбэл, Михаил Ульянов, Михаил Козаков, Владимир Жириновский, Роман Абрамович, Иосиф Кобзон, Гейдар Алиев, Чарльз Хан тайжа, Пьер Карден, Валерий Гергиев, Софи Лорен, Анжелина Джоли, Анастасия Вертинская, Чулпан Хаматовагай, бусад мэдээжэ артист-

нуудай зурагууд амидыгаар хаража байһан шэнги адлинууд, тэдэнэр урданай гоё хубсаһатайнууд.

Никас Сафронов Ивалгын дасан, Этигэловэй мүнхэ бэеые бараалхаба. Буян үйлэдэлгэдэ мүнгөө саг үргэлжэ дамжуулдаг Никас Сафроновой выставкэ мартын 25 болотор үргэлжэлхэ гэжэ бултанда дуулгая!

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

Түрэл хэлээ түүрэн дэмжэе!

“АЛТАРГАНЫН” АЛТАН ЛАУРЕАДАЙ КОНКУРС БОЛОХОНЬ

Улаан-Үдэ хотын Үндэһэн номой сангай монгол – буряад арадай хани барисаанай түб соо (монгольскый информационно-культурный центр) һонин хөөрэлдөөн болоһон байна.

Агада эмхидхэгдэһэн “Алтаргана-2012” гэхэн Бүгэдэ буряадуудай поэдүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн уласхоорондын конкурсын алтан медальда, дипломдо Монголой бэлигтэй поэт Болдын (Хэнтэйн) Батхуу хүртэһэн гэжэ мэдэнэбди. Үндэһэн номой сангай Монголой соёлой түб соо болоһон ехэ удхатай уулзалга бэлигтэй поэт Хэнтэйн Батхуугай, түс библиотекын гол библиограф Р.Г.Батомункуевагай, Монголой Консульствын эдэбхи үүсхэлээр эмхидхэгдэжэ, эндэ суглаарагдадай халуун анха-

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото-зураг.

рал татаба. “Буряад хэлээ хүгжөөхэ, түрэл хэлэн дээрээ бэшэдэг, шүлэг зохоодог залуу зоной хабаадаха, тийн ерээдүйн

2014 оной “Алтарганада” (Монгол орон) һайн бэлэдхэлтэй байха үүргэтэй конкурс эмхидхэхэ өөрынгөө нэрэхээ дурадхалыемни Мон-

голой консульстводо дэмжээ, тийхэдэ дүрбэн хэлэн дээрэ: хуушан монгол, монгол, буряад, орон хэлэн дээрэ гараһан “Аялгата һайхан

буряад хэлэмни” гэхэн номтоёо танилсуулангаа иимэ конкурс соносхохо гэхэн байна. Нурагшадые, оюутадые һонирхуулха, зохёохы бэлигыень дэмжэхэ, тийн апрелин хуушаар республиканска конкурс эмхидхэхэ, саашадаа буряад хэлэнэй һайндэрэй түсэбтэ оруулха ханаатайб”, гэжэ Х.Батхуу хэлэбэ, конкурсын шангуудые Монголой консульство даажа абана гэжэ дуулгаба.

“Республикын һуралсалай болон эрдэм ухаанай министерство нургуулинуудые хабаадуулха ёһотой”, - гэжэ БГУ-гай НГИ-гэй багша О.Б. Бадмаевагай хэлэхэдэ, Гүрэнэй хорооной мэргэжэлтэн Б.В. Гындынцыренов, 1-дэхи лицей-интернадай багшанар, поэт Д.Р.Доржиева, бэлигтэй соёлшон Г.Н.Ц.Гунзынов дэмжэбэ.

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

АЯЛГАТА ҺАЙХАН БУРЯАД ХЭЛЭМНИ

Хүгжэмынь Б.Шарав Үгэнь Б.Батхуу

Аялгуут буриад хэл минь

Аялгата буряад хэлэмни. Газарай магнайда мүнделһэн Буряад-монгол хэлэмни. Барга-Баатар хаанай хүнэхэ эбээһэн Буряадни. Баргажан-Гуа хатанай хү шэнгээһэн хэлэмни. Бүртэ буурал абымни Хүлэгэй дуун бэлэй. Марал-Гуа эжымни Үлгын дуун бэлэй. Буряад зургаан эсэгын Буян шэнгээһэн хэлэмни. Бархан хаан уулын Сабдагта тэдхүүһэн хэлэмни. Наратын хээлидэ мүнхэрһэн Наян- Наваа нютагни. наратын сээжэдэ эгэшэглэһэн Аялгата буряад хэлэмни. Саяан үндэр хадын Сууряанай шэмээн бэлэй. нара наран хоёрой

Тэнгэриин хууляар амилһан Аялгата буряад хэлэмни. Газарай магнайда мүнделһэн Буряад-монгол хэлэмни. Барга-Баатар хаанай хүнэхэ эбээһэн Буряадни. Баргажан-Гуа хатанай хү шэнгээһэн хэлэмни. Бүртэ буурал абымни Хүлэгэй дуун бэлэй. Марал-Гуа эжымни Үлгын дуун бэлэй. Буряад зургаан эсэгын Буян шэнгээһэн хэлэмни. Бархан хаан уулын Сабдагта тэдхүүһэн хэлэмни. Наратын хээлидэ мүнхэрһэн Наян- Наваа нютагни. наратын сээжэдэ эгэшэглэһэн Аялгата буряад хэлэмни. Саяан үндэр хадын Сууряанай шэмээн бэлэй. нара наран хоёрой

Шэхэнэй шэмэг бэлэй. Уг изагуураа һабагшалһан Худам монгол бэшэгни. Ухаан бодол сээлһэн Урихан буряад хэлэмни. Онон Улза, Балжиин Омогто дуун бэлэй. Ортолон дэлхэйе уярааһан Домогой дуун бэлэй. Зандан Жуугай хубилгаан һахил хүртээһэн Буряадни. Замби тубиин мэлмыдэ Заяа тэдхэхэн хэлэмни. Бабжа-Барас баатарай Номоной хүбшэ бэлэй. Балжан сэсэн хатанай Ухаанай номон бэлэй. Энэрэлтэ Байгал далайн Эгэшэгтэ дуун бэлэй. Эсэгэ Гэсэр хаанай Эльгэлхэ дуун бэлэй. Бүртэ буурал абымни Хүлэгэй дуун бэлэй. Марал-Гуа эжымни Үлгын дуун бэлэй.

9. Биолетень бүхэндэ тэрэндэ тэмдэг табилгын гурим тухай тайлбар байха ёһотой.

10. Биолетеньүүд ород хэлэн дээрэ барлагдадаг. Буряад Республикын хунгуулин комиссийн шийдхэбэрээр биолетеньүүд ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ барлагдадаг. хунгуулин участогта биолетеньүүд хоёр хэлэн дээрэ барлагдабал, ород хэлэн дээрэ бэшгэдэн текст биолетень бүхэндэ байха ёһотой. Буряад хэлэн дээрэ тиймэ биолетенин бэшгэе дуу үгэлгын үдэр болотор 22 үдэрһөө хойшо бэшэ Буряад Республикын хунгуулин комисси баталдаг.

11. хунгуулин биолетеньүүдэй тоо ханал хурялгын үдэр хүрэтэр 24 үдэрһөө хожом бэшэ Буряад Республикын хунгуулин комисси тодорхойлогдог. хунгуулин биолетеньүүд Буряад Республикын хунгуулин комиссийн шийдхэбэрээр хоёр шатада бүтээгдэдэг:

1) «Российн Федерацийн эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулин ёһоор саһаа урид ханал хурялг хангахын тулада ханал хурялгын үдэр хүрэтэр 18 үдэрһөө хожом бэшэ;

2) ханал хурялгын үдэртэ ханал хурялг хангахын тулада - ханал хурялгын үдэр хүрэтэр 10 үдэрһөө хожом бэшэ.

12. Хэблэлэй үйлэдбэрийн эмхийн барлаһан биолетеньүүдые захил хэһэн хунгуулин комиссийн гэшүүдтэ актаар дамжуулагдадаг. Тэрэ акт соо бэшэһэн сагынь, мүн дамжуулагдаһан биолетеньүүдэй тоо заагдадаг. Багсалһан биолетеньүүдые захилда зохихо тоогоор дамжууланһан үлүүлээр хэблэлэй үйлэдбэрийн эмхийн хүдэлмэрилгэдэ үлүү биолетеньүүдые (элирүүлбэл) үгы хэдэг, тэрээн тухай акт бэшгэдэдэг. Биолетень захиһан хунгуулин комисси хэблэлэй эмхийн хунгуулин биолетеньүүдые абаха үдэр хүрэтэр хоёр үдэрһөө хожом бэшэ хунгуулин комиссида дамжуулгын, биолетеньүүдые үгы хэлгын газар ба саг тухай шийдхэбэри абаха ёһотой. Тус хунгуулин комиссийн ямаршые гэшүүн, кандидат (тэрэнэй этгэмжэтэ нюур) тус хубида заагдаһан актда гар табиха эрхэтэй.

13. Биолетеньүүдые нютагай хунгуулин комиссинуудта дамжуулга Буряад Республикын хунгуулин комиссийн тогтооһон болзорто хэгдэдэг. Буряад Республикын хунгуулин комисси хэблэлэй эмхийн абтаһан бүхы тиражынь биолетеньүүдые тарааха тухай өөрын шийдхэбэрийн үндэһөөр нютагай комиссинуудта дамжуулдаг. Нютагай комиссийн шийдхэбэрийн үндэһөөр участогай комиссинууд ханал хурялгын (болзорһоо урид) үдэр болотор нэгэ үдэрһөө хойшо бэшэ биолетеньүүдые абадаг. хунгуулин участок бүхэнөөр дамжуулагдадаг биолетеньүүдэй тоо тус хунгуулин участогта бүридхэлдэ абтаһан хунгагадай тоое 0,5 процентээр (зүгөөр хоёр биолетеньүүдһээ доошо бэшэ) үлүүлж болодоггүй ба биолетень дамжуулгын үдэртэ хунгуулин участок дээрэ хунгагадай тоолборидо оруулагдаһан хунгагадай тооһоо 70 процентһээ доошо бэшэ байха ёһотой. Участково комиссинуудта биолетеньүүд дамжуулагдахада, тэдэнэй хэһэг бүхэн тоологдодог ба гологдол хэгдэдэг, тэрэшлэн гологдоһон (тэдэнэй элирүүлгэдэхэдэ) биолетеньүүдые дамжуулдаг комиссийн гэшүүд усадхагдадаг, тэрээн тухай акт табигдадаг.

14. Участково комиссийн абаһан бүхы биолетеньүүдэй нюур талын дээдэ баруун углууада участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй хоёр гэшүүдэй гар табигдажа, участково комиссийн тамгаар гэршэлгэдэдэг. Гэршэлгэдээгүй биолетеньүүд тогтоогдоогүй тухэлэй гэжэ тоологдодог ба дуу тоололгодо хараада абтадаггүй.

15. хунгуулин биолетеньүүдые дээдэ гарай хунгуулин комиссиһаа доодо гарай комиссида дамжуулагдаха тухай акт хоёр хэһэгээр бэшгэдэдэг. Тэрэ акт соо бэшэһэн сагынь, мүн дамжуулагдаһан биолетеньүүдэй тоо заагдадаг. Биолетень дамжуулгын үедэ, мүн тэрэниие голон илгалгын ба усадхалгын үедэ заагдаһан хунгуулин комиссинуудай дуратай гэшүүд, хунгуулин биолетеньдэ мэдээ баримтануудтань ороһон кандидатууд байха эрхэтэй. хунгуулин тус комисси гэшүүдтэ болон кандидатуудта хунгуулин биолетеньүүдые дамжуулга саг ба газар тухай дуулгаха, мүн бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэнэй нэгэ этгэмжэтэ нюурта байха боломж олгохо ёһотой. Тийхэдээ тоологдоһон нюур бүхэн биолетень дамжуулхада, мүн тэрэниие гологдолдо гаргалгын ба усадхалгын актда гараа табиха эрхэтэй.

16. Биолетеньүүдые дамжуулгын ба бүтэн байлгахын түлөө хунгуулин комиссинуудай түрүүлэгшээр харюусалга даадаг.

17. Кандидадэй бүридхэлэй болуулагдаһан гү, али хүсэгүй болгогдоһон ушарта нютагай, участогай комиссинууд Буряад Республикын хунгуулин комиссийн заабаряар тиймэ кандидатууд тухай мэдээнүүдые биолетеньүүдһээ зурадаг. Кандидат тухай, хунгуулин нэгэдэлнүүд тухай мэдээнүүдтэ

хубилалтануудые биолетеньдэ оруулха хэрэгтэй болохо, тэдэ хубилалтанууд кандидатуудые, кандидатуудай тоолбори бүридхэлдэ абаһан комиссийн шийдхэбэрээр тиймэ кандидатууд тухай, тиймэ кандидатуудай тоолборинуудые бүридхэлдэ абаһан хунгуулин нэгэдэлнүүд тухай мэдээнүүдые биолетеньүүдһээ зурадаг. Кандидат тухай, хунгуулин нэгэдэлнүүд тухай мэдээнүүдтэ хабаатай хубилалтануудай хэгдэһэн биолетеньдэ оруулха хэрэгтэй болохо, тэдэ хубилалтанууд болон нэмэлтнүүдые Буряад Республикын хунгуулин комиссийн шийдхэбэрээр нютагай гү, али участково комиссинуудай гэшүүд гараараа, үгы гэбэл, техникийн хэрэгсэлнүүдые хэрэглэгэтэйгээр оруулагдажа болодог.

18. Кандидадые бүридхэлдэ абаһан ушарта ханал хурялгын үдэр хүрэтэр арбан үдэрһөө хожом бэшэ Буряад Республикын хунгуулин комисси хэблэгдэһэн биолетеньүүдтэ мэдээнүүдые гараараа гү, али техникийн хэрэгсэл хэрэглэн оруулха тухай шийдхэбэри абажа болодог.

19. Онсо ушарнуудта хүрэхэдэ хүшэр гү, али холын нютагуудта участогай хунгуулин комисси техникийн аргын байбал, хунгуулин саарһа дансануудые, тэрэ тоодо хунгуулин биолетеньүүдые өөрөө бэлдэжэ болодог. хунгуулин биолетеньүүдэй хэрэгтэй хэсэг болон болзор заалгатайгаар хунгуулин саарһа дансануудые бүтээлгэ тухай шийдхэбэри участогай хунгуулин комисси нютагай комисситай хэлсэн абадаг.

20. ханал хурялгын үдэр дуу үгэлгын сагай дүүрэгһэн хойно нютагай комиссида байһан хэрэглэгдээгүй биолетеньүүд тоологдоод халалагдадаг, тэрээн тухай акт бэшгэдэдэг. Биолетеньүүдые хахалха үедэ тус Хуулин 18-дахи статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан нюурнууд байха эрхэтэй. Тэдэ биолетеньүүдые комиссийн бусад саарһануудтай сүг комиссийн секретарь хадагалдаг.

21. хунгалтын дахин үнгэргэгдэхэ ушарта тус статьяда заагдаһан болзорнууд Буряад Республикын хунгуулин комиссийн шийдхэбэрээр хороо-дожо болодог, гэбэшье гурба дахинһаа үлүү бэшэ.

Статья 57. Бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэ

1. ханал хурялгын үдэртэ хунгагадай нэрэ тоолборидо оруулагдаһан участогай комиссийн ханал хурялгын таһалгада ерэхэ аргагүй хунгагша тус нютагай хунгуулин комиссида (ханал хурялгын үдэр хүрэтэр 45-20 үдэр урид) , үгы гэбэл, участогай хунгуулин комиссида (ханал хурялгын үдэр хүрэтэр 19 ба тэрээнһээ үсөөн үдэрнүүдтэ, мүн Буряад Республикын хунгуулин комиссийн дахин ханал хурялг зарлаһан үдэрһөө ханал хурялгын урдахы үдэр хүрэтэр) бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэ (дахин ханал хурялг үнгэргэһэн ушарта – таһалгалын талонгүй үнэмшэлгэ) абаха ба ханал хурялгын үдэр байха хунгуулин участок дээрэ ханал хурялгада хабаадаха эрхэтэй.

2. Бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэ нарын тоосооний саарһан болодог ба хунгалтын бүхы дэбисхэр дээрэ нэгэн дугаарлалтай. Бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ «Российн Федерацийн эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ арадай асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулин 3-дахи хабсаргалтада байһан түхэлөөр бүтээгдэдэг. Бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгын бэшэг, бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо, бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ үгэлгын реестрэй түхэл дуугаа үгэлгын үдэр болотор 60 үдэрһөө хожом бэшэ Буряад Республикын хунгуулин комисси баталдаг, тэрэ мүн үнэмшэлгэ хуурмагаар нажаан бүтээлгэһээ аршалгын аргануудые тодорхойлогдог.

3. Бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдые нажаан бүтээлгэһээ аршалха зорилгоор уһан тэмдэгтэй саарһануудые хэрэглэгэтэй, үгы гэбэл, жэжэ үзэгүүдтэй ба (али) аршалдаг сеткэтэй хэблэлэй аргаар барлагдаһан ба (али) тусхай аршалалгын зүйлтэй саарһан хэрэглэгдэдэг.

4. Бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдые бүтээлгын захил Буряад Республикын хунгуулин комисси өөрын шийдхэбэрийн үндэһөөр хэдэг.

5. Бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдые дээдэ гарай хунгуулин комиссиһаа доодо гарай комиссинуудта дамжуулга дээдэ гарай комиссийн шийдхэбэрийн үндэһөөр хэгдэдэг. Бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдые дамжуулгын ба бүрин хадагалалгын түлөө харюусалга хунгуулин комиссинуудай түрүүлэгшээр даадаг.

6. Бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ тус хунгуулин комисси хунгагшын бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ абаха шалтаг зааһан мэдүүлгын үндэһэн дээрэ үгтэдэг. Бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ хунгагшада өөртэнь, үгы гэбэл, тэрэнэй түлөөлэгшэдэ нотариусай үнэмлэһэн найдалгын саарһанай үндэһэн дээрэ үгдэдэг. Найдалгы емнэлгын-элүүржүүлгын эмхи зургаан (тэрэ эмхи зургаанда эмнэлгэдэ хунгагшын байбал), гэмтэ ябадал хэһэн гэжэ гэмнүүлэгшэдэй гү, али нэжэгтэ орогшодой хаалтада байһан эмхи зургаанай захиргаан үнэмлэжэ болодог.

7. Бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ үгэхэ хунгуулин комиссийн түрүүлэгшэ, түрүүлгшын

орлогшо, секретарь гү, али шийдхэхи дуунай эрхэтэй хунгуулин комиссийн ондоо гэшүүн тэрээн соонь хунгагшын алдар нэрэ обог, паспортнын гү, али эрхэтэнэй паспорт нэлгээхэ документын хубарил ба дугаар, хунгагшад тус болборидо оруулагдаһан хунгуулин участогай комиссийн дугаар, дэбисхэр дээрэнь участогай байгуулагдаһан муниципальна байгууламжын нэрэ, участогай хунгуулин комиссийн нэрэ, бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ үгэхэн комиссийн нэрэ оруулдаг, мүн өөрын нэрэ, алдар, обог, үгэхэн нара заадаг, гараа табидга ба комиссийн тамга табидга.

8. Нютагай хунгуулин комисси хунгагшада, үгы гэбэл, тэрэнэй түлөөлэгшэдэ тус Хуулин 21 статьягай 6 хубийн ёһоор нютагай хунгуулин комиссида үзүүлэгдэһэн хунгагшад тухай мэдээнүүдэй үндэһэн дээрэ бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ үгэдэг. Нютагай хунгуулин комисси үгэлгын реестр бэшэдэг, тэрээн соо хунгагшын нэрэ, алдар, обогын, түрэн жэлын (18 наһатай байбаль – нара, үдэр), ажаһуудаг адрес заадаг. хунгуулин комиссийн түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь гү, али шийдхэхи дуунай эрхэтэй хунгуулин комиссийн ондоо гэшүүн реестрэй хүсэнэгүүдтэ үгтэһэн үнэмшэлгын дугаар заадаг ба гараа табидга.

9. Нютагай хунгуулин комисси ханал хурялг хүрэтэр 20 үдэрэй үлөөд байхада, участогай хунгуулин комиссинуудта хунгагшад нэрэ тоолборин түрүүшын хэсэгтэй хамта бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ үгэлгын реестрһээ гэршэлгэдэһэн буулгабаринуудые эльгэдэг, тэрээн соонь үнэмшэлгэ абаһан хунгагшад тухай мэдээнүүд заагдадаг. Тус буулгабарийн үндэһэн дээрэ участогай комиссийн гэшүүн «Тусхай тэмдэглэл» гэхэн хүсэнэгтэ «Территориальна комиссида бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэ абаа» гэжэ дугаарынь заан бэшэдэг, гараа табидга.

10. Участогай хунгуулин комиссида хунгагшада бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэ үгэхэдөө, хунгуулин комиссийн түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь гү, али шийдхэхи дуунай эрхэтэй хунгуулин комиссийн ондоо гэшүүн «Тусхай тэмдэглэл» гэхэн хүсэнэгтэ «Бүридхэлһөө гаргаһан № үнэмшэлгэ абаа» гэжэ дугаарынь заан тэмдэглэдэг, гараа табидга.

11. Бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэ (дахин ханал хурялгын болоһон ушарта – таһалгалын талонгүй үнэмшэлгэ) абахада, хунгагша үнэмшэлгэ үгэлгын реестрэй тус хүсэнэгүүдтэ өөрын паспортнын гү, али паспорт нэлгээхэ документын хубарил ба дугаар заан гараа табидга. үнэмшэлгэ найдалгын үндэһэн дээрэ абаһан ушарта реестрэй тус хүсэнэгүүдтэ хунгагшын паспортнын гү, али паспорт нэлгээхэ документын хубарил ба дугаар заадаг. Тийхэдээ хунгагшын түлөөлэгшэ өөрын фамили, нэрэ, обог, паспортнын гү, али паспорт нэлгээхэ документын хубарил ба дугаар заадаг. Удаань түлөөлэгшэһөө найдалгын абтадаг ба үнэмшэлгэ үгэлгын реестртэ, хунгагшад нэрэ тоолборидо хабсаргагдадаг. Реестртэ хунгагшын, ханал хурялгада хабаадагшын адрес заагдаха ёһотой.

12. үнэмшэлгэ абаһан хунгагшын нэрэ (тэрэ тоодо найдалгын үндэһэн дээрэ тэрэнэй түлөөлэгшөөр дамжуулан) комисси тус участок дээрэ хунгагшад нэрэ тоолборидо хаһадаг ба Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада дуу үгэлгын дүнгүүд тухай участогай комиссийн протокол бэшэхэдэ хараада абтадаггүй.

13. Бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэ дахинаа үгтэдэггүй. Тэрэниие үгы болгобол, буулгабары үгтэдэггүй.

14. Бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэ харуулхада хунгагша хунгалтын үдэр байха участогта хунгагшад нэрэ тоолборидо оруулагдадаг. Участогай комисси нэрэ тоолборин «Тусхай тэмдэглэл» гэхэн хүсэнэгтэ «Бүридхэлһөө гаргаһан № үнэмшэлгөөр дуугаа үгөө» гэжэ дугаарынь заан тэмдэглэдэг. Тэрэнэй үлүүлгэ таһалгалын талон хунгагшаһаа абтадаг, дахин ханал хурялгын болохо, үнэмшэлгэнь абтадаг. хунгагшад нэрэ тоолборидо тэрэнэй үндэһөөр, нэрын оруулагдаһан үнэмшэлгэнүүд тэрэнэй сүг хадаглагдадаг.

15. Бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэ үгы болгоһон ушарта тэрэ ушар тогтооһон комисси дары акт бэшэдэг ба шийдхэбэри абадаг, тэрэндэнь үгы болоһон үнэмшэлгын дугаар, үгы болгоһон ушар ба шалтаг заададаг. Тэрэ шийдхэбэри дээдэ гарай комиссийн ба Буряад Республикын хунгуулин комиссийн һонорто хүргэгдэдэг. Тэрэ шийдхэбэрийн үндэһэн дээрэ Буряад Республикын хунгуулин комисси тус үнэмшэлгэ үнэнтэ бэшэ гэжэ тоолодог, тэрээн тухай доодо гарай комиссинуудта дуулагдадаг. үнэнтэ бэшэ үнэмшэлгэ хунгагшад нэрэ тоолборидо хунгагшые оруулха үндэһэн болодоггүй. хунгагшын тиймэ үнэмшэлгэ харуулхада, тэрэниие абадаг.

16. ханал хурялг дахин үнгэргэһэн ушарта дахин хунгалта зарлаһан үдэрһөө дахин ханал хурялгын урдахы үдэр хүрэтэр хунгагшад үгтэһэн хэрэглэгдээгүй үнэмшэлгэнүүдэй таһалдаг талонууд хаһагдан таһалагдадаг. Дахин ханал хурялгын үдэр ханал хурялгын эхилтэ хэрэглэгдээгүй бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүд таһалдаг талонтой сугтаа таһалагдадаг. Тус хунгуулин

комисси хэрэглэгдээгүй үнэмшэлгэнүүдые хаһалга тухай мэдээнүүдые тэдэнэй тоо дугаар заалгатайгаар актда бэшэдэг. Хэрбээ Буряад Республикын Толгойлогшо бүгэдын хунгалтын дүнгөөр хунгагшад, үгы гэбэл, Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта болоогүй гү, али үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон ушарта хэрэглэгдээгүй үнэмшэлгэнүүд талонтой сүг хунгалтын дүн соносхогдоһон үдэрһөө хойшо гурбадахи үдэртэнь таһалагдадаг. Хэрэглэгдээгүй үнэмшэлгэнүүдые ба таһалдаг талонуудые ханан таһалһан тухай мэдээнүүдые тэдэнэй тоо ба дугаар заалгатайгаар хунгуулин комисси Буряад Республикын хунгуулин комиссийн баталаһан түхэлөөр актда оруулдаг.

17. хунгуулин комиссинуудта үнэмшэлгэнүүдые дамжуулга ба үнэмшэлгэнүүдые бүридхэлгэ, тэрэ тоодо «хунгалта» гэжэ гүрэнэй автомааджуулан түхээрлэгэ хэрэглэгдээгүйгээр, «Российн Федерацийн эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулин 62-дохи статьягай 16-дахи зүйлэй ёһоор Российн Федерацийн Түбэй хунгуулин комиссийн баталаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.

Статья 58. ханал хурялгын гурим

1. ханал хурялг нютагай сагаар 8-һаа 20 саг болотор үнгэргэгдэдэг. хунгуулин участогай дэбисхэр дээрэ ажалынь сагай ханал хурялгатай тулалдаһан ушарта (таһалгаряагүй ажалы гуримтай ба вахтын аргаар ажалладаг) ханал хурялгын эхин эртэ болгогдодог, гэбэшье хоёр часһаа ехэ бэшээр.

2. ханал хурялгын саг ба газар тухай нютагай ба участково комиссинууд олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдээр дамжуулан гү, али ондоо аргаар ханал хурялгын үдэр болотор 20 хоногһоо оройтуулангүй, харин тус Хуулин 59, 65 статьянуудай ёһоор болзорһоо урид ханал хурялгын ба дахин дуу үгэлгын үдэр болотор табан хоногһоо оройтуулангүй, хунгагшадта дуулгаха уялгатай.

3. Сэрэгэй частынуудта гү, али холын ба хүрэхэдэ хүшэр нютагуудта байгуулагдаһан хунгуулин участогай комисси хунгагшад нэрэ тоолборидо оруулагдаһан бүхы хунгагшад дуугаа үгэбэл, тус статьягай 1 хубяар тогтоогдоһон саһаа урид ханал хурялг түгсөө гэжэ соносхожо болодог.

4. Дуу үгэлгын үдэр 8 сагта участогай комиссийн түрүүлэгшэ ханал хурялгын байшанай нээлгэ соносходог ба ханал хурялгын эхилхэһээ урид участогай комиссийн гэшүүдтэ, байһан хунгагшадта, тус Хуулин 18-дахи статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан нюурнуудта дуу үгэлгын хоһон хайрсагуудые (дуу тоололгын техникийн түхээрлэгшэ харуулуудые – тэрэниие хэрэглэбэл) харуулдаг, үлүүлээрнэ участково комиссийн тамгаар ласададаг. Участогай комиссийн түрүүлэгшэ мүн заагдаһан нюурнуудта ласадагдаһан нүүдэл хайрсагуудые тус Хуулин 59-дэхи статьягай 2-9 хубинуудай ёһоор саһаа урид ханалаа хурялган хунгагшад нэрэ тэмдэглэһэн хунгуулин биолетеньүүдтэйн харуулдаг.

5. хунгуулин участогай комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүд түрүүлэгшэһээ хунгагшад үгэхын тулада хунгуулин биолетеньүүдые абадаг ба тэрээн тухай гараа табидга, мүн хунгагшад нэрэ тоолборин дэбэртнүүдые абадаг. Тэрэнэй үлүүлэр түрүүлэгшэ хунгагшады ханал хурялг эхилхэнь уридаг.

6. хунгуулин биолетеньүүд хунгагшад нэрэ тоолборидо оруулагдаһан хунгагшадта паспорт гү, али эрхэтэнэй паспорт нэлгээхэ документ харуулхадань, хэрбээ хунгагша бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгөөр хунгагшадань – тэрэ документ харуулхадань үгэдэг. хунгагша бүхэн нэгэл биолетень абаха эрхэтэй. тус статьягай 11-дэхи хубяар хараалагдаһан ушарнууд энээндэ ородоггүй.

хунгуулин биолетень үгэхын урда тээ участогай комиссийн гэшүүн хунгагша саһаа урид хунгаагүй, тус Хуулин 60-дахи статьягай 3 хубида заагдаһан реестртэ ханал хурялгын байшанһаа гадуур ханал хуряаха тухай мэдүүлгэнь тэмдэглэгдээгүй, хунгагшада байшанһаа гадуур хунгагшын тулада комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүн ошоогүй гэжэ лаблаха уялгатай.

7. хунгуулин биолетень абахада, хунгагша паспортнынгаа гү, али эрхэтэнэй паспорт нэлгэһэн документын хубарил ба дугаарынь хунгагшын нэрэ тоолборидо табидга. хунгагшын зүбшөөлөөр гү, али тэрэнэй гуйлтаар паспортнын гү, али эрхэтэнэй паспорт нэлгэһэн документын хубарил ба дугаарынь участково комиссийн шийдхэхи дуунай эрхэтэй гэшүүн хунгагшад нэрэ тоолборидо бэшэжэ болодог. Буряад Республикын хунгуулин комиссийн шийдхэбэрийн үндэһэн дээрэ паспортнын гү, али эрхэтэнэй паспорт нэлгэһэн документын хубарил ба дугаар ГАТ «хунгалта» хэрэглэн, нэрэ тоолбори бэшэхэдэ оруулагдаһан байжа болодог. хунгагша зүб бэшэһэнь шалгажа, хунгагшад нэрэ тоолборин таараха муртэ биолетень абаһан тухай гараа табидга. Участогай комиссийн гэшүүн баһа гараа табидга. Бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгөөр дуугаа үгэхэн ушарта хунгагшад нэрэ тоолборидо нэмэлтэ тэмдэглэл хэгдэдэг.

8. хунгагша бюллетеньд өөрынгөө шэлээн кандидата хабаатай тэбхээнсэг соо ямаршье тэмдэг табилгын, үгы гэбэл, тус Хуулийн 56-дахи статьягай 7 хубяар хараалагдаһан ушарта “Зүб” гү, али “Эсэргүү” гэжэ бэшлэһын тушаа тэмдэг табилгын аргаар үнгэргэгдэдэг.

9. хунгагша бүхэн өөрөө бэеэрээ нанал хуряалгада дуугаа үгэдэг. Ондоо хунгагшадай түлөө нанал хуряага болохогүй. хунгуулин бюллетеньдэ кабинана соо гү, али нуоуаар нанал хуряалгын тусхай түхээрэгдэһэн газарта тэмдэг табигдадаг, тэндэнь ондоо нуорнууд байжа болохогүй, тус статьягай 10 хубяар хараалагдаһан ушарһаа бэшэндэ.

10. Бюллетень абалгада өөрөө гараа табижа гү, али бюллетень ондоо хунгагшын туһа хэрэглэхэ аргаар нанал хуряалгада хабаадажа шадахагүй хунгагша хадаа комиссийн гэшүүн, бүридхэлдэ абтаһан кандидатай этигэмжэтэ нуур, мүнгэнэй асуудалнуудаар найдалгата түлөөлэгшэ, адаглагша болохогүй ондоо хунгагшын туһа хэрэглэхэ эрхэтэй. Энэ ушарта хунгагша бюллетень тэмдэглэхын тула туһа эрихэ хүсэл тухайгаа комиссида дуулгадаг. Тиихэдэ хунгагшадай нэрэ тоолборидо тус хунгагшын нэрын хажууда тэмдэглэдэг ба гараа табидаг. Шиидхэхэ эрхэтэй комиссийн гэшүүнэй тэмдэг хэһэн ба тэрэниие гараа табижа баталһан гутаһан бюллетениие участково комиссийн секретарь гар табилгаар баһа баталдаг, удаань тиимэ бюллетень тэрэ дары усдагхадаг.

11. Хэрбээ хунгагша бюллетень тэмдэглэхэдээ, алдуу гаргааб гэжэ тоолобол, тэрээндэ бюллетень үгэһэн хунгуулин участогай комиссийн гэшүүндэ хандажа, шэнэ бюллетень үгэхыень гуйжа эрхэтэй. Комиссийн гэшүүн хунгагшада шэнэ бюллетень үгэдэг, тэрээн тухай хунгагшадай нэрэ тоолборидо тус хунгагшын нэрын хажууда тэмдэглэдэг ба гараа табидаг. Шиидхэхэ эрхэтэй комиссийн гэшүүнэй тэмдэг хэһэн ба тэрэниие гараа табижа баталһан гутаһан бюллетениие участково комиссийн секретарь гар табилгаар баһа баталдаг, удаань тиимэ бюллетень тэрэ дары усдагхадаг.

12. Тэмдэглэгдэһэн бюллетень хунгагша тамгалагдаһан (ласадагдаһан) нанал хуряалгын хайрсаг руу табидаг.

13. хунгуулин участогай комиссийн түрүүлэгшэ нанал хуряалгын таһалгада гурим сахилгын хойноһоо адаглал хэдэг. хунгуулин участогай комиссийн түрүүлэгшын мэдэл соогоо зонхилолго нанал хуряалгын таһалгада байһан бүхы зондо уялгата болодог. хунгуулин участогай комиссийн түрүүлэгшын үгыдэ уялгыень хунгуулин участогай комиссийн түрүүлэгшын орлогшо, харин тэрэний үгыдэ - хунгуулин участогай комиссийн секретарь гү, али комиссийн шиидхэхэ эрхэтэй гэшүүн дүүргэдэг.

14. нанал хуряалга үнгэргэхэдэ, хунгагшадай дуу тоолоходо ба хунгалтын дүн тухай протокол бэшэхэдэ, нанал хуряалгын таһалга соо, участогай комиссийн байшанда тус Хуулийн 18-дахи статьягай 6-дахи хубида заагдаһан нуорнууд байлсажа болодог. нанал хуряалгын ябаса ба хунгагшадай дуу тоололгын хойноһоо адаглал хэһэн нуорнуудай нэрэ тоолбори тус нуорнуудай харууһан документнүүдэй үндэһэн дээрэ участогай комисси хэдэг.

15. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай хуули ёһо эбдэбэл, участогай комиссийн гэшүүн тэрэ дары ажалда хабаадалгаһаа болуулагдадаг, харин адаглагша ба бусад нуорнууд дуу үгэлгын таһалгаһаа гаргагдадаг. Заагдаһан ушарта үндэһэлэгдэһэн шиидхэбэри участогай гү, али дээдэ гарай комисси абадаг. Хуули хамгаалгын зургаанууд заагдаһан шиидхэбэрийн гүйсэдхэл хангадаг ба участогай комиссийн ажалда хабаадалгаһаа болуулагдадаг гэшүүндэ, мүн гаргагдаһан адаглагшада болон бусад нуорнуудта Россиян Федерацийн хуули ёһын талаар хараалагдаһан харюусалга даалгаха талаар хэмжээнүүдые абадаг.

16. Бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта, тэдэний этигэмжэтэ нуорнуудта ба мүнгэнэй талаар найдалгата түлөөлэгшэдтэ, кандидадые дэбжүүлһэн хунгуулин нэгдэлнүүдтэ, мүн заагдаһан нуорнуудай ба эмхинүүдэй үүсхэн байгуулагдаһын, ээздэнь, эзэлгэздэнь ба (гү, али) хүтэлбэрийн заагдаһан нуорнууд ба эмхинүүд болохо эмхинүүдтэ, заагдаһан нуорнуудай ба эмхинүүдэй гүйлтээр гү, али даабаряар бусад хубийн ба хуулиа нуорнуудта дуу үгэлгэдэ хабаадаһы хунгагшадые асархань хорюултай.

Статья 59. Болзорһоо урид нанал хуряалга

1. Буряад Республикын хунгуулин комисси холын гү, али хүрэхэдэ хүшэр газарнуудта байгуулагдаһан нэгэ гү, али хэдэн хунгуулин участогуудта бүхы хунгагшадай нанал хуряалгын болзорһоо урид, зүгөөр нанал хуряалгын үдэр болотор 15 үдэрһөө урид бэшэ үнгэргэхэ зүбшөөл үгэхэ эрхэтэй. Тиимэ ушарта болзорһоо урид нанал хуряалга тус Хуулийн 58-дахи статьяда тогтоогдоһон гуримаар үнгэргэгдэдэг, ба тэрэний дүүрэмсээр, хунгагшадай нанал тоологдодог ба тус Хуулийн 61 ба 62-дохи статьянуудай эрилтэнүүдэй ёһоор нанал хуряалгын дүнгүүд тогтоогдодог.

2. Хэрбээ тус хунгуулин участогай хунгагшадай тоолборидо оруулагдаһан зарим бүлэг хунгагшадай дуу үгэлгын газарһаа ехэ холо, унаагүй гү, али хүрэхэдэ хэсүү ба тэрээнһээ боложо хунгалтын

участогта тус статьягай 1-дэхи зүйлэй ёһоор болзорһоо урид нанал хуряалга үнгэргэхэ аргагүй байгаа наань, Буряад Республикын хунгуулин комисси тиимэ хунгагшада болзорһоо урид, зүгөөр дуу үгэлгын үдэр болотор 15 үдэрһөө урид бэшэ тус статьягай 3-9 хубинуудаар тогтоогдоһон гуримаар хэдэн үдэрэй туршада дуу үгэлгэ үнгэргэхыень зүбшөөхэ эрхэтэй.

3. Тус статьягай 2-дохи зүйлдэ заагдаһан болзорһоо урид нанал хуряалгада тус участогай комиссийн тодорхойлһон тоотой дуу үгэлгын зөөгдэдэг хайрсагууд хэрэглэгдэдэг. Болзорһоо урид нанал хуряалгаһаа урид зөөгдэдэг хайрсагууд участогай хунгуулин комиссийн байшан соо тэрэний олонхи гэшүүдтэ, мүн баһа тус Хуулийн 18 статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан нуорнуудта үзүүлэгдэдэг, тэрээн тухай акт табигдадаг. Тэрэний удаа дуу үгэлгын зөөгдэдэг хоһон хайрсагууд хаан тамгалагдадаг (ласадагдадаг).

4. Болзорһоо урид нанал хуряаһан хунгагшада үгтэдэг бюллетень бүхэнэй нуур талада баруун дээдэ үглуудань шиидхэхы эрхэтэй участогай комиссийн хоёр гэшүүдэй гар табигдадаг, тэрэнь участогай комиссийн тамгаар гэршэлэгдэдэг.

5. Дуу үгэлгын байшанһаа гадуур болзорһоо урид дуу үгэлгэ шиидхэхы эрхэтэй участково комиссийн хоёрһоо доосо бэшэ гэшүүд үнгэргэдэг, тэдэнэр урид тамга дарагдаһан нанал хуряалгын хайрсагтай, тогтоогдоһон түхэлэй хэрэгтэй болохо бюллетеньнүүдтэй, хунгагшада тухай мэдээнүүдтэй хунгагшадай тоолборийн хуулбаритай, үгы гэбэл, хунгагшадай тоолборитой, мүн баһа хунгуулин бюллетеньнүүдые бэшэлгэдэ хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдтэй (харандаашһаа бэшэндэ) байжа ёһотой.

6. Болзорһоо урид нанал хуряаха хунгагша хунгагшадай тоолборийн хуулбариде, үгы гэбэл, тоолборидо тэрээндэ үгтэһэн бюллетень бүхэниие абаһанай түлөө гараа табидаг. Заагдаһан хуулбаринуудта, үгы гэбэл, тоолборидо болзорһоо урид нанал хуряалга үнгэргэжэ байһан участогай комиссийн гэшүүд хунгагша болзорһоо урид дуугаа үгөө гэһэн тэмдэг хэдэг, дуу үгэлгын нара үдэр ба саг заадаг. Хэрбээ хунгагша нэрэ тоолборийн хуулбариде гараа табиһан байгаа наань, заагдаһан тэмдэгүүд, мүн баһа паспортын гү, али эрхэтэний паспорт нэлгэһэн документаһан хубарил ба дугаар болзорһоо урид дуугаа үгэлгын үнгэрһэн хойно хунгагшадай тоолборидо оруулагдадаг. хунгагшадай тоолборийн тус хуулбари хунгагшадай тоолборитой суг хадагалагдадаг.

7. хунгагша бюллетень дээрэ бэшэдэг ба тус Хуулийн 58-дахи статьяда хараалагдаһан гуримаар дуу үгэлгын зөөдэг хайрсагта тэрэниие табидаг.

8. Болзорһоо урид нанал хуряалга тухай акт бэшгэдэгдэг, тэндэнь нанал хуряалгын нара үдэр ба саг, болзорһоо урид нанал хуряалгын бюллетеньнүүдые абаһан хунгагшадай тоо, комиссийн гэшүүдэй ба нанал хуряалгада хабаадаһан ондоо нуорнуудай фамилинууд заагдадаг. Тус акт дуу үгэлгын зөөдэг хайрсагтай хамта хадагалагдадаг.

9. Болзорһоо урид нанал хуряалгын үнгэрһэн үеһөө нанал хуряалгын зөөгдэдэг хайрсагуудта бюллетень хэдэг забһарые участково комиссийн түрүүлэгшэ тамга даража бүлгэдэг. нанал хуряалгын зөөгдэдэг хайрсагуудай хадагалал участково комиссийн секретарь хангадаг. нанал хуряалгын зөөгдэдэг хайрсагууд хунгуулин участок дээрэ хунгагшадай дуу тоологдохо болотор нээгдэдэггүй. Болзорһоо урид нанал хуряаһан хунгагшадай табиһан бюллетеньнүүдтэй зөөгдэдэг хайрсагуудые нанал хуряалгын үдэр нанал хуряалгада хэрэглэгшэ хоригдодог.

10. Болзорһоо урид нанал хуряалга үнгэргэлгэдэ тус Хуулийн 18-дахи статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан нуорнууд хабаадаха эрхэтэй. нанал хуряалгын зөөгдэдэг хайрсагуудые хэрэглэгшэ гээр болзорһоо урид нанал хуряалга үнгэргэлгэдэ участково комисси хоёрһоо доосо бэшэ зүблэхы эрхэтэй комиссийн гэшүүдтэ, бүридхэлдэ абтаһан элдэб кандидатуудай, хунгуулин нэгдэлнүүдэй томилһон адаглагшадта шиидхэхы эрхэтэй участково комиссийн гэшүүдэй болзорһоо урид нанал хуряалга үнгэргэхын тула ошогшодтой болзорһоо урид нанал хуряалгын газарта хүрэхэ адли арга боломжо олгодог.

11. Болзорһоо урид нанал хуряалга тус участогай комиссийн шиидхэбэрээр тогтоогдоһон сагта үнгэргэгдэдэг, тэрэнь хунгагшадай ба тус Хуулийн 18-дахи статьягай 6-дахи хубида заагдаһан нуорнуудай һонорто олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдээр ба (али) ондоо аргаар дуулагдадаг.

12. Участогай хунгуулин комисси болзорһоо урид нанал хуряалга үнгэргэхэдөө, нанал хуряалгын нуоуса байдал хангаха, хунгагшадай наналаа мэдүүлгэ хэзагайруулахгүй, бюллетеньнүүдэй бүтэн байлга ба дуу үгэлгын дүнгүүдые согсоллодо болон хунгалтын дүнгүүдые тодорхойлхоодо, хунгагшадай дуу тоололго хангаха.

Статья 60. нанал хуряалгын үдэртэ нанал хуряалгын таһалгаһаа гадуур нанал хуряалгын гурим

1. хунгуулин тус участогта хунгагшадай нэрэ тоолборидо оруулагдаһан ба хүндэтэй шалтагаар (бэеын элүүрэй байдалай, эрэмдэгтэй) нанал хуряалгын таһалгада ерэхэ шадахагүй хунгагшада нанал хуряалгада хабаадаха арга боломжо участогай комисси хангаха уялгатай. Участогай комисси баһа тус хунгуулин участогта хунгагшадай тоолборидо оруулагдаһан ба нэжэгтэ орогшодой ба гэмнүүлэгшэдэй харууһан доро газарта байһан хунгагшадай дуугаа үгэлгэдэ хабаадаха эрхэ хангадаг.

2. нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ нанал хуряалга тус Хуулийн 59 статьягаар хараалагдаһан ушарнуудаһа бэшэндэ имагтал нанал хуряалгын үдэртэ хунгагшын бэшэһэн мэдүүлгын (тэрэ тоодо ондоо нуорнуудай туһаар дамжуулагдаһан) үндэһэн дээрэ хэгдэдэг.

3. Тус статьягай 2-дохи хубида заагдаһан мэдүүлгэнүүд (хандалганууд) участогай хунгуулин комиссида ямаршье сагта комисси бүридүүлһэнэй һүүлээр лэ, гэбэшье нанал хуряалгын дүүрэтэр зургаан час урид үгтэжэ болодог. Заагдаһан болзорһоо хожом ороһон мэдүүлгэ хангагдадаггүй, тэрээн тухай хунгагшада, үгы гэбэл, хандалга дамжууһан нуурта хандалга үгэхэдэнь хэлэгдэдэг. Участогай комисси бүхы хандалгануудые тусхай реестртэ бэшэн бүридхэлдэ абадаг, тэрэнь хунгагшадай нэрэ тоолборитой суг нанал хуряалгын дүүрэхэдэ хадагалагдадаг.

4. Тус статьягай 3-дахи зүйлэй ёһоор реестр соо хандалгануудые бүридхэлдэ абахада, тус хандалгын ороһон саг, дуу үгэлгын таһалгаһаа гадаа тээ хунгагша хүсэлөө мэдүүлһэн хунгагшын фамилии, нэрэ, обог, тэрэний ажаһуудаг газарай хаяг заагдадаг, мүн хандалга абаһан комиссийн гэшүүнэй гар табигдадаг. Хандалгы ондоо хүнэй дамжууһан байбал, реестр соо тэрэ хүнэй фамилии, нэрэ, обог ба ажаһуудаг газар мүн лэ заагдадаг. Комиссийн гэшүүнэй хунгагшада ерэхэдэ, тус хандалга бэшэһэн мэдүүлгээр гэршэлэгдэдэг.

5. Дуу үгэлгын таһалгаһаа гадаа тээ дуугаа үгэхэ арга боломжо олгохо тухай мэдүүлгэ (аман хандалга) соо хунгагшын дуу үгэлгын таһалгада ерэхэ шадахагүй байһан шалтаг заагдаһан байжа ёһотой. Мэдүүлгэдэ хунгагшын фамилии, нэрэ ба обог, тэрэний ажаһуудаг газарай хаяг байжа ёһотой. Участково комисси өөрын зүблөөн дээрэ хунгагшын нанал хуряалгын таһалгада өөрөө ерэхэ шадахагүйн шалтагые хүндэтэ бэшэ гэжэ тоолохо, тэрэ үндэһөөр арсалта хэхэ эрхэтэй. Комисси тиимэ нанал хуряалга үнгэргэлгэдэ арсаһан тухай шиидхэбэри абаһан тухай тэрэ дары хунгагшада дуулгадаг.

6. хунгуулин участогай комиссийн түрүүлэгшэ нанал хуряалгын таһалгаһаа гадуур нанал хуряалга комиссийн гэшүүдэй үнгэргэхэ тухай ошохоһоон урид 30 минутаһаа хожом бэшэ сонсохо, мүн комиссийн зүблэхы эрхэтэй гэшүүдтэ ба адаглагшадта нанал хуряалгын үедэ байлсахыень дурдахаха уялгатай.

7. Участогай хунгуулин комисси тус статьягаар нанал хуряалга үнгэргэхэдэ, хэрэгтэй нанал хуряалгын нүүдэл хайрсагуудтай байжа ёһотой. Тиимэ хайрсагуудай тоо нютагай комиссийн шиидхэбэрээр тодорхойлогдодог. Тиихэдэ нанал хуряалгын үдэртэ хэрэглэгдэхэ нүүдэл хайрсагуудай дээдэ захын тоо участок дээрэ бүридхэлдэ абтаһан хунгагшадай тооһоо уламжалан болодог гэбэл:

- 1) 501 хүрэтэр хунгагшадай тоо – нанал хуряалгын 1 нүүдэл хайрсаг;
- 2) 501-һаа 1 001 хүртэр – 2 хайрсаг;
- 3) 1 000-һаа үлүү – 3 хайрсаг.

8. Нютагай хунгуулин комиссийн шиидхэбэрээр тус статьягай 7 хубийн 1 ба 2 зүйлнүүдтэ заагдаһан байшанһаа гадуур нанал хуряалгын нүүдэл хайрсагуудай тоо олон болгожо болодог, гэбэшье иимэ эрхэ нүхэсэлдэ 1 хайрсагһаа үлүү бэшээр:

- 1) хунгуулин участогта хэдэн хууринуудай дэбисхэр ородог, нанал хуряалгын байшанай оршодог хууринда нанал хуряалгын үедэ ондоо хууринуудһаа ябагаар ерэхэ аргагүй;
- 2) хунгуулин участогай дэбисхэртэ участок байгуулаагүй хунгагшадай саг зуура байжа газар оршоно;

3) хунгуулин участогай дэбисхэртэ 80 наһанһаа үндэр наһатай 50 гаран хунгагшад ба (али) эрэмдэгтэй хунгагшад бүридхэлдэ абтанхай, тэрээн тухай мэдээнүүд «Россиян Федерацийн эрхэтэдэй хунгуулин эрхын ба бүгэдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулийн 20-дохи статьягай 16.1 зүйлэй ёһоор үзүүлэгдээ;

4) Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтада нанал хуряалгы Буряад Республикын Арадай Хуралай ба (али) нютагай өөөдэнь хүтэлбэрийн зургаанай депутатуудай хунгалтатай түдэлдэһан ушарта хунгагша хоёрһоо үлүү хунгуулин бюллетеньнүүдээр нэгэ зэргэ хунгажа болодог.

9. нанал хуряалгын байшанһаа гадуур хунгалта үнгэргэхэ участогай комиссийн шиидхэхы эрхэтэй гэшүүд бюллетеньнүүдые абадаг ба тэдэниие абаһан тухайгаа гараа табидаг.

хунгуулин бюллетеньнүүдэй тоо ороһон мэдүүлгэнүүдэй (аман хандалгануудай) тооһоо 5 процентһээ ехээр үлүүлжэ болодоггүй, гэбэшье 2 бюллетеньһээ ехэ бэшэ. нанал хуряалгын байшанһаа гадуур хунгалта участогай комиссийн шиидхэхы эрхэтэй хоёрһоо үсөөн бэшэ гэшүүд үнгэргэхэ ёһотой, тэдэ өөртөө урид участогай комиссида тамгалагдаһан (ласадаһан) нанал хуряалгын нүүдэл хайрсаг, тогтоогдоһон түхэлэй хэрэгтэй хэмжээнэй бюллетеньнүүдые, тус статьягай 2-дохи зүйлдэ заагдаһан реестр, үгы гэбэл, хунгагша тухай ба нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ хунгагша арга боломжо олгохо тухай хунгагшадһаа ороһон мэдүүлгэнүүдые, мүн хунгагшын бюллетень тэмдэглэхэдэ хэрэгтэй бэшэхэ хэрэгсэлнүүдые (харандаашһаа бэшэ) абажа ябадаг. нанал хуряалгын байшанһаа гадуур хунгалта участогай комиссийн шиидхэхы эрхэтэй нэгэ гэшүүн тус статьягай 15-дахи хубида заагдаһан хоёрһоо үсөөн бэшэ нуорнуудай тэндэнь байжа эрхэ нүхэсэлдэ үнгэргэжэ болодог.

10. нанал хуряалгын таһалгаһаа гадуур нанал хуряалга тус Хуулийн 58-дахи статьягай эрилтэнүүдые сахилгагатайгаар үнгэргэгдэдэг.

11. нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ нанал хуряаха арга боломжо олгохо тухай мэдүүлгэдэ хунгагша паспортын гү, али эрхэтэний паспорт нэлгэһэн документаһан хубарил ба дугаар бэшэдэг ба бюллетень абаһанаа өөрын гар табилгаар гэршэлдэг. хунгагшын зүбшөөлөөр, үгы гэбэл, тэрэний гүйлтээр тэрэний үзүүлһэн паспортын гү, али эрхэтэний паспорт нэлгэһэн документаһан хубарил ба дугаар бэшэдэг ба бюллетень абаһанаа өөрын гар табилгаар гэршэлдэг. хунгагшын зүбшөөлөөр, үгы гэбэл, тэрэний гүйлтээр тэрэний үзүүлһэн паспортын гү, али эрхэтэний паспорт нэлгэһэн документаһан хубарил ба дугаар бэшэдэг ба бюллетень абаһанаа өөрын гар табилгаар гэршэлдэг. Мэдүүлгэдэ мүн гутаадаһанай орондо шэнэ бюллетень абалга тухай тэмдэг хэгдэдэг.

12. хунгагшын эрэмдэгтэй гү, али бэеын мууһаа уламжалан, хунгуулин бюллетень абаһан тухай гар табижа гү, али бюллетеньдэ тэмдэг табижа шадахагүй ушарта тус Хуулийн 58-дахи статьягай 10 хубяар тогтоогдоһон гуримаар ондоо хунгагшын туһа тэрэ ашаглаха эрхэтэй.

13. Байшанһаа гадаа тээ нанал хуряалга үнгэргэжэ байһан участогай комиссийн гэшүүд тус статьягай 2-дохи зүйлэй ёһоор реестртэ бүридхэлдэ абтаһан мэдүүлгэтэй (хандалгатай) хунгагшадта бюллетеньнүүдые үгэхэ эрхэтэй.

14. нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ дуугаа үгэһэн хунгагшын паспортын гү, али паспорт нэлгэдэг документаһан хубарил ба дугаар хунгагшадай мэдүүлгээр (хандалгаар) ошоһон участково комиссийн шиидхэхы эрхэтэй гэшүүд хунгагшадай нэрэ тоолборидо оруулдаг. Нэгэ зэргэ хунгагшадай нэрэ тоолборийн зохихо мүртэ «Дуу үгэлгын таһалгаһаа гадаа тээ дуугаа үгөө» гэһэн тэмдэг хэгдэдэг, мүн комиссийн заагдаһан гэшүүдэй гар табигдадаг.

15. нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ нанал хуряалгада комиссийн зүблэхы дуунай эрхэтэй гэшүүд, адаглагшад байжа эрхэтэй. Тиихэдэ дуу үгэлгэ үнгэргэхээ ошоһон участково комиссийн шиидхэхы эрхэтэй гэшүүдтэй адли арга боломжо дуу үгэлгын газарта ерэхэ комиссийн зүблэхы эрхэтэй хоёрһоо үсөөн бэшэ гэшүүдтэ, элдэб кандидатуудай, хунгуулин нэгдэлнүүдэй томилһон адаглагшадта участогай комисси хангаха ёһотой. нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ хунгалта үнгэргэлгын эмхидхэл эрхэтэдэй хунгуулин эрхэ эбдэхэ боломжо, мүн хунгагшадай наналаа элирхэйлгы хэзагайруулга зайлуулха ёһотой.

16. Хэрбээ нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ нанал хуряаха арга боломжо олгохо тухай мэдүүлгэ (аман хандалга) үгэһэн хунгагшын тэрээндэ комиссийн гэшүүдые эльгээһэнэй һүүлээр нанал хуряалгын таһалгада ерэхэ наань, участогай комиссийн гэшүүн нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ дуугаа үгөөгүй гэжэ элиртэрнь, нанал хуряалгын таһалга соо тус хунгагшада бюллетень үгэхэ эрхэгүй.

17. нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ хунгалтын дүүрэхэдэ, нанал хуряалгын нүүдэл хайрсаг бүхэндэ участогай комисси акт бэшэдэг, тэндэнь дуу үгэлгын байшанһаа гадуур нанал хуряалга үнгэргэһэн шиидхэхы эрхэтэй участогай комиссийн гэшүүдтэ үгтэһэн бюллетеньнүүдэй тоо, нанал хуряалгын байшанһаа гадуур нанал хуряаха тухай хунгагшадай бэшэмэл мэдүүлгэнүүдэй тоо, хунгагшадта үгтэһэн ба бусаагдаһан (хунгагшадай хэрэглээгүй, гутааһан) бюллетеньнүүдэй тоо, мүн баһа нанал хуряалгын байшанһаа гадуур нанал хуряалга үнгэргэһэн шиидхэхы эрхэтэй участогай комиссийн гэшүүд, зүблэхы эрхэтэй участогай комиссийн гэшүүд ба дуу үгэлгын байшанһаа гадуур нанал хуряалга үнгэргэлгэдэ хабаадаһан адаглагшад тухай мэдээнүүд заагдадаг.

Статья 61. нанал хуряалгын дүн тухай участогай хунгуулин комиссийн протокол

1. Участогай хунгуулин комисси нанал хуряалгын дүн тухай өөрын шиидхэбэриие протоколоор албан түхэлдэ оруулдаг.

2. Дуу үгэлгын дүнгүүд тухай участогой комиссийн протокол нэгэ хуудаһан дээрэ бэшгэдэхэ ёһотой. Онсо ушарнуудта нэгэнһээ олон хуудаһан дээрэ бэшгэдэжэ болодог, тиихэдэ хуудаһан бүхэн дугаарлагданхай ба участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй байһан бүхы гэшүүд гараа табихан, хунгуулин участково комиссийн тамга табигдаһан байха ёһотой.

Участогой комиссийн протокол бүхэндэ бэшгэдэхэ ёһотой гэбэл:

- 1) хэһэгэй дугаар;
- 2) хунгалтын нэрэ, нанал хуряалгын үдэр;
- 3) «Протокол» гэжэ үгэ;
- 4) хунгуулин участогой дугаар заалгатай нанал хуряалгын таһалгын хаяг;
- 5) протоколой удаадахи мүнүүд гэбэл:

мүр 1: нанал хуряалгын эсэстэ хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдаһан хунгагшадтай тоо;

мүр 2: участково комиссийн абаһан бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 3: тус Хуулийн 59-дэхи статьягай 2-9 хубинуудтай ёһоор болзорһоо урид дуугаа үгэһэн хунгагшадтай үгэһэн бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 4: нанал хуряалгын үдэр нанал хуряалгын таһалга соо хунгуулин участково комиссийн хунгагшадтай үгэһэн бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 5: нанал хуряалгын үдэр нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ дуугаа үгэһэн хунгагшадтай үгэһэн бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 6: хахалагдаһан бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 7: нанал хуряалгын нүүдэл хайрсагууд соо байһан бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 8: нанал хуряалгын газартахи байнга хайрсагууд соохи бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 9: үнэнтэ бэшэ бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 10: үнэнтэ бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 11: участково комиссийн абаһан бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдэй тоо;

мүр 12: нанал хуряалгын үдэр болотор хунгуулин участок дээрэ участково комиссийн хунгагшадтай үгэһэн бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдэй тоо (дахин нанал хуряалгын болоһон ушарта – дахин нанал хуряалгын үдэр болотор хунгуулин участок дээрэ хунгагшадтай үгэһэн таһалдаг талонгүй бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо);

мүр 13: хунгуулин участок дээрэ бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдээр дуугаа үгэһэн хунгагшадтай тоо;

мүр 14: хэрэглэгдээгүй бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдэй тоо (дахин нанал хуряалгын болоһон ушарта – таһалагдаһан бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо);

мүр 15: нютагай комиссийн хунгагшадтай үгэһэн бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдэй тоо;

мүр 16: төөригдэһэн бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдэй тоо;

мүр 17: төөригдэһэн бюллетеньүүдэй тоо;

мүр 18: абтахадаа бүридхэлдэ ороогүй бюллетеньүүдэй тоо;

6) нанал хуряалгын үдэртэ ба хунгагшадтай дуу тоололгын дүүрэтэр участогой хунгуулин комиссида ороһон протколдо хабсаргагдаг гомдолнуудтай (мэдүүлгэнүүдэй) тоо тухай мэдээнүүд;

7) участково комиссийн түрүүлэгшын, түрүүлэгшын орлогшын, секретарин ба шийдхэхи дуунай эрхэтэй бусад гэшүүдэй фамили, нэрэ, обог болон тэдэнэй гар табилганууд (хэрбээ протокол нэгэнһээ олон хуудаһан дээрэ бэшгэдэбэл – хуудаһан бүхэндэ);

8) протоколдо гар табилгын нара, үдэр ба саг (хэрбээ протокол нэгэнһээ олон хуудаһан дээрэ бэшгэдэбэл – хуудаһан бүхэндэ);

9) участково комиссийн тамга (хэрбээ протокол нэгэнһээ олон хуудаһан дээрэ бэшгэдэбэл – хуудаһан бүхэндэ).

3. нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой 19-дэхи ба удаадахи мүнүүдтэ оруулагдадаг гэбэл:

алфавидтай гуримаар хунгуулин бюллетендэ оруулагдаһан бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудай фамили, нэрэ обогүүдые, заагдаһан мэдээнүүдэй тудалдахада – кандидатууд тухай ондоо мэдээнүүдые;

бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэнэй түлөө үгэһэн хунгагшадтай наналнуудтай тоо;

тус Хуулийн 56-дахи статьягай 7 хубяар хараалагдаһан ушарта “Эсэргүү” гэһэн наналаар үгэһэн хунгагшадтай наналнуудтай тоо.

4. тус статьягай 2 ба 3 хубинуудта заагдаһан тоонууд нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколдо тоогоор ба үзэгүүдээр оруулагдадаг.

Статья 62. **Участогой хунгуулин комиссийн хунгагшадтай дуу тоололгын ба нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол бэшэлгын гурим**

1. хунгагшадтай дуу тоололго нэмэл ба олоной үмэнэ эли тодо оршондо участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүдэй бюллетеньүүдые ба хунгагшадтай дуу тоолохо талаар хэгдэһэн үйлэнүүдэй бүхы дүнгүүдые удаа дараалан тунхаглан, нанал хуряалгын дүнгүүд протоколой

томодхогдоһон түхэлдэ оруулан бөлүүлэгдэдэг. Тус Хуулийн 18-дахи статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан нюрунуудта хунгагшадтай дуу тоололгын үедэ байлсаха ба тоололго адаглаха арга боломжо олгогдохо ёһотой.

2. нанал хуряалгын сагай дүүрэхэдэ, имагал нанал хуряалгын таһалга соо байһан хунгагшад бюллетень абаха ба дуугаа үгэхэ аргатай гэжэ участково комиссийн түрүүлэгшэ соносходог. хунгагшадтай дуу тоололго нанал хуряалгын дүүрэмсээр, дары эхилдэг ба забнарлалгүй нанал хуряалгын дүн тогтоогдотор үргэлжэлдэг, тэрээн тухай участогой комиссийн бүхы гэшүүд, мүн адаглагшад ба тус Хуулийн ёһоор дуу тоололгодо байлсаһан нюрунуудта дуулагдаха ёһотой.

3. нанал хуряалгын дүүрэмсээр, участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүд тус Хуулийн 18-дахи статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан нюрунуудтай байхада, хэрэглэгдээгүй бюллетеньүүдэй доодо зүүн углууень таһалан хэрэгһээ гаргадаг, удаань соносходог ба нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколнуудтай ба тэдэнэй томодхогдоһон түхэлэй 6-дахи муртэ хэрэглэгдээгүй бюллетеньүүдэй гармтын тоо гэжэ тодорхойлогдоһон хэрэгһээ гаргагдаһан бюллетеньүүдэй тоо болон дуу үгэлгэ үнгэргэхэ үедэ хунгагшадтай гутаһан бюллетеньүүдэй тоо орулдаг. Тэрэнэй удаа участково комиссийн гэшүүд хэрэглэгдээгүй бүридхэлһөө гаргалга тухай үнэмшэлгэнүүдэй тоо соносходог (дахин нанал хуряалга үнгэргэхэдэ, тус Хуулийн 57-дохи статьягай 16-дахи зүйлэй ёһоор бэшгэдэһэн акт соо заагдаһан бүридхэлһөө гаргаһан тухай хэрэглэгдээгүй үнэмшэлгэнүүдэй тоо соносходог) ба тэрэниие нанал хуряалгын дүн тухай протоколой ба тэрэнэй томодхогдоһон түхэлэй 14 муртэ орулдаг. Тус Хуулийн 18-дахи статьягай 6 хубида заагдаһан нюрунууд комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүдэй адаглалга доро хэрэгһээ гаргагдаһан бюллетеньүүдые ба бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдые хараха эрхэтэй.

Участково комиссийн түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо гү, али секретарь нанал хуряалгын дүн тухай протоколой болон тэрэнэй томодхогдоһон түхэлэй 2-дохи муртэ участково комиссийн абаһан бюллетеньүүдэй тоо соносхон орулдаг, мүн хуряалгын дүн тухай протоколой болон тэрэнэй томодхогдоһон түхэлэй 11 муртэ участогой комиссийн абаһан бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдэй тоо соносхон орулдаг.

хунгагшадтай дуу тоололгын урда тээхэнэ участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүд хунгагшадтай нэрэ тоолборин хуудаһан бүхэндэ иимэ баримтануудые амяарань орулдаг гэбэл:

1) нанал хуряалгын дүүрэхэ сагай байдалаар, нэрэ тоолборидо оруулагдаһан хунгагшадтай тоо (нютагай ба участково комиссийнүүдһаа бүридхэлһөө гаргаһан тухай үнэмшэлгэнүүдые абаһан хунгагшадтай, мүн ондоо шалтагаар гараһан хунгагшадтай тоо хараада абангүй).

2) нанал хуряалгын үдэр нанал хуряалгын таһалга соо хунгагшадтай үгэһэн бюллетеньүүдэй тоо (хунгагшадтай нэрэ тоолборидо хунгагшадтай гар табилгануудтаар тогтоогдодог);

3) нанал хуряалгын таһалгаһаа гадуур дуугаа үгэһэн хунгагшадтай үгэһэн бюллетеньүүдэй тоо (хунгагшадтай нэрэ тоолборидо тэмдэглэнүүдэй тоогоор тогтоогдодог);

4) тус Хуулийн 59-дэхи статьягай 2-9 хубинуудтаар хараалагдаһан ушарнуудта болзорһоо урид дуугаа үгэһэн хунгагшадтай үгэһэн бюллетеньүүдэй тоо (хунгагшадтай нэрэ тоолборидо тэмдэглэнүүдэй тоогоор тогтоогдодог);

5) нанал хуряалгын үдэр хүрэтэр хунгуулин участогто хунгуулин участково комиссионуудтай үгэһэн бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо;

6) хунгуулин участогта бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдээр дуугаа үгэһэн хунгагшадтай тоо;

7) нютагай хунгуулин комиссийн хунгагшадтай үгэһэн бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдэй тоо.

6. тус статьягай 5 хубида заагдаһан баримтануудые орууланай удаа хунгагшадтай нэрэ тоолборин хуудаһан бүхэндэ участогой хунгуулин комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүн гар табидог, удаань соносходог ба участогой хунгуулин комиссийн түрүүлэгшэдэ, түрүүлэгшын орлогшо до гү, али секретарьта ба дуу тоололгын үедэ байһан нюрунуудта мэдээсэдэг. тус статьягай 5 хубин ёһоор тогтоогдоһон баримтануудые нэмэн тодорхойлодо, гараһан эсээсэй дүнгүүдые участогой хунгуулин комиссийн түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо гү, али секретарь соносходог, хунгагшадтай нэрэ тоолборин хуулын хуудаһанда орулдаг, өөрын гар табилгаар ба комиссийн тамгаар гэршэлдэг. Соносходоһон баримтанууд нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой ба тэрэнэй томодхогдоһон түхэлэй мүнүүдтэ оруулагдадаг гэбэл:

1) 1 муртэ: нанал хуряалгын дүүрэхэ сагта хунгагшадтай тоолборидо оруулагдаһан хунгагшадтай тоо;

2) 3 муртэ: тус Хуулийн 59-дэхи статьягай 2-9 хубинуудтай ёһоор болзорһоо урид нанал

хуряалгагдаһан хунгагшадтай үгэһэн хунгуулин бюллетеньүүдэй тоо;

3) 4-дэхи муртэ: нанал хуряалгын үдэр нанал хуряалгын байшанда участогой хунгуулин комиссийн хунгагшадтай үгэһэн бюллетеньүүдэй тоо;

4) 5-дахи муртэ: нанал хуряалгын үдэр нанал хуряалгын байшанһаа гадуур хунгагшадтай үгэһэн бюллетеньүүдэй тоо;

5) 12 муртэ: нанал хуряалгын үдэр хүрэтэр хунгуулин участогта комиссийн хунгагшадтай үгэһэн бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдэй тоо;

6) 13 муртэ: хунгуулин участогта бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдээр хунгаһан хунгагшадтай тоо;

7) 15 муртэ: нютагай хунгуулин комиссийн хунгагшадтай үгэһэн бүридхэлһөө гаргаһан үнэмшэлгэнүүдэй тоо.

7. тус статьягай 6-дахи хубида заагдаһан үйлэ хэһэнэй удаа хиналтын тоо шалгагдадаг: участогой комиссийн абаһан үнэмшэлгэнүүдэй тоо участогой комиссийн участок дээрэ нанал хуряалгын үдэр болотор үгэһэн тоо дээрэ хэрэглэгдээгүй үнэмшэлгэнүүдэй тоо (дахин хунгалта үнгэргэхэдэ – хунгуулин участок дээрэ таһалагдаһан үнэмшэлгэнүүдэй тоо) нэмэһэнтэй адли байха. Заагдаһан тоонуудтай тудалдаагүй наань, участогой комисси хунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдаһан баримтануудые ба хэрэглэгдээгүй (таһалагдаһан) үнэмшэлгэнүүдые дахин тоолохо тухай шийдхэбэри абадаг. Дахин тоолоходонь заагдаһан тоонуудтай тудалдаагүй наань, участогой комисси тусаха шийдхэбэри абадаг, тэрэнь нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколдо хабсаргагдадаг, алгасаан тухай баримтануудые протоколой 16 муртэ ба томо болгоһон буулгабаридань орулдаг. Заагдаһан тоонуудтай тудалдаа наань, 16 муртэ «0» табигдадаг.

8. тус статьягай 6 ба 7 хубинуудта заагдаһан үйлэ дүүргэһэнэй удаа хунгагшадтай нэрэ тоолборитой тус Хуулийн 18-дахи статьягай 6-дахи хубида заагдаһан нюрунууд танилсаха эрхэтэй, зүбэлхын эрхэтэй хунгуулин комиссийн гэшүүд хэгдэһэн тоололгын зүб бурууе шалгаха эрхэтэй.

9. хунгагшадтай нэрэ тоолборитой саашанхи хүдэлмэри тус статьягай 22-дохи хубин ёһоор нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколнуудта оруулагдаһан хиналтын тоо шалгатар хэгдэдэггүй. Энэ үедэ хунгагшадтай нэрэ тоолбори сейф соо, үгы гэбэл, тусгаар түхээрэн газарта хадагалагдадаг. нанал хуряалгын таһалга соо байһан нюрунуудтай орохор бэшэ газарта хунгагшадтай нэрэ тоолбори хадагалалга участково комиссийн түрүүлэгшэ гү, али секретарь хангадаг.

10. хунгагшадтай дуу сэхэ тоололго хунгалтын хайрсагууд соо байһан бюллетеньүүдээр участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүд бэлүүлдэг.

11. хунгагшадтай дуу сэхэ тоололгын үедэ участково комиссийн зүблэхы дуунай эрхэтэй гэшүүд, тус Хуулийн 18-дахи статьягай 6-дахи хубида заагдаһан нюрунууд байлсаха эрхэтэй.

12. хунгагшадтай дуу тоололго тусгаар түхээрэн газарнуудта бэлүүлэгдэдэг, тиишээ участково комиссийн шийдхэхишье, зүблэхышье эрхэтэй гэшүүд орохо аргатай байха ёһотой. Участково комиссийн түрүүлэгшэһээ (түрүүлэгшын орлогшоһоо) ба секретарьһаа бэшэ комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүдтэ тоололгын үедэ тус статьягай 17 хубяар хараалагдаһан ушарнуудһаа бэшэ саарга гуурһа хэрэглэхэнэ хорюултай. Дуу сэхэ тоололгын үедэ байһан нюрунуудта участково комиссийн гэшүүдэй хүдэлмэри гүйсэд харагдажа байха ээргэтэй.

13. бюллетеньүүдые илгеха үедэ участково комисси тогтоогдоогүй түхэлэй гэхэ гү, али албан ёһоор бүтээгдээгүй, үгы гэбэл, хунгуулин комиссийн үнэлөөгүй бюллетеньүүдые амяарладаг. Тогтоогдоогүй түхэлэй бюллетеньүүд хунгагшадтай дуу тоололгодо хараада абтадаггүй. Тэдэ амяараа багсалагдадаг ба тамгалагдадаг:

14. нанал хуряалгын нүүдэл хайрсагууд соо байһан бюллетеньүүд түрүүн тоологдодог:

түрүүн - болзорһоо урид дуугаа үгэһэн хунгагшадтай хэһэн бюллетеньүүд,

һүүлээрнэ - нанал хуряалгын үдэр нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ дуугаа үгэһэн хунгагшадтай хэһэн бюллетеньүүд.

нанал хуряалгын нүүдэл хайрсагуудые нээхын урда тээ нанал хуряалгын нүүдэл тус хайрсаг хэрэглэжэ, дуугаа үгэһэн хунгагшадтай тоо соносхододог, тамгань (ласань) бүтэн гү гэжэ шалгадаг, тэрэниие гэршэлхэнь комиссийн гэшүүдтэ ба дуу тоолохо үедэ байлсаһан бусад нюрунуудта участково комиссийн түрүүлэгшэ дурагдадаг. Нюусаар нанал хуряалгын гурим эбдэнгүй, тоололго бэлүүлэгдэдэг, тиихэдэ тогтоогдоогүй түхэлэй бюллетеньүүд амяарлагдадаг.

Тогтоомол түхэлэй абтаһан бюллетеньүүдэй тоо соносходон, нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой ба тэдэнэй томодхогдоһон түхэлнүүдэй 7-дохи муртэ оруулагдадаг. Нүүдэл хайрсагһаа гаргагдаһан тогтоомол түхэлэй бюллетеньүүдэй тоогой хунгагшын болзорһоо урид дуугаа үгэһэн тухай хунгагшадтай нэрэ тоолбори соохи тэмдэглэнүүдэй тооһоо, үгы гэбэл, бюл-

летень абаһан тухай хунгагшадтай мэдүүлгэнүүдтэ тэмдэглэһэн тооһоо олон байбал, нанал хуряалгын тус нүүдэл хайрсаг соо байһан бүхы бюллетеньүүд участково комиссийн шийдхэбэрээр үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдодог, тэрээн тухай амяараа акт бэшгэдэжэ, нанал хуряалгын дүнгүүд тухай таарам протоколдо хабсаргагдадаг ба нанал хуряалгын нүүдэл тус хайрсаг хэрэглэн, болзорһоо урид дуу үгэлгэ гү, али нанал хуряалгын таһалгаһаа гадаа тээ нанал хуряалга үнгэргэһэн участково комиссийн гэшүүдэй фамили болон хуряангы нэрэ, обог заагдадаг. Энэ ушарта үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэргэдэһэн бюллетеньүүдэй тоо соносхододог, заагдаһан акта оруулагдадаг ба һүүлдэнэ бюллетеньүүдые илгалгада элирүүлэгдэһэн үнэнтэ бэшэ бюллетеньүүдэй тоодо нэмэгдэдэг. Эдэ бюллетеньүүдэй тус бүринь нюур талада бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудтай, хунгуулин нэгэдэлнүүдэй, нэрэнүүдэй мэдээнүүдэй баруун тээхи тэбхэрнүүд соо бюллетение үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэрэн ушар шалтаг тухай тэмдэг хэгдэдэг, тэрэнь участково комиссийн шийдхэхи дуунай эрхэтэй хоёр гэшүүдэй гар табилгаар гэршэлэгдэдэг ба участково комиссийн тамгаар үнэмшэлэгдэдэг, харин бюллетеньүүд дуу сэхэ тоололгын үедэ амяараа багсалагдаад, тамгалагдадаг ба дуу саашань тоололгодо хараада абтадаггүй.

15. байрадаа байһан нанал хуряалгын хайрсагууд тамга (ласань) шалгаһанай удаа нээгдэдэг.

16. участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүд нанал хуряалгын нүүдэл ба байрадаа байһан хайрсагуудһаа гаргагдаһан бюллетеньүүдые бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэнэй түлөө үгэһэн дуугаарнь илган, амяарань багсалаг, тус Хуулийн 56-дахи статьягай 7 хубяар хараалагдаһан ушарта ба “Эсэргүү” гэжэ үгэһэн түхэлөөр тогтоомол бэшэ түхэлэй ба үнэнтэ бэшэ бюллетеньүүдые амяарладаг. Шийдхэхи эрхэтэй участково комиссийн гэшүүд бюллетеньүүдые илгехадаа, тэрээн бүхэндэ байһан хунгагшадтай тэмдэгүүдые соносходог ба дуу тоололгодо сэхэ хабаадаһан бүхы нюрунуудта харахиень бюллетеньүүдые үзүүлдэг. Хоёр ба дээшэ бюллетеньүүдые нэгэ доро соносхолго хоригдодог.

17. үнэнтэ бэшэ бюллетеньүүд тоологдожо, амяараа нэмэгдэдэг. Бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудай фамилинуудтай “Зүб” ба “Эсэргүү” гэһэн бэшэлгын (тус Хуулийн 56-дахи статьягай 7 хубяар хараалагдаһан ушарта) баруун таладахи тэбхээнсэгүүд соо ямаршые тэмдэг табигдаагүй гү, али нэгэнһээ олон тэбхээнсэг соо тэмдэгэй (тэмдэгүүдэй) табигдаһан байбал, бюллетеньүүд үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдодог. хунгагшын нанал хуряалгада маргабал, тэрэ бюллетень амяараа багсада хажуу тээшэнэ табигдадаг. Илгалгын дүүрэхэдэ, участково комисси маргахаар бюллетеньүүдэй үнэн, зүбьенэ шийдхэдэг, тиихэдэ ара таладань үнэнтэ гү, али үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэрэлгын шалтаг заадаг. Тэрэ бэшэлгэдэ участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй хоёр гү, али тэрээнһээ олон гэшүүдэй гар табигдажа гэршэлэгдэдэг ба комиссийн тамгаар үнэлэгдэдэг. үнэнтэ гү, али үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетень таарам багсануудта нэмэгдэдэг. үнэнтэ бэшэ бүхы бюллетеньүүдэй тоо (тус статьягай 14-дэхи зүйлэй үндэһөөр, үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэргэдэһэн бюллетеньүүдые хараада абан) соносхододог ба нанал хуряалгын дүнгүүдэй протоколой ба тэдэнэй томодхогдоһон түхэлэй 9-дэхи муртэ оруулагдадаг.

18. тэрэнэй һүүлээр тогтоомол түхэлэй гэжэ илгагдаһан бюллетеньүүдые багса бүхэндэ бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэнэй түлөө үгэһэн дуунуудтай “Эсэргүү” гэһэн бэшэлгын (тус Хуулийн 56-дахи статьягай 7 хубяар хараалагдаһан ушарта) талаар амяарань илган тоолодаг. Тиихэдэ бюллетеньүүдые нэгэ багсаһаа нүгөөдэдэ оруулан тоолоходоо, байһан зоной бюллетень бүхэндэ хунгагшын тэмдэг хараха арга олгон табидог. Элдэб багсаһаа бюллетеньүүдые нэгэ доро тооложо болохогүй. Абтаһан баримтанууд нанал хуряалгын дүнгүүдэй протоколнуудтай болон тэдэнэй томодхогдоһон түхэлнүүдэй 19-дэхи ба удаадахи мүнүүдтэ оруулагдадаг.

19. хунгуулин участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүд нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой 19-дэхи ба удаадахи мүнүүдэй баримтануудые нэмэдэг, үнэнтэ бюллетеньүүдэй тоо соносходог ба тэрэниие нанал хуряалгын дүнгүүдэй протоколой ба тэдэнэй томодхогдоһон түхэлэй 10-дахи муртэ орулдаг.

20. участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүд байрадаа байһан нанал хуряалгын хайрсагууд соохи тогтоомол түхэлэй бюллетеньүүдэй тоо тодорхойлодо, соносходог ба нанал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой ба тэрэнэй томодхогдоһон түхэлэй 8-дахи муртэ орулдаг.

21. тэрэнэй һүүлээр илгагдаһан бюллетеньүүдтэй участково комиссийн шийдхэхи эрхэтэй гэшүүдтэй хиналта доро адаглагдаж хаража танилсаха эрхэтэй, харин участково комиссийн зүблэхы эрхэтэй гэшүүд тоололгын зүб, бурууе шалгаха эрхэтэй.

22. зүблэхы эрхэтэй участогой комиссийн гэшүүдтэй ба адаглагшадтай илгәһан бюллетеньүүдые хараһан хойно тус Хуулийн

2-дохи хабсаргалтатой зохилдуулан, ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколдо оруулагдах ханалтын тоонууд Буряад Республикын хунгалтын комиссийн тогтоонон гуримаар шалгагдадаг. Хингалтын тоонуудад тудалдаагүй хаань, участогой комисси протоколой бүхы гү, али зарим мүнүүдээр нэмэж тоолохо тухай тэрэ тоодо бюллетеньүүдэй тоо нэмэж тоолохо тухай шийдэхбэри абадаг. 2, 3, 4, 5, 6, 7 мүнүүдээр нэмэлт тоололгын дүнгөөр тоонуудын дахин тудалдаагүй хаань, участогой комисси акт бэшэдэг, алгасал тухай баримтануудые протоколой тусхай мүнүүдтэ: 17 «Төөригдээн бюллетеньүүдэй тоо» муртэ ба «Абтахада хараада абтаагүй бюллетеньүүдэй тоо» гэжэ 18 муртэ оруулдаг. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой 2 муртэ заагдахан тогой 3, 4, 5 ба 6 мүнүүдтэ заагдахан тоогоо ехэ байгаа хаань, алгасаанай тоо 17 муртэ оруулагдадаг, тийхэдэ 18 муртэ «0» табигдадаг. Харин 2, 3, 5 ба 6 мүнүүдтэ заагдахан тоогой протоколой 2 муртэ заагдахан тоогоо ехэ хаань, алгасааниинь 18 муртэ оруулагдадаг, тийхэдэ 17 муртэ «0» табигдадаг. Нэмэлт тоололгын дүнгөөр протоколдо хубилалта оруулха хэрэгтэй болоходонь, шэнэ протокол бэшэгдэдэг, тэрэнэй ехэ болгодонон тухэлдэ хубилалта оруулагдадаг. Хингалтын тоонуудад тудалдабал, 17 ба 18 мүнүүдтэ «0» бэшэгдэдэг.

23. Тоололгын дүүрэхэдэ, илгагдахан бюллетеньүүд бүридхэлдэ абтахан кандидатуудаар амяарлан багсалагдадаг. Үнэнтэ бэшэ ба хэрэгтээ гаргагдахан бюллетеньүүд, мүн тус Хуулийн 56-дахы статьягай 7 хубяар хараалагдахан ушарта “Эсэргүү” гэнэн түхэлөөр амяараа багсалагдадаг. Багса бүхэн дээрэ тэрээн соохи бюллетеньүүдэй тоо, тус тус бюллетень соо тэмдэглэгдээн бүридхэлдэ абтахан кандидатдай фамили, обог, нэрэ заагдадаг гү, али “Үнэнтэ бэшэ бюллетеньүүд”, “Эсэргүү” болон бусад тэмдэгүүд табигдадаг.

Иигэжэ багсалагдахан бюллетеньүүд, мүн тус статьягай 13 ба 14 хубинуудай ёһоор багсалагдахан бюллетеньүүд, бүридхэлһөө гаргахан тухай багсалагдахан таһалдаг талонууд, үгы гэбэл, үнэмшэлгэнүүд мэшээгүүд соо гү, али хайрсагуудта хэгдэдэг, тэдээн дээрэ хунгуулийн участогой дугаар, багсалагдахан бүхы бюллетеньүүдэй хамтын тоо, бүридхэлһөө гаргахан тухай багсалагдахан талонуудай, үгы гэбэл, үнэмшэлгэнүүдэй хамтын тоо заагдадаг. Мэшээгүүд гү, али хайрсагууд тамгалагдадаг ба гансал дээдэ шатын комиссийн гү, али сүүдэй шийдэхбэрээр задалагдажа болоно. Тус мэшээгүүд болон хайрсагууд дээрэ участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй гэшүүд, мүн зүблэхы эрхэтэй гэшүүд, тус Хуулийн 18-дахы статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдахан нюурнууд гараа табиха эрхэтэй.

24. Бүхы хэрэгтэй үйлэнүүд болон тоололгонуудые хэнэнэй удаа хунгуулийн участково комисси дүн гаргахан суглаа заагагүй үнгэргэдэг, тэрээн дээрэ ханал хуряалгада ба хунгагшаддай дуу тоололгодо хазгайруулганууд тухай гомдолнууд (мэдүүлгэнүүд) харагдадаг, тэрэнэй үлүүлээр ханал хуряалгын дүнгүүд тухай участково комиссийн протоколдо гар табигдадаг, тэрэнэй үлүүлээр тус Хуулийн 18-дахы статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдахан нюурнуудта протоколой буулгабаринууд үгтэдэг. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол хоёр хэнгээр бэшэгдэдэг ба участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй байһан бүхы гэшүүдэй гар табигдадаг, гар табилгын үдэр ба саг (час минутатайгаар) бэшэгдэдэг. Дуу тоололгын техникэск хэрэгсэл, үгы гэбэл, оньһото аргаар ханал хуряалгын комплекс хэрэглэгдэтайгээр абтахан ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол заагдахан нюурнуудай гар табилгын үлүүлээр хуулига хүсэтэй болодог. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколые карандаашаар бэшэжэ ба ямар нэгэ хубилалта хэжэ болохогүй. Энэ гурим эбдэн протоколдо гараа табилга хадаа тус протокол үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэрэлгын ба дуу үгэлгэ дахинаа тоололгын үндэһэн боложо үгэдэг.

25. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол бэшэлгын үедэ участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй зарим гэшүүдэй үгы байбал, үгы байһанайн шалтаг заалгатайгаар энээн тухай тэмдэглэл протоколдо бэшэгдэдэг. Участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй гэшүүдэй олонхиин гараа табилгал, протокол үнэнтэ гэжэ тоологдодог. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколдо гар табилгада участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй нэгшье гэшүүнэй түлөө участково комиссийн ондоо гэшүүнэй гү, али нэгшье амяараа хүнэй гар табиһан ушар хадаа протоколые үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэрэлгын ба дахинаа дуу тоололгын үндэһэн болодог.

26. Протоколдо гар табилгын үедэ протоколой удха агуулга зүбшөөгөөгүй участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй гэшүүд онсо ханамжаяа протоколдо хабсаргаха эрхэтэй, тэрээн тухай протокол соо зохихо тэмдэг хэгдэдэг.

27. Участково комиссийн гэшүүнэй, тус Хуулийн 18-дахы статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдахан нюурнуудай эрилтээр участково комисси дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай протоколдо гар табигдаһанай үлүүлээр тэрэ дары заагдахан нюурнуудта тус документүүдэй үнэлэгдээн буулгабары үгэхэ уялгатай. Участково комисси буулгабары үгэхэн

тухай зохихо реестр соо тэмдэглэдэг. Буулгабары абтахан нюур заагдахан реестр соо гараа табигдаг. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой буулгабары гэршэлһэн нюур тэрэнэй бүрин хүсэд болон байһан баримтануудай зүб, буруугай түлөө харюусалга даадаг.

28. Участково комиссийн ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой нэгдэхы хэнгынэ участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй эндэ байһан бүхы гэшүүдэй гар табиһанай ба гэршэлгэдээн буулгабаринуудайн абаха эрхэтэй зондо үгтэһэнэй, үгы гэбэл, тэдэ буулгабаринуудые гэршэлһэнэй үлүүлээр тэрэ дары нютагай комиссида эльгээгдэдэг ба хунгуулийн участково комиссида хожом бусаагдадаггүй.

Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой нэгдэхы хэнгэтэ участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй гэшүүдэй онсо ханамжанууд, хунгалтын үдэр ба хунгагшаддай дуу тоололгын дүүрэтэр хунгуулийн комиссида ороһон тус хуули хазгайруулга тухай гомдолнууд (мэдүүлгэнүүд), мүн заагдахан гомдолнуудаар (мэдүүлгэнүүдээр) абтахан хунгуулийн участково комиссийн шийдэхбэринууд болон тэрэнэй бэшэһэн актнууд ба реестрүүд хабсаргагдадаг. Участково комиссийн заагдахан документүүд ба шийдэхбэринуудэй гэршэлгэдээн буулгабаринууд протоколой хоёрдохи хэнгэтэ хабсаргагдадаг. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой нэгдэхы хэнгынэ тэрээндэ хабсаргагдахан документүүдтэй хамта участково комиссийн түрүүлгэшэ гү, али участково комиссийн секретарь, үгы гэбэл, түрүүлгын даабаряар участково комиссийн шийдэхы эрхэтэй ондоо гэшүүн нютагай комиссида абааһадаг. Протокол, хабсаргалтануудые дамжуулха үедэ участково комиссийн бусад гэшүүд, мүн тус участково комиссида эльгээгдээн адаглагшад байлсаха эрхэтэй.

29. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой, хабсаргалтануудай хоёрдохи хэнгүүд тус Хуулийн 18-дэхы статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдахан нюурнуудай танилсахын тулада үгтэдэг, тэдэнэй гэршэлгэдээн буулгабары участково комиссийн тогтоонон газарта олоной һонорто үлгэгдэдэг, удаань протоколой хоёрдохи хэнгэ тус Хууляар хараалагдахан хунгуулийн саарһа дансануудтай хамта, тэрэ тоодо ласадагдахан бюллетеньүүд ба участково комиссийн зүблэхы эрхэтэй гэшүүдэй, тоололгын дүнгүүдые тогтоохо ба протоколнуудые, тэдээндэ хабсаргалтануудые бэшэхэ үедэ байлсахан тус Хуулийн 18-дэхы статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдахан нюурнуудай нэрэ тоолборинууд, мүн участково комиссийн тамга хунгуулийн нютагай комиссида Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалтын бүхы дүнгүүдэй албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хойшо табан үдэрһөө хожом бэшэ хадагалалгада дамжуулагдадаг.

30. Хүрэхэдэ хүшэр гү, али холын нютагта байгуулагдахан хунгуулийн участогта бүридүүлгэдээн хунгуулийн комиссийн гэшүүдэй гар табиһанай удаа дары хэрэгтэй түхээрэлгын байбал, ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой баримта мэдээнүүд хэлхээ холбооной техникэск каналнуудаар дээдэ гарай комиссида хожомын тус статьягай 28-дахы хубида хараалагдахан ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой ба бусад саарһа дансануудай нэгдэхы хэнгүүдые тус комиссида заагагүй хүргэхэ уялгатайгаар дамжуулагдадаг.

31. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколдо гар табигдаһанай ба тэрэнэй нэгдэхы хэнгынэ нютагай комиссида эльгээһэнэй үлүүлээр протокол, хабсаргалта бэшэһэн участково комисси 1-18 мүнүүдтэ тодо бэшэ юумэ (буруу бэшэһэн, буруу гаргаһан гү, али баримтануудые нэмэхэдэ алдуу гаргаһан), үгы гэбэл, протоколой зүбые уридшалан шалгахадаа, нютагай комиссийн иимэ тодо бэшэ юумэ элирүүлһэн ушарта участково комисси протоколой 1-18 мүнүүдтэ тододолго оруулха тухай асуудал зүблөн дээрэ хаража үзэхэ уялгатай. Участково комисси заагдахан зүблөө үнгэргэхэ тухай тус Хуулийн 18-дахы статьягай 6 хубида заагдахан нюурнуудта мэдээсэхэдэ, тэрээн дээрэ тус асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ гэжэ зааха уялгатай. Абтахан шийдэхбэри тухайгаа участково комисси зүблэхы эрхэтэй гэшүүдтэ, адаглагшадта ба ханал хуряалгын дүнгүүд тухай түрүүн баталагдахан протокол бэшэхэ үедэ байлсахан бусад нюурнуудта, мүн олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлүүдэй түлөөлөгшэдтэ уялгата гуримаар дуулгадаг. Энэ ушарта участково комисси ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол бэшэжэ, тэрээн дээрэ «Дабталгын» гэжэ тэмдэглэдэг. Заагдахан протокол тэрэ дары нютагай комиссида эльгээгдэдэг. Тишэнь урид эльгээгдэһэн протокол дабтаһан протоколдо хабсаргагдадаг. Протоколой 19 ба удаадахи мүнүүдтэ тододохохо хэрэгтэй ушарта тус Хуулийн 63-дахы статьягай 16 хубяар хараалагдахан гуримаар дахин тоологдодог. Дабтаһан протокол бэшэлгын заагдахан гурим эбдэлгэ хадаа тус протоколые бодото бэшэ гэжэ тоолохо үндэһэн болохо ушартай.

Статья 63. Нютагай хунгуулийн комиссийн ханал хуряалгын дүн тогтоолго

1. Участогой хунгуулийн комиссинуудай ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколнуудай үндэһэн дээрэ, тэрэ тоодо хүрэхэдэ хүшэр ба холын нютагуудта байгуулагдахан хунгуулийн участогуудай комиссинуудһаа техникын каналнуудаар дамжуулагдахан, нютагай хунгуулийн комисси протокол бэшэлгын зүб бурууе уридшалан шалгаһанай удаа ханал хуряалгын үдэрһөө хойшо гурбадахи үдэрһөө хожом бэшэ тэдээндэ байһан бүхы баримтануудые нэмэн нэгдэхэһэнэй аргаар тус дэбисхэр дээрэ ханал хуряалгын дүн тогтоодог. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай участогой хунгуулийн комиссинуудай протоколнуудай баримтануудые нэмэлгые нютагай хунгуулийн комиссийн шийдэхы эрхэтэй гэшүүд хэдэг. Тийхэдэнь тус Хуулийн 18-дахы статьягай 6-дахы хубида тэзаагдахан нюурнууд байлсаха эргэтэй.

2. Участогой комиссинуудай хунгалтын дүнгүүд тухай протоколнуудые тушаан абалга, тус протоколнуудай мэдээнүүдые нэгдэхэлгэ ба тус дэбисхэр дээрэ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол бэшэлгэ нэгэ газарта бэлүүлгэдэдэг, тийхэдэ доодо шатын комиссинуудай протоколнуудые тушаан абаха, тус протоколнуудай мэдээнүүдые нэгдэхэхэ ба ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол бэшэхэ талаар комиссийн гэшүүдэй үйлэнүүд комиссийн гэшүүдэй ба адаглагшаддай, тус Хуулийн 18-дахы статьягай 6-дахы хубида заагдахан бусад нюурнуудай харахаар бэлүүлгэдэхэ ёһотой. Заагдахан газарта тус тус дэбисхэрнүүдэй нэгдэхэмэл таблицын томодхогдоһон түхэл байха ёһотой, тэрээндэ участогой комиссийн түрүүлгэһын, секретарийн гү, али доодо шатын комиссийн шийдэхы дуунай эрхэтэй ондоо гэшүүнэй ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколой түрүүшын хэнгэтэй ерэмсээр, тэрэ дары тус протоколой мэдээнүүд оруулһан сагын заалгатайгаар бэшэгдэдэг.

3. Участогой хунгуулийн комиссийн түрүүлгэшэ, секретарь гү, али шийдэхы эрхэтэй ондоо гэшүүн участогой хунгуулийн комиссийн протоколой нэгдэхы хэнгынэ хабсаргагдахан документүүдтэй хамта нютагай хунгуулийн комиссийн шийдэхы эрхэтэй гэшүүндэ дамжуулдаг, тэрэнь протоколой зүб буруу бэшэгдэхы ба хабсаргагдахан документүүдэй хүсэдые шалгадаг. Нютагай хунгуулийн комиссида ГАТ “хунгалта” түхээрэлгын комплекс тогдохгодоһон байбал, протоколдо байһан баримтанууд тэрэ дары ГАТ “хунгалта” түхээрэлгэдэ оруулагдадаг. Тийхэдэ баримтануудай хингалтын тоонуудые шалгадаг. Протоколдо байһан ГАТ “хунгалта” комплексдо байһан баримтануудые оруулһанай удаа техникын алдуунууд элирүүлгэдэбэл, ГАТ “хунгалтада” заһабаринууд иматгал нютагай хунгуулийн комиссийн үндэһэтэй шийдэхбэрийн үндэһэн дээрэ оруулагдадаг. Тэрэ комплексын хэрэглэгдээгүй байбал, хингалтын тоогой зүб бурууе протокол бэшэлгын зүбые шалгадаг нютагай комиссийн гэшүүн шалгадаг.

4. Хэрбээ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай участогой комиссийн протоколой ба (али) нэгдэхэмэл таблицын хуулийн эрилтэ хазгайруулгатайгаар бэшэгдэһэн байбал, участогой комисси тус Хуулийн 62-дохи статьягай 31 хубийн эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, дахин протокол бэшэхэ уялгатай, харин түрүүн үзүүлэгдэһэн протокол дээдэ шатын комиссида үлэдэг.

5. Хэрбээ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай участогой комиссийн протокол тус хуулийн эрилтын ёһоор бэшэгдэһэн байбал, нютагай комиссийн гэшүүн тус протоколой мэдээнүүдые нютагай комиссийн нэгдэхэмэл таблицанда оруулдаг. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол нютагай комиссийн гэшүүндэ дамжуулһан участогой комиссийн түрүүлгэшэ, секретарь гү, али доодо шатын комиссийн шийдэхы эрхэтэй ондоо гэшүүн нэгдэхэмэл таблицын томодхогдоһон түхэлдэ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай тус комиссийн протоколой мэдээнүүд доро гараа табигдаг.

6. Ханал хуряалгын дүнгөөр нютагай хунгуулийн комисси өөрын шийдэхбэри ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколоор албан түхэлдэ оруулдаг, тэрээндэнь оруулагдадаг гэбэл:

- 1) тус дэбисхэртэ участково комиссинуудай тоо тухай мэдээнүүд;
- 2) ханал хуряалгын дүнгүүд тухай участково комиссинуудай протоколнуудай тоо тухай мэдээнүүд, тэрэнэй үндэһэн дээрэ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нютагай комиссийн протокол бэшэгдэдэг;
- 3) хунгалтын бодото бэшэ гэжэ сонсохогдоһон хунгуулийн участогуудай тоо ба ханал хуряалгын үдэртэ тус хунгуулийн участогуудта хунгагшаддай тоолборидо оруулагдахан хунгагшаддай бүхы тоо;
- 4) тус Хуулийн 61-дэхы статьягай 2 ба 3-дахы зүйлнүүдтэ тогтоогдоһон ханал хуряалгын дүнгүүд тухай участково комиссинуудай протоколнуудай бүхы мүнүүдэй нэгдэхэмэл мэдээнүүд;
- 5) нютагай хунгуулийн комиссийн абаһан бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо, доодо шатын комиссинуудта үгтэһэн үнэмшэлгэнүүдэй тоо, тэрэ тоодо нютагай комиссида үлэһэн хэрэглэгдээгүй үнэмшэлгэнүүдэй тоо (дахин ханал хуряалга үнгэргэһэн ушарта – нютагай хунгуулийн комиссийн халхалын үнэмшэлгэнүүдэй тоо тухай), нютагай комиссида төөригдэһэн бүридхэлһөө гаргалгын тоо тухай баримтанууд.

7. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколнуудта гар табигдахын тула дүн гаргаһан зүблөө нютагай комисси заагагүй үнгэргэдэг, тэндэ комиссида ороһон ханал хуряалга үнгэргэлгэтэй, дуу тоололготой ба участково комиссинуудай протоколнуудые бэшэлгэтэй холбоотой гомдолнууд (мэдүүлгэнүүд) хаража үзэгдэдэг. Тэрэнэй удаа ханал хуряалгын тухай протоколнуудта гар табигжа, тэдэнэй буулгабаринуудые тус Хуулийн 18-дахы статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдахан нюурнуудта үгэдэг. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протоколнууд хоёр хэнгээр хэгдэдэг ба шийдэхы эрхэтэй нютагай комиссинуудай байһан гэшүүд булта гараа табигдаг, тэндэнь тэдэнэй гар табилгын нара, үдэр ба саг (саг минутатай хамта) табигдадаг. Тус гурим эбдэлгэтэйгээр протоколнуудта гараа табилга протоколой үнэнтэ бэшэ гэжэ тоолохо үндэһэн болодог. Протоколтой бүхы дээрэнь гү, али тэрэнэй зарим дүримүүдтэй эбсэхэгүй шийдэхы эрхэтэй нютагай комиссийн гэшүүд өөрын онсо ханамжа протоколдо хабсаргаха эрхэтэй, тэрээн тухай тусхай тэмдэг протоколдо хэдэг.

8. Протоколой хэнгэ бүхэндэ ниилүүлэгдэдэг гэбэл:

1) тус дэбисхэр дээрэ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нэгдэхэмэл таблица, тэрэнэй тоодо ханал хуряалгын дүнгүүд тухай участково комиссинуудһаа ороһон бүхы протоколнуудай гүйсэд мэдээнүүд;

2) нютагай хунгуулийн комиссинуудһаа бюллетеньүүдые участково комиссинуудта дамжуулга тухай, мүн баһа нютагай комиссида хадагалагдажа байһан хэрэглэгдээгүй бюллетеньүүдые тэдэ бюллетеньүүдэй тоо заалгатайгаар таһалһан тухай актнууд;

3) нютагай комиссинуудай хунгагшадта бүридхэлһөө гаргагдахан тухай үнэмшэлгэнүүдые үгэхэн тухай, тэдэниие участково комиссинуудта дамжуулһан тухай, дахин хунгалта үнгэргэһэн ушарта бүридхэлһөө гаргагдахан тухай үнэмшэлгэнүүдые тоо ба дугаарын заалгатайгаар таһалһан тухай актнууд.

9. Протокол ба нэгдэхэмэл таблицада шийдэхы эрхэтэй хунгуулийн комиссийн бүхы гэшүүд гар табигдаг, актнуудта нютагай хунгуулийн комиссийн түрүүлгэшэ ба секретарь гүр табигдаг.

10. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нютагай комиссийн протоколой түрүүшын хэнгэтэ нютагай комиссийн шийдэхы эрхэтэй гэшүүдэй онсо ханамжанууд, мүн баһа ханал хуряалгын үдэрһөө эхилээд ба ханал хуряалгын дүнгүүд тухай протокол нютагай комиссийн табиһан үдэр болотор ороһон тус Хуули эбдэлгэдэ гомдолнууд (мэдүүлгэнүүд) ба тэдэнээр нютагай комиссийн абаһан шийдэхбэринууд хабсаргагдадаг. Онсо ханамжануудай, гомдолнуудай (мэдүүлгэнүүдэй) ба нютагай комиссийн шийдэхбэринуудэй баталагдахан буулгабаринууд протоколой хоёрдохи хэнгэтэ хабсаргагдадаг.

11. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нютагай комиссийн протоколой түрүүшын хэнгэ шийдэхы эрхэтэй нютагай комиссийн бүхы байһан гэшүүдэй гараа табиһанай удаа тэрээндэ хабсаргагдахан саарһа баримтануудтай ба участково комиссийн протоколнуудтай хамта тэрэ дары Буряад Республикын хунгуулийн комиссида эльгээгдэдэг ба нютагай комиссида бусаагдадаггүй.

12. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нютагай комиссийн протоколой хоёрдохи хэнгэ, ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нэгдэхэмэл таблицын ба тус статьягай 8-дахы хубида заагдахан актнуудай хоёрдохи хэнгүүд нютагай комиссийн гэшүүдэй ба тус Хуулийн 18-дэхы статьягай 6-дахы хубида заагдахан бусад нюурнуудтай танилсахын тула үгтэдэг, харин тэдэнэй баталагдахан буулгабаринууд нютагай комиссийн тогтоонон газарта олоной танилсахын тула үлгэгдэдэг.

13. Ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нютагай комиссийн протоколой хоёрдохи хэнгэ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нэгдэхэмэл таблицын ба тус статьягай 8-дахы зүйлдэ заагдахан актнуудай хоёрдохи хэнгүүдтэй хамта, мүн баһа зүблэхы эрхэтэй нютагай комиссийн гэшүүдэй ба ханал хуряалгын дүнгүүдтэ согсоллогдо ба протокол бэшэлгэдэ байлсахан тус Хуулийн 18-дахы статьягай 6-дахы зүйлдэ заагдахан нюурнуудай тоолборинуудтай суг нютагай комиссийн секретарь хадагалдаг.

14. Хэрбээ ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нютагай комиссийн протоколдо ба (али) ханал хуряалгын дүнгүүд тухай нэгдэхэмэл таблицада гар табигдаһанай удаа ба Буряад Республикын хунгуулийн комиссида тэдэнэй түрүүшын хэнгүүдэй эльгээгдэһэнэй үлүүлээр протокол, нэгдэхэмэл таблица табиһан нютагай комисси, үгы гэбэл, Буряад Республикын хунгуулийн комисси уридшалан шалгалтын үедэ тэдээн соо тодорхой бэшэ юумэнэй (тэрэ тоодо буруу бэшэлгэ, үгы гэбэл, участково комиссинуудай протоколнуудай мэдээнүүдые нэмэлгын алдуу) элирүүлбэл, тэрэ өөрын зүблөөн дээрэ протоколдо ба (али) нэгдэхэмэл таблицада тододохо оруулха тухай асуудал хаража үзэдэг. Нютагай комисси тус Хуулийн 18-дахы статьягай 2-дохи хубийн ёһоор заагдахан зүблөө үнгэргэхэ тухай мэдээсэл дуулгахадаа, тус асуудал тэндэ хаража үзэгдэхэ гэжэ зааха уялгатай.

Нютагай комисси абтаһан шийдэхэри тухай зүблэхэ эрхэтэй өөрын гэшүүдтэ, адаглагшадта ба урид баталагдаһан протокол бэшлэгдэ хабаадалсаһан бусад нюурнуудта, мүн баһа олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ заатагүй дуулгадаг. Иймэ ушарта нютагай комисси һанал хурялгын дүнгүүд тухай протокол, нэгдэхэмэл таблица бэшэдэг, тэндэнь "Дахин" гэхэн тэмдэг хэгдэдэг. Заагдаһан протокол ба нэгдэхэмэл таблица тэрэ дары дээдэ гарай комиссида эльгээгдэдэг. Урид дээдэ комиссида үзүүлэгдэһэн протокол ба нэгдэхэмэл таблица дабтаһан протоколдо ба (али) дабтаһан таблицада нийлүүлэгдэдэг. Дабтаһан протоколдо ба (али) дабтаһан таблица бэшэлгын гурим эбдэлгэ дабтаһан протоколые бодото бэшэ гэжэ тоололгын үндэһэн болодог.

15. һанал хурялгын дүнгүүд тухай протоколдо алдуу элирүүлэгдэхэдэ гү, али участково комиссинуудһаа ороһон протоколые зүб бэшлэгдэ маргалтын байбал, нютагай комисси протоколой зүб бэшэлгые уридшалан шалгалгын үедэ, мүн баһа һанал хурялгын дүнгүүд тухай участково комиссиин протокол тушаан абанаһан удаа, участково комиссиин һунгагшадтай дуу дахин тоололго үнгэргэхэ тухай, үгы гэбэл, тус һунгуулиин участогта һунгагшадтай дуу дахин тоололго өһөһөө үнгэргэхэ тухай шийдэхэбэри абаха эрхэтэй.

16. һунгагшадтай дуу дахин тоололго шалгагдаха ёһотой протокол бэшэһэн ба баталһан комисси гү, али һунгагшадтай дуу дахин тоолохо тухай шийдэхэбэри абанаһан комисси шийдэхэ эрхэтэй нютагай комиссиин гэшүүнэй (гэшүүдэй) хабаадалгатайгаар үнгэргэдэг. һунгагшадтай дуу дахин тоололго үнгэргэһэн комисси бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта гү, али тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнуудта, һунгагшадтай дуу дахин тоололго үнгэргэлгэдэ хабаадаха эрхэтэй тус Хуулиин 18-дахи статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан бусад нюурнуудта тэрээн тухай дуулгадаг. һунгагшадтай дуу дахин тоололгын дүнгүүдээр тиимэ тоололго бэелүүлгэн комисси һанал хурялгын дүнгүүд тухай протокол бэшэдэг, тэндэнь иимэ тэмдэг хэгдэдэг: "Дуу дахин тоололго". Тиимэ протоколой баталагдаһан буулгабары адаглагшадта, тус Хуулиин 18-дахи статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан бусад нюурнуудта үгтэдэг. Хэрбээ протоколые участково комиссиин бэшэһэн байгаа һанан, тэрэ дары нютагай комиссида дамжуулагдадаг. "Дуу дахин тоололго" гэхэн тэмдэгтэй һанал хурялгын дүнгүүд тухай протокол бэшэлгын тус гурим эбдэлгэ протокол үнэнтэ бэшэ гэжэ тоололгын үндэһэн болодог.

Статья 64. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүн тодорхойлолго

1. Нютагай һунгуулиин комиссинуудһаа абтаһан һанал хурялгын дүнгүүд тухай протоколнуудтай баримтануудтай үндэһэн дээрэ, Буряад Республикын һунгуулиин комисси протоколнуудтай бэшэлгын зүб буруе урид шалгаһанай һүүлээр тэдэндэ байһан баримтануудые нэмэжэ һанал хурялгын үдэрһөө арбан үдэрһөө хожом бэшэ Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүн тодорхойлодог. һунгуулиин комиссинуудтай протоколнуудта байһан баримтануудые Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин шийдэхэ эрхэтэй гэшүүд өһөһөө нэмэдэг. һунгалтын дүнгүүд тухай хоёр хэһэгээр протокол ба нэгдэхэмэл таблица бэшэгдэдэг, тэдэндэ Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин шийдэхэ эрхэтэй байһан бүхэ гэшүүд гар табидат.

2. Буряад Республикын һунгуулиин комисси Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүнгүүд тухай протокол бэшэдэг, тэрээндэ иимэ баримтанууд оруулагдадаг гэбэл:

- 1) тус протоколой бэшэхэ үндэһэн болохо һанал хурялгын дүнгүүд тухай нютагай комиссинуудтай протоколнуудтай тоо;
- 2) һанал хурялгын дүнгүүдэй үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон һунгуулиин участогуудтай тоо ба тус участогуудаар һанал хурялгын дүррэхэ үедэ һунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдаһан һунгагшадтай бүхэ тоо;
- 3) һанал хурялгын дүнгүүд тухай нютагай комиссинуудтай протоколнуудтай бүхэ мүнүүдэй нэгдэхэмэл мэдээнүүд;
- 4) һунгуулиин бюллетеньдэ оруулагдаһан бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудай фамили, нэрэ, обог, тэдэнэй адли байбал – ондоо мэдээнүүд;
- 5) бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэнэй түлөө үгтэһэн һунгагшадтай дуугай тоо;
- 6) тус Хуулиин 56 статьягай 7 хубяар хараалагдаһан ушарта «Эсэргүү» гэхэн тэмдэгтэй һунгагшадтай һанал хурялгын тоо;
- 7) Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин абанаһан бүридхэлһөө гаргадаг үнэмшэлгэнүүдэй тоо, доодо гарай комиссинуудта үгтэһэн бүридхэлһөө гаргадаг үнэмшэлгэнүүдэй тоо, Буряад Республикын һунгуулиин комиссида үлэһэн хэрэглэгдэхэ бүридхэлһөө гаргадаг үнэмшэлгэнүүдэй тоо (дахин һанал хурялг үнгэргэбэл – Буряад Республикын һунгуулиин комиссида таһалагдаһан хэрэглэгдэхэ бүридхэлһөө гаргадаг үнэмшэлгэнүүдэй тоо); Буряад Республикын һунгуулиин комиссида төөригдэһэн бүридхэлһөө гаргадаг үнэмшэлгэнүүдэй тоо.
8. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүнгүүд тухай протокол үндэһэн дээрэ Буряад Республикын һунгуулиин комисси Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүнгүүд тухай шийдэхэбэри абадаг.
9. һанал хурялгада хабаадаһан һунгагшадтай 50 проценттээ дээш дуу абанаһан бүридхэлдэ абтаһан кандидат һунгагша гэжэ тоологдодог. һанал хурялгада хабаадаһан һунгагшадтай тоо һанал хурялгын хайрсагууд соо олодоһон тогтомог түхэлэй һунгуулиин бюллетеньнүүдэй тоогоор тодорхойлогдодог.

5. Буряад Республикын һунгуулиин комисси Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалта болоогүй гэжэ иимэ ушарнуудтай нэгэндэ мэдэрдэг гэбэл:

- 1) тус Хуулиин 65-дахи статьягай 5-дахи хубиин ёһоор нэгэ кандидатай түлөө һанал хурялгын үнгэргэгдэхэдэ ба тус кандидатай түлөө һанал хурялгада хабаадаһан һунгагшадтай тооһоо 50 проценттээ үсөөниинь һунгаһан байбал;
- 2) һунгуулиин бюллетеньдэ хоёр кандидатуудай оруулагдаһан аад, нэгэнииншые һунгагшадтай 50-һаа дээш процент абаагүй байхада;
- 3) дахин дуу үгэлгэ хүрэтэр бүхэ кандидатуудай гарашаһан байхада.
6. Буряад Республикын һунгуулиин комисси Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалта бодото гэжэ тоолодог гэбэл:
- 1) һанал хурялга үнгэргэлгэдэ гү, али һанал хурялгын дүн тогтоолгодо хазгайрууланууд һунгагшадтай хүсэл элирүүлгын үрэ дүн бодотоор тодорхойлгын аргагүй болгоһон ушарта;
- 2) һунгуулиин участогуудта һанал хурялгын дүррэхэ үсын байдалаар һунгагшадтай нэрэ тоолборидо оруулагдаһан һунгагшадтай бүхэ тоогой дүрбэнэй нэгэ хубиһаа бага бэшэ һунгагшадые хамта дээрэн оруулаһан һунгуулиин участогуудтай зарим хубида һунгалтын үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон ушарта;
- в) сүүдэй шийдэхэбэрээр.

7. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүнгүүд тухай протокол Буряад Республикын һунгуулиин комисси бэшэдэг ба тэрээндэ һунгуулиин комиссиин дүн гаргалгын зүблөөндэ байһан шийдэхэ эрхэтэй бүхэ гэшүүд гар табидат, гар табилгын саг, үдэр бэшэгдэдэг. Энэ гурим эбдэлгэ протоколые үнэнтэ бэшэ гэжэ тоололгын үндэһэн болодог.

Протоколдо һунгуулиин нютагай комиссинуудтай һанал хурялгын дүнгүүд тухай бүхэ ороһон протоколнуудтай дүррэн баримтануудые оруулаһан нэгдэхэмэл таблица нийлүүлдэг. Нэгдэхэмэл таблицада мүн нютагай комиссиин абанаһан бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо, доодо гарай һунгуулиин участогай комиссинуудта үгтэһэн бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо, нютагай һунгуулиин комиссида үлэһэн хэрэглэгдэхэ бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо (дахин һанал хурялгын болоходо – тус комиссида таһалагдаһан хэрэглэгдэхэ бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо), тус комиссида төөригдэһэн бүридхэлһөө гаргалгын үнэмшэлгэнүүдэй тоо тухай нютагай һунгуулиин комиссинуудтай баримтанууд оруулагдадаг.

8. Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин шийдэхэ эрхэтэй гэшүүн Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүнгүүд тухай протоколтой юрэнхы дээрэн гү, али тэрэнэй зарим дүррэхэ үсөөһөөхгүй байбал, өөрын онсо һанамжа протоколнуудта хабсаргаха эрхэтэй, тэрээн тухай протоколдо зохихо тэмдэг хэгдэдэг. Протоколдо мүн һанал хурялгын үдэрһөө эхилээд, һанал хурялгын дүнгүүд тухай протокол табиаһан үдэр болотор Буряад Республикын һунгуулиин комиссида ороһон тус Хуули эбдэлгэдэ гомдолнууд (мэдүүлгэнүүд) ба заагдаһан гомдолнуудтаар (мэдүүлгэнүүдээр) абтаһан шийдэхэбэринүүд хабсаргагдадаг.

9. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүнгүүд тухай протоколой ба нэгдэхэмэл таблицын гэршэлгэдэһэн буулгабаринууд Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин гэшүүдтэ ба һунгалтын дүн гаргахада байлсаһан тус Хуулиин 18-дахи статьягай 1-дэхи зүйлдэ заагдаһан нюурнуудта, ондоо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдэй түлөөлгөшэдтэ үзүүлэгдэдэг.

10. Буряад Республикын һунгуулиин комисси тэдээн соо тодорхой бэшэ юмэ (тэрэ тоодо буруу бэшэлгэ, үгы гэбэл, доодо гарай комиссинуудтай протоколнуудтай мэдээнүүдые нэмэлгын алдуу) элирүүлбэл, тэрэ өөрын зүблөөн дээрэ протоколдо ба (али) нэгдэхэмэл таблицада тододол оруулжа тухай асуудал хаража үзэхэ уялгатай. Нютагай комисси тус Хуулиин 18-дахи статьягай 2-дохи хубиин ёһоор заагдаһан зүблөө үнгэргэхэ тухай мэдээсэл дуулагдахада, тус асуудал тэндэ хаража үзэгдэхэ гэжэ зааха уялгатай. Нютагай комисси абтаһан шийдэхэбэри тухай зүблэхэ эрхэтэй өөрын гэшүүдтэ, адаглагшадта ба урид баталагдаһан протокол бэшлэгдэ хабаадалсаһан бусад нюурнуудта, мүн баһа олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ заатагүй дуулгадаг.

11. һанал хурялгын дүнгүүд тухай протоколдо алдуу элирүүлэгдэхэдэ гү, али нютагай комиссинуудһаа ороһон протоколой бэшэлгэдэ маргалтын байбал, Буряад Республикын һунгуулиин комисси тус участок дээрэ, тус дэбисхэртэ һунгагшадтай дуу дахин тоололго үнгэргэхэ тухай шийдэхэбэри абаха эрхэтэй.

12. Тус статьягай 10-дахи хубида заагдаһан ушарта һунгагшадтай дуу дахин тоололго шалгагдаха ёһотой протокол бэшэһэн ба баталһан комисси, үгы гэбэл, дээдэ гарай комисси Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин шийдэхэ эрхэтэй гэшүүнэй хабаадалгатайгаар, үгы гэбэл, Буряад Республикын һунгуулиин комисси үнгэргэдэг. һунгагшадтай дуу дахин тоололго үнгэргэһэн комисси тус комиссиин гэшүүдтэ, бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудта гү, али тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнуудта, һунгагшадтай дуу дахин тоололго үнгэргэлгэдэ хабаадаха эрхэтэй тус Хуулиин 18-дахи статьягай 6-дахи зүйлдэ заагдаһан бусад нюурнуудта тэрээн тухай дуулгадаг. һунгагшадтай дуу дахин тоололгын дүнгүүдээр тиимэ тоололго бэелүүлгэн комисси һанал хурялгын дүнгүүд тухай протокол бэшэдэг, тэндэнь иимэ тэмдэг хэгдэдэг: "Дуу дахин тоололго". Энэ протоколой үндэһэн дээрэ һанал хурялгын дүнгүүд тухай бүхэ дээдэ гарай комиссинуудтай протоколнуудта хубилалтманууд оруулагдадаг. Урид бэшэһэн протоколые

һунгагшадтай дуу дахин тоололгын протоколдо хабсаргадаг. "Дуу дахин тоололго" гэхэн тэмдэгтэй һанал хурялгын дүнгүүд тухай протокол бэшэлгын тус гурим эбдэлгэ протокол үнэнтэ бэшэ гэжэ тоололгын үндэһэн болодог.

13. Буряад Республикын һунгуулиин комисси Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүн тодорхойлолгын ба кандидат Буряад Республикын Толгойлогшоор һунгагдаа гэжэ тоологдоһоной һүүлдэ дары тэрээндэ дуулагдаг. Буряад Республикын Толгойлогшоор һунгагдаһан бүридхэлдэ абтаһан кандидат дуулагдаһан бэшэ абанаһанай һүүлдэ 5 үдэрэй туршада Буряад Республикын һунгуулиин комиссида Буряад Республикын Толгойлогшын зэргэтэй эбсэхэгүй уялануудһаа сүлөөлжэ тухай захиралай (ондоо саарһанай) буулгабары, үгы гэбэл, дуулагдаһан бэшэ абанаһанай удаа тиимэ уялануудһаан сүлөөлжэ тухай мэдүүлгэ гурбан үдэрэй болзортго үгтөө гэжэ гэршэлгэн саарһанай буулгабары үзүүлжэ уялгатай.

14. Хэрбээ Буряад Республикын Толгойлогшоор һунгагдаһан кандидат тус статьягай 1 хубяар хараалагдаһан эрилтэ дүррэхэгүй байбал, Буряад Республикын һунгуулиин комисси тэрэнэй һунгагдаһан тухай өөрын шийдэхэбэри болуулдаг ба дахинаа һунгалта зарладаг Кандидат заагдаһан эрилтэнүүдые тус Хуулиин 35 статьягай 7-дохи хубяар хараалагдаһан ушар шалтагаангүйгөөр дүррэхэгүйһөө уламжалан, дахин һунгалта зарлагдаһан байбал, тиимэ кандидат Буряад Республикын һунгуулиин комиссида дахин һунгалта үнгэргэлгэтэй гаршануудые гүйсэд хүсэлдүүлжэ ёһотой.

Статья 65. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалта дахин һанал хурялга

1. һунгуулиин бюллетеньдэ бүридхэлдэ абтаһан хоёрһоо олон кандидатууд оруулагдаһан ба нэгэнииншые Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда һунгагдаагүй һанан, Буряад Республикын һунгуулиин комисси һунгагшадтай эгэл олон дуу абанаһан хоёр кандидатудууд дахин һанал хурялга зарладаг. Бүридхэлдэ абтаһан кандидатай талаар дахин һанал хурялга тэрэ кандидатай дахин һанал хурялга үнгэргэхэ зүбшөөл тухай бэшэһэн мэдүүлгын байхада зарлагдадаг.

2. Дахин һанал хурялга юрэнхы һунгалтада һанал хурялгын үдэрһөө хойшо 14 үдэрэй туршада тус Хуулиин эрилтэнүүдые, 64-дэхи статьягай 4 хубяар хараалагдаһанһаа бэшэндэ, сахилгатайгаар үнгэргэгдэдэг. Дахин һанал хурялга эхэхэ тухай мэдээсэл Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин тус шийдэхэбэриин абанаһан үдэрһөө хойшо хоёр хоногһоо хожом бэшэ олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдтэ толилогдодог.

3. Дахин һанал хурялга үнгэргэтэр бүридхэлдэ абтаһан кандидатай нэгэн дэбжүүлгээ болуулаһан гү, али ондоо ушар шалтагаанаар бууһан ушарта тэрэнэй һуури Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин шийдэхэбэрээр абанаһан дуугай тоогоор тус комиссиин анха түрүүшын дахин һунгалтын зарлаглада хабаатай кандидатуудтай удаадахи дүн туйлаһан кандидата, тэрэнэй дахин һанал хурялга үнгэргэхэ зүбшөөл тухай бэшэһэн мэдүүлгын байһан эрхэ нүхэсэлдэ дамжуулагдадаг. Тиимэ мэдүүлгэ түрүүн һунгалтын зарлагдаһан кандидатай бууһан үдэрһөө хоёрдохи үдэрһөө хожом бэшэ үгтэһэн байха ёһотой. Энэ ушарта дахин һанал хурялга тус Хуулиин 35-дахи статьягай 1 хубиин ёһоор мэдүүлгэ үгтэһэн үдэрһөө, үгы гэбэл, ондоо шалтагаар гараһан үдэрһөөнь 14 үдэрэй үнгэрхэдэ, нэгдэхэи воскресенидэ үнгэргэгдэдэг.

4. Дахин һанал хурялгын дүнгүүдээр Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда һунгагдаһан гэжэ һанал хурялгада ондоо кандидатад орходо һунгагшадтай олон дуу абанаһан бүридхэлдэ абтаһан кандидат тоологдодог.

5. Нэгэ кандидатад дахин һунгалта бүридхэлдэ абтаһан кандидатуудтай бууһанай удаа ганса кандидатай үлэһэн ушарта хэгдэжэ болодог. Тиимэхэдэ һанал хурялгада хабаадаһан һунгагшадтай 50 проценттээ бага бэшэ дуу абанаһан бүридхэлдэ абтаһан кандидат Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда һунгагдаһан гэжэ тоологдодог.

Статья 66. Буряад Республикын Толгойлогшын дахин һунгалта

1. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалта болоогүй гү, али бодото бэшэ гэжэ тоологдоһон, үгы гэбэл, дахин һанал хурялгын болохо үдэртэ дахин һанал хурялгын зарлаглада хабаатай хоёр кандидатууд өөрыгөө дэбжүүлгэнэ болуулаһан гү, али ондоо шалтагаар бууһан, үгы гэбэл, дахин һанал хурялгада бүридхэлдэ абтаһан нэгэшые кандидат Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда һунгагдаагүй, һунгамал нюурай тушаалда һунгагдаһан кандидат һунгамал тушаалта нюурай зэргэтэй таарахагүй эрхэ түлөөлгэнүүдээр буулгаагүй байгаа һанан, Буряад Республикын һунгуулиин комисси Буряад Республикын Толгойлогшын дахин һунгалта зарладаг. Буряад Республикын Толгойлогшын дахин һунгалта үнгэргэхэ тухай мэдээсэл олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдтэ тус шийдэхэбэриин абтаһан үдэрһөө хойшо гурбан үдэрһөө хожом бэшэ толилогдодог.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын дахин һунгалтада һанал хурялга «Россиин Федерациин эрхэтэдэй һунгуулиин эрхын ба бүгдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулиин 71-дэхи статьягай 6 зүйлөөр, федеральна бусад хуулинуудтаар тогтооһон болзорнуудтай ёһоор үнгэргэгдэдэг. Буряад Республикын һунгуулиин комиссиин шийдэхэбэрээр һунгуулиин үйлэ бэелүүлгын болзор хороогдодог, гэбшье гурбанай нэгэ хубиһаа дээшэ бэшээр, болодог.

3. Кандидатуудые дэбжүүлжэ ба бүридхэлдэ абалга, Буряад Республикын Толгойлогшын дахин һунгалта

үнгэргэлгэтэй холбоотой ондоо үйлэнүүд тус Хууляар тогтоогдоһон гуримаар бэелүүлэгдэдэг.

4. Буряад Республикын һунгуулиин комисси участогай һунгуулиин комиссинуудтай эрхэ түлөөлэлгэ һунааха тухай, үгы гэбэл, тус Хуулиин 11 статьягаар тогтоогдоһон гуримаар Буряад Республикын Толгойлогшын дахин һунгалта үнгэргэхэдэ, участогай комиссинуудые шэнээр бүрилдүүлжэ тухай шийдэхэжэ болодог.

Статья 67. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтада һанал хурялгын дүн ба һунгалтын эсэсэй дүнгүүдые толилолго

1. Комиссиин ажал ябуулгын тарадаг һунгуулиин участок, дэбисхэр бүхэндэ һанал хурялгын дүнгүүд тухай тусаха комиссинуудтай протоколнуудта ба доодо шатын комиссинуудтай һанал хурялгын дүнгүүд тухай протоколнуудта байһан баримтануудтай хэмжээгээр һанал хурялгын дүнгүүд ямаршые һунгагшадта, кандидатуудта, кандидатуудтай этигэмжэтэ нюурнуудта, адаглагшадта, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлгөшэдтэ эрилтээр танилсахыень үзүүлэгдэдэг. Заагдаһан баримтануудые тус һунгуулиин комисси үзүүлдэг.

2. Буряад Республикын һунгуулиин комисси Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүнгүүд тухай юрэнхы баримтануудые һунгалтын эсэсэй дүн гаргагдаһанай удаа нэгэ сүүдхын дэргэдэ олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдэй редакцинуудта эльгээдэг.

3. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын эсэсэй дүнгүүдые, мүн бүридхэлдэ абтаһан кандидат бүхэнэй абанаһан һунгагшадтай һаналай тоо тухай, «Зүб» ба «Эсэргүү» гэжэ тэмдэглэһэн һаналнуудаар үгтэһэн дуунай тоо тухай баримтануудтай албан ёһотой толилолго Буряад Республикын һунгуулиин комисси һанал хурялгын үдэрһөө хойшо нэгэ һараһаа хожом бэшэ бэелүүлдэг.

4. Бүхы шатын һунгуулиин комиссинууд, участогай комиссинуудһаа бэшэ, һанал хурялгын дүнгүүд ба һунгалтын эсэсэй дүнгүүд тухай тус тус комиссинуудтай протоколнуудта ба доодо шатын комиссинуудтай һанал хурялгын дүнгүүд тухай протоколнуудта байһан үндэһөөрнь, һанал хурялгын, һунгалтын дүнгүүдэй комиссинуудта гаргагдаһан баримтануудтай хэмжээгээр һанал хурялгын үдэрһөө хойшо нэгэ һараһаа хожом бэшэ толилодог. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын эсэсэй дүнгүүд тухай хүсэд мэдээ баримтануудые албан ёһоор толилолго Буряад Республикын һунгуулиин комисси өөрын хэлбэлдэ һанал хурялгаһаа хойшо хоёр нарын туршада бэелүүлдэг. һунгалтын эсэсэй дүнгүүд тухай хүсэд мэдээ баримтануудые албан ёһоор толилолгоһоной һүүлээр гурбан нарын туршада һанал хурялгын ба һунгалтын эсэсэй дүнгүүд тухай һунгуулиин бүхы комиссинуудтай протоколдо байһан мэдээ баримтанууд мэдэсэсэлэй-теле-харилсалгын «Интернет» һуваада табигдадаг.

Статья 68. ГАТ «һунгалта» ашаглалга

Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалта бэлдэхэдэ ба үнгэргэхэдэ, тэрэ тоодо һунгагшадые бүридхэлдэ абахада, һунгагшадтай нэрэ тоолбори хэхэдэ, һанал хурялгын дүн тогтоохо ба һунгалтын эсэсэй дүн тодорхойлгодо, мэдээсэл шууд абахын, дамжуулгын ба болбосоруулгын тулада иматгал ГАТ «һунгалта» «Россиин Федерациин эрхэтэдэй һунгуулиин эрхын ба бүгдэ арадһаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хууляар, «һунгалта» гэжэ Россиин Федерациин автомаджуулан түхээрэлгэ тухай» Федеральна хууляар тогтоогдоһон гуримаар хэрэглэгдэдэг.

Статья 69. һунгуулиин саарһа дансануудые хадагалалга

1. Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын саарһа дансануудые хадагалалгын, архивта дамжуулгын ба усадхалгын гурим Буряад Республикын һунгуулиин комисси архивтай хэрэгүүдэй талаар Буряад Республикын гүрэнэй засагай гүйсэхэжы зургаантай хэлсэн баталдаг.

2. һунгуулиин бүхы шатын комиссинуудтай саарһа дансанууд, тэрэ тоодо бюллетеньнүүд, бүридхэлдэ гаргалгын үнэмшэлгэнүүд ба һунгагшадтай нэрэ тоолборинууд Буряад Республикын Толгойлогшын һунгалтын дүн толилогдоһон үдэрһөө хойшо нэгэ жэлэй туршада хадагалагдаха ёһотой. һанал хурялгын дүнгүүд тухай протоколнуудтай ба һунгуулиин комиссинуудтай нэгдэхэмэл таблицануудые хадагалалгын болзор Буряад Республикын Толгойлогшын удаадахи һунгалтын үдэр зарлаха тухай шийдэхэбэриин толилогдоһон үдэрһөө хойшо нэгэ жэл болодог.

3. һанал хурялгын дүнгүүд тухай, һунгалтын дүн тухай комиссиин шийдэхэбэридэ гомдолтой сүүдтэ харагдаһан, Россиин Федерациин эрхэтэдэй һунгуулиин эрхэ эбдэлгэдэ хабаатай гэмтэнэй хэрэгэй үүсхөгдэһэн ушарта һунгуулиин тус саарһа дансануудые хадагалалгын болзор сүүдэй шийдэхэбэриин хуулиа хүсэндөө оротор (хуулиин ёһоор хэрэгэй болуулагдаатар) хойшолуулагдадаг. һунгуулиин саарһа дансануудые бүтэн бүринэй түлөө харюусалга тус комиссиин түрүүлэгшэдэ ба секретарьта саарһа дансануудые дээдэ гарай комиссида, үгы гэбэл, архивта дамжуулар табигдадаг.

Статья 70. Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда оролго

Буряад Республикын Конституциин, тус Хуулиин ёһоор һунгагдаһан Буряад Республикын Толгойлогшо Буряад Республикын Конституцияар тогтооһон гуримаар ба болзортго тушаалдаа ородог.

Статья 71. Эрхэтэдэй һунгуулиин эрхэ эбдэһэн шийдэхэбэринүүдтэ ба үйлэ ябуулануудта (үйлэ хээгүйдэ) гомдол барилга. Эрхэтэдэй һунгуулиин эрхэ эбдэлгын түлөө харюусалга

1. Эрхэтэдэй хүнгуулин эрхэ эбдээн шиидхэбэринүүдтэ ба үйлэ ябуулгануудта (үйлэ хэнгүй байлгада) гомдол барилга «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулин 75 статьягаар тогтоогдоһон гуримаар ба болзорто бэлүүлэгдэдэг.

2. Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай Россиин Федерациин хуули ёһонуудые эбдэлгын түлөө харюусалга федеральна хууляар тогтоогдодог.

Статья 72

Тус Хуули албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хойшо арбан үдэр үнгэрхэдэ хүсэндөө ородог ба хүсэндөө ороторын, Буряад Республикын Толгойлогшын эрхэ түлөөлэгэнүүдые Россиин Федерациин Президентын зууршалгаар олгоһонтой холбоотой бии болоһон хуулига харилсаануудта тарадаггүй.

Буряад Республикын Толгойлогшо В.В. НАГОВИЦЫН

Улаан-Үдэ хото
2012 оной июлиин 27
№ 2740-IV

«Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай»
Буряад Республикын Хуулин хабсаргалта

КАНДИДАДЫЕ ДЭМЖЭЛГЫН ХУУДАҢАН
Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта

20__ оной _____ «__»
(ханал хурялгын үдэр)*

Би, _____
(фамили, нэрэ, обог)

(түрэн үдэр, жэл)

(нюурай ээргэ: муниципальна байгууламжын түлөөлэгэтэ зургаанай депутат түлөөлэгэтэ зургаание заалгатайгаар, муниципальна байгууламжын толгойлогшо тушаалай нэрэ заалгатайгаар, Буряад Республикын, муниципальна байгууламжын түлөөлэгэтэ зургаанай депутатай, муниципальна хунгалтада хунгагдһан муниципальна байгууламжын толгойлогшын эрхэ түлөөлэгэеэ бэлүүлдэг аймагай, хотын, ондоо нуурын газарай нэрэ заалгатайгаар)

_____ хүнгуулин нэгэдэлэй зүгһөө

(хунгуулин нэгэдэлэй нэрэ)

Буряад Республикын Толгойлогшын тушаалда кандидадаар _____

(хүдэлдэг газарын, эээлдэг тушаалын гү, али эрхилдэг ажальн)

хүдэлдэг Россиин Федерациин эрхэтэн _____

(фамили, нэрэ, обог)

_____, түрэн үдэрын _____

_____ түрэн үдэр жэлын _____

_____ байдаг газарын _____

(байдаг Россиин Федерациин, аймагай, хотын, ондоо нуурын газарай нэрэ)

* Текст подстрочников, а также примечания и сноски в изготовленном листе поддержки могут не воспроизводиться

Фамили, нэрэ, обог	Гар табилга	Гар табилгын үдэр	Гар табилгын саг

Гар табилгын үнэн бодото тухай гэршэлһэн нотариусай гар табилга

Ажгалалта. Кандидадые дэмжэлгын хуудаһанда мэдээнүүдэйн заагдаһан кандидадта хаһагдаагүй ба дүүрээгүй сүүдэй шиидхэлэй байһан ушарта кандидадые дэмжэлгын хуудаһанда кандидатай обогой удаа кандидатай сүүдэлгдэһэн тухай мэдээн заагдадаг. Хэрбээ кандидат «Россиин Федерациин эрхэтэдэй хүнгуулин эрхын ба бүгэдэ араднаа асуулгада хабаадаха эрхын гол найдүүлганууд тухай» Федеральна хуулин 33 статьягай 3 зүйлэй ёһоор политическэ партида, үгы гэбэл, ондоо ниитын нэгэдэлдэ хамаатайгаа ба тус политическэ партида, үгы гэбэл ниитын нэгэдэлдэ өөрын зэргэ зааһан ушарта тэрээн тухай мэдээнүүд кандидадые дэмжэлгын хуудаһанда кандидатай ажаһуудаг газар тухай мэдээнүүдэй һүүлээр заагдадаг.

«Буряад Республикын Толгойлогшын хунгалта тухай»

Буряад Республикын Хуулин 2
дугаар хабсаргалта

НАНАЛ ХУРАЛГЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ ПРОТОКОЛДО ОРУУЛАГДАҢАН ХИНАЛТЫН ТООНУУД
(тус Хуулин 61-дэхи статьягай ёһоор дугаарлагдаһан протоколой мүнүүд тоогоор тэмдэглээтэй)

- 1 ехэ гү, али адли 3 + 4 + 5
- 2 адли 3 + 4 + 5 + 6 + 17 – 18
- 7 + 8 адли 9 + 10
- 10 адли 19 + протоколой удаадахи бүхы мүнүүд

**«Албан захиргаанай эрхэ хуули эбдэлгэ тухай»
Буряад Республикын Хуулин 11 ба 60 статьянуудта
хубилалтануудые оруулха тухай**

Буряад Республикын Арадай Хурал
2012 оной июниин 27-до
баталан абаа

Статья 1

«Албан захиргаанай эрхэ хуули эбдэлгэ тухай» Буряад Республикын 2011 оной майн 5-най № 2003-IV дугаарай Хуулида (Буряад Республикын Хуулига шиидхэбэринүүд, 2011, № 4 – 5 (145 – 146), № 8 – 10 (149 – 151); «Бурятия» газетэ, 2011, майн 7, октябриин 19, ноябриин 22; 2012, мартын 16) удаадахи хубилалтануудые оруулха:

1) 11 статья иигэжэ найруулха:

«Статья 11. **Буряад Республикын Правительствын хуулига шиидхэбэрээр гү, али муниципальна хуулин шиидхэбэрээр тогтоогдоһон түймэртэ эсэргүү онсо гуримай хүсэндөө байха үедэ, Буряад Республикын Толгойлогшын хуулига шиидхэбэрээр оруулагдаһан нютагай удха шанартай ой модон соо онсо ушаралта байдалай гуримай хүсэндөө байхада гү, али муниципальна байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанай хуулига шиидхэбэрээр оруулагдаһан муниципальна удха шанартай онсо ушаралта байдалай хүсэндөө байхада ой модон соо байха, транспортын зүйлэй тэрээн руу орохо, хүдэлмэрийн тодор-**

хой янзануудые үнгэргэхэ талаар хизаарлалтануудые эбдэлгэ

Буряад Республикын Правительствын хуулига шиидхэбэрээр гү, али муниципальна хуулин шиидхэбэрээр тогтоогдоһон түймэртэ эсэргүү онсо гуримай хүсэндөө байха үедэ, Буряад Республикын Толгойлогшын хуулига шиидхэбэрээр оруулагдаһан нютагай удха шанартай ой модон соо онсо ушаралта байдалай гуримай хүсэндөө байхада гү, али муниципальна байгууламжын нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанай хуулига шиидхэбэрээр оруулагдаһан муниципальна удха шанартай онсо ушаралта байдалай хүсэндөө байхада ой модон соо байха, транспортын зүйлэй тэрээн руу орохо, хүдэлмэрийн тодорхой янзануудые үнгэргэхэ талаар хизаарлалтануудые эбдэхэдэ – эрхэтэдтэ гурбанһаа таба мянган түхэриг хүрэтэр, тушаалта нюурнуудта – таби мянган түхэригэй, хуулига нюурнуудта – зуу мянга түхэриг хүрэтэр хэмжээнэй албан захиргаанай яла тохогододог.;

2) 60 статья иигэжэ найруулха:

«Статья 60. **Модо тушаан абалгада, шэрэхэдэ хэрэгтэй саарһа дансануудай байха эрилтэ ба модо бүридхэлгын тогтоогдоһон гурим эбдэлгэ**

1. «Статья 60. «Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ модо тушаан абалгын ба ашалгын пунктнуудай ажал ябуулгын эмхидхэл тухай» Буряад Республикын Хууляар тогтоогдоһон модо тушаан абалгада, ашан шэрэлгэдэ хэрэгтэй саарһа дансануудай байха эрилтэнүүдые сахингүй байхада – эрхэтэдтэ гурбанһаа таба мянган түхэриг хүрэтэр, тушаалта нюурнуудта – дүшэһөө таби мянга хүрэтэр түхэригэй, хуулига нюурнуудта – дүрбэн зуу мянгаһаа табан зуу мянган түхэриг хүрэтэр хэмжээнэй албан захиргаанай яла тохогододог.

2. «Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ модо тушаан абалгын ба ашалгын пунктнуудай ажал ябуулгын эмхидхэл тухай» Буряад Республикын Хууляар тогтоогдоһон модо тушаан абалгын ба ашан шэрэлгын пунктда модо бүридхэлгын саарһа дансануудые эрхилхэ гурим эбдэлгэ, мүн модо бүридхэлгын талаар гүйсэд ба үнэн мэдээнүүдые нюухада, зорюута худал болгоходо гү, али саг соонь бэшэ дуулгахада –

эрхэтэдтэ гурбанһаа таба мянган түхэриг хүрэтэр, тушаалта нюурнуудта – дүшэһөө таби мянга хүрэтэр түхэригэй, хуулига нюурнуудта – дүрбэн зуу мянгаһаа табан зуу мянган түхэриг хүрэтэр хэмжээнэй албан захиргаанай яла тохогододог.

3. «Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ модо тушаан абалгын ба ашалгын пунктнуудай ажал ябуулгын эмхидхэл тухай» Буряад Республикын Хууляар тогтоогдоһон модо шэрэлгэдэ хэрэгтэй саарһа дансануудай байха эрилтэнүүдые сахингүй байхада –

«Ажалай ветеран» нэрэ олголгын гурим ба эрхэ нүхэсэлнүүд тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай

Буряад Республикын Арадай Хуралда
2012 оной июниин 27-до
баталан абаа

Статья 1

«Ажалай ветеран» нэрэ олголгын гурим ба эрхэ нүхэсэлнүүд тухай» Буряад Республикын 2006 оной мартын 7-ной № 1561-III дугаарай Хуулида (Буряад Республикын Хуулига шиидхэбэринүүдэй суглуулбари, 2006, № 3 (84); «Бурятия» нонин, 2006, мартын 10; 2011, ноябриин 22) хубилалтануудые оруулха гэбэл:

1) иимэ удхатай 2.1 статья нэмэхэ:

«Статья 2.1. **Ажалда шалгаралгын албан халбарин тэмдэгүүд**

1. Тус Хуулин зорилгоор ажалда шалгаралгын албан халбарин тэмдэгүүдтэ тогтоогдоһон гуримаар федеральна гүрэнэй зургаануудай шагнаһан ажалдаа онсо шалгарһанай ба удаан саг соо үнэн шударгы хүдэлһэнэй түлөө үүсхэгдэһэн шангууд (хүндэлэлэй ба магтаалай грамотанууд, дипломууд, энгэрэй ба хүндэлэлэй тэмдэгүүд, энгэртээ зүүхэ түмэр тэмдэгүүд, албан халбарин медальнууд, хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд, шалгаралай тэмдэгүүд, баярай бэшэг) болоно, тэрэ тоодо:

- 1) Россиин Федерациин Правительствын;
- 2) гүрэнэй засагай федеральна зургаануудай;
- 3) Россиин Федерациин Президентын Захиргаанай;
- 4) Россиин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советэй, Россиин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын;
- 5) Россиин Федерациин Федеральна Суглаанай палатануудай албан газарнуудай, Россиин Федерациин Правительствын албан газарай;
- 6) Россиин Федерациин Конституционно Сүүдэй, Россиин Федерациин Верховно Сүүдэй, Россиин Федерациин Дээдын арбитражна сүүдэй түрүүлэгшэнэрэй;
- 7) Россиин Федерациин Генеральна Прокуратурын;
- 8) Россиин Федерациин Тоололгын палатын;
- 9) Россиин Федерациин Түбэй хүнгуулин комиссин;
- 10) Бээе даанги Гүрэнүүдэй Эбтэ нүхэсэлэй гэшүүд – гүрэнүүдэй хоорондын (правительстванууд хоорондын) зургаануудай.

2. Ажалда шалгаралгын албан халбарин тэмдэгүүдтэ энгэрэй ба хүндэлэлэй тэмдэгүүд, энгэртээ зүүдэг түмэр тэмдэгүүд, арадай ажахын халбарин хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ ба габьяата нэрэнүүд, хүндэлэлэй грамотанууд, хэрбээ СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумүүдэй, СССР-эй ба РСФСР-эй Министрнүүдэй Советүүдэй, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Сүүдүүдэй, СССР-эй ба РСФСР-эй Прокуратурын, СССР-эй ба РСФСР-эй министерствэнүүдэй ба албан зургаануудай зүгһөө шагналга хэгдэһэн байбал, тэрэ тоодо арадай ажахын профсоюзнуудай түбэй комитетүүдтэй суг хабаатай.

Ажалда шалгаралгын албан халбарин тэмдэгүүд гэжэ СССР-эй Эрдэмэй академиин, Россиин Эрдэмэй академиин, Бүхэсоюзна Хүдөө ажахын академиин (ВАСХНИЛ), Россиин Медицинын эрдэмэй академиин, Россиин эрдэм нуралсагай академиин, Россиин архитектурын ба барилгын эрдэмэй академиин, Россиин уран зурагай академиин, Бүхэроссиин эрдэмтэйшүүлэй бүлгэмэй, Бүхэроссиин хараагүйшүүлэй бүлгэмэй, Улан хэрээһэнэй Бүхэроссиин бүлгэмэй, Центросоюзай, Роспотребсоюзай, Бүхэсоюзна профсоюзнуудай түбэй советэй (ВЦСПС), Россиин бээе даанги профсоюзнуудай федерациин (ФНПР), профсоюзнуудай Центральна

эрхэтэдтэ гурбанһаа таба мянган түхэриг хүрэтэр, тушаалта нюурнуудта – дүшэһөө таби мянга хүрэтэр түхэригэй, хуулига нюурнуудта – дүрбэн зуу мянгаһаа табан зуу мянган түхэриг хүрэтэр хэмжээнэй албан захиргаанай яла тохогододог.

4. «Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ модо тушаан абалгын ба ашалгын пунктнуудай ажал ябуулгын эмхидхэл тухай» Буряад Республикын Хууляар тогтоогдоһон модо тушаан абалгын ба ашалгын пунктые Буряад Республикын Правительствын түлөөлэгэтэй Буряад Республикын гүрэнэй засагай гүйсэдхэхы зургаанда бүридхэлдэ үялгата ёһоор табиха эрилтэнүүдые сахингүй байхада – тушаалта нюурнуудта – дүшэһөө таби мянга хүрэтэр түхэригэй, хуулига нюурнуудта – дүрбэн зуу мянгаһаа табан зуу мянган түхэриг хүрэтэр хэмжээнэй албан захиргаанай яла тохогододог.»

Статья 2

Тус Хуули албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хойшо арбан хоногой үнгэрхэдэ хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Толгойлогшо В.В. НАГОВИЦЫН

Улаан-Үдэ хото
2012 оной июлиин 9
№ 2770-IV

комитедэй, СССР-эй профсоюзнуудай курортнуудые хүтэлэлгын Түбэй советэй, Профкурортын, Профсоюзнуудай спортын бүлгэмүүдэй Түбэй советэй, ДОСААФ-ай, РОСТО-гой, Эб найрамдал хамгаалгын Советсэ ба Россиин комитетүүдэй, Гадаадын орунуудтай эб найрамдалай ба соёлой харилсалгын үүгэдэй бүлгэмүүдэй холбооной, КПСС-эй ЦК-гай, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, Бүхэроссиин «Знание» бүлгэмэй, РСФСР-эй Улан дээрэ абаралгын бүлгэмэй (ССВОД) Бүхэроссиин байгаали хамгаалгын бүлгэмэй, Россиин Федерациин ниитын эмхинүүдэй мэргэжэлэй нэгэдэлнүүдэй, заагдаһан эмхинүүдэй штатта гү, али тэдэнэй байгуулануудта хүдэлһэн хүдэлмэрилэгшэдэй шагнагдаһан эрхэ нүхэсэлдэ, «Россиин Федерациин можонуудай гүрэнэй засагай хуули гаргалгын (түлөөлэлгын) ба гүйсэдхэхы зургаануудай эмхидхэлэй юрэнхы заршамууд тухай» Федеральна хуулида хубилалтануудые ба нэмэлтэнүүдые оруулха тухай» ба «Россиин Федерациин нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн эмхидхэлэй юрэнхы заршамууд тухай» Федеральна хуулинуудые абаһан ушараар Россиин Федерациин хуулига шиидхэбэринүүдтэ хубилалтануудые оруулха ба Россиин Федерациин зарим хуулига шиидхэбэринүүдые хүсөө буураһан гэжэ тоолохо тухай» 2004 оной августын 22-ой 122-ФЗ дугаарай Федеральна хуулин хүсэндөө оротор «Ажалай ветеран» нэрэ зэргэ олгоходо хараада абтадаг ажалай шалгаралай албан халбарин тэмдэгүүд болодог.»;

2) «Ажалай ветеран» нэрэ зэргэ олголгын гурим» гэжэ хабсаргалтада:

а) 2 зүйл иигэжэ найруулха:

«2. Ажалай стаж, тэрэ тоодо Эсэгэ ороноо хамгалгын Агууехэ дайнай үедэ наһа хүсөөгүй ябахандаа, ажал ябуулгая эхилһэн ушар гэршэлһэн документүүд гэбэл, ажалай дэбтэрнүүд, тогтоогдоһон гуримаар архивай баримтын үндэһөөр эрхэ түлөөлэгэтэй зургаануудай (эмхинүүдэй) үгһэн справканууд, гүрэнэй засагай зургаануудай ба нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай үгһэн хүдэлһэн жэлнүүдые хүсөөлгэ тухай документүүд; онсо ушаралта байдалай хойшоһондо (экологиин ба үйлдбэрийн үсалнууд, байгаалиин гэнтын аюул, олоной хабаадалгатай хямрал ба онсо ушар шалтгаанууд) документүүдые алдаһан ушарта стаж тогтоолгын талаар комиссиинуудай актууд ба бусад документүүд хуулин ёһоор.»;

б) 3 зүйлэй хоёрдохы ба гурбадахи шэнэ мүнүүдые хүсөө буураа гэжэ тоолохо;

в) 4 зүйлдэ «хэрэгтэй документүүдэй эхэ хэлэгүүд, мүн тогтоогдоһон гуримаар гэршэлэгдэһэн тэдэнэй буулгабаринууд үзүүлэгдэһэн» гэһэн үгэнүүдые «хэрэгтэй документүүдэй эхэ хэлэгүүд, мүн Россиин Федерациин хуули ёһонуудтай зохилдуулан гэршэлэгдэһэн буулгабаринууд үзүүлэгдэһэн» гэһэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

Статья 2

Тус Хуули албан ёһоор толилогдоһон үдэрһөө хойшо арбан хоногой үнгэрхэдэ хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Толгойлогшо В.В. НАГОВИЦЫН

Улаан-Үдэ хото
2012 оной июлиин 9
№ 2777-IV

Понедельник, 4

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ДОБРОЕ УТРО', 'НОВОСТИ', 'ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ', 'ЖИТЬ ЗДОРОВО!', 'ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!', 'ДОБРОГО ЗДОРОВЬЦА!', 'С ГЕННАДИЕМ МАЛАХОВЫМ', 'ДРУГИЕ НОВОСТИ', 'ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ', 'ДЕШЕВО И СЕРДИТО', 'ДАРЕЙ ДОНЦОВОЙ', 'ИРИНА КУПЧЕНКО. НЕОБЫКНОВЕННОЕ ЧУДО', 'НЕРАВНЫЙ БРАК', 'ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ', 'ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!', 'ПУСТЬ ГОВОРЯТ', 'ВРЕМЯ', 'АННА КАРЕНИНА', 'ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ', 'СВОБОДА И СПРАВЕДЛИВОСТЬ', 'АНДРЕМ МАКАРОВЫМ', 'НОЧНЫЕ НОВОСТИ', 'ЭЛЬ МАРЬЯЧИ', 'В ЭТУ ИГРУ МОГУТ ИГРАТЬ ТРОЕ'.

«РОССИЯ 1»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'УТРО РОССИИ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО', '1000 МЕЛОЧЕЙ', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', 'КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ', 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ', 'КАТЕРИНА. СЕМЬЯ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'ДЕЖУРНЫЙ ПО СТРАНЕ. МИХАИЛ ЖВАНЕЦКИЙ', 'ДЕВЧАТА', 'ВЕСТИ +'

ТНТ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ВСЯ БУРЯТИЯ', 'КАПРИЗКА', 'МУЗЕЙНЫЕ ТАЙНЫ', 'БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!', 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'ВСЯ БУРЯТИЯ', 'МЕЖДУ НАМИ', 'КОМЕДИАНТЫ', 'ПИНГВИНЫ ИЗ МАДАГАСКАРА', 'СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ', 'СУМЕРКИ. САГА. РАССВЕТ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'МИРОВЫЕ НОВОСТИ', 'БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!', 'ДОМ-2. LIVE', 'УНИВЕР', 'ИНТЕРНЫ', 'ДЕФФОНКИ', 'УНИВЕР. НОВАЯ ОБЩАГА', 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'СМЕШАРИКИ НА АРИГ УСЕ. ПОГОДА'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'СПОРТ-ЭКСПРЕСС', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ДЕФФОНКИ', 'УНИВЕР. НОВАЯ ОБЩАГА', 'РЫЦАРЬ ДНЯ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ГОРОД ЛЮБВИ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ДЕВУШКА ИЗ ПРОГНОЗА', 'ЕВРОНЬЮС', 'НАБЛЮДАТЕЛЬ', 'ПЕРРИ МЭЙСОН', 'МИСТИКА ЛЮБВИ', 'ЛИНИЯ ЖИЗНИ', 'СРЕДИ ТУМАНОВ МАДЖУЛИ', 'ВЕРА ХОЛОДНАЯ. МЕНЯ РЕАЛЬНОЙ БОЛЬШЕ НЕТ', 'ПЕШКОМ...', 'НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ', 'СПЕКТАКЛЬ ОХОТНИК', 'ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ', 'БЕГСТВО ДИНОЗАВРОВ', 'ГЛАВНАЯ РОЛЬ', 'БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЛЮБОВЬ', 'ЗАПЕЧАТЛЕННОЕ ВРЕМЯ', 'АКАДЕМИА', 'ПЕТР ПЕРВЫЙ', 'ПИ.ЧАЙКОВСКИЙ. ВЕРТЮРА-ФАНТАЗИЯ РОМЕО И ДЖУЛЬЕТТА'.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ЕВРОНЬЮС', 'НАБЛЮДАТЕЛЬ', 'ПЕРРИ МЭЙСОН', 'МИСТИКА ЛЮБВИ', 'ЛИНИЯ ЖИЗНИ', 'СРЕДИ ТУМАНОВ МАДЖУЛИ', 'ВЕРА ХОЛОДНАЯ. МЕНЯ РЕАЛЬНОЙ БОЛЬШЕ НЕТ', 'ПЕШКОМ...', 'НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ', 'СПЕКТАКЛЬ ОХОТНИК', 'ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ', 'БЕГСТВО ДИНОЗАВРОВ', 'ГЛАВНАЯ РОЛЬ', 'БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЛЮБОВЬ', 'ЗАПЕЧАТЛЕННОЕ ВРЕМЯ', 'АКАДЕМИА', 'ПЕТР ПЕРВЫЙ', 'ПИ.ЧАЙКОВСКИЙ. ВЕРТЮРА-ФАНТАЗИЯ РОМЕО И ДЖУЛЬЕТТА', 'ВКУСНО', 'В ТЕМЕ', 'ДОМАШНИЙ ЗООПАРК', 'ПОДПОЛЬЕ ПРОТИВ АБВЕРА', 'В ТЕМЕ. ЛУЧШЕЕ', 'ВКУСНО', 'ТАНЦУЮТ'.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ВКУСНО', 'В ТЕМЕ', 'ДОМАШНИЙ ЗООПАРК', 'ПОДПОЛЬЕ ПРОТИВ АБВЕРА', 'В ТЕМЕ. ЛУЧШЕЕ', 'ВКУСНО', 'ТАНЦУЮТ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'НОВЫЙ СЕЗОН', 'ЗУРХАЙ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ЗЕЛЕНЫЙ ОГУРЕЦ', 'ГЕОФАКТОР', 'КОЛДОВСКАЯ ЛЮБОВЬ', 'УБИЙСТВО В ОКСФОРДЕ', 'ДОЛГАЯ ДОРОГА В ДЮНАХ', 'АФРОМОСКВИЧ', 'ВАШЕ ПРАВО', 'УТУМАТА', 'ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ', 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ', 'ЧИСЛА', 'ЧТО НАСЧЕТ БРАЙАНА?', 'ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ', 'ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ', 'НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ'.

СТС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ', 'ЖИЗНЬ С ЛУИ', 'НОВЫЕ ФИЛЬМЫ. О СКУБИ ДУ', 'ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ', 'НЕРЕАЛЬНАЯ ИСТОРИЯ', 'МЕСТНОЕ ВРЕМЯ НА СТС-БАЙКАЛ', 'ВОРОНИНЫ', 'ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!', '6 КАДРОВ', 'КИНГ-КОНГ', 'ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ', 'СВЕТОФОР', 'ДРЯННЫЕ ДЕВЧОНКИ', 'КИНО В ДЕТАЛЯХ', 'МАЛЬЧИКИ ПО ВЫЗОВУ', 'ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'СЕГОДНЯ', 'ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ', 'ДО СУДА', 'СУД ПРИСЯЖНЫХ', 'СУД ПРИСЯЖНЫХ. ОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ ВЕРДИКТ', 'СУПРУГИ', 'ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ', 'ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА', 'ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ', 'БРАТСТВО ДЕСАНТА', 'СЕГОДНЯ. ИТОГИ', 'ЧУЖОЙ РАЙОН', 'БИТВА ЗА СЕВЕР. СЕКРЕТНАЯ ВОЙНА В АРКТИКЕ', 'ДИКИЙ МИР', 'ЗАКОН И ПОРЯДОК', 'МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА'.

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'СЕЙЧАС', 'ЧЕТЫРЕ ЦВЕТА МИРА. ТЮЛЬПАН', 'УТРО НА 5', 'МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ', 'МЕТОД ФРЕЙДА', 'ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ', 'ВНЕ ЗАКОНА. РЕАЛЬНЫЕ РАССЛЕДОВАНИЯ', 'ДЕТЕКТИВЫ', 'СЛЕД', 'МОМЕНТ ИСТИНЫ', 'МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ. О ГЛАВНОМ', 'ПРАВДА ЖИЗНИ', 'СПЕЦРЕПОРТАЖ', 'КЛЮЧ БЕЗ ПРАВА ПЕРЕДАЧИ', 'ЗАВЕЩАНИЕ ПРОФЕССОРА ДОУЭЛЯ', 'ЧЕЛОВЕК СО СЛАДКОЙ ФАМИЛИЕЙ'.

Вторник, 5

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ДОБРОЕ УТРО', 'НОВОСТИ', 'ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ', 'ЖИТЬ ЗДОРОВО!', 'ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!', 'ДОБРОГО ЗДОРОВЬЦА!', 'С ГЕННАДИЕМ МАЛАХОВЫМ', 'ДРУГИЕ НОВОСТИ', 'ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ', 'ДЕШЕВО И СЕРДИТО', 'ДАРЕЙ ДОНЦОВОЙ', 'ПРЕКРАСНАЯ ЭЛЬЗА', 'НЕРАВНЫЙ БРАК', 'ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ', 'ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!', 'ПУСТЬ ГОВОРЯТ', 'ВРЕМЯ', 'АННА КАРЕНИНА', 'ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ', 'НОЧНЫЕ НОВОСТИ', 'ЛИЛЛЕХАММЕР', 'ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ В ЛЭЙКВУ', 'СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ'.

«РОССИЯ 1»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'УТРО РОССИИ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО', 'ТАЙЗАН', 'УЛГУР', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', 'КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ', 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ', 'ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'СПЕЦИАЛЬНЫЙ КОРРЕСПОНДЕНТ', 'ТАЙНА ГОРЫ МЕРТВЕЦОВ. ПЕРЕВАЛ ДЯТЛОВА', 'ВЕСТИ +', 'ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ'.

ТНТ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'УТРЕННЕЕ ШОУ «ТЭЦ-3». ПОГОДА', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'СПОРТ-ЭКСПРЕСС. ПОГОДА', 'ЧЕРЕПАШКИ-НИНДЗЯ', 'СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ', 'РЫЦАРЬ ДНЯ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'МИРОВЫЕ НОВОСТИ', 'СПОРТ-ЭКСПРЕСС', 'ДОМ-2. LIVE', 'УНИВЕР', 'ИНТЕРНЫ', 'ДЕФФОНКИ', 'УНИВЕР. НОВАЯ ОБЩАГА', 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'ПОГОДА', 'ТОЧКА ЗРЕНИЯ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ДЕФФОНКИ', 'УНИВЕР. НОВАЯ ОБЩАГА', 'ЕСЛИ СВЕКРОВЬ - МОНСТР', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ГОРОД ЛЮБВИ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ОН ПРЯМО КАК ДЕВЧОНКА', 'ЕВРОНЬЮС', 'НАБЛЮДАТЕЛЬ', 'ПЕРРИ МЭЙСОН', 'МИСТИКА ЛЮБВИ', 'ЛИНИЯ ЖИЗНИ', 'БЕГСТВО ДИНОЗАВРОВ', 'ВЕРА ПАШЕННАЯ. СВЕТ ДАЛЕКОЙ ЗВЕЗДЫ...', 'МОЙ ЭРМИТАЖ', 'НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ', 'СПЕКТАКЛЬ «СМЕХ ЛАНГУСТЫ»', 'ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ', 'ЗАГАДКИ ДНК: ПОИСКИ АДАМА', 'ГЛАВНАЯ РОЛЬ', 'БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЛЮБОВЬ', 'ЗАПЕЧАТЛЕННОЕ ВРЕМЯ', 'АКАДЕМИА', 'АДМИРАЛ УШАКОВ', 'КОРАБЛИ ШТУРМУЮТ БАСТИОНЫ', 'ПЯТЬ КАПРИСОВ Н. ПАГАНИНИ', 'ЕЛЕНА БЛАВАТСКАЯ'.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ЕВРОНЬЮС', 'НАБЛЮДАТЕЛЬ', 'ПЕРРИ МЭЙСОН', 'МИСТИКА ЛЮБВИ', 'ЛИНИЯ ЖИЗНИ', 'БЕГСТВО ДИНОЗАВРОВ', 'ВЕРА ПАШЕННАЯ. СВЕТ ДАЛЕКОЙ ЗВЕЗДЫ...', 'МОЙ ЭРМИТАЖ', 'НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ', 'СПЕКТАКЛЬ «СМЕХ ЛАНГУСТЫ»', 'ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ', 'ЗАГАДКИ ДНК: ПОИСКИ АДАМА', 'ГЛАВНАЯ РОЛЬ', 'БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЛЮБОВЬ', 'ЗАПЕЧАТЛЕННОЕ ВРЕМЯ', 'АКАДЕМИА', 'АДМИРАЛ УШАКОВ', 'КОРАБЛИ ШТУРМУЮТ БАСТИОНЫ', 'ПЯТЬ КАПРИСОВ Н. ПАГАНИНИ', 'ЕЛЕНА БЛАВАТСКАЯ', 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ', 'ЗУРХАЙ', 'ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'ТАЙНА ГОРЫ МЕРТВЕЦОВ. ПЕРЕВАЛ ДЯТЛОВА', 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ'.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ', 'ЗУРХАЙ', 'ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'ТАЙНА ГОРЫ МЕРТВЕЦОВ. ПЕРЕВАЛ ДЯТЛОВА', 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'НОВОСТИ ДНЯ', 'ЗУРХАЙ', 'ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ', 'В ТЕМЕ', 'ЗУРХАЙ', 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ', 'КАК СКАЗАЛ ДЖИМ', 'ЗЕЛЕНЫЙ ОГУРЕЦ', 'ГОРОД ЛЮБВИ', 'КОЛДОВСКАЯ ЛЮБОВЬ', 'БЕЗ ОСОБЫХ ПРИМЕТ', 'М/Ф', 'ДОЛГАЯ ДОРОГА В ДЮНАХ', 'АФРОМОСКВИЧ', 'ДОМАШНИЙ ЗООПАРК', 'ЗАЧАРОВАННЫЕ', 'АДМИНИСТРАЦИЯ УЛАН-УДЭ ОТЧИТЫВАЕТСЯ ПЕРЕД ГОРОЖАНАМИ', 'ЗУРХАЙ', 'ЧИСЛА', 'ЧТО НАСЧЕТ БРАЙАНА?', 'ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ', 'НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ'.

СТС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ', 'ЖИЗНЬ С ЛУИ', 'НОВЫЕ ФИЛЬМЫ О СКУБИ ДУ', 'ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ', 'ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ', 'СВЕТОФОР', 'ДРЯННЫЕ ДЕВЧОНКИ', 'ПАРИКАМЕРША И ЧУДОВИЩЕ', 'ШОУГЕРЛЗ'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА', 'СЕГОДНЯ', 'ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ', 'ДО СУДА', 'СУД ПРИСЯЖНЫХ', 'СУД ПРИСЯЖНЫХ. ОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ ВЕРДИКТ', 'СУПРУГИ', 'ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ', 'ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА', 'ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ', 'БРАТСТВО ДЕСАНТА', 'СЕГОДНЯ. ИТОГИ', 'ПОЦЕЛУЙ В ГОЛОВУ', 'ГЛАВНАЯ ДОРОГА', 'ЧУДО ТЕХНИКИ', 'ДИКИЙ МИР', 'ЗАКОН И ПОРЯДОК', 'МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА'.

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'СЕЙЧАС', 'ЧЕТЫРЕ ЦВЕТА МИРА. РОЗА', 'УТРО НА 5', 'МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ', 'МЕТОД ФРЕЙДА', 'ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ', 'ВНЕ ЗАКОНА. РЕАЛЬНЫЕ РАССЛЕДОВАНИЯ', 'ДЕТЕКТИВЫ', 'СЛЕД', 'МОМЕНТ ИСТИНЫ', 'МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ. О ГЛАВНОМ', 'ПРАВДА ЖИЗНИ', 'СПЕЦРЕПОРТАЖ', 'КЛЮЧ БЕЗ ПРАВА ПЕРЕДАЧИ', 'ЗАВЕЩАНИЕ ПРОФЕССОРА ДОУЭЛЯ', 'ЧЕЛОВЕК СО СЛАДКОЙ ФАМИЛИЕЙ'.

Среда, 6

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ДОБРОЕ УТРО', 'НОВОСТИ', 'ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ', 'ЖИТЬ ЗДОРОВО!', 'ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!', 'ДОБРОГО ЗДОРОВЬЦА!', 'С ГЕННАДИЕМ МАЛАХОВЫМ', 'ДРУГИЕ НОВОСТИ', 'ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ', 'ДЕШЕВО И СЕРДИТО', 'ДАРЕЙ ДОНЦОВОЙ', 'ЗАМУЖ ЗА ПРИНЦА'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'НЕРАВНЫЙ БРАК', 'ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ', 'ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!', 'ПУСТЬ ГОВОРЯТ', 'ВРЕМЯ', 'АННА КАРЕНИНА', 'ОЛЕГ ЯНКОВСКИЙ, АЛЕКСАНДР АБДУЛОВ. ПОСЛЕДНЯЯ ВСТРЕЧА', 'ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ', 'НОЧНЫЕ НОВОСТИ', 'ГРИММ', 'Х/Ф КРУТОЙ И ЦЫПОЧКИ', 'СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ'.

«РОССИЯ 1»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'УТРО РОССИИ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО', '1000 МЕЛОЧЕЙ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'О САМОМ ГЛАВНОМ', 'КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ', 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ', 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ', 'ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'ТАЙНА ГОРЫ МЕРТВЕЦОВ. ПЕРЕВАЛ ДЯТЛОВА', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', 'КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ', 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ', 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ', 'ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'ТАЙНА ГОРЫ МЕРТВЕЦОВ. ПЕРЕВАЛ ДЯТЛОВА', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', 'КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ', 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ', 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ', 'ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'ТАЙНА ГОРЫ МЕРТВЕЦОВ. ПЕРЕВАЛ ДЯТЛОВА', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', 'КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ', 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ', 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ', 'ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'ТАЙНА ГОРЫ МЕРТВЕЦОВ. ПЕРЕВАЛ ДЯТЛОВА', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', 'КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ', 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ', 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ', 'ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ', 'ПРЯМОЙ ЭФИР', 'КАТЕРИНА. ДРУГАЯ ЖИЗНЬ', 'ТАЙНА ГОРЫ МЕРТВЕЦОВ. ПЕРЕВАЛ ДЯТЛОВА'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ВЕСТИ +', 'КИНОЗВЕЗДА В АРМИИ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'УТРЕННЕЕ ШОУ «ТЭЦ-3». ПОГОДА', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'ПОГОДА', 'ТОЧКА ЗРЕНИЯ', 'М/Ф ЧЕРЕПАШКИ-НИНДЗЯ', 'СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ', 'ЕСЛИ СВЕКРОВЬ - МОНСТР', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'МИРОВЫЕ НОВОСТИ', 'ТОЧКА ЗРЕНИЯ'.

ТНТ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'УТРЕННЕЕ ШОУ «ТЭЦ-3». ПОГОДА', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'ПОГОДА', 'ТОЧКА ЗРЕНИЯ', 'М/Ф ЧЕРЕПАШКИ-НИНДЗЯ', 'СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ', 'ЕСЛИ СВЕКРОВЬ - МОНСТР', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'МИРОВЫЕ НОВОСТИ', 'ТОЧКА ЗРЕНИЯ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Programs include 'ДОМ-2. LIVE', 'УНИВЕР', 'ИНТЕРНЫ', 'ДЕФФОНКИ', 'УНИВЕР. НОВАЯ ОБЩАГА', 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'АФИША', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ДЕФФОНКИ', 'Х/Ф ЧЕГО ХОТЯТ ЖЕНЩИНЫ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ГОРОД ЛЮБВИ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ВЕСЕННИЙ ОТРЫВ'.

КУЛЬТУРА

07.30	«ЕВРОНЬЮС»	03.50	ИЗ БАЛЕТА «ГЯЯНЭ»
11.00	«НАБЛЮДАТЕЛЬ»		Д/Ф «ЛЕСЯ УКРАИНКА»
12.15	02.55 Т/С «ПЕРРИ МЭЙСОН»		
13.10	«МИСТИКА ЛЮБВИ»		
13.40	«ЛИНИЯ ЖИЗНИ»		
14.30	Д/Ф «ЗАГАДКИ ДНК: ПОИСКИ АДАМА»	06.05,	20.05 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ» (12+). ЗУРХАЙ
15.30	Д/Ф «ВЕРА КАРАЛЛИ: «ЭТО ПИСЬМО Я ПИСАЛА В ПЕРЧАТКАХ...»	06.30,	09.30, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00,
16.10	«КРАСУЙСЯ, ГРАД ПЕТРОВ!»	15.00, 16.00,	17.00, 19.30, 21.30, 23.00, 01.10
16.40, 20.30, 00.45	НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ		НОВОСТИ ДНЯ (16+)
16.50	СПЕКТАКЛЬ «МЕСЬЕ ЛЕНУАР, КОТОРЫЙ...»	07.05	«В ТЕМЕ» (16+)
18.05	Д/Ф «ВОЙНА ЖОЗЕФА КОТИНА»	07.35,	23.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ» (12+)
18.30	ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ	08.00	НОВОСТИ ДНЯ (16+). ЗУРХАЙ
19.20	«ВАЖНЫЕ ВЕЩИ»	08.30	«ЕВРОМАКС. ОКНО В В ЕВРОПУ» (16+)
19.35	Д/Ф «ОБМАНЧИВАЯ ТИШИНА ПОДВОДНОГО МИРА»	09.00	«В ТЕМЕ» (16+). ЗУРХАЙ
20.45	«ГЛАВНАЯ РОЛЬ»	10.05	«СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ» (12+)
21.05	«БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЛЮБОВЬ»	10.30	Т/С «КАК СКАЗАЛ ДЖИМ»
21.45	Д/С «ЗАПЕЧАТЛЕННОЕ ВРЕМЯ»	11.05	«ЗЕЛЕННЫЙ ОГУРЕЦ» (12+). ЗУРХАЙ
22.15	«ACADEMIA»	11.35	Д/Ф «5 ИСТОРИЙ»
23.00	Х/Ф «БЕДНЫЙ БЕДНЫЙ ПАВЕЛ»	12.05	Т/С «КОЛДОВСКАЯ ЛЮБОВЬ»
01.05	Х/Ф «ПОЭТ И ЦАРЬ»	13.05	Х/Ф «УИМБЛДОН»
02.35	А. ХАЧАТУРЯН. СЮИТА	14.50	М/Ф
		15.05	Х/Ф «ДОЛГАЯ ДОРОГА В ДЮНАХ»
		16.30	Т/С «АФРОМОСКВИЧ»
		17.05	Д/Ф «Я ВЕРЮ. ИСТОРИЯ ОДНОЙ ПОБЕДЫ»

ТИВИКОМ

18.05	Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ» (12+)
19.00	«АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ» (12+). ЗУРХАЙ
20.30	Т/С «ЧИСЛА»
22.00	Т/С «ЧТО НАСЧЕТ БРАЙАНА?»
23.50	«ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ» (16+)
01.40	«НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ» (16+)
05.55,	07.00, 09.20, 11.05, 12.05, 13.05,

СТС

17.00	21.00 Т/С «СВЕТОФОР»
21.30	Х/Ф «ГОЛАЯ ПРАВДА»
00.30	Х/Ф «РОКСАНА»
02.35	Х/Ф «ДЬЯВОЛ»
04.05	ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ
07.00	«НТВ УТРОМ»
09.10	Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
11.00	14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
11.20	«ПЕРВАЯ КРОВЬ» (16+)
11.50	«ДО СУДА» (16+)
12.55	«СУД ПРИСЯЖНЫХ» (16+)
14.25	«СУД ПРИСЯЖНЫХ. ОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ ВЕРДИКТ» (16+)
15.35	Т/С «СУПРУГИ»
16.30,	19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.25	«ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА» (16+)
18.40	«ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ»
	С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ (16+)
20.30	Т/С «БРАТСТВО ДЕСАНТА»
00.15	«СЕГОДНЯ. ИТОГИ»
00.35	Т/С «ЧУЖОЙ РАЙОН»
02.30	«КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС» (0+)

НТВ

03.30	ФУТБОЛ. ЛИГА ЧЕМПИОНОВ УЕФА. «МАНЧЕСТЕР ЮНАЙТЕД» (АНГЛИЯ) - «РЕАЛ» (ИСПАНИЯ)
05.40	ЛИГА ЧЕМПИОНОВ УЕФА. ОБЗОР
06.10 Т/С	«МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА»
07.00,	11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00
	«СЕЙЧАС»
07.10	Д/Ф «ЧЕТЫРЕ ЦВЕТА МИРА. ОРХИДЕЯ»
08.00	«УТРО НА 5» (6+)
10.45, 16.00,	19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
11.30,	12.30, 13.30, 14.00, 15.00
	Т/С «МЕТОД ФРЕЙДА» (16+)
17.00	«ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ»
18.00,	18.30 Д/С «ВНЕ ЗАКОНА. РЕАЛЬНЫЕ РАССЛЕДОВАНИЯ» (16+)
20.00, 20.30,	21.00 Т/С «ДЕТЕКТИВЫ» (16+)
21.30,	22.15, 23.25 Т/С «СЛЕД» (16+)
00.10,	05.05 Х/Ф «ЧЕСТНЫЙ, УМНЫЙ, НЕЖЕНАТЫЙ»
01.35 Х/Ф	«ВЕСНА НА ЗАРЕЧНОЙ УЛИЦЕ»
03.30 Х/Ф	«ТРИ ТОПОЛЯ НА ПЛЮЩИХ»

5 КАНАЛ

Четверг, 7

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00	«ДОБРОЕ УТРО»
10.00,	13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.05, 06.10	«КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.35,	14.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
10.45	«ЖИТЬ ЗДОРОВО!» (12+)
11.55	«МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
13.10	«ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!»
13.50	«ДОБРОГО ЗДОРОВЬИЦА»
	С ГЕННАДИЕМ МАЛАХОВЫМ (12+)
15.00	«ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.25	Д/С «ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ»
16.15	«ДЕШЕВО И СЕРДИТО»
	С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
17.00	Д/Ф «МНОГОДЕТНЫЕ НЕВЕСТЫ»
18.00	Т/С «НЕРАВНЫЙ БРАК»
19.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБИТРАМИ
19.50	«ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!» (16+)
20.50	«ПОЛЕ ЧУДЕС»
22.00	«ВРЕМЯ»
22.30	Х/Ф «КРАСОТКА»
00.45	«ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ». (16+)
01.40	Х/Ф «ПИСЬМА К ДЖУЛЬЕТТЕ»
03.30	Х/Ф «СЕМЕЙКА ДЖОНСОВ»
05.20	Т/С «СЛЕДСТВИЕ ПО Телу»

«РОССИЯ 1»

06.00	«УТРО РОССИИ»
06.07,	06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35,
09.07, 09.35	ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.00	«БАМБААХАЙ»
10.10	«БУРЯД ОРОН»
10.45	«О САМОМ ГЛАВНОМ»
11.30	«КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» (12+)
12.00,	15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30,	15.30, 18.30, 20.40 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.50	Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»

13.50	«ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ» (12+)
14.50,	17.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.50	Т/С «ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
16.45	Т/С «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
18.50	Т/С «ПИЛОТ МЕЖДУНАРОДНЫХ АВИАЛИНИЙ»
21.30	«СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
21.40	«ПРЯМОЙ ЭФИР» (12+)
22.30	ФЕСТИВАЛЬ «ЮРМАЛА» (12+)
00.20	Х/Ф «УСЛЫШЬ МОЕ СЕРДЦЕ»

ТНТ

07.00	«ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС» (16+). ПОГОДА
07.30	УТРЕННЕЕ ШОУ «ТЭЦ-3». ПОГОДА (12+)
08.30	«ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС» (16+). ПОГОДА
09.00	«УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». «НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ» (16+). ПОГОДА
09.15	«АФИША» (6+)
09.25	М/Ф «ЧЕРЕПАШКИ-НИНДЗЯ» (6+)
09.55	Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ» (16+)
11.30	Х/Ф «ЧЕГО ХОТЯТ ЖЕНЩИНЫ»
14.00	«ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». «МИРОВЫЕ НОВОСТИ» (16+)
14.20	«АФИША» (6+)
14.30	«ДОМ-2. LIVE» (16+)
16.25	Т/С «УНИВЕР» (16+)
17.00	Т/С «ИНТЕРНЫ» (16+)
18.00	Т/С «ДЕФФОНКИ» (16+)
18.30	Т/С «УНИВЕР. НОВАЯ ОБЩАГА» (16+)
19.00	«УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ». «НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ» (16+). ПОГОДА
19.15	«ТОЧКА ЗРЕНИЯ» (16+)
19.30	«ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС» (16+)
20.00	Т/С «ИНТЕРНЫ» (16+)
21.00	«КОМЕДИ-КЛАБ» (16+)

22.00	«СТРАНА В ШОРЕ» (16+)
23.00	«ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС» (16+). ПОГОДА
23.35	«ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ» (16+)
00.30	«ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС» (16+). ПОГОДА
01.00	Х/Ф «КАК ЗАНЯТЬСЯ ЛЮБОВЬЮ С ЖЕНЩИНОЙ»
	КУЛЬТУРА
07.30	«ЕВРОНЬЮС»
11.00	«НАБЛЮДАТЕЛЬ»
12.15,	02.55 Т/С «ПЕРРИ МЭЙСОН»
13.10	«МИСТИКА ЛЮБВИ»
13.40	«ЛИНИЯ ЖИЗНИ»
14.30	Д/Ф «ОБМАНЧИВАЯ ТИШИНА ПОДВОДНОГО МИРА»
15.30	Д/Ф «АЛИСА КООНЕН»
16.10	«ПИСЬМА ИЗ ПРОВИНЦИИ»
16.40, 20.30, 01.20	НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
16.50	СПЕКТАКЛЬ «МЕСЬЕ ЛЕНУАР, КОТОРЫЙ...»
18.20	ПРИМАДОННЫ МИРОВОЙ ОПЕРЫ
20.45	«ГЛАВНАЯ РОЛЬ»
21.05	«БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЛЮБОВЬ»
21.45	Д/С «ЗАПЕЧАТЛЕННОЕ ВРЕМЯ»
22.15	«ACADEMIA»
23.00	Х/Ф «РОМАНОВЫ. ВЕНЧЕНОСНАЯ СЕМЬЯ»
01.40	САЛЬВАТОРЕ АДАМО. КОНЦЕРТ В БРЮССЕЛЕ
02.40	М/Ф «КРОЛИК С КАПУСТНОГО ОГОРОДА»
03.50	Д/Ф «НЕФЕРТИТИ»

КУЛЬТУРА

06.05,	20.05 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ» (12+). ЗУРХАЙ
06.30,	09.30, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00,	17.00, 19.30, 21.30, 23.00, 01.10
	НОВОСТИ ДНЯ (16+)
07.05	«В ТЕМЕ» (16+)
07.35,	23.30 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ» (12+)

ТИВИКОМ

08.00	НОВОСТИ ДНЯ (16+). ЗУРХАЙ
08.35	«АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ» (12+). ЗУРХАЙ
09.00	«В ТЕМЕ» (16+). ЗУРХАЙ
10.05	«СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ» (12+)
10.30	Т/С «КАК СКАЗАЛ ДЖИМ»
11.05	«ЗЕЛЕННЫЙ ОГУРЕЦ» (12+). ЗУРХАЙ
11.35	Д/Ф «5 ИСТОРИЙ»
12.05	Т/С «КОЛДОВСКАЯ ЛЮБОВЬ»
13.05	Х/Ф «КРАСНАЯ СКРИПКА»
15.30	Х/Ф «ДОЛГАЯ ДОРОГА В ДЮНАХ»
17.05	Д/Ф «ДВА МИРОНОВА»
18.05	Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ» (12+)
19.00	«РАДАР-СПОРТ» (6+). ЗУРХАЙ
20.30	Т/С «ЧИСЛА»
22.00	Т/С «ЧТО НАСЧЕТ БРАЙАНА?»
23.50	«ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ» (16+)
01.40	«НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ» (16+)
	СТС
05.55,	07.00, 09.20, 11.05, 12.05, 13.05,
17.05, 18.50,	20.05, 21.55, 23.45, 00.05, 00.50,
01.30, 01.50	МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ (0+)
06.00	М/С «ЖИЗНЬ С ЛУИ» (6+)
07.00	М/С «НОВЫЕ ФИЛЬМЫ О СКУБИ ДУ» (6+)
07.30	М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ» (6+)
08.00	Т/С «ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ» (16+)
09.00,	13.30, 20.55 «МЕСТНОЕ ВРЕМЯ НА СТС-БАЙКАЛ» (0+)
09.30, 17.30,	18.30, 19.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
11.00,	12.30, 15.50 Т/С «6 КАДРОВ»
11.30,	16.00 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
14.00	Х/Ф «ГОЛАЯ ПРАВДА»
17.00	Т/С «СВЕТОФОР»
20.00	Т/С «ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ»
21.00	М/Ф «ДОБРЫНЯ НИКИТИЧ И ЗМЕЙ ГОРЫНЫЧ»
22.15	М/Ф «РОНАЛ-ВАРВАР»

СТС

23.55	Х/Ф «ЭТО ОЧЕНЬ ЗАБАВНАЯ ИСТОРИЯ»
01.50	Х/Ф «ПАТРУЛЬНЫЙ»
03.35	ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ
	НТВ
07.00	«НТВ УТРОМ»
09.10	Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
11.00,	14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
11.20	«МЕДИЦИНСКИЕ ТАЙНЫ» (16+)
11.50	«ДО СУДА» (16+)
12.55	«СУД ПРИСЯЖНЫХ» (16+)
14.25	«СУД ПРИСЯЖНЫХ. ОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ ВЕРДИКТ» (16+)
15.35	Т/С «СУПРУГИ»
16.30,	19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
17.25	«ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА» (16+)
18.40	«ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ»
	С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ (16+)
20.30	Т/С «БРАТСТВО ДЕСАНТА»
00.30	«СЕГОДНЯ. ИТОГИ»
00.55	Х/Ф «СИЛЬНАЯ»
02.55	«ДАЧНЫЙ ОТВЕТ» (0+)
04.00	КРЕМЛЕВСКИЕ ЖЕНЫ (16+)
04.50	ФУТБОЛ. ЛИГА ЕВРОПЫ УЕФА. «БАЗЕЛЬ» (ШВЕЙЦАРИЯ) - «ЗЕНИТ» (РОССИЯ) ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ
	5 КАНАЛ
07.00	ЛИГА ЕВРОПЫ УЕФА. ОБЗОР#5.
07.00, 11.00,	13.00, 16.30, 19.30 «СЕЙЧАС»
07.10	«МОМЕНТ ИСТИНЫ» (16+) (16+)
08.00	«УТРО НА 5» (6+)
10.45,	19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
11.30,	13.30, 03.00 Х/Ф «МОСКВА - КАССИОПЕЯ»
13.45, 04.20	Х/Ф «ОТРОКИ ВО ВСЕЛЕННОЙ»
15.25,	17.00, 05.45 Х/Ф «ЧЕРЕЗ ТЕРНИ К ЗВЕЗДАМ»
20.00,	20.30 Т/С «ДЕТЕКТИВЫ» (16+)
21.00,	21.45, 22.30, 23.15, 00.00, 00.40,
01.30, 02.15	Т/С «СЛЕД» (16+)

Пятница, 8

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00,	11.00, 13.00 НОВОСТИ
07.10	ЕРАЛАШ
07.30	Х/Ф «ЖЕНЩИНЫ»
09.30	Х/Ф «КОРОЛЕВА БЕНЗОКОЛОНКИ»
11.10	Х/Ф «ВЕСНА НА ЗАРЕЧНОЙ УЛИЦЕ»
13.15	Х/Ф «ТИТАНИК»
16.55	Х/Ф «САМАЯ ОБЯЯТЕЛЬНАЯ И ПРИВЛЕКАТЕЛЬНАЯ»
18.30	«УГАДАЙ МЕЛОДИЮ»
19.00	Х/Ф «СЛУЖЕБНЫЙ РОМАН»
22.00	«ВРЕМЯ»
22.20	Х/Ф «МАМА»
00.20	«САМЫЙ ЛУЧШИЙ ДЕНЬ». ЮБИЛЕЙНЫЙ КОНЦЕРТ ГРИГОРИЯ ЛЕПСА (16+)
01.55	Х/Ф «КОЛДУНЯ»
03.50	Х/Ф «РЕЙЧЕЛ ВЫХОДИТ ЗАМУЖ»
05.50 Т/С	«СЛЕДСТВИЕ ПО Телу»

«РОССИЯ 1»

05.55	Х/Ф «КУБАНСКИЕ КАЗАКИ»
08.00	Х/Ф «НЕ МОЖЕТ БЫТЬ!»
09.55	Х/Ф «ПО СЕМЕЙНЫМ ОБСТОЯТЕЛЬСТВАМ»
12.35, 15.20	Х/Ф «ЖЕНИТЬ МИЛЛИОНЕРА»
15.00,	21.00 ВЕСТИ
16.30	«КРИВОЕ ЗЕРКАЛО»

19.05	«КОГДА ПОЮТ МУЖЧИНЫ»
21.35	Х/Ф «ЛЮБОВЬ И ГОЛУБИ»
23.45	ВАЛЕНТИНА ЮДАШКИНА
01	

Суббота, 9

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV program listings for the first channel, including times and program titles like 'ПРодлись, очарованье...', 'ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!', etc.

«РОССИЯ 1»

Table with TV program listings for the Russia 1 channel, including times and program titles like 'БУДЬТЕ МОИМ МУЖЕМ', 'СЕЛЬСКОЕ УТРО', etc.

Table with TV program listings for the TNT channel, including times and program titles like 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ВСЕ ЗВЕЗДЫ ДЛЯ ЛЮБИМОЙ', etc.

TNT

Table with TV program listings for the TNT channel, including times and program titles like 'Х/Ф «БЕДНАЯ МАША»', 'АФИША. ПОГОДА', etc.

КУЛЬТУРА

Table with TV program listings for the Culture channel, including times and program titles like '«ЕВРОНЬЮС»', 'ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ', etc.

Table with TV program listings for the Tivikom channel, including times and program titles like 'М/Ф «ДОЧЬ ВЕЛИКАНА»', 'ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО»', etc.

ТИВИКОМ

Table with TV program listings for the Tivikom channel, including times and program titles like '«ХОЧУ БЫТЬ ЗВЕЗДОЙ»', 'ЗУРХАЙ', etc.

СТС

Table with TV program listings for the STS channel, including times and program titles like 'М/Ф «ЖИЛ У БАБУШКИ КОЗЕЛ»', 'ЖИХАРКА', etc.

Table with TV program listings for the HTB channel, including times and program titles like '16.00 «МЕСТНОЕ ВРЕМЯ НА СТС-БАЙКАЛ»', 'М/Ф «ПОБЕГ ИЗ КУРЯТНИКА»', etc.

HTB

Table with TV program listings for the HTB channel, including times and program titles like 'Т/С «АГЕНТ ОСОБОГО НАЗНАЧЕНИЯ»', '11.00, 14.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»', etc.

5 КАНАЛ

Table with TV program listings for the 5th channel, including times and program titles like 'М/Ф (0+)', '19.30 «СЕЙЧАС»', etc.

АМАРШАЛГА

Манай эжы Гармажапова Дарима Батувевна февральин 10-да 89 наһая уугтаба. Эжымнай Жаргаланта (Сэлэнгэ) нутагта түрээж, долоон жэлэй хургуули дүүргээд, түрэл колхоздоо үхибүүн наһанһаа хүдэлжэ эхилээ. Хүшэр хүндэ дайнай үедэ саашаа хурахаа аргагүй байжа, хаалишанаар олон жэлдэ хүдэлхэн юм. Үбһэндэ, таряа хуряалганда, тугалшанаар хүдэлжэ байха. Ямарше ажалда ябахандаа, бэрхээр хүдэлжэ, олон шанда, грамотануудта хүртэһэн юм. Манай эжы 6 үхибүүдтэй. Бултыень дээдэ хургуули дүүргүүлээ. Тэдэнэ булта гэр бүлэтэй, олон үхибүүдтэй, хайн һууна. Манай эжы 13 ашанар, зээнэртэй, 22 гышатай. Зарим хүүгэд, ашанарын Москва, Томск, Нерюнгри, Улаан-Үдэ хотонуудта байдаг. Эжымнай мүнөө Улаан-Үдэдэ мантаяа байдаг. Манай эжы хайхан ханаатай, сэбэр сэдхэлтэй, хүн бүхэндэ хайн хайхание хүсэжэ байдаг. Манай эжы ара талын ба ажалай ветеран. Бидэнэр эжыдээ ута наһа, удаан жаргал хүсэһэбди.

Үхибүүдын: Эльвира, Дашинама, Светлана, Бато, Доржо, Вера.

Воскресенье, 10

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV program listings for the first channel on Sunday, including times and program titles like '«ИНСПЕКТОР УГОЛОВНОГО РОЗЫСКА»', '11.00, 13.00 НОВОСТИ', etc.

«РОССИЯ 1»

Table with TV program listings for the Russia 1 channel on Sunday, including times and program titles like 'Х/Ф «СЕМЬ СТАРИКОВ И ОДНА ДЕВУШКА»', '«ВСЯ РОССИЯ»', etc.

TNT

Table with TV program listings for the TNT channel on Sunday, including times and program titles like 'Х/Ф «МИЛЛИОН В БРАЧНОЙ КОРЗИНЕ»', '«МУНГЭН СЭРГЭ»', etc.

Table with TV program listings for the TNT channel on Sunday, including times and program titles like '«ШКОЛА РЕМОНТА»', '«ПРО ДЕКОР»', etc.

КУЛЬТУРА

Table with TV program listings for the Culture channel on Sunday, including times and program titles like '«ЕВРОНЬЮС»', 'ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ', etc.

ТИВИКОМ

Table with TV program listings for the Tivikom channel on Sunday, including times and program titles like '«РАДАР-СПОРТ»', '«ВКУСНО»', etc.

Table with TV program listings for the Tivikom channel on Sunday, including times and program titles like 'ПРАЗДНИЧНЫЙ КОНЦЕРТ (16+)', 'Д/Ф «ДВА МИРОНОВА»', etc.

СТС

Table with TV program listings for the STS channel on Sunday, including times and program titles like '05.55, 07.05, 08.00, 08.30, 08.50, 11.05 МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ (0+)', '06.00 М/Ф «СИТЦЕВАЯ УЛИЦА»', etc.

HTB

Table with TV program listings for the HTB channel on Sunday, including times and program titles like 'Т/С «АГЕНТ ОСОБОГО НАЗНАЧЕНИЯ»', '11.00, 14.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»', etc.

ЖАМБАЛОВ Жаргал Бальжинимаевич

2013 оной февральин 24-дэ Жаргал Бальжинимаевич Жамбалов саһаа урид наһа бараба. 1964 оной мартын 20-до Жаргал Бальжинимаевич Мухар-Шэбэрэй районой Суулга нутагта түрэнэн юм. 1971 ондо Суулгын дунда хургуулин 1-дэхи класста хүбэлгэн хурса хүбүүн хурахаа ороо. 1977 ондо эхэ, эсэгынгээ хүдэлжэ нутаг – Яруунын аймагай Мужыха зөөһэнэй удаа 1981 ондо Мужыхын дунда хургуули амжалтатай дүүргэһэн байна. Буряадай хүдөө ажахын институтай механизациин факультетдэ хуража гараад, 1986 ондо Агын автономито округой "Нарин-Адаг" совхоздо инженер-механигаар ажалайнгаа намтар эхилээ. 1988 оной мартһаа 1991 оной октябрь хүрэтэр урагшаа ханаатай, урма зоригтой, залуу мэргэжэлтэ Яруунын районой Целиннын үүлтэртэ совхозой ахамад инженерээр хүдэлөө нэн. 2008 онһоо Кондинско лесничествын тусхай таһагай гол инженер - ойн харууһалагша (лесничий) амжалта түгэс хүдэлхэн байна. 2013 оной январин 1-нээ Ойн модоной ажахын республиканска агентствын хубилан шэнэлэгдэһэнэй удаа Кондинско лесничествын эмхидхэлэй болон ажал ябуулгыё хангалгын таһагай лесничийн тушаалда бэрхээр ажаллажа байгаа. Бэлигтэй хүтэлбэрилэгшэ Жаргал Бальжинимаевич гүрэн түрынгөө зүгһөө олон шагналнуудта, тэмдэгүүдтэ хүртэһэн байна. "За сбережение и приумножение лесных богатств" гэхэн оршон тойронхиё хамгаалгын Россин Гүрэнэй комитетдэй грамотаар, "Х лэт службы в Государственной лесной охране РФ" гэхэн Россин тэмдгээр шагнагдаһан, Россин Федерациин Ойн ажыхын федеральна агентствын баярай бэһэгтэ, «Буряад Республикай ойн ажыхын габьяата хүдэлмэрилэгшэ" гэхэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. 2003 ондо Москвада болоһон Россин ойн ажыхын хүдэлмэришэдэй съездын делегадаар хунгагдаһан юм. Ажалша сэдхэлтэй, абьяас бэлигтэй хүтэлбэрилэгшэ, энэрхы эсэгэ, хайн хани нүхэр байһан Жаргал Бальжинимаевич Жамбаловай хүнүүдтэ зориулан аша түһатай ажал хэргүүдын, алдар нэрэнэ арадай сэдхэл соо хээээдэшьё мартагдахагүй, үри хүүгэдын абынгаа нэрыё нэрлүүлхэ, дээрэ үргэжэ ябах. Ум маани бадмэ хум! Түрэлхидын, гэр бүлынхидын, хүүгэдын, нүхэдын, нутагаархидын.

Хайрата наһанай нүхэр, хүндэтэ эжы, эгэшэ, абга эзы, нагадцы МАРИЯ ДАМДИНОВНА ТАРБАЕВАГАЙ ойр зуурахан үбдэжэ, наһа бараһан ушараар дүтын түрэл гаралын гэр бүлэдэнэ гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Table with TV program listings for the 5th channel on Sunday, including times and program titles like 'СОГАЗ - ЧЕМПИОНАТ РОССИИ ПО ФУТБОЛУ 2012 - 2013', '«СПАРТАК» - «ТЕРЕК»', etc.

5 КАНАЛ

Table with TV program listings for the 5th channel on Sunday, including times and program titles like 'Д/С «ПОБЕДИТЕЛЬНИЦЫ» (16+)', 'Д/Ф «ЗОЛОТО ПАРТИИ» (16+)', etc.

ВОЗРАСТНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В ТЕЛЕПРОГРАММЕ
В телепрограмме с 27 августа, согласно ФЗ от 29.12.2010 «О защите детей от информации, причиняющей вред их здоровью и развитию», вступающему в силу с 1 сентября 2012 года, будут присутствовать знаки о возрастных ограничениях:
0+ - от 0 до 6 лет
6+ - от 6 до 12 лет
12+ - от 12 до 16 лет
16+ - от 16 до 18 лет
18+ - старше 18 лет

ИВАЛГЫН ДАСАНАЙ ЗУРХАЙ

Гарагай 2-то мартын 4 (шэнын 22).

Һайндэр үнгэргэхэ, далга абаха, мүнгэ урьһалха, элүүр болоһон хүниие ябуулха, урда зүг аяншалха, шэнэ хубсаһа абаха, зүүдхэл худалдан абахада, һайн үдэр.

Нохой, Хулгана жэлтэндэ урагшатай үдэр. Харин Морин, Хонин жэлтэндэ урагшагүй үдэр.

Хүнэй үһэ абабал, эдээ хоол элбэгжэхэ.

Энэ үдэр Ивалгын дасанда һайхан түрэлдэ түрэхын "һуга намшын" хурал үглөөнэй 9 саһаа болохо. Урагшатай ябахатнай болтогой!

Гарагай 3-да мартын 5 (шэнын 23).

Шиидхэхы хэмжээ ябуулгануудта, дайсадай тала номгоруулха, сүүдэй хэрэг шиидхэхэдэ, һайн үдэр.

Гол шухала эрилтэнүүдые табиха, мори худалдаха, мори урилдалгаха, арсалдахада мүү үдэр. Могой, Морин, Хулгана, Гахай жэлтэндэ һайн үдэр. Харин Бишэн, Тахья жэлтэндэ урагшагүй үдэр.

Хүнэй үһэ тайрабал, алдар соло олгогдохо.

Энэ үдэр Ивалгын дасанда "Доржо Жодбын" хурал үглөөнэй 9 саһаа уншагдаха. Булта ухаан һонор байхатнай болтогой!

Гарагай 4-дэ мартын 6 (шэнын 24).

Һаһа утадхалгын, элүүржүүлгын, эд зөөри элбэгжүүлгын ёһо гуримүүдые бүтээхэ, эм найруулха, нютагай аршаанда ошохо, эмшэллгын үһа хэрэглэхэ, һамга абаха, найрлахада, һайн үдэр.

Хулгана, Гахай, Үхэр, Нохой жэлтэндэ һайн үдэр. Харин Могой, Морин жэлтэндэ урагшагүй үдэр.

Хүнэй үһэ абабал, үбшэн хүрэхэ.

Энэ үдэр Ивалгын дасанда мууһаа, ама хэлэнһээ абарха "Табан Харюулгын" хурал үглөөнэй 9 саһаа болохо.

Бээ элүүржүүлхэтнай болтогой!

Гарагай 5-да мартын 7 (шэнын 25).

Энэ үдэр эхэнэрэй элшэ хүсэн ехэ байха. Эб найрамдалай, зол жаргалай эзэн Дашиниматай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, бурхадые дуудаха, даяанда һууха, шухала хэрэг шиидхэхэ, ама хэлэнэй муе усадхаха, спортын мурьсөө эмхидхэхэ, театрай, хүгжэмтэ үйлэ хэрэгүүдые үүсхэхэ, урагшатай ажал ябуулхада, һайн үдэр.

Бар, Туулай, Могой, Тахья жэлтэндэ һайн үдэр. Харин Үхэр, Луу, Хонин жэлтэндэ урагшагүй үдэр.

Хүнэй үһэ тайрабал, нүдэн үбдэхэ.

Энэ үдэр Ивалгын дасанда "Юм, Нити, Додигалсанай" хурал үглөөнэй 9 саһаа эхилхэ.

Ерээдүйнгөө түрэлые һайжаруулагты!

Гарагай 6-да мартын 8 (шэнын 26).

Энэ үдэр һанаһан хэрэгүүд бэелүүлэгдэхэ. Дуган, дасан, субарга, гэр бариха, ехэ шанга түсэб ажабайдалда нэбтэрүүлхэ, олон зоной хүсэл нэгдүүлхэ, суглаа, сьезд үнгэргэхэ, худалдаа наймаа эмхидхэхэ, таряанай ажал ябуулха, эм найруулха, гол шухала эрилтэнүүдые бэелүүлхэдэ, һайн үдэр.

Хонин, Бишэн, Тахья, Могой жэлтэндэ һайн үдэр. Харин Бар, Туулай жэлтэндэ урагшагүй үдэр.

Хүнэй үһэ абабал, зол жаргал ушарха, бүхы юумэн урагшатай байха.

Энэ үдэр Ивалгын дасанда һайхан түрэлөө олохо "һуга намшын" хурал үглөөнэй 9 саһаа болохо.

Ажалдаа шамбайн орохотнай болтогой!

Гарагай 7-до мартын 9 (шэнын 28).

Баяжалгын, һалбаран мандалгын ёһо гурим бүтээхэ, һайндэр, баярай найр, залуушуулай наада, түрэ хүрим эмхидхэхэ, хубсаһа, зүүдхэл худалдан абаха, бээ, нюураа гоё болгохо салон ошоходо, һайн үдэр.

Үхэр, Бар, Туулай жэлтэндэ һайн үдэр. Харин Хулгана, Гахай жэлтэндэ мүү үдэр.

Хүнэй үһэ тайрабал, шэг шарай һайжарха.

Энэ үдэр Ивалгын дасанда гэрэй мал харадаг "Сагаан үбгэнэй" хурал үглөөнэй 9 саһаа болохо.

Ухаагаа һонор байлган амарагты!

Гарагай 1-дэ мартын 10 (шэнын 29).

Бурханда мүргэхэ, шанга шиидхэбэринуудые абаха, хүндэ хүшэр асуудалуудые шиидхэхэдэ, һайн үдэр. Газар ахалха, малтаха, модо малтажа абаха, зураха хэрэгүүдые сээрлэхээр. хуралсал хэһэнэй хэрэггүй.

Луу, Бишэн, Хонин жэлтэндэ һайн үдэр. Харин Гахай, Туулай, Хулгана жэлтэндэ урагшагүй үдэр.

Хүнэй үһэ абабал, үбшэн хүрэхэ.

Энэ үдэр Ивалгын дасанда Будда бурханай һургаал хамгаалагшадта, сахиусадта зориулагдаһан "Арбан Хангалай" хурал үглөөнэй 9 саһаа эхилхэ.

Ухаатай, сэсэн байхатнай болтогой!

Бэлигма ОРБОДОЕВА буряадшалба.

НАМНАНАЙ БАГШЫН ДУРАСХААЛЫЕ ЁНОЛБО

"Элитэ ехэ, гайхамшагта санаартадаа, гүнзэгы оюун ухаатай, ехэ номтой, мэргэн эди шэдитэй ламанараа, тэдэнэингээ дурасхаалые ёһолон хүндэлжэ байдагбди. Эдэнэй дундаһаа Россиде Буддын шажан нэбтэрүүлгын эхи табигша, түрүүшын Бандида хамба лама Дамба-Даржа Заяев, агууехэ буряад егоозорин бүрин шэдитэ ламанар Соодойн Сэдэн, Намнанай Шагдар гурбание онсолон дурдаха байнабди. Эдэнэй бурханай орон гэжэ алдаршаһан уулануудта хэдэн арбан жэлдэ даяан бисалгал хэжэ, эдэ үндэр хангай уулануудые нангин шүтөөнэй газар болгоһон байна", - гэжэ Российн Буддын шажантанай Заншалта Сангхын ХХIV Бандида Хамба лама Дамба Аюшеев уулзалга нээхэдэ хэлэбэ.

- 2013 оной уһан харагшан Могой жэлэй Сагаалганай хуралай Ивалгын дасанай Согшон дуган соо үнгэргэгдэжэ байха үедэ Буддын шажанай номоор йогин гэхэ гү, али егоозори лама Намнанай багшын хүндэлэлдэ зориулагдаһан уншалга хэхэмнай. Ушар иимэһээ монгол литын 13-най үдэр болохо уншалгада Агын Бурядай тойрогой түлөөлгүшэдэй хабаадахыень уриха байнабди, - гэжэ Российн Буддын шажантанай Заншалта Сангхын ХХIV Бандида Хамба лама Дамба Аюшеев Забайкалин хизаарай Агын Бурядай тойрогһоо Буряад Республикада байдаг Түлөөлгүшэдэй эмхин хүтэлбэрлэгшэ Б.Ц. Дашбаловта хандахадань, тойрогой дасангуудай түлөөлгүшэдһөө бүридүүлэгдэһэн делегаци уншалгада хабаадаба. Агын дасанһаа Дамба Орозов, Баяр Сүхэбаторов, Данжан Орозов, Баяр Дабаев, Сүүгэлэй дасанһаа Бадма Надцалов, Зугаалайн дасанһаа эсэгэ хүүбүүн хоёр Баяр болон Жаргал Баторовтан, Үзөөнэй дасанһаа Бата Дондоков, Баяр Цырендашиев, Аюр Шойбонов, Шэтын дасанһаа Тимур Ламбаев, мүн Улаан-Үдэһөө хэлэ бэшгэй эрдэмэй докторнууд – дайнай ба ажалай ветеран Дашинима Дамдинов, Лубсан Шагдаров, Дариша Шагдарова, сурбалжалагша Бата-Мүнхэ Жигжитов, медицинһын хүдэлмэрилэгшэ Римма Надцалова, Түлөөлгүшэдэй эмхин хүтэлбэрлэгшэ Батацырен Дашибалов гэгшэд делегациин бүридэлдэ ороһон байгаа. Егоозори лама Намнанай бүтээлшэ хэн гэшэб?

...Уридхын Намнанай бүлын Улирэнгэ нутагта зуһажа бай-

тарын, тулюур мүү хубсаһатай, ойлгогдосогүй хэлэтэй, нялха нарай үхибүү тэбэрһэн залуухан гуйраншан эхэнэр орожо ерээб ха. Энэ эхэнэрые хайрлажа, Намнантан тэрэниие ундалуулба, эдээлүүлбэ. Тэрэ эхэнэрыне гаража ошобо ха. Байд гээд, Намнантанай хэн нэгэнэй газаа гарахадань, үхибүүнэй иираглаха абян дуулдаба. Тишэ бэдэржэ ошоходонь, тэмээн тэргын сахаригай забһарта хабшуулаад орхижорхихон үнөөхи һамганай нарай үхибүүн байба. Гэртээ оруулжа харахадань, хүүбүүн байба. Манайда хүүбүүн өөрөө ерээб гэшэ гэжэ ехэ баярлабад. Энэ хүүбүүмнай гуйраншанай үхибүүн гэжэ хожомоо баһаха байха, түргөөр нутагаа бусая гэлдэбэ ха.

Боржогонтойгоо орожо, Хаан уулын хормойдо, Жараанай нуурай баруун-хойно байрлабад. Зөөжэ ябахандаа, харгыдаа хүүбүүтэй болообди гэлдэжэ, түрэл түтимөө урижа, энэ хүүбүүндэ найжые Сүүгэлэй дасанһаа залажа, Шагдар гэжэ нэрэ үгөөд, түрүүшын найр ми-лаан хээ һэн ха. Хори бурядай Хуасай угай эсэгэ Намнан эхэ Содномаа хоёртой гэр булэдэ XIV Рабжуунай 1825 оной модон хүхэгшэн Тахья жэлдэ тэрэ түрэнэ намтартай. Намнантан Шагдарһаа хойшо үшөө хоёр хүүбүүтэй болоо һэн ха.

Хүүбүүтэй болохоһоо урид сэсэн мэргэн Гээгэ багшада барааллажа, манай хотондо хүүбүүн үгы гэжэ гомдоходонь, "Гурбан хүүбүүтэй болохот, ехэнь лама болохо ёһотой", - гэжэ абарал буулгаһан байгаа. Энэ багшын абаралда түшэглэн, Шагдар хүүбүүгээ Сүүгэлэй дасан абаашажа, Вампил багшын шаби болгоһон түүхэтэй гэжэ Дамбинима Цырендашиевтай "Сүүгэлэй дасан" гэһэн ном соо бэшгэдэнэ.

Намнанай Шагдар Түбэдэй түб һаса хотын дасанда алдарты ламада заалгажа, ехэ юумэндэ һураһан байгаа. Тэрэ егоозорин бүрин шэдиие олоһон, хүнэй бэеын туяа харадаг, газар доро булаатай юумэ мэдэдэг тусгаар мэргэн, зүн бэлигтэй Ямандагын хубилгаан гэлсүүлжэ,

суурхан байгаа.

Эндэ тэндэһээ бусажа ерэхэдэ, Алханаяа ошоод, һүүлээрнь Сүүгэлэй ба Агын дасангуудай арад зондо амгалан байдалай түлөө ном табидат һэн ха. Алхана уула хадаа удха шанарайнгаа талаар Будаала болон Утайшань уулын һүүлээр Буддын шажанай аглаг нангин шүтөөнэй гурбадахи эрдэни зэндэмнитэ газар, бурханай орон болоно гэшэ. Агууехэ буряад йогин Намнанай лама 30 жэлэй туршада эндэ даяанда һуужа, Байгалай саагуур Буддын шажан нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлһэн алдартай. Эндэ даяанда һуухандаа, тэрэ 1884 ондо Үүдэн сүмэдэ субарга бодохооб, 1891 ондо Алханын обогой бунхан барюулба, Димчигэй дуган байгуулба.

Намнанай багша олон шабинартай байһан гэшэ. ХIII Далай-ламын багша алдар суута Агваан-Лубсан Доржиев оюун бэлигтэй шабин байһан юм.

Арад түмэнэй аша туһада айхатар ехэ юумэ хэһэн егоозори лама Намнанай багша 1897 оной гал улаан Тахья жэлдэ тагаалал болобо. Шэнын 13-най хуралай һүүлээр Агаһаа бууһан айлшад ХII Бандида Хамба лама Даша-Доржо Этигэловэй мүнхэ бээдэ мүргэжэ, үргэл хэбэ.

Удаань Намнанай ламхайн нангин дурасхаалые ёһолон хүндэлэлгэдэ хабаадагшад Российн Буддын шажантанай Заншалта Сангхын ХХIV Бандида Хамба лама Дамба Аюшеевтэй уулзабад. Российн Президент В.В.Путинай Зарлигаар гүрэн түрын үндэр дээдэ хайра шагналда – Хани барисанай ордендо хүртэһээрнь уулзалгада хабаадагшад Дамба Аюшеевые халуунаар амаршалбад.

2009 ондо Российн Президент Дмитрий Медведевэй Ивалгын дасанда барааллахадаа, мүнгэн һангай туһаламжа үзүүлһэнэй ашаар Российн Буддын шажантанай Заншалта Сангхын дасангуудые һэргээһэн, шэнэ дугангуудые бариһан, тэрэ тоодо Агын тойрогой Могойтын аймагай Зугаалайн дасанай Саган Дара эхын ордоной барилга эхилһэн байнабди гэжэ Бандида Хамба лама Дамба Аюшеев хөөрөбэ.

Һүүлээрнь Сагаалганай хүндын шара улаахан сай уужа, амтан эдээндэ хүртэжэ байхандаа, делегациин гэшүүд Дамба Орозов, Баяр Сүхэбаторов, Баяр Баторов, Дашинима Дамдинов болон бусад үгэ хэлэһэн, һанамжа дурадхалуудые оруулһан байгаа.

Бата-Мүнхэ ЖИГЖИТОВ, журналист, Российн соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ.

<p>Буряад үнэн</p> <p>Учредители: Глава Республики Бурятия, Народный Хурал Республики Бурятия, Правительство Республики Бурятия</p> <p>Генеральный директор-главный редактор - В.В.ХАРТАЕВ Редактор - Т.В.САМБЯЛОВА</p> <p>Редакционная коллегия: И.М.Егоров, П.Л.Носков, М.В.Калашников, И.В.Смоляк (Правительство РБ), А.С.Коренев, Ц.Б.Батуев, В.Р.Булдаев, Ц.Э.Доржиев (Народный Хурал РБ), А.В.Махачкеев - зам.гендиректора, С.Б.Байминова (бильд-редактор), Г.Х. Дашеева, Н.Д.Бадмаринчинов, Л.В.Очирова, Д.Ц.Мархадаева, Б.В.Балданов, В.Д.Дамдинова.</p>	<p>ТЕЛЕФОНЫ:</p> <p>21-54-54 - приемная 21-35-95 - зам.гендиректора - редактор газеты "Бурятия" 21-68-08 - редактор 21-64-36 - бильд-редактор 21-67-81 - выпускающий отдел 21-63-86 - отдел экономических проблем, отдел фотоиллюстраций 21-63-86 -отдел социально-политических проблем 21-64-36 -отдел гуманитарных проблем, отдел бурятского языка и перевода, редакция журнала "Одон"</p> <p>21-06-25 - редакция журнала «Байгал» 21-60-21 - редакция журнала «Морин Хуур», отдел книгоиздания 21-62-62 - реклама 21-50-52 -отдел распространения</p>	<p>АДРЕС РЕДАКЦИИ И ИЗДАТЕЛЬСТВА: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 23. ГУП «Издательский дом «Буряад үнэн».</p>	<p>Подписной индекс 50901 Газета зарегистрирована Региональным управлением регистрации и контроля за соблюдением Законодательства Российской Федерации о средствах массовой информации в Республике Бурятия Свидетельство № Б-0079 от 2 ноября 1994 г. www.burienen.ru e-mail: unen@mail.ru</p> <p>Газета набрана и сверстана в компьютерном центре Издательского дома «Буряад үнэн». Отпечатано с готовых диапозитивов в ОАО «Республиканская типография». Адрес типографии: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Борсоева, 13. Подписана в печать 27.02.2013 в 16.00 - по графику; 27.02.2013 г. в 16.00 - фактически. Объем 6 п.л. Заказ №1255. Тираж - 4000 экз.</p> <p>Цена свободная.</p>
<p>Редакция принимает печатные рукописи. Рукописи и фото не рецензируются и не возвращаются. Автор несет ответственность за представленные материалы. За содержание объявлений редакция ответственности не несет. Все справки у рекламодателя. * Материалы на платной основе. ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ - каб. 1, 13 (I этаж), Тел.: 21-62-62, 21-60-91 тел./факс: 21-54-54</p>			

ДЭЭДЭ-ОНГОСТОЙДО
ҮНДЭНЭТЭДЭЙ
МУЗЕЙ БАРИГДАХА

Республикын Толгойлогшо Вячеслав Наговицын хаяхан Үндэштэдэй музейн нуури тодорүүлха асуудалаар зүблөө үнгэргөө. Улаан-Үдэ хотын захиргаан Дээдэ-Онгостойдо 5 гектар газар барилгада үгээн юм гээд хануулаа. Мүнөө тэрэ газар Соёлой министерствын мэдэлэй болоод, тэдэнэр налог түлэдэг юм. Гэбэшье, олон зон музей руу ерэхээ болихо гэжэ тухайлаад, музейн хүтэлбэри хотын захада музей барихаяа арсахан байна. Соёлой министр Тимур Цыбиковтэ Бабушкинай гудамжаар хүүргын баруун талын талмайда газар дурадхагдаа.

- Бидэ хотын түбтэ газар бэдэржэ яда-абди. Энэмнай ехэ хүшэр байгаа. Хэдэн газар хаража үзөөбди. Тэндэ барилга эхилхэ гэбэл, гаргашань ехэ, 27 томо гэр байранууды сүлөөлжэ, ажаһуугша зонууды ондоо гэрнүүдтэ оруулха гэнэн бэрхэшээлнүүд гараха. Тэрэ ажал эхилбэл, хэзээдэшье музей барихагүйбди гэжэ мэдэрээд, һөөргөө Дээдэ-Онгостойдо, дасанай саана газараа шэлээбди.

СОЁЛОЙ МИНИСТРТЭЙ ҮДЫН САЙ БАРИХА ҮЕДӨӨ ХЭНЭН ХӨӨРЭЛДӨӨН

Музей барихадамнай, машина табиha ехэ талмайтай байха ёһотой, Байгалай гавань руу аяншалагшад музейдэ сэхэ орожо байха. Энэнь алишье талаһаа бүгэдэндэ таарамжатай. Олон харагшадые музей руу татаха гэбэл, ехэ һонин удха шанартай хэмжээ ябуулганууды, гоё һайхан үзэмжэ дэлгээхэ хэрэгтэй. һонирхолтой байбал, хаанашье уран һайхание сэгнэгшэд ерэхэ ха юм. Үзэхэлэн һайхан музей Дээдэ-Онгостойн шэмэг болохо бшуу, - гэжэ Тимур Цыбиков тэмдэглээ.

- Гоё һайхан юумэнэй хажууда муухай, үзэмжэгүй юумэн баригдахагүй, - гэжэ министр онсолбо.

Министрэй хэлэнээр, музей, үнэхөөрөө, ехэ һайхан болохо юм. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада музейн проекттэй танилсуулга үнгэрөө. Ая-ганга сэсэг үндэһэлэн, дүрбэн халаһаа бүридхэгдэнэн бүтээл тэг дундань зохёогдонхой. Энэ проект ерээдүй руу шэглэгдэнэн, мүнөө үеын архитектурна ажал болоно.

- Экспозициин гол үйлэ - хүн ба Байгал, Байгал шадарай байгаали болон арадай түүхы холбуулһан ушар. Сэсэгэй халаа бүхэн өөрын онсо гаршагта зорюулагдаха - байгаали, соёл, искусство, түүхэ.

Музейн оршон тойронхи үргэн талмайда хэдэн комплекс баригдаха: скульптурин парк, амаралгын газар, хүүгэдэй түб, кафе.

Музей 2014 онһоо баригдажа эхилхэ. Проектнэ сметын дансанууд бэлдэгдэжэ, хэлсэгдэжэ байна. Бүхыдөө энэ хэрэгтэ миллиард түхэриг гаргашалагдаха. Соёлой министр федеральна һомололгодо баһал найдана.

Түүхын, байгаалиин, уран һайханай музейнүүдэй мүнөө байһан байшангуудай хуби заяан эли бэшэ. Энэ 2017 ондо элирхэ. Али нэгэ гүрэнэй эмхинүүдтэ үгтэхэ гү, али худалдаанда табигдаха

бээ, гэжэ министр хэлэбэ.

УРАН ЗОХЁОЛОЙ «БАЙКАЛ» ЖУРНАЛ ОНДОО БОЛОХО ЁНОТОЙ

- "Байкал" журнал Соёлой министрствын мэдэлэй бэшэ. Журнал мүнөө сагта ондоо болохо ёһотой. Зорилгото уншагшаддаа бэдэрхэ, досоохи удха шанараа һэлгүүлхэ, элдэб онол арга бэдэрхэ. Маркетинг, худалдаа наймаанай хараа бодол һэлгүүлхэ болоно. Авторнуудтай ажал ябуулха. Интернет түхэлтэй заабол болгохо шухала. Энээнгүйгөөр мүнөө ажамидархань аргагүй бшуу, - гэжэ министр өөрынгөө һанамжа хэлээ.

СОЁЛОЙ ЭМХИНҮҮДЭЙ ТОМООРХО САГ ЕРЭЭ

- Буряад орондо сонсохгодоһон "Аяншалгын жэл-2013" гэнэн соёлой хэмжээ ябуулгануудай календарь хэблэгдээ. Эгээл удха шанартай гаршагууды онсо һара, үдэртэйгөөр тэмдэглэхэ гэжэ оролдообди. Энэнь ехэ хүшэршэг байгаа. Европын театр ба музейнүүд тэгшэ хэлсэгдэн сагаингаа болзор соо харалганууды үнгэргэдэг. Харин манай эндэ энэ зарим ушарта бүтэдэггүй. Мүнөө сагта манай министерство табиһан түсэб соогоо хэмжээнүүды эмхидхэы оролдодог, - гэжэ министр тэмдэглээ.

- Наадажа байха саг дүүрээ, томоорхо саг ерээ. Хэлсэһэн сагтаал үнгэргэхэ шухала. Үхибүүдэй үбшэн мэтэ тэрэнтэй тэмсэхэ хэрэгтэй. Энэ зохёогдон календарь ехэ алхам боложо үгэхэ, - гэжэ Тимур Цыбиков мэдүүлбэ.

- Буряад кино гүрэнэй дэмжэлтэ абаха гү?

- Буряад киногой хүгжэлтэдэ мүнөөдэр гүрэнэй тэдхэмжэ хүлээгдэхгүй. Энэ шэглэлээр ажаллаха хэрэгтэй, - гэжэ министр тоолон.

- Бюджет руу мүнгэнэй һомололго хэгдээгүй, гүрэнэй туһалхаар олоһон дэмжэлтэ энэ талаар үгыл даа. Мүнөөдөө

хүн зоние баярлуулха зугаа наадан хэгдэнэ гэжэ һанахаар. Шоу-бизнестэ хадаа, гүрэнэй дэмжэлтэ үгтэхгүй. Тэдэниие бүтээгшэдэй олоһон олзотойн жэшээд үзэхэдэмни, яһала олзотой. Юундэ гүрэнэй тэдхэмжэ хэрэгтэй юм? - гэжэ Тимур Цыбиков онсолло.

БУРЯАД ДРАМЫН ТЕАТР ӨӨРЫН ХҮГЖЭЛТЭЙ

Соёлой министртэ асуудал табигдаа: Буряад драмын театр мүнөө ажаллажа байһан уран һайханаингаа хүтэлбэрилэгшэдэ этигэдэг байһанаа мэдүүлээ. Та, театрай кризисэй ушараар коллективтэйнь уулзаа гүт?

- Минии һанахада, Буряад драмын театрта ямаршы кризиснэ ушар тохёолдоогүй. Булта зонтойнь уулзаагүйб, зарим ажалшадтай хөөрөлдөө һэм. Худрук ба труппын зарим нэгэнтэй халта зүрилдөөн болоо. Тиймэшье аймшагтай бэшэ. Мүнөө бараг боложо байна хэбэртэй. Театральна хаһын дүүрэтэр хүлээхэ хэрэгтэй. Театрта болоһон һайн һэлгэлтэнүүд зарим зондо магад тааранагүй. Уран һайхание хүтэлбэрилэгшэ мүнөө сагта ондоо тээһээ режиссёрнууды асаржа, зүжэгүүды табиулна. Энэнь тиймэ сошордомо үйлэ хэрэг бэшэ, гансал һайн нүлөө оруулна. Театрай труппа ондоо тээһээ уригдаһан найруулагшануудтай ажаллажа үзэжэ, ондоо ажалнууды хаража, һураха ха юм. Үнэхөөрөөшье, энэ театральна хаһада ганса уригдаһан найруулагшанар зүжэгүүды табиба. Теэд энэнь харагшадтай тоо үсөөрүүлээгүй, улам олошоруулна. Маркетингын болон үнэ сэнгэй политика һэлгэгдээ. Зохёохы талаар эгээл таарама ажал ябуулагда, - гэжэ министр харюусаба.

Цырегма САМПИЛОВА.

"БАЙКАЛ" журналаа бултанда хүргэхэ шухала

Үнинһөө хүлээгдэнэн (хахад жэл соо!) "Байкал" гэнэн Хэблэлэй байшангайннай гаргадаг журналай 4-дэхи дугаар барлагдажа, шэнэ журналтай танилсалгын үдэшэ хотын И.Калашниковай нэрэмжэтэ библиотекин актова зал соо эмхидхэг-

дэжэ, хүн зон, уран бэлигтэн олоороо сугларба. Шэнэ журналай удхатай харюусалгата секретарь, поэт Булат Аюшеев, 50 гаран жэлдэ хэблэлдэ хүдэлдэг редактор Наталья Ильина гэгшэд танилсуулһан байна.

Эндэ сугларһан зоной халуун анхаралда П.Янданэгэй "Камера" гэнэн һохор басаганда дурлаһан хүн тухай роман, суута уран зохёолшо Д-Р.О.Батожабайн наһанайнь хани нүхэр һамасу Батуевнагай хөөрөөнүүдээр зохёогдонон, бэлигтэй поэт Галина Раднаевагай найруулһан дурсалганууд, литература, түүхэ шэнжэлэгшэд Людмила Дампиловагай "Образ Миларайбы в современной бурятской поэзии", Леонид Оппаджановай "И мгновенье суть - не суета" ("О "Сутре мгновений" Баира Дугарова и ее же стили) гэнэн шэнжэлгэнүүд, саһаа урид наһа бараһан Виктор Шоногой "Парусник" рассказ, бусад хэблэлнүүд дурадхагдажа, эндэ хабаадагшад һанамжануудаараа хубалдаба.

"Буряад үнэн" Хэблэлэй байшангай генеральна директорэй орлогшо, журналист Александр Махачкеев үгэ хэлэжэ, баян сэдхэлтэй, кинематографида тааруу һонин хуби заяатай,

олон мэргэжэлтэй, нэрлэбэл, ехэ талаантай артист, уран зохёолшо, уран зурааша Петр Янданэ (Москва) тухай тодорхойгоор хөөрөө.

Поэдүүд, уран зохёолшод Владимир Митыпов, Андрей Румянцев, Сергей Тумуров, тийхэдэ үндэр наһатай, һонор ухаатай Лхамасу Батожабай, эрдэмтэд Виктор Харитонов, Татьяна Павлова, бусад «Байкал» журналай удхы үндэрөөр сэгнэбэ. "Захил хэлгы үргэдхэхэ, һуралсалай болон эрдэмэй, Соёлой министрствэнүүдтэ, мүн һуралсалай эмхи бүхэндэ хандаха тухай хэлсээ, үндэр заяатай ород хэлэ хүгжөөхын тула һайн шанартай романууд, туужанууд, шүлэгүүд хэрэгтэй, залуу халааниие дэмжэхэ хэрэгтэй" гэжэ үгэ хэлэгшэд онсолһон байна.

"Байкал", "Байгал" журналууды «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай (Каландаришвилиин үйлсын 23) 16-дахи кабинет соо худалдан абаха аргатайт гэжэ уншагшадтаа дуул-

гая. Захил хэхээ һанаа һаатнай, индекснүүдын: "Байкал" - 78408, "Байгал" - 78407.

Бэлигма ОРБОДОЕВА,
Радна-Нима БАЗАРОВАЙ
фото.

Танилсалгын үдэшэһөө тэмдэглэл

